සංහිඳියාව උදෙසා ප්‍රවිචාරණ කාර්යසාධක බලකායේ අවසන් වාර්තාව

විධායක සාරාංශය හා නිර්දේශ

நல்லிணக்கப் பொறிமுறைகள் பற்றிய கலந்தாலோசனைக்கான செயலணியின் இறுதி அறிக்கை

நிறைவேற்றுச் சுருக்கமும்
பரிந்துரைகளும்

FINAL REPORT OF THE CONSULTATION TASK FORCE ON RECONCILIATION MECHANISMS

Executive Summary and Recommendations

සංහිඳියා යාන්ත්‍රණ උදෙසා ප්‍රවිචාරණ කාර්යසාධක බලකායෙහි අවසන් වාර්තාව 2016 නොවැම්බර් 17 වන දින අවසන් කරන ලදී. මෙම වාර්තාවෙහි විධායක සාරංශය සහ නිර්දේශ සඳහා සිංහල සහ දෙමළ පරිවර්තනයන් මෙම පොතෙහි ඇතුළත්වේ.

සංහිඳියා යාන්ත්‍රණ උදෙසා ප්‍රවිචාරණ කාර්යසාධක බලකාය

~

நல்லிணக்கப் பொறிமுறைகள் பற்றிய கலந்தாலோசனைக்கான் செயலணியின் இறுதி அறிக்கையானது 17 நவம்பர் 2016 அன்று முற்றுப் பெற்றது. அறிக்கையின் நிறைவேற்றுச் சுருக்கம் பரிந்துரைகள் ஆகியவற்றின் தமிழ் சிங்கள மொழிபெயர்ப்புகள் இந் நூலில் அடங்கியுள்ளன.

நல்லிணக்கப் பொறிமுறைகள் பற்றிய கலந்தாலோசனைக்கான செயலணி

~

The final report of the Consultation Task Force on Reconciliation Mechanisms was completed on the 17th of November 2016. This book contains the Sinhala and Tamil translations of the Executive Summary and the Recommendations of the report.

Consultation Task Force on Reconciliation Mechanisms

පටුන
பொருளடக்கம்
Table of Contents

විධායක සාරාංශය 1
සංහිඳියාව උදෙසා වන ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකායේ නිරීක්ෂණ සහ නිර්දේශ 16
நிறைவேற்றுச் சுருக்கம் 40
கலந்தாலோசனைச் செயலணி: அவதானிப்புகளும் பரிந்துரைகளும் 57
Executive Summary 83
CTF Observations and Recommendations 98

විධායක සාරාංශය

විධායක සාරාංශය

අ. කාර්යසාධක බලකාය හා ප්‍රවිචාරණයන් සඳහා ක්‍රමවේදය ස්ථාපිත කිරීම

1. සංක්‍රාන්ති යුක්තිය හා සංහිඳියාව සඳහා යෝජිත යාන්ත්‍රණයන් පිළිබඳ ජනතාවගේ අදහස් හා විචාර ලබා ගැනිම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ 2015 ඔක්තෝම්බර් පැවති එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් පිලිබඳ කවුන්සිලයේ තීරණය ප්‍රකාරව ශ්‍රී ලංකා රජයේ සම අනුග්‍රහය ඇතිව අග්‍රාමාත්‍යවරයා විසින් 2016 ජනවාරි අගභාගයේ දී සිවිල් සමාජයෙන් තෝරා ගත් සාමාජිකයන් 11 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය පත් කෙරිණි. ප්‍රවිචාරණය් මෙම යාන්ත්‍රණයන්ට සීමා නොවූ අතර සංහිඳියාව සඳහා ජනතාව යෝජනා කිරීමට අපේක්ෂා කරන අනෙකුත් යාන්ත්‍රණ හා ක්‍රියාවලීන් පිළිබඳ සාකච්ඡා ද ඊට ඇතුළත් විය.

2. ප්‍රවිචාරණයේ අවසාන වාර්තාව යෝජිත යාන්ත්‍රණ හතර සහ සංක්‍රාන්ති යුක්තිය හා සංහිඳියාවට සම්බන්ධ මනෝ සමාජීය සහය සහ රාජ්‍ය හා සාමාජීය ප්‍රතිසංස්කරණ ආදී සර්වව්‍යාපී ගැටළු පිළිබඳ එක් එක් කරුණට වෙන් වූ පරිච්ඡේද සහිතව සකස් වී ඇත. ප්‍රවිචාරණයන්ගේ සන්දර්භය හා අනාගතය කෙරෙහි සංහිඳියාවේ බලපෑම් ඇති වීමට පාදක විය හැකි චිරස්ථායී කරුණු දක්වන හැඳින්වීමක් ද අනෙකුත් පරිච්ඡේද අතර වේ. යාන්ත්‍රණ පිළිබඳ පරිච්ඡේද ප්‍රවිචාරණ ක්‍රියාවලියේ දී ජනතාව දක්වන ලද අදහස් මත පදනම් වී ඇති අතර ජනතාවගේ මෙන්ම එක් එක් යාන්ත්‍රණය - අතුරුදහන් වූවන් පිළිබඳ කාර්යාලය, හානි පූර්ණය සඳහා වන කාර්යාලය, සත්‍යය, යුක්තිය, සංහිඳියාව හා නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කොමිෂන් සභාව සහ විශේෂ අධිකරණයක් හා විශේෂ උපදේශකයකුගේ කාර්යාලයකින් සමන්විත අධිකරණ යාන්ත්‍රණයක් පිළිබඳ නිශ්චිත නිර්දේශ ද ඊට ඇතුළත් වේ. ප්‍රවිචාරණයන්වලදී මහජනතාව හා පාර්ශවකරුවන් විසින් දක්වන ලද අදහස් හා මතයන් මගින් දැන ගැනීමට ලැබුණු ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකායේ නිර්දේශ සඳහා අවසාන පරිච්ඡේදය වෙන් කර ඇත.

3. නියෝජිතයන්ගෙන් සමන්විත උපදේශක මණ්ඩලයක් හා විශේෂඥයන්ගෙන් සමන්විත උපදේශක මණ්ඩලයක් මගින් ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකායට සහාය ලබා දෙනු ලැබීය. විශේෂඥයන්ගෙන් සමන්විත උපදේශක මණ්ඩලය මගින් ප්‍රවිචාරණයේ දී සංක්‍රාන්ති යුක්තියේ මූලික හරය, එහි විශේෂ භාවිතාව සහ ශ්‍රී ලංකාවට එහි ඇති අදාළත්වය පිළිබඳව ද නියෝජිතයන්ගෙන් සමන්විත උපදේශක මණ්ඩලය මගින් කලාපීය කාර්ය සාධක බලකාය සඳහා සාමාජිකයන් තෝරා ගැනීම පිළිබඳව ද ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය වෙත උපදෙස් ලබා දෙන ලදී. කෙසේ වුවද ඔවුන්ගේ දායකත්වයෙහි කැපී පෙනෙන සමානාත්මතාවයක් විය. තම ප්‍රජාවේ හා ප්‍රදේශයේ පුද්ගලයන් වෙත තමන් කැමති භාෂාවකින් අදහස් දැක්වීම ජනතාවට වඩාත් පහසුවේය යන අදහස ඇතිව ප්‍රසිද්ධ රැස්වීම් හා ඉලක්ක කණ්ඩායම් සාකච්ඡා පැවැත්වීම මගින් ප්‍රවිචාරණයන් මෙහෙයවීමේ කාර්යය උතුරු හා නැගෙනහිර පළාත්වල එක් දිස්ත්‍රික්කයකට එක බැගින් හා අනෙක් පළාත් හතට එක බැගින් වන කලාපීය කාර්ය සාධක බලකායන්ට පැවරිණි. ප්‍රවිචාරණයන් මත පදනම් වූ කලාපීය කාර්ය සාධක බලකායේ වාර්තා එක් වාර්තාවක් ලෙස සකස් කර ඇත. ඒවා ප්‍රධාන ගැටළු හා යෝජිත යාන්ත්‍රණයන්ට අනුව සම්පාදනය කිරීම හා භාණ්ඩගත කිරීම සඳහා ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය වෙත යවන ලදී. කලාපීය කාර්ය සාධක බලකායේ සාමාජිකයින් සිවිල් සමාජයෙන් තෝරා ගන්නා ලද අතර ඔවුන් අතර හිටපු රාජ්‍ය සේවකයන් හා ඇතැම් අවස්ථාවන්හි දී පූජ්‍ය පක්ෂය ද විය. එක් එක් කලාප අනුව වාර්ගික හා ආගමික නියෝජනය හා භාෂා ප්‍රවීණතාවය තහවුරු කිරීමට අමතරව කලාපීය කාර්ය සාධක බලකාය තුළ කාන්තා නියෝජනය 50%ක් විය. කලාපීය කාර්ය සාධක බලකායේ නව්‍යතාවය, එහි අන්තර්ගතය හා ප්‍රවේශය ප්‍රජා මට්ටමින් බෙහෙවින් අගය කෙරුණු අතර එය දිවයින පුරා ප්‍රවිචාරණයන්ගේ සාර්ථකභාවය තහවුරු කිරීමට දායක වූ ප්‍රධාන සාධකයක් විය.

4. ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකායේ ඉල්ලීම පරිදි මානව හිමිකම් කොමිෂන් සභාවේ නියෝජිතයකු ප්‍රවිචාරණයන්වලට සහභාගි වූ අතර ප්‍රවිචාරණයන් අතරතුර මානව හිමිකම් කොමිෂන් සභාවට මැදිහත් වී කටයුතු කළ හැකි පරිසරය සුළු කොට තකන ආකාරයේ සිදුවීම් සිදු වී නම් ඒ සම්බන්ධයෙන් පසු විපරම් කෙරෙන බව තහවුරු කිරීමට ඔවුන් මැදිහත් විය.

5. කලාපීය කාර්ය සාධක බලකායේ ප්‍රවිචාරණයන්ට අමතරව, ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය මගින් ජාතික මට්ටමින් හමුදාව, අතුරුදන් වූවන්ගේ පවුල්, ආගම් නියෝජනය කරන සාමාන්‍ය ජනතාව, වෘත්තීය හා මාධ්‍ය සංවිධාන, කාන්තා කණ්ඩායම්, නිර්මාණාත්මක කලාවන්ගේ නියැලෙන පුද්ගලයන් හා සංවිධාන ආදී ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රවල නියෝජිතයන් සමග ප්‍රවිචාරණයන් පවත්වන ලදී. මේ සඳහා වෙන් කෙරුණු වෙබ් අඩවියක්, ඊ-මේල් හා තැපැල හරහා ද කරුණු ඉදිරිපත් කෙරිණි.

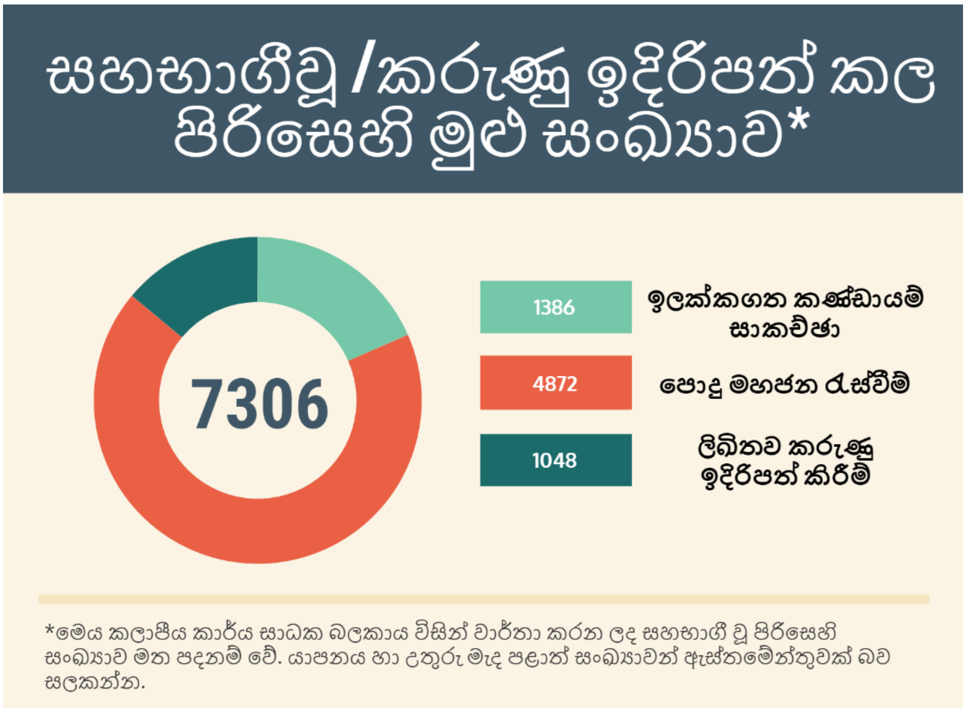

6. ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය වෙත අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම් 7,306 ක් ලැබුණු අතර ඒ අතරින් 4,872ක් ප්‍රසිද්ධ රැස්වීම්වල දී ද 1386ක් ඉලක්ක කණ්ඩායම් සාකච්ඡා වලදී ද 1048ක් ලිඛිත අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම් ලෙස ද ලැබිණි. අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම් උපරිම මට්ටමින් සිදු වූයේ පිළිවෙලින් මඩකලපුව, අම්පාර හා දකුණු පළාතේ සිදු කරන ලද ප්‍රවිචාරණයන්වලදී වන අතර සෑම කලාපයකම 500 ඉක්මවූ සාමාන්‍යයක් දක්නට ලැබිණි. වයඹ හා බස්නාහිර පළාත්වල සිදු කරන ලද ප්‍රවිචාරණයන්වලදී අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම් සංඛ්‍යාව 250ට අඩු අවම අගයක් විය. යාපනය හා උතුරු මැද පළාත්වල අගය ඇස්තමේන්තු මත පදනම් වූ අතර එය අනෙක් කලාපවල ලිඛිත වාර්තාවක් මත පදනම් විය.

ආ. සර්වව්‍යාපී ගැටළු : නිරීක්ෂණ හා නිර්දේශ

1. ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ සංක්‍රාන්ති යුක්තිය හා රජය විසින් යෝජිත යාන්ත්‍රණයන් සඳහා තාර්කිකය කෙරෙහි රජයේ ඉහළම මට්ටම්වල සහාය හා පාක්ෂපාතීභාවය අපේක්ෂා කෙරිණි. කෙසේවුවද මෙය ඉටු නොවූ අතර ප්‍රජා මට්ටමින් සිදු කෙරුණු කලාපීය කාර්ය සාධක බලකායේ ප්‍රවිචාරණයන්වලදී ප්‍රධාන වශයෙන් අවධානය යොමු කරන ලද්දේ තම ආදරණීයයන් සෙවීමේ දී සහ පසුගිය කාලයේ පරීක්ෂණ හා විමර්ශන පිළිබඳ ජනාධිපති කොමිෂන් සභා කිහිපයක් ඉදිරියේ පෙනී සිටීම හා කරුණු ඉදිරිපත් කිරීම ඇතුළුව දුක්ගැනවිලි සඳහා පිළියම්

සෙවීමේ දී ජනතාවගේ විස්තර හා අත්දැකීම් කෙරෙහිය. එසේ වුවත් ප්‍රධාන යාන්ත්‍රණයන් හතරට අදාළව ප්‍රවිචාරණයන්ගේ විෂය පථය කේන්ද්‍රගත කිරීමට සහ සංක්‍රාන්ති යුක්තියට සම්බන්ධ වෙනත් යෝජනාවලට යම් බලපෑමක් එල්ල කිරීමට කලාපීය කාර්ය සාධක බලකාය හා මාධ්‍ය මගින් සිදු කරන ලද දැනුවත් කිරීම හේතු පාදක විය. එබැවින් යාන්ත්‍රණයන් හතරෙහි නිර්මාණය, පත්කිරීමේ ක්‍රියාවලිය, බලය හා ක්‍රියාකාරකම්වලට අදාළ තාක්ෂණික කරුණු පිළිබඳ ඍජුව ඉදිරිපත් වූ අදහස් සීමා සහිත වුවද කරුණු විමසීමේ දී ජනතාවගේ දැඩි උනන්දුවක් හා ඉහළ සහභාගීත්වයක් ඇති කෙරුණු අතර ප්‍රධාන ගැටළු පිළිබඳ අදහස් ද ලබා ගන්නා ලදී. සමස්ථ ක්‍රියාවලිය තුළ ජනතාවගේ සහභාගීත්වය හා හිමිකාරීත්වය තහවුරු කිරීමේ පළමු පියවර සනිටුහන් කරමින් අදහස් විමසූ අවස්ථාවේ දී ඇතැම් පුද්ගලයෝ විමතිය පල කළහ. ඉහත කරුණු සලකා බලා සංක්‍රාන්ති යුක්තිය පිළිබඳ රජය විසින් ජනතාව සමග ඉහළ මට්ටමින් අඛණ්ඩව සන්නිවේදනය සිදු කළයුතු බවට ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය මගින් නිර්දේශ කරන ලදී.

2. පසුගිය ප්‍රයත්නයන්ගේ අසම්පූර්ණ ස්වභාවය හා පිළියම් ලබා දීමට නොහැකි වූ අසාර්ථකභාවය නොසලකා තවත් ප්‍රයත්නයක් වන මෙම අවස්ථාවේ දී රට පුරා ජනතාව විසින් සැලකිය යුතු මට්ටමේ අපේක්ෂා භංගත්වයක්, දොම්නසක් හා කෝපයක් පල කෙරිණි. මේ සමග මෙම සංක්‍රාන්ති යුක්ති යාන්ත්‍රණයන් පිළිබඳ වූ ප්‍රවිචාරණයන් සිදුකිරීම වෙනස් ස්වරූපයක් ගනු ඇතැයි යන අපේක්ෂාව හා ප්‍රාර්ථනාව ද විය. ජනතාවගේ අදහස්වල මෙම ද්විත්ව ස්වරූපය ප්‍රවිචාරණයන්වලදී දැඩි ලෙස ඉස්මතු වූ අතර ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය හා සංක්‍රාන්ති යුක්තිය සහ සංහිඳියාව සඳහා වන යාන්ත්‍රණයන් නිර්මාණයේ දී මේ පිළිබඳ දැන්විය යුතුය. සත්‍යයේ අවශ්‍යතාවය, නියෝග ලබා දුන් පුද්ගලයන්ගේ වගවීම හා නැවත සිදු වීමට එරෙහි හැඟීමෙහි දැඩි බව අනුව සත්‍යය, යුක්තිය හා වගවීම, හානි පූර්ණයන් හා නැවත සිදු නොවීම තහවුරු කිරීම ආදියට අදාළව නිර්වචනය කරන ලද සංක්‍රාන්ති යුක්තියට ඇති හිමිකම කෙරෙහි වූ ව්‍යවස්ථාමය පිළිගැනීම හා එය තහවුරු කිරීම ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය මගින් නිර්දේශ කෙරේ.

3. ආරක්ෂක අංශ හා පොලිස් නිලධාරීන්ගේ මෙම සංහිඳියා ක්‍රියාවලිය මගින් අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵලවලට විරුද්ධ ප්‍රතිඵලයක් ලබා දෙනු ඇතැයි ද ජාතික ආරක්ෂාව පිළිබඳ ඒකාග්‍රතාවයකට එළඹීම, පවතින සිත් වේදනාවන් තීව්‍ර කරනු ඇති බවටත් අළුතින් සිත් වේදනාවන් ඇති කරනු ඇති බවටත් අන්තර් වාර්ගික හා ආගමික බෙදීම් වැඩි කරනු ඇති බවටත් වන අනතුරු හැඟවීම් සහිත අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම් තිබූ බව සඳහන් කළ යුතුය. ආරක්ෂක අංශවල සියළු ම නිලධාරීහු විශේෂයෙන් වගවීම් යාන්ත්‍රනයට අන්තර්ජාතික මැදිහත්වීම තදින් ම ප්‍රතික්ෂේප කළහ. කෙසේවතුදු ආරක්ෂක අංශ නිලධාරීන් හා පොලිස් නිලධාරීන් විසින් කරනලද අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම් බොහෝමයක් මගින් සංහිඳියාව සඳහා රජය විසින් ගෙන ඇති ප්‍රයත්නයන්ට හා විපාකදායී නොවන පිළියම් ලබා දීම සඳහා වන ප්‍රවේශය සඳහා පැහැදිලි ලෙස සහාය දක්වා ඇති අතර ඒ සඳහා ආගමික නායකයන්ගේ මැදිහත් වීම ද අවශ්‍ය බව පෙන්වා දී ඇත. නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන ව්‍යවස්ථා සංශෝධන හා සැකයන් හා වැරදි තොරතුරු සන්නිවේදනය වැළැක්වීමට සෑම මට්ටමකම පුද්ගලයන් සමග රජය තොරතුරු හුවමාරු කර ගැනීම තහවුරු කිරීම සඳහා සංහිඳියාව හා හානි පූර්ණය කෙරෙහි ප්‍රමුඛතාව ලබදිය යුතු බව ඔවුහු ප්‍රකාශ කළහ.

4. තමන් රජයේ දේශපාලන මග පෙන්වීම හා සහාය මත එහි අරමුණු ළඟා කර ගත්ත ද වර්තමානය වන විට තමන් අතර සාමූහිකත්වය හා සහයෝගය මද බවක් හැඟෙන බව ද හමුදා නියෝජිතයන් විසින් ප්‍රකාශ කරන ලදී. එමෙන් ම සත්‍යය සෙවීමේ ක්‍රියාවලියක් සඳහා මෙන් ම යම් ආකාරයක සාපරාධී ක්‍රියාවන් පිළිබඳ සාක්ෂි සොයා ගතහොත් වැරදිකරුවන්හට චෝදනා ගොනු කිරීම සඳහා ද තම සහාය ලබා දෙන බව ද ඔවුහු ප්‍රකාශ කළහ. ඔවුන්ගේ දැනීමට අනුව කිසිදු සාපරාධී ක්‍රියාවක් සිදු වී නැති බැවින් පොදු සමාවක අවශ්‍යතාවක් තමන් නොදකින බවද ඔවුහු කියා සිටියහ. ඔවුහු සිවිල් ජනතාව හිතාමතා ඉලක්ක නොකෙරුණු බවත් සිවිල් පුද්ගල මරණ වැළැක්වීමේ ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කළ බවත් තදින් කියා සිටි අතර වෙඩි ප්‍රහාරයන්ට මැදි වූ සිවිල් වැසියන් මිය යන්නට ඇති බව පිළිගත්හ.එමෙන් ම ඔවුහු ලිංගික හිංසනය

යුද අවියක ලෙස භාවිතා කළ බව ද ප්‍රතික්ෂේප කළහ. කිසිදු සාපරාධී ක්‍රියාවක් ඇති නොවූ බවත් නීති විරෝධී අවි භාවිතා නොකළ බවත් ගුවන් හමුදාව අවධාරණය කළේය.

5. සංක්‍රාන්ති යුක්තිය හා සංහිඳියාව කෙරෙහි රජයේ කැපවීම පිළිබඳ විශ්වාසය හා පැහැදීමේ මද බව සහ සංහිඳියාව සඳහා වන ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ සැක පහල කිරීම හේතුවෙන් ඉහත ඒවාට අමතරව විවිධත්වය ශක්තියේ පදනම හා වත්කමක් ලෙස පිළිගත් සියළු ජනතාව අතර වන අන්‍යෝන්‍ය ගෞරවය මත පුරවැසිභාවය ස්ථාපිත කෙරුණු රජයේ හා සිවිල් සමාජයේ ඉහළ ම මට්ටම් විසින් ප්‍රචලිත කෙරුණු බහු විධ, බහු වාර්ගික හා බහු ආගමික ශ්‍රී ලංකාවක් සඳහා වන දැක්මක අවශ්‍යතාව ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය විසින් දැඩි ලෙස අවධාරණය කෙරේ. විවිධත්වය තුළ වන සාමූහිකභාවය, සියළු ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ බහුවිධ අනන්‍යතාවයන් කෙරෙහි ගරු කිරීම හා ඒවා ආරක්ෂා කිරීම ආදිය රට තුළ අර්ථාන්විත සංහිඳියාව, සාමය හා සෞභාග්‍යමය ඇති කිරීම සඳහා මූලික අවශ්‍යතාවන් වේ.

6. ඒ අනුව වාර්ගික බෙදීම හා අන්‍ය ආගම් නොඉවසීම වැළැක්වීමට සහ ඕනෑම ආකාරයකට අර්ථ දැක්වෙන ප්‍රජාවකට අදාළව බියකින් හෝ පක්ෂපාතීභාවයකින් තොරව නීතියේ නිසි ක්‍රියාකාරීත්වය යටතේ වගකිව යුතු පුද්ගලයන් වගවීමට ලක් කිරීම සඳහා රජය විසින් ඵලදායී, ඉතා පැහැදිලි ක්‍රියා මාර්ග ගත යුතුය. තවද රට තුළ සියළු ආගම්වලට සම ගෞරවයක් හිමිවන අනාගාමික ලෞකික රාජ්‍යයක් **ස්ථාපිත කළ යුතු බව** ඇතැම් අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම් මගින් ඉස්මතු විය' ඔවුහු මෙය සම පුරවැසිභාවයේ අත්‍යවශ්‍ය අංගයක් ලෙසත් සංහිඳියාවේ ඇරඹුම් ලක්ෂය ලෙසත් පෙන්වා දුන්හ. සියළු පාර්ශවකරුවන්ගේ අදහස් විමසීමෙන් පසු ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය විසින් මේ පිළිබඳ දැඩි අවධානයක් යොමු කළ යුතු බවට නිර්දේශ කෙරේ.

7. ආරම්භයේ සිටම ආරක්ෂාව පිළිබඳ කරුණු ප්‍රවිචාරණයන්වලදී ප්‍රමුඛස්ථානයක් ගැණිනි. ප්‍රවීක්ෂණයේදී පෙර පැවති කොමිෂන් සභාවල කරුණු විමසීම් සිදු කිරීමේ දී ආරක්ෂක අංශ, බුද්ධි අංශ හා පොලිස් නිලධාරීන් තැති ගැන්වෙන ආකාරයෙන් සිටීම හා ප්‍රශ්න කිරීම පිළිබඳ සලකා බලා ප්‍රවිචාරණයන් සිදු කෙරෙන කාල සීමාව තුළ හා ඊට පසුව ද හැකියාවැති පරිසරයක් පැවතීම තහවුරු කිරීම සඳහා ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය විසින් ආරක්ෂක අමාත්‍යංශය, ත්‍රිවිධහමුදා අණ දෙන නිලධාරීන් සහ පොලිසිය සමග සාකච්ඡා කරන ලදී. පොලිසිය හා හමුදාවට සම්බන්ධ නිලධාරීන් හඳුනා ගැණුනු අතර අත්අඩංගුවට ගැනීම, රඳවා ගැනීම හා වධ හිංසා පැමිණවීම පිළිබඳ අවධාරණය කෙරිණි. මෙම ක්‍රියා මාර්ගයන්ට අමතරව සිදු වීම් ගණනාවක් ද විය. ප්‍රවිචාරණයන්ට බාධා කරන ආරක්ෂක අංශ/ පොලිස් නිලධාරීන්ගෙන් ඉවත් වන ලෙස ඉල්ලීම සඳහා ඇතැම් අවස්ථාවලදී කලාපීය කාර්ය සාධක බලකායේ රැස්වීම්වලට පෞද්ගලිකව මැදිහත් වීමට ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකායේ සාමාජිකයන්ට සිදු විය. ආරක්ෂක අංශ හා පොලිසියේ ඉහළම මට්ටම් සමග නිලධාරීන්ගේ මෙවැනි ක්‍රියාවන් වැළැක්වීමට එකග වී ගන්නා ලද ක්‍රියා මාර්ග තිබිය දී පවා මෙම සිදුවීම් ඇති වීමෙන් බිම් මට්ටමේ දී දඬුවම් නොලබා රැඳී සිටීමේ හැකියාව තහවුරු විය.

8. දඬුවම් නොලබා රැඳී සිටීමේ හැකියාව සංහිඳියාව කෙරෙහි වන ප්‍රධාන බාධකයක් ලෙසත් ඒ අනුව අර්ථාන්විත සංහිඳියාවක් ඇති කිරීම සඳහා රජයට ඇති කැමැත්ත හා හැකියාව පිළිබඳ සැලකීමේ දී යාන්ත්‍රණයන් ස්ථාපිත කිරීමට පෙර විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ ප්‍රධාන ක්‍රියා මාර්ගයක් ලෙස එම තත්ත්වය වැළැක්වීම ද එමගින් විශ්වාසනීයභාවය ඇති කිරීම ද අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම්වලදී හඳුනා ගැණිනි. සාක්ෂිවල විශ්වසනීයභාවය හා වින්දිතයාගේ ආරක්ෂාව පිළිබඳ ගැටළුව දඬුවම් නොලබා සිටීමේ හැකියාව, මහජන ආරක්ෂාවට ඉතා සමීප සම්බන්ධතාවක් ඇති අතර ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකායේ නිර්දේශ මගින් දැඩි හා ස්වාධීන ආරක්ෂාව සඳහා දේශීය හා අන්තර්ජාතික සහාය ලබා ගැනීම පිළිබඳ අවධාරණය කර ඇත.

9. නිශ්චිත වශයෙන් හමුදාමය ගැටළු හා ආරක්ෂාව පිළිබඳ ගැටළු සම්බන්ධව කටයුතු කිරීම සඳහා විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ වෙනත් ක්‍රියා මාර්ග රැසක් හඳුනා ගැණිනි. ඒවා ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක

බලකායේ නිර්දේශවල ඇතුළත් වේ. මෙම ක්‍රියා මාර්ග සිවිල් ජනතාවගේ කටයුතු, විශේෂයෙන් ආර්ථිකය හා සිවිල් පරිපාලනය කෙරෙහි හමුදාමය මැදිහත්වීම නැවැත්වීම, ආරක්ෂක අංශ විසින් අත්පත් කර ගන්නා ලද සිවිල් ජනතාවගේ ඉඩම් යළි ඔවුන් වෙත භාර දීම ඉක්මන් කිරීම, සේනා විමුදනය හා හමුදාවන් ඉවත් කිරීම ආදියට සම්බන්ධවේ. එමෙන්ම ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත හෝ වෙනත් නීතියක් යටතේ වැරදිකරුවන් නොකරන ලද රැඳවියන් හා හමුදාව වෙත භාර වූවන් නිදහස් කරන ලෙසත්, ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත අහෝසි කරන ලෙසත් රැඳවියන්ගේ නම් හා ඔවුන් රඳවා සිටින ස්ථාන ඇතුළත් ලැයිස්තුවක් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලෙසත් දැඩිව ඉල්ලා සිටිනු ලැබේ.

10. ප්‍රවිචාරණයන්වල දී අවධාරණය කෙරුණු විශ්වාසය ගොඩ නැගීමේ ප්‍රධාන ක්‍රියා මාර්ගයක් වනුයේ දේශපාලනික හා ව්‍යවස්ථාමය වශයෙන් ගැටුම සමථයකට පත් කර ගැනීමේ ප්‍රධාන අවශ්‍යතාවයයි. මෙය සංහිඳියාව හා එක්සත් රටක් සඳහා අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක් ලෙස අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම්වලදී අවධාරණය කෙරිණි. ඒ අනුව මෙය ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකායේ නිර්දේශවල සඳහන් කර ඇත.

11. යුද්ධ අපරාධ හා මනුෂ්‍යත්වයට එරෙහි අපරාධ මෙන්ම සියළු පුද්ගලයන් බලෙන් අතුරුදහන් කිරීමෙන් ආරක්ෂා වීම සඳහා වන අන්තර්ජාතික සම්මුතියෙහි අපරාධය අර්ථ දක්වා ඇති ආකාරයට අතුරුදහන් කිරීමේ අපරාධය අපරාධයක් ලෙස හඳුනා ගැනීම සහ ශ්‍රී ලංකාව තුළ නීතිගත කිරීම ද විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ ප්‍රධාන ක්‍රියා මාර්ග ලෙස අවධාරණය කෙරිණි. ඒවා ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකායේ නිර්දේශවල ඇතුළත් වේ.

12. ප්‍රවිචාරණ ක්‍රියාවලිය තුළින් ඉස්මතු වන තවත් සර්වව්‍යාපී කරුණක් වන්නේ සංක්‍රාන්ති යුක්ති යාන්ත්‍රණයන්ගේ නිර්මාණය හා මෙහෙයවීම සඳහා මනෝසාමාජීය ප්‍රතිෂ්ඨාවන්ගේ අවශ්‍යතාවය සහ සියළු වාර්ගික කණ්ඩායම්වලට අයත් බලපෑමට ලක්වූවන් (සිවිල් ජනතාව හෝ හමුදා භටයින්) සඳහා පිළියම් ලබාදීමේ මනෝසාමාජීය සහායයි. බලපෑමට ලක් වූවන්ගේ අවශ්‍යතාවන්ගේ වැදගත්කම, සංක්‍රාන්ති යුක්තියෙහි අවශ්‍යතාවන්ට සමගාමීව සහ ජාතික සමගිය හා සංහිඳියා කාර්යාංශයෙහි මනෝසාමාජීය කාර්ය සාධක බලකාය සමග සහයෝගයෙන් පවතින සේවාවන් ශක්තිමත් කිරීම හා පවත්වාගෙන යාම ආදී කරුණු ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකායේ නිර්දේශ මගින් අවධාරණය කරයි

13. මෙම වාර්තාවෙහි තරුණයන් හා ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය සඳහා පරිච්ඡේද වෙන්කර නොමැති අතර සියළු යාන්ත්‍රණයන් හා ඕනෑම ප්‍රතිසංස්කරණයක් සහ සංහිඳියා වැඩසටහනක් කෙරෙහි කැපී පෙනෙන බලපෑමක් එල්ල කරන සර්වව්‍යාපී ගැටළු ලෙස ඒවා මෙම වාර්තාව මගින් අවධාරණය කර ඇත. යාන්ත්‍රණයන් සඳහා සමබර වූ ස්ත්‍රී පුරුෂ හා තරුණ නියෝජනය, විශේෂයෙන් තීරණගන්නන්, චෝදකයන් සහ විනිශ්චයකරුවන් ලෙස මෙහෙයුම් ක්‍රියාවලියේ සෑම මට්ටමක් සඳහාම කාන්තාවන් පත්කිරීමෙහි ඇති වැදගත්කම ප්‍රවිචාරණයන් පුරාවට අදහස් ලබාදුන් පුද්ගලයන් විසින් අවධාරණය කරන ලදී.යාන්ත්‍රණයන්ට පහසුවෙන් ළඟා වීමේ හැකියාව හා අවකාශය ලබාදීම, රහස්‍යභාවයේ තහවුරුවන්, යාන්ත්‍රණය සමග කටයුතු කරන ලිංගික හිංසනයට හා අපයෝජනයට ලක්වූවන්ගේ හා ම්ච්චරුන්ගේ අවශ්‍යතාවන් කෙරෙහි සංවේදීවීම හා ගරුකිරීම ඇතුළුව යාන්ත්‍රණයේ ක්‍රියාකාරීත්වයට ස්ත්‍රී පුරුෂ අවශ්‍යතාවන් ඇතුළත්කිරීම පිළිබඳ ඔවුහු අවධාරණය කළහ. ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය විසින් මෙම කරුණු අනුමත කරන අතර බොහෝ කාලයක් තිස්සේ පවතින කාන්තාවන් සඳහා වන ජාතික කොමිෂන් සභාවක් සඳහා වන ඉල්ලීමට සහාය දක්වයි.

14. අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම් රැසකදී හමුදාවන් හා වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව වැනි වෙනත් රාජ්‍ය ආයතන විසින් ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම, වෙනත් වාර්ගික ප්‍රජාවන්ගේ සාමාජිකයින් විසින් ඉඩම්වල දෙවන වර පදිංචිය හා ධීවර කටයුතුවල නියැලීම ආදී සිදුවීම් ඇතුළුව සංහිඳියාවට බලපෑ තවත් සර්ව ව්‍යාපී ගැටළුවක් ලෙස ඉඩම් පිළිබඳ ගැටළුව අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම් රැසක දී ඉස්මතු

විය. සංකීර්ණ වූ අන්තර් වාර්ගික ඉඩම් ආරවුල් සඳහා ප්‍රමාදයකින් තොරව විසඳුම් ලබා දිය හැකි යාන්ත්‍රණයක් යාන්ත්‍රණයන් ඇතුළුව නිශ්චිත වූ ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ගයක් මේ සඳහා අවශ්‍ය වේ. ඉඩම් සඳහා වන ජාතික කොමිෂන් සභාව සඳහා දැනට පවතින ව්‍යවස්ථාමය විධිවිධාන ක්‍රියාත්මක කිරීම ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය විසින් නිර්දේශ කෙරේ.

15. ප්‍රවිචාරණයන්වල දී අවධාරණය කෙරුණු ඉහළ රාජ්‍ය අනුග්‍රහයේ අඛණ්ඩ අවශ්‍යතාවය හා සංක්‍රාන්ති යුක්තියෙහි සාර්ථකත්වය මෙන් ම සංක්‍රාන්ති යුක්තියේ සහ සංහිඳියාව පිළිබඳ ප්‍රතිපත්තියෙහි පැහැදිලි බව සඳහා ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකායේ නිර්දේශවල ප්‍රමුඛතාවය ලබා දී ඇත. එබැවින් සංහිඳියාව සඳහා සැලැස්මක් සහ අපේක්ෂිත යාන්ත්‍රණයන්, එකිනෙක සමග මෙන්ම රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශ ඇතුළු සංහිඳියාවට අදාළ කටයුතු පවරන ලද ආයතන සමග වන සම්බන්ධතාවන් සඳහා ප්‍රතිපත්තියක් හා මෙහෙයුම් රාමු රජය විසින් ප්‍රකාශයට පත් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය විශේෂයෙන් ඉස්මතු කෙරේ.

16. ස්ථානය, භාවිත භාෂාව හා සංයුතියට අදාළව යාන්ත්‍රණයන්ට ළඟා වීමේ හැකියාව තහවුරු කිරීම මෙන්ම ආබාධිත හා කොන් කෙරුණු පුද්ගලයන්ගේ අවශ්‍යතාවයන්ගේ වැදගත්කම ප්‍රවිචාරණයන්වල දී අවධාරණය කෙරිණි. සියළුම යෝජිත යාන්ත්‍රණයන්ගේ සියළු මට්ටම්වලදී බලපෑමට ලක් වූවන් හැකි සෑම විටම නියෝජනය කිරීම හා සංක්‍රාන්ති යුක්ති යාන්ත්‍රණයන් හා නොඳුටු බවට වන සහතිකය වැනි මෙවලම් සඳහා සුදුසු සහ නොමග යවන සුළු නොවන භාෂාවක් භාවිතා කිරීම පිළිබඳ ජනතාව විසින් දිගින් දිගටම අවධාරණය කෙරිණි. ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය විසින් මෙම ඉල්ලීම් අවධාරණය කරන අතරම මීට අමතරව, බලපෑමට ලක් වූ පවුල්වල නියෝජිතයන්, මානව හිමිකම් සුරකින්නන්, සිවිල් සමාජ ක්‍රියාකාරීන් හා ව්‍යවස්ථාදායක සභාව විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද නම් ලැයිස්තුවකින් ජනාධිපතිතුමා විසින් පත් කරන ලද ජාත්‍යන්තර නියෝජිතයින්ගෙන් සමන්විත සමස්ථ යාන්ත්‍රණය සඳහා මෙහෙයුම් ඒකකයක් නිර්දේශ කරනු ලැබේ. මෙම මෙහෙයුම් ඒකකය විසින් ජනාධිපතිතුමා වෙත වාර්තා කළ යුතු අතර එම වාර්තා ප්‍රසිද්ධ කළ යුතුය.

ඇ. යාන්ත්‍රණයන් පිළිබඳ වූ නිර්දේශ

1. ප්‍රවිචාරණයන් සිදු කෙරෙන අතරතුර රජය විසින් අතුරුදන් වූවන් පිළිබඳ කාර්යාලයක් සම්බන්ධ පනත් කෙටුම්පතක් පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කරන ලද අතර සභාවේ සැලකිය යුතු බාධාවන් මධ්‍ය යේ වුව ද අවසානයේ එය පාර්ලිමේන්තුවේ සම්මත විය. මේ සම්බන්ධයෙන් රජය විවේචනයට ලක් වීම විශ්මයට කරුණක් නොවන අතර ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය හා එහි ප්‍රවිචාරණයන් පිළිබඳ රජයේ අදහස පිළිබඳ සැක මතු කෙරිණි. ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය විසින් අතුරුදන් වූවන් පිළිබඳ වන කාර්යාලය සම්බන්ධව අතුරු වාර්තාවක් නිකුත් කළ අතර එය මෙම අවසාන වාර්තාවට අමුණා ඇත.

2. කෙසේ වුවද පනත් කෙටුම්පත ඉදිරිපත් කිරීමට පෙර හා එය සම්මත කර ගැනීමේ කාල සීමාව තුළ අතුරුදන් වූවන් හා අතුරුදන් වූවන් පිළිබඳ වන කාර්යාලය හා සම්බන්ධ ගැටළුව පිළිබඳ අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම් ගණනාවක් සිදුවිය. ප්‍රසිද්ධ රැස්වීම් කිහිපයක දී අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම් විශාල ප්‍රමාණයක් දක්නට ලැබුණු අතර ඒ විශේෂයෙන් උතුරු හා නැගෙනහිර ප්‍රදේශවලදීය. මීට හේතුන් ලෙස දශක දෙකකට අධික කාලයක් තිස්සේ මෙම ගැටළුවට ලැබී තිබුණු වැදගත්කම, තම ආදරණීයයන් සොයා ගැනීමට යමක් කළ හැකිය යන විශ්වාසය හා කළ යුතු බවට පවුල්වල සාමාජිකයන් තුළ වන දැඩි අවශ්‍යතාවය, අතුරුදහන් වූවන් පිළිබඳ කාර්යාලය සඳහා වන පනත් කෙටුම්පත සම්බන්ධයෙන් පොදු කතිකාවන්, අතුරුදහන්වීම් සිදු වූ ආකාරයන් හා ගැටළුවට මැදි වූ පවුල් සංවිධානය වීම ආදිය දැක්විය හැකිය. මීට අදාළ ප්‍රධාන ඉල්ලීම් සිදු කෙරුණේ කාර්යාල නාමය තුළින් අතුරුදහන් වීම්වල අනිච්ඡානුක ස්වභාවය ඉස්මතු වීම, පැමිණිලි පාර්ශවයේ බලධාරීන් සමග තොරතුරු හුවමාරු කර ගැනීම සඳහා අතුරුදහන් වූවන් පිළිබඳ කාර්යාලයෙහි අභිමතය සීමා කිරීම, කාර්යාල වෙත ළඟා වීමේ හැකියාව, භාෂාව, නියෝජනය, අතුරුදහන් වූවන්

පිළිබඳ කාර්යාලයේ කටයුතුවලට අතුරුදහන් වූවන්ගේ පවුල්වල මැදිහත් වීම සහ බලපෑමට ලක් වූවන්ගේ ආරක්ෂාව ආදී කරුණු සම්බන්ධවයි. අතුරුදහන් වූ ඇතැම් පුද්ගලයන්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයන් විසින් යුක්තිය හා හානි පූර්ණය පිළිබඳ සාකච්ඡාවන් අපරිණත හා භයානක කටයුත්තක් ලෙස සලකනු ලැබීය. ඔවුන්ගේ අදහස අනුව ඉතා ඉක්මනින් ම කළ යුතු වූයේ යුද්ධයේ දී හා දකුණේ කැරැල්ලේ දී අතුරුදහන් වූවන් තවමත් ශ්‍රී ලංකාව හෝ විදේශ රටක් තුළ රඳවාගෙන සිටින්නේ ද යන්න නිශ්චය කොට දැන ගැනීමයි.

3. හානි පූර්ණය කිරීමේ ආකාර ගණනාවක් හඳුනා ගත්ත ද එසේ සිදු කරන ලද්දේ වාර්ගික හා ආගමික වශයෙන් ප්‍රජාවන් අත්දුටු හානිය හා පීඩාව දැඩිව පිළිගනිමින්ය. වන්දි ලබා දීම සඳහා වූ සියළු ඉල්ලීම් තුළ යුක්තිය, එනම් පිළියම් ලබා දීම හා හානි පූර්ණය තුළින් පුද්ගලයන් හෝ ප්‍රජාවන්ට එරෙහිව සිදු කරන ලද වැරදි නිවැරදි කළ යුතුය යන හැඟීම, සඳහා ද හඬක් විය.ඒ අනුව හානි පූර්ණයේ අවශ්‍යතාව ඉස්මතු වී ඇත්තේ රජය විසින් පුරවැසියන්ට සිදු කරන ලද වැරදිවලට වගවීම හා/ හෝ ඔවුන්ගේ පීඩාවන් පිළිගැනීම සඳහාය. තවද යුක්තිය හානි පූර්ණය කිරීමේ ක්‍රමයක් ලෙස පැහැදිලිව දක්වා ඇති අතර ඇතැම් අවස්ථාවල ඉල්ලා සිටින ලද එකම හානි පූර්ණය කිරීමේ ක්‍රමය ද එය විය. විශේෂයෙන් 1980 කාලයේ යුද්ධය හෝ දකුණේ කැරැල්ල හේතුවෙන් තම ආදරණීයයන් මිය ගිය හා අතුරුදහන් වී ඇති හා තම පවුලේ සාමාජිකයකු අහිමි වීම නිසා ඇති වන විවිධ ආකාරයේ බලපෑම්වලින් පීඩා විඳිමින් සිටින පුද්ගලයන් අතර ඔවුන්ගේ පීඩාව තුරන් කිරීමට රජයෙන් අපේක්ෂා කළ හැකි එකම දෙය, යම් ආකාරයක වන්දි ලබා ගැනීම පමණක් බවට හැඟීමක් විය. යුක්තිය පසිඳලීම ප්‍රමාණවත් හා අවශ්‍ය හානි පූර්ණය බවට වන යෝජනාව රට පුරා අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම්වලින් ඉස්මතු විය.

4. පීඩනය යුද්ධයට සම්බන්ධ හිංසාවන් හා වාර්ගිකත්වයට අදාළව පමණක් ඇති නොවූ අතර උඩරට දමිළ ජනතාව හා දේශීය ප්‍රජාවන් ඇතුළුව පංතිය මත පදනම්ව ඇතැම් ප්‍රජාවන් අත්දුටු ආයතනගත ප්‍රචණ්ඩත්වය හා කොන් කිරීම මගින් ද ජනතාව පීඩාවට පත්විය. බලහත්කාරයෙන් ඉඩම් අල්ලා ගැනීම හා බලෙන් වෙනත් ස්ථානවල පදිංචි කරවීම මගින් මිනිසුන්ගේ සමාජ-ආර්ථික හිමිකම් උල්ලංඝණය කිරීම ද දිවයින පුරා යළි යළිත් කතාබහට ලක් වූ තේමාවකි. සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සඳහා තම ඉඩම් අත්පත් කර ගත් නාගරික ප්‍රජාවන් හා පොදු ජනතාවගේ හිමිකම් හානියට ලක් කිරීම පිළිබඳ ගැටළුව ඉස්මතු කළ දේශීය ප්‍රජාවන් මෙයට ඇතුළත් විය.

5. සමස්ථයක් ලෙස රටේ සංවර්ධනය හේතුවෙන් තමන් රැකියා විරහිත තත්ත්වයට පත් වී ඇතැයි ද මූලික වශයෙන් හානි පූර්ණය සිදු කෙරෙන්නේ වන්දියක් ලබා දීම මගින් වන බැවින් එමගින් යුක්තිය පසිඳලීම හා වගවීමේ ක්‍රියාවලීන්ට බාධා ඇති වේය යන හැඟීම හෝ විකල්පයක් ලෙස සැලකෙනු ඇතැයි යන හැඟීම නිසා හානි පූර්ණය පිළිබඳ ජනතාව තුළ ඇති අකමැත්ත හා බිය ද අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම්වලදී දැන ගැනීමට හැකි විය. මෙම අදහස විශාල වශයෙන් උතුරු හා නැගෙනහිර ප්‍රදේශය, විශේෂයෙන් අතුරුදහන් වූවන්ගේ පවුල් වෙතින් ඉදිරිපත් විය.

6. ඉතා සුළු අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම් සංඛ්‍යාවක් මගින් පමණක් හානි පූර්ණය සඳහා වන කාර්යාලයක අවශ්‍යතාව දක්වා ඇත. හානි පූර්ණය සඳහා වන ඉල්ලීම් පුද්ගලික හෝ සාමූහික ලෙස වර්ග කළ හැකි අතර එය ද්‍රව්‍යමය හා මූල්‍යමය හානි පූර්ණයේ සිට සංකේතාත්මක හානි පූර්ණය දක්වා වන පරාසයක් තුළ සිදු කළ හැකිය. හානි පූර්ණය කිරීමේ දී අනුගමනය කළ යුතු මාර්ගොපදේශයන් ද අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම්වල දී හඳුනා ගැණිනි. හානි පූර්ණය කිරීම පිළිබඳ වූ පැහැදිලි හා විනිවිදභාවයෙන් යුතු ප්‍රතිපත්තියක්, ඍජුව ම බලපෑමට ලක් වූවන් කේන්ද්‍ර කර ගත් හානි පූර්ණය සඳහා වන ප්‍රවේශයක් සහ වැඩසටහන් සම්පාදනයේ දී බලපෑමට ලක් වූවන්ගේ සහභාගීත්වය සහිතව අපක්ෂපාතී ආකාරයට හානි පූර්ණය කිරීම ආදී අදහස් මෙයට ඇතුළත් විය.

7. විවිධාකාරයේ අලාභයන්, වින්දිත කණ්ඩායම් හා දිවි ගලවා ගත් කණ්ඩායම් සඳහා පහත දක්වා ඇති පරිදි මූල්‍යමය වන්දි ලබා දීමට යෝජනා කෙරිණි.

අ) ආදරණීයයකු හා/ හෝ ගෘහමූලිකයකු අහිමිවීම සඳහා වන්දි ලබාදීම

ආ) අතුරුදහන් වූවන් සෙවීම සඳහා දැරීමට සිදු වූ ද්‍රව්‍යමය/ ද්‍රව්‍යමය නොවන වියදම් සඳහා වන්දි ලබා දීම

ඇ) ලිංගික හිංසනය හා අබාධිතබව ඇතුළු ශාරීරික හිංසනය හා පීඩාවන් සඳහා වන්දි ලබා දීම

ඈ) අභ්‍යන්තර හා බාහිර අවතැන්වූවන් වෙනුවෙන් ඡන්දය ප්‍රකාශ කිරීමේ අයිතිය යළි ලබා දීම ඇතුළුව වන්දි ලබා දීම

ඉ) දේපළ හා වත්කම් අහිමි වීම වෙනුවෙන් වන්දි ලබා දීම

ඊ) මනෝ සාමාජීය බලපෑම් හා මානසික කම්පනය වෙනුවෙන් වන්දි ලබා දීම

එ) සාම්ප්‍රදායික/ දේශීය ජීවන රටාව අහිමි වීම වෙනුවෙන් වන්දි ලබා දීම

හදිසි අවශ්‍යතාවන් සඳහා අන්තර්කාලීන හානි පූර්ණයන් එනම් බලපෑමට ලක්විය හැකි මිය ගිය හෝ අතුරුදන් වූ අයගේ පවුල්වල සාමාජිකයන් සඳහා රැකියා හා ඔවුන්ගේ ළමුන්ට ශිෂ්‍යත්ව ලබා දීම සඳහා ද ඉල්ලීම් ඉදිරිපත් විය.

8. උත්සව හා අවකාශයන් වෙන් කිරීම මගින් අනුස්මරණය කිරීම, නිළ වශයෙන් පිළිගැනීම හා සමාව ඉල්ලා සිටීම ආදී වශයෙන් සංකේතාත්මක හානි පූරණයේ අවශ්‍යතාව අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම් සැලකිය යුතු වාර ගණනක දී ඉස්මතු කෙරිණි.

9. සියළු මට්ටම්වල පුරවැසියන් ඇතුළත් වන ක්‍රියාවලියක් ලෙස අනුස්මරණයේ අවශ්‍යතාවය අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම් ගණනාවක දී අවධාරණය කෙරිණි. අනුස්මරණය කිරීමේ වඩාත් ප්‍රචලිත ක්‍රමය වන ස්මාරක, වේදනාව පිළිබඳ වන විස්තර රාශියට ගරු කරමින් අපක්ෂපාතීව හා ඔවුන් ස්මරණය කිරීමට ඇති එකම සංකේතය ලෙස නොසැලකෙන පරිදි හෝ ඇතැම් කණ්ඩායම් යළිත් විපතට පත් වීමේ අවදානම වැළැක්වෙන අයුරින්, සංවේදී ලෙස නිර්මාණය කළ යුතු බව මෙම අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම් මගින් ඉස්මතු කෙරිණි. ජනතාවට ඉගෙනගැනීමේ කටයුතු හා ආවර්ජනය කිරීම සඳහා ක්‍රියාකාරීව සහභාගි විය හැකි පුස්තකාල හා කෞතුකාගාර වැනි විකල්ප අවකාශයන් ද යෝජනා කෙරිණි. ස්මරණය කිරීම සඳහා වන අවකාශයන් යනු ස්මාරක හෝ ස්පර්ෂ කළ හැකි ඉදිකිරීම් ම විය යුතු නැති බවද අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම් වලදී දැක්වීය. උදාහරණයක් ලෙස එක් අදහස් ඉදිරිපත් කිරීමක දී සඳහන් කරන ලද්දේ මුල්ලිවයික්කාල්හි කාන්තාවන් හට සිත් සනසවන හා නිසල අවකාශයන් ලෙස තුරු ලතාවන්, පක්ෂීන් හා දිය පහරවලින් යුතු ජීවමාන අනුස්මරණ අවකාශයන් අවශ්‍ය බවයි.

10. උතුරේ පවතින ස්මාරක පිළිබඳ සිංහල හා දමිළ ප්‍රජාවන්ගේ අදහස් අතර සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක ප්‍රතිවිරුද්ධතාවක් විය. මෙම ස්මාරක හමුදා භටයන්ගේ අභිමානය හා ජයග්‍රහනයේ සංකේත හා ස්මරණය කිරීමේ අවකාශ ලෙස සිංහල ජනතා අදහස්වලින් දැක්වුව ද දමිළ ජනතාවගේ හැඟීම වූයේ මෙම ස්මාරක ඉදි කර ඇත්තේ ඔවුන් ජන කොටසක් ලෙස පරාජයට පත් වීම මතක් කර දීමට බවයි. මෙම ස්මාරක පසු කර යාමේ දී ඒවා මගින් ප්‍රකාශ කෙරෙන ජයග්‍රහණය ලබා ගැනීම සඳහා අහිංසක ජීවිත ගණනාවක් අහිමි කර ගැනීමට සිදු වූ බව සිතෙන විට ඔවුන්ට දැනෙන වේදනාව ද ඔවුන් විසින් සඳහන් කරන ලදී.

11. මෙම ස්මාරක පිළිබඳ විවාදයට අමතරව, මිනිස් සංහාරයන් වැනි ජීවිත අහිමි වූ විශේෂ අවස්ථා මෙන්ම අතුරුදහන් වූවන් සංකේතවත් කිරීම ආදිය සඳහා නව ස්මාරක ඉදිකිරීම සඳහා ඉල්ලීම් ගණනාවක් ද රටේ සෑම ස්ථානයකින් ම ඉදිරිපත් කෙරිණි. දකුණේ කැරැල්ලේ දී දිවි අහිමි වූ සිවිල් වැසියන් සඳහා දියවන්නාවෙහි ඉදි කර තිබූ, පශ්චාත් යුද සමයේ දී විනාශ කරන ලද ස්මාරකය, නැවත ඉදි කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ද එක් අදහස් ඉදිරිපත් කිරීමක දී සඳහන් කෙරිණි.

12. මෙහිදී ප්‍රසිද්ධියේ හා පෞද්ගලිකව ශෝක වීමේ අයිතිය ද ඉස්මතු කෙරිණි. විශේෂයෙන් උතුරු හා නැගෙනහිර ප්‍රදේශවල, එල්.ටී.ටී.ඊ. සාමාජිකයන්ගේ සොහොන් විනාශ කිරීම හා එමගින් ඇති වූ සිත් තැවුල සහ මිය ගිය පුද්ගලයන්ගේ ගෞරවය ආරක්ෂා කිරීමේ අවශ්‍යතාවය නිරන්තරයෙන් ඉස්මතු කළ කරුණු විය. තර්ජන හා බිය ගැන්වීම් හේතුවෙන් බොහෝ පවුල්, විශේෂයෙන් එල්.ටී.ටී.ඊ. සාමාජිකයන්ගේ පවුල් තුළ පෞද්ගලිකව හෝ ශෝක වීමට තමන්ට නිදහසක් නැතැයි යන හැඟීම විය. ආදරණීයයන් සඳහා ශෝක වීමේ අවස්ථාවක් ලෙස "මාවීරාර් දිනම්" (මිය ගිය එල්.ටී.ටී.ඊ. සාමාජිකයන් අනුස්මරණය කිරීම) අඛණ්ඩව කරගෙන යාමට අවස්ථාව සලසා දිය යුතුය යන අදහස උතුරින් මතු කෙරිණි. පවුල්වල සාමාජිකයන්, විශේෂයෙන් මව්වරුන්ට තම නිවසේ මිය ගිය එල්.ටී.ටී.ඊ. සාමාජිකුගේ ඡායා රූපයක් තබා ගැනීමට හැකි විය යුතු බව ද පැවසිණි. පවුලේ සාමාජිකයන්ට සොහොන් බිම් ප්‍රතිසංස්කරණය කර දීම හා පසුකාලීනව එම ස්ථානවල ඉදි කරන ලද සියළු ගොඩනැගිලි ඉවත් කිරීම ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය මගින් නිර්දේශ කෙරේ.

13. විවිධ ප්‍රජාවන් විසින් අහිමි වූ ජීවිත හා ඔවුන්ට එරෙහිව සිදු කෙරුණු වැරදි ක්‍රියාවන් අනුස්මරණය කිරීම සඳහා දින ගණනාවක් යෝජනා කෙරිණි.

14. වෙනත් යාන්ත්‍රණවලට ඇති සම්බන්ධතාවන් හේතුවෙන් බොහෝ දෙනා හානි පූර්ණය වෙනත් ක්‍රියාවලීන්ගෙන් වෙන් කර හඳුනා ගත්තේ නැත. හානි පූර්ණය කිරීම් වෙනත් ක්‍රියාවලීන්ගේ, විශේෂයෙන් සත්‍යය හා යුක්තියේ කොටසක් විය යුතු යැයි බොහෝ දෙනාගේ හැඟීම විය. කෙසේවුවද, පෞද්ගලික හා සාමූහික වශයෙන් ඉතිහාසයේ තොරතුරු ලේඛණගත කිරීම මගින් හානි පූර්ණය කිරීම සඳහා වන ඉල්ලීම්වල නිශ්චිත වූ සම්බන්ධතාවක් ඇති බව පෙනී යයි.

15. සත්‍යය සොයා ගැනීමේ/ ප්‍රකාශ කිරීමේ සහ සත්‍යය, යුක්තිය, සංහිඳියාව හා නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කොමිෂන් සභාවේ අරමුණුවල අගය පිළිබඳ අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම් ගණනාවක් ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය වෙත ලැබිණි. අරමුණු ගණනාවක් හඳුනා ගත් අතර අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම් බහුතරයක් මගින් සත්‍යය, යුක්තිය, සංහිඳියාව හා නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කොමිෂන් සභාව පහත දැක්වෙන අරමුණු ද ළඟා කර ගත යුතු බව දැක්වීය.

අ) සත්‍යය ස්ථාපනය කිරීම

ආ) ගැටුමෙහි මූලය නිශ්චය කර ගැනීම

ඇ) අපරාධකරුවන් වග වීමට ලක් කිරීම

ඈ) සම අයිතිවාසිකම් ලබා දීම

ඉ) ඉතිහාසය පිළිබඳ බහුවිධ ආඛ්‍යානයන් ගොඩනැගීම

ඊ) නැවත සිදු නොවීම සඳහා සහ ප්‍රචණ්ඩත්වය හා අපයෝජනයන් සඳහා පිළියම් සෙවීමට පීඩාවට පත් වූවන්ට හැකි වන පරිදි නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීම

පෙර පැවති කොමිෂන් සභාවල අසාර්ථකත්වය හා මීට පෙර මේ සම්බන්ධයෙන් කිසිඳු ක්‍රියා මාර්ගයක් නොගැනීම හේතුවෙන් සත්‍යය සෙවීමේ ප්‍රවේශය පෙර ගන්නා ලද ප්‍රයත්නයන්ගෙන් මූලික වශයෙන් වෙනස් විය යුතු බව අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම්වලදී අවධාරණය කෙරිණි. එබැවින් සත්‍යය, යුක්තිය, සංහිඳියාව හා නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කොමිෂන් සභාව මගින් දැනට පවතින කටයුතු ඉදිරියට ගෙන යෑම, පෙර පැවති කොමිෂන් සභාවල නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීම හා ස්ථිරසාර ක්‍රියා මාර්ග මගින් ඒවා ඉදිරියට කරගෙන යාම සිදු කළ යුතු බවට ඔවුහු අවධාරණය කළහ.

16. අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම් බොහෝමක් විසින් සියල්ල ඇතුළත් ප්‍රවේශයකට සහාය දක්වන ලද අතර බලපෑමට ලක් වූ පුද්ගලයන්, කණ්ඩායම් හා ප්‍රජාවන් ඇතුළත් වන පුළුල් කාල රාමුවක් නිර්දේශ කරන ලදී. අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම් මගින් ආයුධ සන්නද්ධ ගැටුම් හා ප්‍රචණ්ඩකාරී කාල සීමාවන් ලෙස එල්.ටී.ටී.ඊ. හා ශ්‍රී ලංකා රජය අතර යුද්ධය (1983-2009), ජනතා විමුක්ති පෙරමුණ හා ශ්‍රී ලංකා රජය අතර තරුණ කැරැල්ල හා දේශපාලනික ප්‍රචණ්ඩත්වය (1971 හා 1987-89), දමිළ විරෝධී සංහාරය (1983), සුළුතර ආගම්වලට එරෙහි ප්‍රචණ්ඩත්වය හා වෙනස් කොට සැලකීම (මූලික වශයෙන් පශ්චාත් යුද අවධිය) සහ රජය මැදිහත් වූ වෙනත් ප්‍රචණ්ඩකාරී අවස්ථා සඳහන් කරන ලදී.

17. බොහෝ අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම් මගින් යෝජිත කොමිෂන් සභාවේ බලය පැහැදිලිව දැක්වීම හා පෙර පැවති පරීක්ෂණ සඳහා වූ ජනාධිපති කොමිෂන් සභාවලින් වෙනස් කර දැක්වීමේ අවශ්‍යතාව මෙන් ම සත්‍යය, යුක්තිය, සංහිඳියාව හා නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කොමිෂන් සභාව වෙත පූර්ණ විමර්ෂණාත්මක භූමිකාවක් ඇති බව ද පෙන්වා දෙන ලදී. පීඩාවට ලක් වූවන්ගේ අදහස් විමසා පොදු සමාව දීමේ බලය සත්‍යය, යුක්තිය, සංහිඳියාව හා නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කොමිෂන් සභාවට තිබිය යුතු බව සහ යුක්තිය පසිඳලීමේ ආයතනයක් වෙත සිද්ධීන් යොමු කිරීමේ බලය ද තිබිය යුතු බව ඇතැම් අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම්වලදී පෙන්වා දුණි. ඇතැමුන් පොදු සමාව සත්‍යය හෙළි කිරීම සඳහා වන පෙළඹවීමක් ලෙස දැක්වූ අතර විධාන දීමේ වගකීම දරණ පහළ මට්ටම්වලදී පොදු සමාව දීම පිළිබඳ සානුකම්පිත අදහසක් ඇති පිරිසක් ද වූහ. අනෙක් පිරිස කිසිඳු හේතුවක් යටතේ පොදු සමාව දීමට තදින් ම විරුද්ධ විය. එමෙන් ම සමස්ථයක් ලෙස විධාන දීමේ වගකීම සහිත මට්ටමේ, එනම් නියෝග ලබා දෙන අය විසින් වග වීම නිශ්චිතවම අවබෝධ කරගත යුතු අතර මෙහිදී පොදු සමාවට ඉඩක් නොමැත යන පණිවිඩය ලබා දුණි.

18. අනෙකුත් අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම් මගින් කොමිෂන් සභාවේ නැවත සිදු නොවීම යන කරුණ පිළිබඳ අවධානය යොමු කළ අතර වෙනස්ව සැලකීමේ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති වැනි මීට පෙර සිදු වූ උල්ලංඝණයන් හඳුනාගැනීම, අවධාරණය කිරීම හා පිළියම් සෙවීම හා ඒවා නිවැරදි කිරීමේ බලය සහිත විය යුතු බවට නිර්දේශ කරන ලදී. සංහිඳියාව සඳහා වන වෙනත් යාන්ත්‍රණයන්, විශේෂයෙන් අධිකරණ යාන්ත්‍රණය හා හානි පූර්ණය සඳහා වන කාර්යාලය සහ සත්‍යය, යුක්තිය, සංහිඳියාව හා නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කොමිෂන් සභාව අතර ඇති සම්බන්ධතාවන් පොදුවේ පිළිගැණුනි. යුක්තිය, සංහිඳියාව හා නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කොමිෂන් සභාව විශේෂ අධිකරණය අනුපූරණය නොකළ යුතු අතර සත්‍යය හා යුක්තියට විරුද්ධව සංහිඳියාව සහ නැවත සිදු නොවීම කෙරෙහි පමණක් අවධානය යොමු කළ යුතුයැයි එක් ඉදිරිපත් කිරීමක් සඳහන් කළේය

19. තොරතුරු බෙදාහැරීමේ ක්‍රියාවලියට මාධ්‍ය වේදීන් හා කලාකරුවන් සහභාගිකර ගැනීම, කොමිෂන් සභාව හරහා තොරතුරු ලබා දීම සහ එහි අවසාන වාර්තාව භාෂා ත්‍රිත්වයෙන් ම ජනතාවට පහසුවෙන් ලබා ගැනීමට අවකාශ සලසා දීමේ වැදගත්කම පෙන්වා දෙමින් විශේෂයෙන් සත්‍යය, යුක්තිය, සංහිඳියාව හා නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කොමිෂන් සභාවේ දැනුවත් කිරීම, ජනතාවට සමීප වීම හා සන්නිවේදන කටයුතු පිළිබඳ අවධාරණය කෙරිණි. නැවත සිදු නොවීම සඳහාත් සංහිඳියාව කෙරෙහි අනුබල දීමටත් පීඩාවට පත් වූවන්ට සහාය දීමේ ප්‍රායෝගික අවශ්‍යතා සඳහාත් සම්පූර්ණ ඓතිහාසික ලියවිල්ලක් ලෙස මූලික වශයෙන් අනාගතය සඳහා තොරතුරු ලේඛණගත කිරීමේ වැදගත්කම ද අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම්වලදී හඳුනා ගැණිනි. සත්‍යය , යුක්තිය, සංහිඳියාව හා නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කොමිෂන් සභාවේ සොයාගැනීම් ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණයන්හි ඇතුළත් විය යුතු බවට ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය නිර්දේශ කරයි.

20. අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම් මගින් බලපෑමට ලක් වූවන් අතරින් තෝරා ගත් කණ්ඩායම් සඳහා ප්‍රසිද්ධියේ කරුණු විභාග කිරීමේ අවස්ථාව ද අනෙක් පිරිසට පුද්ගලිකව සාක්ෂි ලබා දීමේ අවස්ථාව ද සලසා දෙන ලෙස ඉල්ලා සිටින ලදී. පැමිණිලි භාර ගැනීම හා දඬුවම් පැනවීම සහ වාර්තා

කිරීම ද වැදගත් කාර්යයන් ලෙස පෙන්වා දෙන ලදී. කොමිෂන් සභාවේ නිල කාලය පිළිබඳ කරුණු දැක්වූ පිරිස කියා සිටියේ එහි කාර්යය කෙටි කාලයක් තුළ සම්පූර්ණ කළ යුතු බවයි. ඇතැම් අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම් මගින් එම කාලය වසර දෙකක් විය යුතු බවට නිර්දේශ කරන ලදී. කොමිෂන් සභාවේ නිළ කාලය ඒ සඳහා ඉදිරිපත් වන සිද්ධීන් ප්‍රමාණය මත තීරණය කළ යුතු බවට ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය නර්දේශ කරයි.

21. ඇතැම් අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම් මගින් සත්‍යය, යුක්තිය, සංහිඳියාව හා නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කොමිෂන් සභාවේ ව්‍යුහය පිළිබඳ කරුණු ඉදිරිපත් කරන අතර යාන්ත්‍රණයන්ට ළඟා වීමේ හැකියාව තහවුරු කිරීම සඳහා යෝජනා ද ඉදිරිපත් කරයි. මෙම අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම් මගින් විමධ්‍යගත ව්‍යුහයකට කැමැත්ත පල කරන අතර බලපෑමට ලක් වූ ප්‍රජාවන්ට සත්‍යය, යුක්තිය, සංහිඳියාව හා නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කොමිෂන් සභාව වෙත ළඟා වීමේ හැකියාව තිබිය යුතු බව අවධාරණය කරයි. එමෙන් ම යාන්ත්‍රණයන් විසින් රට පුරා පිහිටි ගම්මාන වෙත ගොස් බලපෑමට ලක් වූ ප්‍රජාවන් වෙතින් තොරතුරු ලබා ගත යුතු බවට යෝජනා කෙරේ. සත්‍යය, යුක්තිය, සංහිඳියාව හා නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කොමිෂන් සභාව ස්වාධීන ආයතනයක් ලෙස කටයුතු කළ යුතු බවත් එය බාධාවන්ගෙන් තොරව ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් අරමුදල් වෙන් කළ යුතු බවත් අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම් මගින් අවධාරණය කෙරේ.

සත්‍යය, යුක්තිය සංහිඳියාව සහ නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කමිටුව විසින් තම නිල කාලය අවසන පාර්ලිමේන්තුව වෙත වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කළ යුතු බවටත්, එම වාර්තාව භාෂා ත්‍රිත්වයෙන්ම ප්‍රසිද්ධ කළ යුතු බවටත් ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය නිර්දේශ කරයි. එම පටිපාටියටම අනුව සත්‍යය, යුක්තිය සංහිඳියාව සහ නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කමිටුව විසින් තම කාර්යයන්ට අදාලව වාර්ෂික වාර්තාවක්ද නිකුත් කළ යුතුය. ප්‍රසිද්ධ රැස්වීම් වාරවලට පෙර, වාර අතර හා පසු මහජනතාව හා මාධ්‍ය අතර සම්බන්ධතාවය තහවුරු කිරීම පිණිස, මේ සඳහාම වෙන් වූ වෙබ් අඩවියක් හා මහජන සම්බන්ධතා ඒකකයක් මගින් ඵලදායී දැනුවත් කිරීමේ හා සන්නිවේදන ක්‍රියාමාර්ගයක් එය විසින් ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.

22. සිවිල් යුද්ධය පසුබිම් කරගෙන අතීතයේ සිදු වූ අපරාධ හා ඒවායේ ප්‍රතිඵල පිළිබඳ වගකීම, කණ්ඩායම්වල අයිතීන් උල්ලංඝනය හා ජනවාර්ගික හා/හෝ ආගමික කණ්ඩායම්වලට එරෙහිව සිදු වූ ප්‍රචණ්ඩ ක්‍රියා, දකුණේ නැගිටීම තුළ සිදු වූ අපරාධයන් හා "එදිනෙදා ප්‍රචණ්ඩත්වය' හා දඬුවම් නොලබා සිටීමේ හිමිකම අවසන් කිරීමට ඇති අවශ්‍යතාවය හඳුනාගැනීම, පවතින නීති හා අධිකරණ පද්ධතියේ අසමත්භාවයන් සඳහා පිළියම් සෙවීම, උල්ලංඝනය කරනු ලැබූ හා ප්‍රතික්ෂේපිත සාමූහික අයිතීන් සඳහා දේශපාලන හා ආර්ථික විසඳුම් ලබාදීම, නැවත සිදු නොවීම තහවුරු කිරීම හා සංහිඳියාව සඳහා පදනම සැකසීම යනාදී වූ ආකාරයෙන් ගැටළු ගණනාවක් රටෙහි විවිධ දෙසින් ඉදිරිපත් වීමත් සමග යුක්තියේ හා සාධාරණත්වයේ වැදගත්කම ඉස්මතු කෙරෙන ලදී. එමෙන්ම, ප්‍රධාන වශයෙන් සිංහල ප්‍රජාව තුළ සමහරු යුක්තිය ඉෂ්ඨ කිරීම තුළ සංහිඳියාවට බාධා කරනු ඇති බවට හා ජනවාර්ගික/ආගමික ප්‍රජාවන් තව දුරටත් බෙදා වෙන්කරනු ඇති බවටත් බිය පල කළහ. රට පුරා සිවුදෙසින් යුක්තිය සඳහා කෙරෙන දැඩි ඉල්ලීම දෙස බැලිය යුත්තේ ගැටළු නිරාකරණය කිරීමට, ප්‍රචණ්ඩත්වය හඳුනාගැනීමට, වගවීම ස්ථාපිත කිරීමට මෙන්ම විපතට පත්වූවන්ගේ ආරක්ෂාව තහවුරු කිරීම හා සාක්ෂ්‍යකරුවන් පළිගැනීම්වලින් ආරක්ෂා කිරීම පිණිස අධිකරණ පද්ධතියේ ඇති අසමත්භාවය හරහාය. ඒ අනුව, රජයේ පෙර කොමිෂන් සභාවල දක්වා ඇති වාර්තා තුළද දක්වා ඇති පරිදි විශේෂ අධිකරණයක් හා උපදේශකවරයෙකු සහිත අධිකරණ යාන්ත්‍රණයක් තුළින් අධිකරණ ක්‍රියාවලිය කෙරෙහි පවතින විශ්වාසය ප්‍රතිස්ථාපනය කළ හැකි බවට දැකිය හැකිය; විශේෂයෙන්ම එහි ස්වාධීනත්වය තුළින් අතීත අඩුපාඩු හා දෝෂයන් විමසමින් වගවීම තහවුරු කිරීමටද හැකි වෙනු ඇත. යුක්තියේ වැදගත්කම ඉස්මතු කරමින්, එහෙත් විශේෂ යාන්ත්‍රණයක් වෙනුවට වඩා ඵලදායී හා ප්‍රතිසංස්කරණය කරන ලද අධිකරණ පද්ධතියක් තුළින් යුක්තිය තහවුරු කිරීම පිළිබඳව අවධාරණය කළ ඉදිරිපත් කිරීම්ද තිබිණි.

23. ස්වාධීනත්වය, හැකියාව, ප්‍රවීණත්වය හා විනිවිදභාවය සඳහා වන අවශ්‍යතාවය, ජාත්‍යන්තර විනිශ්චයකරුවන්, අභිචෝදකයන්, විමර්ශකයන් හා අධිකරණ යාන්ත්‍රණයේ අනෙකුත් කාර්ය මණ්ඩලයේ අවශ්‍යතාවය තහවුරු කරයි. උතුරේ හා දකුණේ දෙමළ ජාතිකයන්ගෙන් ඉතා විශාල බහුතරයක් ජාත්‍යන්තර මැදිහත්වීමක් ඉල්ලා සිටින අතරම මෙම යාන්ත්‍රණය තුළ දෙමළ භාෂාව කථා කරන පුද්ගලයන් පැවතීමේ වැදගත්කමද අවධාරණය කරයි. මෙම යාන්ත්‍රණය, ශ්‍රී ලංකාවේ බහු ජන හා බහු ආගම් ස්වභාවය පූර්ණ වශයෙන් දරන්නේ නම් ඒ පිළිබඳව වන විශ්වාසය තහවුරු වන බවට කෙරෙන තර්කයත් සමග මෙම හයිබ්‍රිඩ් මාදිලිය නිසැක ලෙස එමෙන්ම ඵලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම තවත් ශක්තිමත් කෙරෙයි. මෙය තනිකරම දේශීය ක්‍රියාවලියක් ලෙස සලකන සිංහල ප්‍රජාව විසින් කුමන ආකාරයේ හෝ ජාත්‍යන්තර මැදිහත්වීමක් ප්‍රතික්ෂේප කෙරෙන ඉදිරිපත් කිරීම් ගණනාවක්ද කාර්ය සාධක බලකාය වෙත ලැබිණි. ජාත්‍යන්තර හා ජාතික විනිශ්චයකරුවන්ගේ ගණනෙහි අනුපාතය හා මෙම හයිබ්‍රිඩ් ක්‍රමය වෙතින් ක්‍රමිකව දේශීය යාන්ත්‍රණයක් වෙත සංක්‍රමණය වීමේ අවශ්‍යතාවය යනාදී වූ තාක්ෂණික කාරණා පිළිබඳව සාකච්ඡා කළ ඉදිරිපත් කිරීම් කිහිපයක්ද දක්නට ලැබිණි.

24. ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය විසින් නිර්දේශ කරනුයේ දේශීය විනිශ්චයකරුවන් බහුතරයකින් හා ප්‍රමාණවත් තරමේ ජාත්‍යන්තර විනිශ්චයකරුවන් ප්‍රමාණයකින් යුක්ත හයිබ්‍රිඩ් අධිකරණයකි. මෙමගින් එක් අධිකරණ සභාවක් සඳහා අවම තරමින් එක් ජාත්‍යන්තර විනිශ්චයකරුවෙක් සිටීම හා එක් හෝ ඊට වැඩි විනිශ්චයකරුවන් සංඛ්‍යාවක් නොපැමිණීමෙන් සිදු විය හැකි ප්‍රමාදයන් වැලැක්වීම සිදු කෙරෙනු ඇත. එමෙන්ම අභිචෝදකයන්ගේ හා විමර්ශකයන්ගේ විශේෂ උපදේශක කාර්යාලය සඳහා වන තාක්ෂනික සහය ලබාදීමට අමතරව ජාත්‍යන්තර සහභාගීත්වයද ලබාගැනීමෙ මෙමගින් නිර්දේශ කෙරේ. ජාත්‍යන්තර සහභාගීත්වය පිළිබඳව පැහැදිලි මාර්ගෝපදේශයක් හා නිර්ණායකයන් අර්ථ ගන්වා ප්‍රසිද්ධ කළ යුතුය. දේශීය යාන්ත්‍රණයන් තුළ විශ්වාසය ගොඩනැගීමෙන් අනතුරුව හා අවශ්‍ය විශේෂඥභාවය සහ හැකියාව ලබාගැනීමෙන් අනතුරුව ජාත්‍යන්තර සහභාගීත්වය ක්‍රමිකව ඉවත් කළ හැකිය.

25. අධිකරණ යාන්ත්‍රණයේ ප්‍රධානතම අධිකරණමය කටයුත්ත වන්නේ යුධ අපරාධ, මනුෂ්‍යත්වයට එරෙහි අපරාධ හා ජාත්‍යන්තර ව්‍යවහාර නීතිය උල්ලංඝනය අභිචෝදනය කිරීමයි. වධ දීම, ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වය, ඝාතන, රෝහල්වලට බෝම්බ දැමීම, ඖෂධ හා ආහාර සැපයීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීම වැනි සිතාමතාම සිවිල් ජනතාව ඉලක්ක කිරීම, තහනම් ආයුධ භාවිතා කිරීම, හමුදාමය ක්‍රියාකරුවන්ට භාර වූ පුද්ගලයන් අතුරුදන් වීම, බලහත්කාරයෙන් සිවිල් වැසියන් පලවා හැරීම හා දරුවන් බලහත්කාරයෙන් බඳවාගැනීම යනාදිය විමර්ශනයට ලක් කළ යුතු නිශ්චිත අපරාධ ලෙස කමිටුව වෙත කෙරුණු ඉදිරිපත් කිරීම්වල විශේෂයෙන් සඳහන්ව තිබිණි. තාක්ෂණික යෙදුම් තුළින්ම සඳහන් කර නොතිබුණද ලෝකායත්ත අධිකරණ බලය සම්බන්ධ ඉදිරිපත් කිරීම් තුළ යෝජනා කෙරුණේ අධිකරණ යාන්ත්‍රණය යුද්ධ කාල සීමාව තුළ සිදු කෙරුණු අපරාධ හෝ යුධ කාලයේ නිශ්චිත කාලයන් ඇතුළත සිදු කෙරුණු අපරාධවලට පමණක් සීමා නොවිය යුතු බවයි. මෙම ඉල්ලීම් පරාසය පිළිබඳව සලකා බලමින් අධිකරණ බලය සම්බන්ධව ලෝකායත්ත සීමාවන් නොතිබිය යුතු බවට ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය නිර්දේශ කරයි.

26. විදේශික පිරිස්, අප්‍රමාදව ස්ථාපනය කිරීම හා මහජන සම්බන්ධතාවය යනාදියට වන අවශ්‍යතාවයන් සඳහා වන විශේෂ උපදේශයකු සම්බන්ධව නිශ්චිතවම සිදු කළ පුද්ගල ඉදිරිපත් කිරීම් තිබුණද, අධිකරණ යාන්ත්‍රණයේ අභිචෝදනා කාර්ය භාරයට අදාල අභිචෝදක ප්‍රතිපත්තිය පිළිබඳ ගැටළුව, දෘෂ්ටාන්තමය සිද්ධීන් තෝරාගැනීම හා ඒ පිළිබඳව කටයුතු කිරීම සහ සාමාන්‍ය අධිකරණයන් වෙත යොමු කළ හැකි ඉතිරි නඩුවල ඉරණම යනාදිය පිළිබඳව ප්‍රමාණවත් අවධානයක් යොමු නොවීය. විශේෂ උපදේශක ධූරය අප්‍රමාදව පිහිටුවිය යුතු බවට ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය නිර්දේශ කර සිටී; එහි බලතල හා කාර්යයන් මෙන්ම අනෙක් යාන්ත්‍රනයන් සමග එහි ඇති සම්බන්ධතාවය පැහැදිලිව දක්වා ප්‍රසිද්ධ කළ යුතුය. ප්‍රායෝගිකත්වය/වේලාව/සම්පත් පිළිබඳ හේතු නිසා උල්ලංඝනය කිරීම් පිළිබඳ සියළුම පුද්ගලික නඩු අභිචෝදනය කිරීමට විශේෂ අධිකරණයට නොහැකි වූ අවස්ථාවල, අභිචෝදක ප්‍රතිපත්තිය

විසින් විශාලතම ජාත්‍යන්තර අපරාධවල වගකීම දරන්නන් ඒ කෙරෙහි වග වීමට ලක් කිරීමට වග බලාගත යුතුය.

27. රජය හෝ රජය මගින් සහය දක්වන ආයතන හෝ පුද්ගලයන් සම්බන්ධව ඔවුන්ගේ තරාතිරම හා/හෝ තත්ත්වය නොබලා පල කළ අදහස් හා එල්ටීටීඊ ය සම්බන්ධව කමිටුව වෙත කෙරුණු ඉදිරිපත් කිරීම්වල අඩංගුව තිබිණි. අපරාධවලට විධාන දුන් අය හා/හෝ තමන් විසින්ම අපරාධයන් සිදු නොකළ ජ්‍යෙෂ්ඨතම නායකයන් මෙම යාන්ත්‍රණය මගින් ආවරණය වන පරිදි විධාන වගකීමේ වැදගත්කම අවධාරණය කෙරේ. එල්ටීටීඊ සාමාජිකයන්ට එරෙහිව අභිචෝදනය කිරීම සම්බන්ධව දෙමළ ප්‍රජාව තුළ සමහරකුගේ ඉදිරිපත් කිරීම වූයේ දැනට ජීවත්වන එල්ටීටීඊ සාමාජිකයන් පුනරුත්ථාපන ක්‍රියාවලියකට යටත්ව හෝ පවතින අධිකරණ පද්ධතියෙන් අභිචෝදනයට ලක්ව ඇති නිසා ඔවුන්ට එරෙහිව නැවත නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග නොගත යුතු බවයි. මෙම ඉදිරිපත් කිරීම්වලට අනුව, ඒ වෙනුවට අවධානය යොමු කළ යුත්තේ යුද්ධයේ අවසන් අදියර තුළ හෝ අවසානයේදී රජය සමග එක්වූ එල්ටීටීඊ නායකයන් පිළිබඳව හෝ විදේශගතව සිටින්නේ යැයි උපකල්පිත එල්ටීටීඊ නායකයන් පිළිබඳවයි. මේ හා සමානවම, රණ විරුවන් ඉලක්ක කරගැනීම පිළිබඳ ගැටළු මතු කරමින් සිංහල ප්‍රජාව විසින්ද අදහස් ඉදිරිපත් කෙරිණි. ඔවුන්ගේ අදහස වන්නේ සමහර ක්‍රියාවන් සිදු වී ඇත්තේ යුද්ධයේ හදිසි හෝ අවදානම් තත්ත්වය යටතේය. සියළුම ප්‍රජාවන් වෙතින් සිදු කර ඇති ඉදිරිපත් කිරීම් අනුව විධාන ව්‍යුහය හා ශ්‍රේණිය සහ ගොනු පුරාම සිටින වග කිවයුත්තන් වගවීමට ලක් කළ යුතු බව හා සාධාරණත්වය ඉෂ්ට කළ යුතු බවයි.

28. ලිඛිතව සිදු කෙරුණු ඉදිරිපත් කිරීම් කිහිපයක් තුළ අධිකරණයේ මාදිලිය හා ව්‍යුහය පිළිබඳව සඳහන් කර තිබිණි. ඒ අනුව, නඩු ලේඛනගත කිරීමේ, විභාග කිරීමේ හා අභියාචනා කිරීමේ මණ්ඩලවලින් සමන්විත පාර්ලිමේන්තුවේ පනතක් මගින් ස්ථාපිත වාණිජ මහාධිකරණයට සමාන වූ මහාධිකරණයක් හා විශේෂ උපදේශක කාර්යාලයක් ඇති කිරීම. ඉදිරිපත් කිරීම්වලට අනුව, විශේෂ උපදේශක කාර්යාලය සඳහා පැහැදිලි විධි නියෝගයන් තිබිය යුතු අතර ස්වාධීන විය යුතුය. එමෙන්ම එයට විමර්ශනය, වින්දිතයන් හා සාක්ෂ්‍යකරුවන් ආරක්ෂා කිරීම, උපදේශනය හා වින්දිත සහය, මහජන සම්බන්ධතා යන ඒකකයන්ද අතුරුදන් වීම් සම්බන්ධ විශේෂ ඒකකයක්ද සහිත විය යුතුය. ඉදිරිපත් කිරීම් මගින් නඩු විභාග අධීක්ෂණ ඒකකයක් මෙන්ම ආරක්ෂක හා නෛතික ඒකකයක්ද තිබිය යුතුය. බලපෑම් ලත් පුද්ගලයන් විසින් මතු කළ ප්‍රධාන ගැටළු වූයේ පිහිටීම හා භාෂාව අනුව ප්‍රවේශ වීමට ඇති හැකියාවයි. ප්‍රවේශ වීමට ඇති හැකියාව සහතික කරනු වස් අධිකරණය පිහිටා ඇති ස්ථානය වැදගත් වන අතර අවම වශයෙන් පළාත්වල අධිකරණ ශාඛා පිහිටුවිය යුතුය. එමෙන්ම වින්දිතයන්ට හා සාක්ෂ්‍යකරුවන්ට තමා කැමති භාෂාවකින් අධිකරණය හා සම්බන්ධ වීමට අධිකරණය විසින් ඉඩ ලබා දිය යුතුය.

29. මෙම ඉදිරිපත්කිරීම්වල අඩංගු වූ තවත් කරුණක් වූයේ ජාත්‍යන්තර මානුෂවාදී නීතිය හා සාක්ෂ්‍ය සහ ක්‍රියපටිපාටිවලට අදාල රීතින් දේශීය ක්‍රම පද්ධතිය තුළට ඇතුළත් කළ යුතුය යන්නයි. විධාන කිරීමේ, ඉහළ හා විධාන වගකීම මෙන්ම බද්ධ අපරාධ ව්‍යවසාය යනාදී වූ වගකීම් මාදිලීන් ශ්‍රී ලාංකීය නීතියට හඳුන්වා දීමේ අවශ්‍යතාවය ඔවුන් විසින් පෙන්වා දෙනු ලැබේ. තවත් තාක්ෂණිකමය ආකාරයේ ඉදිරිපත් කිරීම් කිහිපයක් විසින් පටිපාටිමය රීතින් ඇති කිරීම, සාක්ෂ්‍ය එක් රැස් කිරීම, හැසිරවීම හා ගබඩා කර ගැනීම මෙන්ම සාක්ෂ්‍යකරුවන්ගේ සාක්ෂි කෙරෙහි කටයුතු කිරීම සම්බන්ධව අධිකරණයේ බලතල හා ක්‍රියාකාරීත්වය සම්බන්ධව සාකච්ඡා කරයි.

30. ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වයට ගොදුරු වූවන්, දරුවන් හා ආබාධිත පුද්ගලයන් යනාදී වූ විශේෂිත වින්දිතයන් හා පුද්ගලයන් අධිකරණය ඉදිරියට පැමිණිවීමේදී කටයුතු කළ යුතු ආකාරය පිළිබඳව සිදු කෙරුණු ඉදිරිපත් කිරීම් තුළ වින්දිතයන්ට යහපත් ආකාරයේ පටිපාටිමය නීති හා වින්දිතයන්ට හා සාක්ෂ්‍යකරුවන්ට සැලකීමේ ආකාර පිළිබඳ නිර්දේශ ඇතුළත් විය. අධිකරණ යාන්ත්‍රණය පිළිබඳව, විශේෂයෙන්ම ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වය සම්බන්ධ ගැටළු පිළිබඳව ලැබුණු තාක්ෂණමය ඉදිරිපත් කිරීම් මගින් අධිකරණ ක්‍රමයේ අසමත්කම් ඉස්මතු කරන අතර විසඳුමක් ලබාගැනීම දක්වා ඉදිරියට කටයුතු කෙරුණු අතීත පැමිණිලි විභාග කිරීම සඳහා අධිකරණය සතු ස්ව බලය (suo-

moto) භාවිතා කිරීමේ අවශ්‍යතාවය අවධාරණය කරයි. බියට පත් කිරීම නැවත සිදු වීම වැළැක්වීම හා සාධාරණත්වය සහතික කිරීම පිණිස වින්දිතයන්ගේ හා සාක්ෂ්‍යකරුවන්ගේ නිශ්චිත අවශ්‍යතාවයන් කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම සඳහා වන පටිපාටීන් අධිකරණ යාන්ත්‍රණය තුළ ප්‍රමුඛතාවයක් විය යුතු බව අවධාරණය කෙරේ.

31. විනිශ්චයකාරවරුන්, අභිචෝදකයන් හා කාර්ය මණ්ඩලය තේරීමේදී හා පත්කිරීමේදී එක් එක් අපේක්ෂකයන්ගේ හැකියාව, යහපත් චරිතය හා අභිලාශමය ගැටුම ස්වාධීන අධිකාරියක් මගින් පරීක්ෂා කෙරෙන දැඩි හා තද ස්වාධීන ක්‍රියාවලියක වැදගත්කම මෙම ඉදිරිපත් කිරීම තුළින් අවධාරණය කෙරිණි. විනිශ්චයකාරවරුන්, විශේෂයෙන් ජාත්‍යන්තර විනිශ්චයකාරවරුන්, පත් කළ යුත්තේ තනිකරම දේශීය ක්‍රියාවලියක් තුළින්ද නැතහොත් ජාත්‍යන්තර සහභාගීත්වය සහිතවද යන්න පිළිබඳව ඒකමතික අදහසක් නැත. උතුරු ප්‍රදේශයෙන් ලැබුණු ඉදිරිපත් කිරීම් කිහිපයකම මහජන/ බලපෑම්වලට ලක් වූ ප්‍රජාවගේ විශ්වාසය දිනා සිටින විනිශ්චයකාරවරුන් හා කාර්ය මණ්ඩල පත් කිරීමේ වැදගත්කම අවධාරණය කර තිබිණි.

32. මහජන රැස්වීම් තුළ කෙරුණු අදහස් දැක්වීම් තුළ බලපෑම්වලට ලත් ප්‍රජාවන් හට අධිකරණ යාන්ත්‍රණයට සහභාගී වීමට ඉඩ දීමේ වැදගත් කම ඉස්මතු කරන ලද අතරම ප්‍රසිද්ධ නඩු විභාග පැවැත්වීම හා නඩු විභාග මහජනතාව වෙත විකාශය කිරීම පිළිබඳවද අදහස් මතු විය. මෙයට අදාලව ඔවුන් අධිකරණ යාන්ත්‍රණය දුටුවේ යුක්තිය ඉටු කිරීමේ කාර්යය තුළට වින්දිතයන් පවා සම්බන්ධ විය හැකි මහජන විනිශ්චය සභාවක් ලෙසය. අධිකරණයට පිවිසීමේ අයිතිය, අධිකරණය තුළ නියෝජනය කිරීම හා ආරක්ෂාව, මනෝවිද්‍යාත්මක හා ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය සම්බන්ධ කරුණු මත පදනම්ව බලපෑමට ලක් වූ ප්‍රජාව සතුව අධිකරණ යාන්ත්‍රණය තුළ පවතින භූමිකාව අනෙකුත් ඉදිරිපත් කිරීම් තුළින් සාකච්ඡා කෙරිණි.

33. මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීම් හා විශේෂ අධිකරණය මගින් විභාගයට නොගත් නඩු අභිචෝදනය කිරීම තහවුරු කිරීම පිණිස සාමාන්‍ය අධිකරණ පද්ධතිය තුළ නිසි විධි විධාන සැකසිය යුතුය. මෙයට නීතිපති දෙපාර්තමේන්තුව, අධිකරණ වෛද්‍ය නිලධාරීන්, පොලීසිය හා ශක්තිමත් වින්දිත හා සාක්ෂ්‍ය සුරක්ෂණ ඒකකය යනාදී වූ සියළු මට්ටම් තුළ පද්ධති ප්‍රතිසංස්කරණයන් හා ව්‍යුහාත්මක වෙනස්කම් ඇතුළත් වේ. ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා වන අවශ්‍යතාවය සමහර ලිඛිත ඉදිරිපත් කිරීම්වල තිබූ අතර ආංශික රැස්වීම් මෙන්ම මහජන රැස්වීම් වලදී අවිගත් ගැටුම, ආගමික ප්‍රචණ්ඩත්වය හා 'එදිනෙදා' නීතිය හා සාමය තුළ ආරක්ෂාව සොයන 'පුද්ගලයන් මුහුණ දෙනු ලබන අභියෝගයන් ගණනාවක් මතු කෙරිණි. මේ සම්බන්ධව නිර්දේශ ගණනාවක් සත්‍යය, යුක්තිය සංහිඳියාව සහ නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කමිටුවේ අවසන් වාර්තාව තුළ අවධාරණය කර ඇත.

34. සත්‍යය, යුක්තිය සංහිඳියාව සහ නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කමිටුව, රජය විසින් යෝජිත යාන්ත්‍රණ සතරට අමතරව අනෙකුත් යෝජනා සඳහාද විවෘත විය. අවතැන්වීම, ඉඩම්, කාන්තාව හා යුක්තිය සහ ආගමික පීඩනය වැනි ගැටළු වෙත අවධානය යොමු කිරීම සඳහා වෙනමම යාන්ත්‍රණයන් සඳහා වන අවශ්‍යතාවය මතු කිරීමේදී සංවිධාන හා පුද්ගලයන් පවතින ක්‍රමයේ අඩුපාඩු මෙන්ම මෙවැනි ගැටළු සම්බන්ධව ඉක්මන් ක්‍රියාවන් ගැනීමේ අවශ්‍යතාවයද අවධාරණය කරන ලදී.

35. සුළුතර ප්‍රජාවන්ගේ ගැටළු සලකා බැලීම සඳහා සුළු ජන හිමිකම් කොමිසමක් ස්ථාපිත කිරීමට සත්‍යය, යුක්තිය සංහිඳියාව සහ නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කමිටුව නිර්දේශ කරයි. සිවිල් සමාජය වෙතින් ලබාගන්නා ලද නාම ලේඛනයක් ව්‍යවස්ථාදායක සභාව විසින් ජනාධිපතිවරයාට ඉදිරිපත් කරනු ලදුව, ජනාධිපතිවරයා එම නාම ලේඛනයේ පුද්ගලයන් අතුරින් කොමිෂන් සභාව පත් කළ යුතුය. එමගින්, රටේ සුළුතර ජනතාවගේ තත්ත්වය පිළිබඳව වාර්ෂික වාර්තාවක් පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කළ යුතු අතර එහි නිතිමය ප්‍රතිසංස්කරණයන් සඳහා යෝජනාවන් ඇතුළත් කළ හැකිය.

36. ආගමික ප්‍රචණ්ඩත්වය පිළිබඳව ඉදිරිපත් කිරීම් ගණනාවක්ද ලැබුණු අතර එයින් සමහරක් යුක්තියේ අවශ්‍යතාවය මතු කර දැක්වූ අතර අනෙක් ඉදිරිපත් කිරීම් තුළ වැළැක්වීමේ හා ප්‍රතිචාරාත්මක ක්‍රියාමාර්ගයන් මෙන්ම වෙනමම වූ යාන්ත්‍රණයක් යෝජනා කර ඇත. 2016 පෙබරවාරි මස ජනාධිපතිවරයා විසින් ස්ථාපිත කළ බවට වාර්තා වෙන අන්තර් ආගමික උපදේශන කණ්ඩායම විසින් ආගමික ගැටුම් හා ප්‍රචණ්ඩ ක්‍රියාවන් පෙරදී හඳුනාගෙන අනතුරු හැඟවීම, එවැනි මතභේදයන් සඳහා මැදිහත් වීම හා එවැනි ක්‍රියාවන්ගෙන් බලපෑම් ලත් පුද්ගලයන්ගේ අයිතීන් අගතියට ලක් නොකරමින් ඒවා අධීක්ෂණය කිරීම සහ ස්ථාපිත නීතිය හා සාමය සහ යුක්තිය පිළිබඳ පටිපාටීන් තුළින් ඒවා නිරාකරණය කිරීම කළ යුතුය.

37. හමුදාකරණය ඉවත් කිරීම හා පෙර සටන්කරුවන් සමාජය තුළට අනුකලනය කිරීම සම්බන්ධව නිශ්චිත නිර්දේශයන් ලබා දී ඇත. වත්මන් යුධ හමුදා කාර්ය මණ්ඩලය හා ආබාධිත සෙබළුන් සංක්‍රාන්ති යුක්තිය සම්බන්ධව තම අදහස් මතු කළ අතර යුධ හමුදාවන් සමග සම්බන්ධ පුද්ගලයන්, යුධ හමුදාවලට සම්බන්ධ පුද්ගලයන්ගේ, පොලිස් නිලධාරීන්ගේ හා ක්‍රියාන්විතයේදී අතුරුදන් වූවන්ගේ පවුල් මෙම යාන්ත්‍රණයන් තුළ සේවය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ඇතුළු වෙනත් දේ සම්බන්ධව යෝජනාවන් මතු කරන ලදී. එල්ටීටීඊය සමග සම්බන්ධ වූ හිටපු සටන් කරුවන් මෙම යාන්ත්‍රණයන් සතර පිළිබඳව අදහස් දැක්වූ නමුත් තම වර්තමාන තත්ත්වය, පුනරුත්ථාපන වැඩසටහනේ අසමත්කම් සහ සමාජයට අනුලකනය වීම පිළිබඳව කරුණුද මතු කරන ලදී. යුධ හමුදාවන්වල, බුද්ධි අංශයේ හා පොලිසියේ අඛණ්ඩ ප්‍රවීක්ෂණය අනාරක්ෂිත බව හා අපකීර්තිය කෙරෙහි බලපාන අයුරු පිළිබඳව මෙන්ම තමන්ට ඇති සීමා සහිත ආර්ථික අවස්ථාවන් පිළිබඳවද ඔවුහු අදහස් දැක්වූහ. සමහරුන් පවසන ආකාරයට ඔවුන් ප්‍රජාව තුළ කොන් කිරීමට ලක් වීමට හේතුව වූයේ රජය විසින් ඔවුන් හිටපු සටන්කරුවන් ලෙස හඳුනාගැනීම නිසා පමණක් නොව ඔවුන් පිළිබඳව සමාජයේ ඇති ආකල්පයද නිසාය. සියළුම පෙර සටන් කරුවන්ට තම කීර්තිය සහ ඔවුන් කළ කැපකිරීම සඳහා සමාජමය ගෞරවය නොමැති වීමේ ගැටළුව මතුව තිබිණි.

38. නිර්දේශවලින් ඉතා විශාල ප්‍රමාණයක් රජය වෙත යොමු කර තිබීම පුදුමයට කරුණක්ද නොවේ. සංක්‍රාන්ති යුක්තිය සඳහා අවශ්‍ය සමාජමය වෙනස්කම් පිළිබඳව ඉදිරිපත් කිරීම් කුඩා ප්‍රමාණයක් තිබූ අතර ඉන් බොහොමයක් මාධ්‍ය හා කලාකරුවන් සමග පැවති ආංශික හමුවලදී සකසන ලද ඒවාය. සමාජයේ යම් නිශ්චිත අංශයන් විසින් ස්වයං විවේචනාත්මක අන්තරාවලෝකනයන් හා ඉන් පසු සිදු කළ යුතු නිවැරදි ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳව යම් ඉදිරිපත්කිරීම් ප්‍රමාණයක් සිදු කර තිබිණි.

සංහිඳියාව උදෙසා වන ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකායේ නිරීක්ෂණ සහ නිර්දේශ

<u>සංහිඳියාව උදෙසා වන ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකායේ නිරීක්ෂණ සහ නිර්දේශ</u>

ප්‍රවිචාරණ ක්‍රියාවලියෙහිලා සම්බන්ධවූ පාර්ශවයන් විසින් සිදු කරන ලද ඉදිරිපත් කිරීම්වලට අමතරව සංහිඳියාව උදෙසා වන ප්‍රවිචාරණ කාරය සාධක බලකායද පහත සඳහන් පරිදි ස්වකීය වූ නිරීක්ෂණ සහ නිර්දේශ ඉදිරිපත් කර සිටී. ප්‍රවිචාරණ ක්‍රියාවලිය මගින් මේ නිරීක්ෂණ සහ නිර්දේශ පලකර සිටින අතර එය සිදු කරනුයේ සංහිඳියාව ලඟාකර ගැනීම පිණිස යෝජනා කරන්නාවූ යාන්ත්‍රණයන්ට සහ එය වෙනුවෙන් කටයුතු කරන්නාවූ සංදර්භයට අදාලව ය. සංහිඳියාව උදෙසා වන ප්‍රවිචාරණ කාරය සාධක බලකායේ පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ සහ නිර්දේශ කාණ්ඩගත කෙරෙනුයේ ඒ අනුවය.

අ) පොදුඃ

1.1. විවිධත්වය යන්න ශක්තියක් මෙන්ම වත්කමක් ලෙස පිලිගතයුතු වන්නේ යයි හඳුනාගනු ලබන, එසේම පුරවැසිභවය යන්න ස්ථිරසාර ලෙස අන්‍යොන්‍ය ගරුත්වය මත පදනම්වන බහුත්වවාදී, බහු ආගමික සහ බහු වාර්ගික ශ්‍රී ලංකාවක් පිලිබඳ දැක්ම රජය-විශේෂයෙන්ම එහි ඉහලම ස්ථරයන්-මෙන්ම සිවිල් සමාජය විසින්ද රටපුරා ව්‍යාප්ත කිරීම සහ පිලිගැනීමට ලක් කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වන්නේය. විවිධත්වය තුළ වන එක්සත්භාවය, ශ්‍රී ලංකාවේ බහුවිධ අනන්‍යතාවන් කෙරේවන පිලිගැනීම සහ ආරක්ෂාව සහතික කිරීම රටෙහි අර්ථවත් සංහිඳියාව, සාමය සහ සමෘද්ධිය ස්ථාපිත කිරීමේලා මූලික වන්නේය.

1.2. සංහිඳියාව ඇති කිරීමේලා රාජ්‍යයේ කැපවීම සම්බන්ධයෙන් සමාජයෙහි සැලකියයුතු මට්ටමින් එමෙන්ම අඛණ්ඩව පවත්නා විශ්වාසයෙහි අඩුකම සමහන් කිරීම වෙනුවෙන් රජය, නිර්වචනය කර ඇති ආකාරය කවරක් වුව ඒ කවර ජනවර්ගයක් කෙරේ පක්ෂපාතීත්වයන් හෝ බියක් නොදක්වමින්, වාර්ගික භේදයන් සහ ආගමික වශයෙන් පවත්නා නොරිස්සීම් ව්‍යාප්ත වීම වැලැක්වීමට සහ වගකිවයුතු වන්නාවූ පාර්ශවයන් නියමිත නෛතික ක්‍රියාවලිය තුළ රඳවා ගැනීමට සඵලදායී සහ ඉතා පැහැදිලි ක්‍රියාමාර්ගයන් ගත යුත්තේය.

1.3. රටෙහි අනුගමනය කරනු ලබනා බහුවිධ ආගම් කෙරේ සමාන ගෞරවයක් දක්වන අයුරින් සහ ලෞකික රාජ්‍යයක් කෙරේ යොමුවන අයුරින් සියළු පාර්ශවකරුවන් සමග වන ප්‍රවිචාරණය හරහා අර්ථවත් පියවර අනිවාර්යයයෙන්ම ගත යුතු වන්නේ යයි සංහිඳියාව උදෙසා වන ප්‍රවිචාරණ කාරය සාධක බලකාය දැඩිසේ නිර්දේශ කර සිටියි.

1.4. අර්ථවත් සාමයක් සහ එක්සත්භාවයක් උදෙසාවන සංක්‍රාන්ති යුක්තියෙහි මුඛ්‍ය වැදගත්කම පිලිගැනීමෙහිලා සෑම පුරවැසියකුහටම අතීත ගැටුම් පිලිබඳ සත්‍යය දැනගැනීමට මෙන්ම එහිදී සිදුව ඇති මානව හිමිකම් උල්ලංඝණයන් සහ ඊට බලපෑ හේතු දැනගැනීමට ඇති අයිතිය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් පිලිගත යුත්තේය.

1.5. එවන් ගැටුම්වලදී හානියට පත් හෝ පාඩු සිදුවීම්වලට ලක්වූ සෑම පුද්ගලයකුටම සඵලදායී පිලියම් ලබා ගැනීමට අනිවාර්යය හිමිකමක් තිබිය යුතුවන අතර ඊට පහත දෑ ඇතුලත් විය යුත්තේය.

අ).අපරාධ යුක්තියද ඇතුළුව සඵලදායී වගවීම් ක්‍රියාවලියක්
ආ). සප්‍රමාණවත්, සඵලදායී සහ ඉක්මන් වන්දිගෙවීමේ සහ පුනරුත්තාපන ක්‍රියාවලියක්

1.6. එවන් ආකාරයේ මානව හිමිකම් උල්ලංඝණයන් සහ ගැටුම් නැවත ඇති නොවන බවට තහවුරුවන ආකාරයේ සියළු සාධාරණ පියවර රජය විසින් ගනු ලැබිය යුතුවන අතර විශේෂයෙන්ම මානව හිමිකම් උල්ලංඝණයන් සඳහා හේතුකාරක වන්නාවූ හෝ ඒ වැලැක්වීමට අපොහොසත් වන්නාවූ ආයතන ප්‍රතිසංස්කරණයට අත්‍යවශ්‍යයෙන්ම පියවර ගත යුත්තේය. එමෙන්ම අපරාධමුක්තිය පිලබඳව පවත්නා අයහපත් සංස්කෘතිය මුළුමනින්ම ආපසු හැරවිය යුත්තේය.

1.7. සඵලදායී සහ අර්ථවත් බලය බෙදීමක් මත පදනම් වන ආකාරයට වාර්ගික ගැටුම සඳහා දේශපාලන සහ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාමය විසඳුමක් පිලිබඳ එකඟතාවක් මෙන්ම එය පූර්ණ වශයෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීමක්ද මෙහිලා තීරණාත්මක වන්නේය. සංහිඳියාව උදෙසාවන පූර්ව අවශ්‍යතාවක් ලෙස මෙන්ම සංහිඳියාව උදෙසාවන යාන්ත්‍රණයන් ස්ථාපිත කිරීමට සහ ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය වන්නාවූ පරිසරයක් ඇති කිරීමෙහිලා තීරණාත්මක වන කරුණක් ලෙස මෙය බොහෝ නියෝජනයන් මගින් හඳුනාගනු ලැබ තිබේ.

1.8. රට පුරා ඉදිරිපත් කරන ලද නියෝජනයන් මගින් සංහිඳියාව සම්බන්ධයෙන් පවත්නා එක් ප්‍රධාන බාධකයක් ලෙස රාජ්‍ය යාන්ත්‍රණය තුළ ද්විභාෂා ප්‍රවීණතාව සම්බන්ධයෙන් පවත්නා අඩුපාඩු හඳුනාගනු ලැබීය. එහෙයින් සංහිඳියාව උදෙසා වන ප්‍රචාරණ කාරය සාධක බලකාය මෙය ප්‍රමුඛව ආමන්ත්‍රණය කල යුතු කරුණක් ලෙස නිර්දේශ කරයි.

1.9. හමුදාව විසින් අත්පත් කරගෙන සිටින ඉඩම් ඉක්මනින් ආපසු හිමිකරුවන්ට භාරදීම, රැඳවියන් මෙන්ම රැඳවුම් මධ්‍යස්ථාන පිලිබඳ ලැයිස්තුවක් නිකුත් කිරීම, ත්‍රස්තවාදය වැලැක්වීමේ පණත අවලංගු කිරීම සහ ත්‍රස්තවාදය වැලැක්වීමේ පණත යටතේ රඳවා ගනු ලැබ සිටින චෝදනා නොමැති පුද්ගලයන් නිදහස් කිරීම ඇතුළුව විශ්වාසය ගොඩනැගීම උදෙසා ඉවහල් වන පියවර රාශියක් විශ්වාසය සම්බන්ධයෙන් පවත්නා සැලකිය යුතු මට්ටමේ අඩුව සමහන් කිරීම උදෙසා අප්‍රමාදීව ගතයුත්තේය.

1.10. පොලිසිය, ආරක්ෂක හමුදා සහ බුද්ධි අංශ අත් අඩංගුවට ගැනීම් සහ රඳවා ගැනීම් පිලිබඳ 2016 ජූනි මස යළි නිකුත් කරන ලද ජනාධිපතිවරයාගේ මාර්ගෝපදේශයන් පිලිපදින බවට රජය අනිවාර්යයෙන්ම සහතික විය යුත්තේය.

1.11. බලහත්කාරී අතුරුදහන් කිරීම් වලින් සියළු පුද්ගලයන් ආරක්ෂා කිරීම පිලිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මුතිය යටතේ අපරාධ යන්න සම්බන්ධයෙන් ඉදිරිපත් කර ඇති නිර්වචනය හා සමගාමීව බලහත්කාරී අතුරුදහන් කිරීම් අපරාධ ලෙස නිර්වචනය කිරීම පිණිස අත්‍යවශ්‍ය ව්‍යවස්ථාමය ප්‍රතිපාදන අප්‍රමාදීව ගත යුත්තේය.

1.12. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13(6) වගන්තිය සහ සිවිල් සහ දේශපාලන හිමිකම් පිලිබඳ ජාත්‍යන්තර ප්‍රඥප්තියෙහි 13(2) වගන්තිය අනුව යමින් තාවකාලික නියමයන්ගෙන් තොරව සහ අතීතයේ සිදු කරන ලද යුද අපරාධයන් සහ මනුෂ්‍යත්වයට එරෙහි අපරාධයන්ට එරෙහිව නඩු පැවරීමට අවසර ලැබෙන සේ යුද අපරාධ සහ මනුෂ්‍යත්වයට එරෙහි අපරාධයන් වැනි ජාත්‍යන්තර අපරාධයන් අපරාධ ලෙස පිලිගෙන ව්‍යවස්ථාදායකය හරහා වහාම ඒවා ශ්‍රී ලංකාවේ නීති පද්ධතියට ඇතුළු කල යුතු වන්නේය.

1.13. සංක්‍රාන්ති යුක්තිය සහ සංහිඳියාව උදෙසාවන යාන්ත්‍රණයන් ස්ථාපිත කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම පිණිසවන මාර්ග සිතියමක් රජය විසින් අත්‍යවශ්‍යයෙන්ම පිලියෙල කල යුත්තේය. එම මාර්ග සිතියම මගින් අමාත්‍යාංශද ඇතුළුව, සංහිඳියාව සඳහා එකිනෙක මත පැවරෙන බලතල සහිතව

රාජ්‍ය ආයතනයන්හී බහුවිධතාවෙහි පැවැත්ම වෙනුවෙන් කටයුතු කල යුත්තේය. එසේම එමගින් අදාල වන්නාවූ රාජ්‍ය ආයතනයන් මෙන්ම ඒවායේ බලතල මනාව පෙලගස්වන අතරම ඒවායේ බලතල සහ ක්‍රියාකාරකම්, එකිනෙක වෙත ඇති සබඳතාවන් සංක්‍රාන්ති යුක්තිය සහ සංහිඳියාව වෙනුවෙන් ස්ථාපිත කල යුතු යාන්ත්‍රණය පැහැදිලි කල යුත්තේය.

1.14. දීප ව්‍යාප්ත වැඩසටහනකට සියළු පාර්ශවකරුවන් සම්බන්ධ කරමින් ජනාධිපතිවරයා සහ අග්‍රාමාත්‍යවරයා සංක්‍රාන්ති යුක්තිය සහ සංහිඳියාව උදෙසාවන මාර්ග සිතියම සාර්ථකත්වයට පත් කල යුතු වන අතරම එහි සමස්ත වගකීම දැරිය යුත්තේය. එසේම යාන්ත්‍රණයන් පිණිසවන ව්‍යවස්ථාවන් පිලියෙල කිරීමේදී මෙන්ම ඉන් පසුවද සංහිඳියාව උදෙසා වන ප්‍රචාරණ කාරය සාධක බලකායේ ප්‍රචාරණයන් ඉක්මවමින් රජය සහ සියළු පාර්ශවකරුවන් අතර අඛණ්ඩ සංවාදයක් සහ ප්‍රචාරණයක් පවත්වා ගැනීම පොදු මහජනයා සහ සන්නද්ධ හමුදාවන් අතරෙහි පිරිහී ඇති විශ්වාසය සමනය කිරීමේලා ඉතා තීරක සහ මූලික වැදගත්කමකින් යුත් අවශ්‍යතාවක් ලෙස පවතිනු ඇත්තේය. මෙහි සාර්ථකත්වය උදෙසා පැහැදිලි මාධ්‍ය උපාය මාර්ගයන් සහිතව පොදු ජනතාව වෙත සමීප වීම ඉතා වැදගත් වේ.

1.15. යාන්ත්‍රණයන්ගේ සහ සංහිඳියා ක්‍රියාවලීන්ගේ සමස්ත අනුසන්ධානය සහතික කරනුවස් විශේෂයෙන්ම අදාල යාන්ත්‍රණයන් අතරෙහි සබඳතාවන් පිලිබඳව පවත්නා වියවුල් සහගත තත්වයන් තුළ එමෙන්ම මේ යාන්ත්‍රණයන් සතර ස්ථාපිත කල යුත්තේද යන්න සම්බන්ධයෙන් පවත්නා පොදු අවඥාසහගත ආකල්ප වලට පිලිතුරු ලෙස ආරම්භයේදීම මේ යාන්ත්‍රණයන් සතරම සඳහාවන ප්‍රතිපත්තිය සහ මෙහෙයුම් රාමුවට ප්‍රමුඛත්වය දිය යුතුවන සේම ඒවා වහාම ප්‍රසිද්ධ කර ක්‍රියාකාරී බවට පැමිණවිය යුත්තේය.

1.16. නිසි කලට නිසි අයුරින් මේ යාන්ත්‍රණයන් සඳහා අරමුදල් සපයන බවට වන වගකීම රජය විසින් අනිවාර්යයෙන්ම දැරිය යුතුවන අතර යෝග්‍ය අයවැය ප්‍රතිපාදනයන්ද සලසාලිය යුත්තේය.

1.17. නොදුටු බවට වන සහතිකය (Certifiate of absence) වැනි යෙදුම් සඳහා වර්තමානයේ භාවිතාවන දෙමල යෙදුම වැනි අයහපත් සහ යෝග්‍ය නොවන්නාවූ යෙදුම් සහ විකෘති කිරීම් මගහැරවීම සඳහා සංක්‍රාන්ති යුක්තිය සහ සංහිඳියාව උදෙසා වන යාන්ත්‍රණයන් සහ අනෙක් පියවරයන් නම් කිරීමේදී සහ මෙහෙයවීමේදී යෝග්‍ය භාෂා ව්‍යවහාරයන් පවත්වා ගැනීමට අනිවාර්යයයෙන්ම අවධානය යොමු කල යුත්තේය. මේ සඳහා භාෂා භාවිතාවන් පිලිබඳව පිලිගැනීමට ලක්ව සිටිනා අදාල ක්ෂේත්‍රයෙහි විශේෂඥයන්ගේ උපදෙස් ලබාගත යුත්තේය.

1.18. රජය පොදු ආරක්ෂාව සහ ත්‍රස්ත විරෝධී නීති ඇතුළුව විනිවිද පෙනෙනා සහ සියල්ල ඇතුළු කරගන්නා ආකාරයේ නීති සම්පාදන ක්‍රියාවලියක් සහතික කල යුත්තේය. තවද ශ්‍රී ලංකාවේ නෛතික සහ ප්‍රතිපත්තිමය රාමුව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව විසින් සහ ජාත්‍යන්තර මානව හිමිකම් පිලිබඳ වගකීම් වලින් සහතික කර ඇත්තාවූ මූලික අයිතිවාසිකම් වලට අනුගත වන බව අනුල්ලංඝණීය කොන්දේසියක් විය යුත්තේය.

i) හමුදාහරණය-

1.19. යුද්ධයේ සිට සාමය සඳහා වන සංක්‍රාන්තිය තුළ හමුදාවට පැවරෙන තීරක කාර්යභාරය හමුවේ, වගවීමේ යාන්ත්‍රණය කෙරේවන විශේෂ අවධානය සහිතව සංක්‍රාන්ති යුක්තිය පිලිබඳ ක්‍රියාවලිය සහ විවිධ යාන්ත්‍රණයන් පිලිබඳව හමුදාවේ සියළු නිලයන් පූර්ණ අවබෝධයෙන් යුක්තව පවත්වා ගැනීම අනුල්ලංඝණීය වගකීමක් වන්නේය. එසේම පශ්චාත් ගැටුම් තුළ ක්‍රියාත්මකවන ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය හමුවේ හමුදාවේ වගකීම සහ කාර්යභාරය කවරේද යන්න පිලිබඳ පැහැදිලි

අවබෝධයක් සහ පිලිගැනීමක් රාජ්‍යය, හමුදාව සහ සිවිල් බලාධිකාරීන් වෙත අනිවාර්යයෙන්ම තිබිය යුත්තේය. මේ කාර්යභාරය පිලිබඳව වන පිලිගැනීම එහි ක්‍රියාත්මකභාවය මගින් වඩා උසස් තත්වයකට පත්විය යුත්තේය. ඒ අනුව රජය හමුදාභරණය සහ ආරක්ෂක අංශ ප්‍රතිසංස්කරණය සහතික කිරීම උදෙසා අනිවාර්යයෙන්ම පියවර ගත යුත්තේය. විශේෂයෙන්ම මෙහිදී හමුදාව ආර්ථික කටයුතුවලින් මෙන්ම සිවිල් පරිපාලනය සහ පොලිසිය විසින් කල යුතු වන්නාවූ කාර්යයන්ගෙන් මුළුමනින්ම ඉවත් විය යුත්තේය.

1.20. සිවිල් ජීවිතය සහ සමාජය ජීවිතයට යලි ඒකාබද්ධ කිරීම පිණිස වන පුනරුත්තාපනයක් සමගින් ආරක්ෂක බලකායයන් පියවරින් පියවර ඉවත් කරලීම අවශ්‍ය වන්නේය. සමස්ත පුනරුත්තාපන ක්‍රියාවලියටම පුද්ගලයන්ගේ මනෝ සාමාජීය පුනරුත්තාපනය, ඔවුන්ට යළි අධ්‍යාපනය ලබා දීම, සහ අවශ්‍ය වෘත්තීමය පුහුනුව ලබාදීම ඇතුලත් විය යුත්තේය. ඒ අනුව මානව හිමිකම් උල්ලංඝණයන් හෝ අපරාධ පිලිබඳ කිසිදු වාර්තාවක් නොමැති පුද්ගලයන් සිවිල් ආයතනයන්හී ගැලපෙන තනතුරුවල සේවා නියුක්ත කිරීමට හෝ ඔවුන්ට විදෙස් රටවල රැකියා සොයා දීමට හෝ හැකිය. සේවයෙන් ඉවත් වීමේ/කලින් විශ්‍රාමගැනීමේ ආකර්ශණීය පැකේජයක් ඔවුන් හට පිරිනැමිය යුතු වන අතර ඊට විශාම වැටුප්, පවුල් පැකේජයන්, ශිෂ්‍යත්ව සහ ළමුන් පාසල්වලට ඇතුලත් කිරීම සඳහාවන ඉඩ කඩ, වෙනත් උපකාර සහ සේවා, පසුවිපරම් සහිත වෛද්‍ය සහ මනෝ සාමාජීය උපකාර සහ ප්‍රතිකාරයන්, නවාතැන්, ආදායම් උත්පාදන ණය සහ අවස්ථාවන් යනාදිය ඇතුලත් කල හැකිය. මේ මගින් බලපෑමට ලක්වන පුද්ගලයන් හට අනිවාර්යයයෙන්ම මේ ක්‍රියාවලිය පිලිබඳ තොරතුරු ලබා දිය යුතුය.

1.21. දැනට හමුදාව විසින් අත්පත් කරගෙන සිටින, සිවිල් වැසියන් විසින් හිමිකම් කියනු ලබන රජයේ සහ පුද්ගලික ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් ගත් කල පොදු සහභාගීත්වයද සහිත විස්තීර්ණ සැලසුම් ක්‍රියාවලියක් සහ ඉඩම් නිදහස් කිරීම සඳහා වන සවිස්තරාත්මක සැලසුමක් අවශ්‍ය වේ. නිදහස් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය නැවත ඇගයීම සඳහා වාර්ෂික සමාලෝචනයක් සිදු කලයුත්තේය.

ii) පොලිස් සහ අධිකරණ ප්‍රතිසංස්කරණ

1.22. අධිකරණ, නීති සහ සාමය පිලිබඳ පද්ධතීන් හරහා සහනයන් අපේක්ෂා කිරීමේදී ඇතිවන ප්‍රමාදයන් සහ මග ඇහිරීම් ගැන සැලකිය යුතු සංඛ්‍යාවක නියෝජනයන් මගින් මතු කර දක්වා තිබේ. එහෙයින් අධිකරණ, නීති සහ සාමය පිලිබඳ ව්‍යුහයන් සහ ක්‍රියාවලීන් සමාලෝචනයට ලක් කිරීමේ සහ ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ පැහැදිලි අවශ්‍යතාවක් පවතී. සත්‍යය දැන ගැනීමේ, යුකතිය සහ වගවීම පිලිබඳ හිමිකම, වන්දි ලබා ගැනීමේ සහ යළි එවන් සිදුවීම් නොවන බවට සහතිකයක් ලබා ගැනීමේ අයිතිය යනාදිය අනුව රාමුගත කරන ලද සංක්‍රාන්ති යුක්ති මූලධර්ම මේවා සමග ඒකාබද්ධ කල යුතුය.

1.23. සාමාන්‍ය අධිකරණයන් හරහා වන සඵලදායී පිලියම් සහ වගවීම් තුළින් පද්ධති ප්‍රතිසංස්කරණ සහ ව්‍යුහාත්මක වෙනස්කම් හරහා අධිකරණ පද්ධතිය, නීතිපති දෙපාර්තමේන්තුව, විමර්ශකයන්, අධිකරණ වෛද්‍ය නිලධාරීන්, සහ වින්දිතයන් සහ සාක්ෂිකරුවන් ගේ ආරක්ෂාව ඇතුළුව සෑම මට්ටමකදීම පද්ධතියේ පවත්නා ප්‍රමාදයන්, නිදහස සීමාවීම සහ දේශපාලනීකරණය, පිලිබැඳියා ගැටුම, ධාරිතාව සහ නිපුණතාවේ මදකම, ගොදුරුවූවන් කේන්ද්‍රීය කර ගැනීමේ සමස්ත වශයෙන් පවත්නා දුබලතාවන් ඇතුළුව යුක්තිය සහ වගවීම සඳහා වන ප්‍රවේශයන්ට බාධා පමුණුවන පුළුල් ගැටළුවලට ආමන්ත්‍රණය කිරීමට මැදිහත් විය යුත්තේය.

1.24. විශේෂ අධිකරණ බල ප්‍රදේශයන්ට ඇතුලත් වීමට අවශ්‍ය තත්වයන් නොසපුරන මානව හිමිකම් කඩවීම්/නඩු පැවරීමේ ප්‍රතිපත්තියට අදාල හේතු මත විශේෂ අධිකරණයන් හී නඩු

නොපවරනු ලබන සිද්ධි සම්බන්ධයෙන් වන කල සාමාන්‍ය අධිකරණ පද්ධතිය තුළ නඩු පැවරීම සහතික කෙරෙනා පියවර අනිවාර්යයෙන්ම පැවතිය යුතුය.

<u>ප්‍රධාන විශේෂිත නිර්දේශයන්ට පහත කරුණු ඇතුලත් වේ.</u>

අ. නඩු සහ පැමිණිලි සම්බන්ධයෙන් දැනට පවත්නා පරතරයන්, ප්‍රමාදයන්, සහ අතපසුවීම් මගහැරවීම සඳහා නීතිපති දෙපාර්තමේන්තුව, පොලිසිය සහ අධිකරණ වෛද්‍ය නිලධාරීන් (අධිකරණ වෛද්‍ය ක්ෂේත්‍රය ඇතුළුව) ගේ සංඛ්‍යාව ඉහල දැමීම. භාෂාව සහ අධිකරණ වෛද්‍ය විද්‍යාව වැනි විශේෂිත ප්‍රවීණතාවන් පිලිබඳ අවශ්‍යතාව සම්බණ්ධයෙන් කටයුතු කිරීම මෙන්ම කාන්තාවන් සහ සියළුම ජන වර්ගයන් ගේ ප්‍රමාණාත්මක නියෝජනය ලබා ගැනීම. මෙහිදී කිසියම් විශේෂිත කාල පරිච්ඡේදයක් සඳහා නිල නොව මහේස්ත්‍රාත්වරුන් ලෙස කටයුතු කිරීමට අධිකරන නිලධාරීන් ලෙස නීතිවේදීන් ගේ සේවය ගෙවීම් මගින් ලබා ගැනීම වැනි තාවකාලික පියවර ගැනීම අවශ්‍ය විය හැකිය.

ආ. අධිකරණවල මෙන්ම ඉහත සඳහන් ආයතන වල ධාරිතාව සහ ප්‍රවීණතාව ඉහල නැංවීම. වර්තමාන රාජ්‍ය පද්ධතිය තුළ අඩුවක්ව පවතින අධිකරණ වෛද්‍ය පහසුකම් නැංවීම, සාමාන්‍ය වශයෙන් සංක්‍රාන්ති යුක්තිය එසේම විශේෂිත වශයෙන් මානව හිමිකම් , ජාත්‍යන්තර අපරාධ, ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වයන් වැනි කරුනු පිලිබඳ නෛතික කෞශල්‍යයන් ලබා දීම සඳහා වන පුහුණුවීම් වලට අතිරේක සම්පත් වෙන් කිරීම මෙන්ම ජාත්‍යන්තර තාක්ෂණික විශේෂඥතා අත්පත් කරගැනීම සඳහා දේශීය නිලධාරීන්ට ඉඩප්‍රස්ථා ලබා දීම. විශේෂයෙන්ම මානව හිමිකම්, ජාත්‍යන්තර අපරාධ සහ ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වයන් පිලිබඳ නෛතික කෞශල්‍යයන් ලබා දිම ඇතුළුව සංක්‍රාන්ති යුක්තිය පිලිබඳ නෛතික දැනුම සැපයීම පිණිස විනිසුරන් සහ නීතිවේදීන් ඇතුළුව ඉහත් ආයතනයන්හී පුද්ගලයන් සඳහා විශේෂයෙන්ම නිර්මානය කරන ලද පාඨමාලාවන් සෑම නීති අධ්‍යාපන ආයතනයක් මගින්ම පැවැත්විය යුත්තේය. උසස්වීම් අවස්ථාවන් සඳහා පුද්ගලයන් සලකා බැලීමේදී ඉහත ආයතනයන් වෙතින් ලද නිපුණතාවන් සැලකිල්ට ගත යුත්තේය. මෙය ඉතා පැහැදිලිව සකසා ක්‍රියාත්මක කල යුතුය.

ඇ. නඩු ඇසීමේදී මෙන්ම නඩු පවත්වාගෙන යාමේදීද පද්ධතියේ හටගන්නා ප්‍රමාදයන් ඇතුළුව යුක්තිය ප්‍රමාද කරනා ඉහල අධිකරණ ඇතුළුව අධිකරණයන්හී පවත්නා වර්තමාන ක්‍රියාවලිය ආමන්ත්‍රණය කරනා පියවර අනිවාර්යයෙන්ම ගත යුතුය.

ඈ. විශේෂයෙන්ම නීතිපති දෙපාර්තමේන්තුව සහ පොලිසිය තුළ දක්නට ලැබෙනා පිලිබැඳියා ගැටුම පිලිබඳ බරපතල ගැටළුව සම්බන්ධයෙන් රජය අනිවාර්යයයෙන්ම පියවර ගත යුතුය. රාජ්‍ය නිලධාරීන්ට එරෙහිව එල්ලවන අපරාධ චෝදනා සම්බන්ධයෙන් නඩු පැවරීමේදී ඇති වන පිලිබැඳියා ගැටුම මග හැරවීම සඳහා නීතිපති දෙපාර්තමේන්තුව බෙදා වෙන්කර රාජ්‍ය චෝදක අධ්‍යක්ෂක යන්න වෙනම සහ නිදහස් ආයතනයක් බවට පත් කිරීම නිර්දේශ කෙරේ. විශේෂ විමර්ශණ ඒකකය පිලිබඳ දැනට පවත්නා පිලිබැඳියා ගැටුම සලකන කල, පොලිසිය සම්බන්ධයෙන් සලකා බැලීමේදී ඊට එරෙහිව එල්ල වන චෝදනා විමර්ශණය සඳහා වෙනම ඒකකයක් ස්ථාපිත කල යුතු යයි සංහිඳියාව උදෙසා වන ප්‍රචාරණ කාරය සාධක බලකාය නිර්දේශ කරයි. මේ ඒකකයේ නිලධාරීන් ස්වාධීන විය යුතු අතරම නිත්‍ය පොලිස් බලකායෙන් වෙන් කල යුතුය.

ඉ. විමර්ශණයන්, නඩු පැවරීමේ කටයුතුවල සහ අධිකරණ ක්‍රියාවලිය තුළ ක්‍රියාත්මකවන ප්‍රධාන පිරිස් මහජනතාවගේ විශ්වාසය, විනිවිදභාවය සහ වගවීම වර්ධනය කිරීම සඳහා මානව හිමිකම් උල්ලංඝණයන්, ජාත්‍යන්තර අපරාධ, සහ ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වයන්ට අදාල වන නඩු සම්බන්ධයෙන් ප්‍රතිපත්ති සහ පරිපාටි සකසා ඒවා ප්‍රසිද්ධ කල යුත්තේය.

ඊ. වර්තමාන අධිකරණ පද්ධතිය ප්‍රායෝගික වශයෙන් වින්දිතයන්ගේ හිමිකම් සහ විශේෂිත අවශ්‍යතා සැලකිල්ලට ගැනීමට අසමත් බව හඳුනා ගත් සංහිඳියාව උදෙසා වන ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය, ලොව පුරා පිලිගනු ලබන චූදිතයාගේ හිමිකම් තහවුරු කරන අතරම අධිකරණ පද්ධතියේ සෑම පියවරක් පාසාම පරිපාටිමය සහ ව්‍යුහමය පාර්ශවයන් ආවරණය කරනා එමෙන්ම වින්දිතයා කේන්ද්‍රකරගත් ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් සංවර්ධනය කල යුතු යයි නිර්දේශ කරයි. සිය කටයුතු සඵලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක කරන බව සහතික කරනුවස් විශේෂිත දෙපාර්තමේන්තුමය චක්‍රලේඛ මගින් මේ ප්‍රතිපත්තිය සවිමත් කල යුත්තේය. මෙහිදී වින්දිතයා හට තම අධිකරණ වෛද්‍ය වාර්තාවේ පිටපතක් ලබා දීම ප්‍රතික්ෂේප කරන වර්තමාන භාවිතාව සහ ව්‍යවස්ථාමය සීමාවන්හි ඇති සීමාකාරී ස්වභාවය ඇතුළුව වින්දිතයාට ප්‍රමානවත් තොරතුරු සැපයීමට ඇති අසමත්කම වැනි යුක්තිය කරා ප්‍රවේශ වීමට ඇති වර්තමාන පරිපාටිමය බාධාවන් කෙරේ ප්‍රමුඛ අවධානයක් දැක්වීම අත්‍යවශ්‍යය. සමස්ත අධිකරණ පද්ධතිය පුරාම ද්වී භාෂා ප්‍රතිපත්තිය පිලිගන්නා සහ එය ක්‍රියාත්මක කරන බවට වග බලා ගත යුතුය. ඒ අනුව අධිකරණයන්හී ප්‍රවීණ භාෂණ පරිවර්තකයන් ප්‍රමාණවත් සංඛ්‍යාවක් සේවයේ නිරතව සිටිය යුතුය.

උ. යුක්තිය ඉටු කිරීමේ ප්‍රවේශයට බාධාකාරීවන්නාවූ රජයේ අක්‍රීයකාරි බව, ප්‍රමාදයන් සහ අනෙක් හැසිරීම් හඳුනාගැනිමට සහ ප්‍රමුඛතාව දැක්විය යුතු කරුණක්සේ සලකා ඒ වෙනුවෙන් කටයුතු කිරීමට හැකිවන සේ යුක්තිය සැලසිමේ ලා සම්බන්ධවන ව්‍යුහයන් විසින් සඵලදායී පොදු පැමිණිලි සහ අධීක්ෂණ පද්ධතියක් නිසි පරිදි ස්ථාපිත කල යුතුයයි සංහිඳියාව උදෙසා වන ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය නිර්දේශ කර සිටියි.

ඌ. සංහිඳියාව උදෙසා වන ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය සිය නිල කාර්යයන්හිදී තමනට පැවරී ඇති බලතල අනුව කටයුතු කිරීමට අපොහොසත්වන්නාවූ ද, සිය බල සීමාවන් ඉක්මවා කටයුතු කරන්නාවූද රාජ්‍ය නිලධාරීන් හට එරෙහිව පාරදෘෂ්‍ය සහ සඵලදායී විනය පරිපාටි නොමැතිවීමේ ගැටළුව පිලිබඳව මතු කර දක්වයි. මීට ජනවාර්ගිකත්වය, ආගම, ස්ත්‍රී පුරුෂභාවය, පංතිය හෝ කුලයට පමණක් සීමා නොවන්නාවූ පක්ෂපාතීත්වයන් පිලිබඳ පැමිණිලිද ඇතුලත් වෙයි. වැරදි සිදු කරන රාජ්‍ය නිලධාරීන් ඊට වගවිය යුතු ආකාරය සහ එහි ප්‍රමාණය පාරදෘෂ්‍ය මෙන්ම චෝදනා කරනු ලබනා උල්ලංඝණයන්ට අනුපාතික විය යුත්තේය. වධ හිංසා/ අත්අඩංගුවේ පසුවන්නන්ට එරෙහි ප්‍රචණ්ඩත්වයන් සම්බන්ධයෙන් වැරදිකරුවන් වන නිලධාරීන් ස්ථාන මාරු කිරීමේ ක්‍රියා පිලිවෙත මගින් පද්ධතිය කෙරේ පොදු මහජනතාවගේ විශ්වාසය බිඳී යන බව සහ තවද එමගින් අපරාධයනට වගකිවයුත්තන්ට මුක්තිය සැලසෙන සංස්කෘතියක් අඛණ්ඩව පවතින බවද සංහිඳියාව උදෙසා වන ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය මතුකර දක්වයි.

එ. පොලිසිය සම්බන්ධයෙන් ගත් කල කාන්තාවන් සහ සුළුතර ආගමික කණ්ඩායම් ආරක්ෂා කිරීම වැනි ප්‍රජාවට දැනටත් බලපානා ගැටළු තවදුරටත් උග්‍ර නොවන බව සහතික කරන අතරම ප්‍රජා ආරක්ෂාව සම්බන්ධයෙන් දැනට දරනු ලබනා ප්‍රයත්නයන් තවදුරටත් පුලුල් කිරිමේ අරමුණින් ඒවා සමාලෝචනය කල යුතු යයි සංහිඳියාව උදෙසා වන ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය විසින් නිර්දේශ කරනු ලැබේ.

iii) පශ්චාත් යුද සංවර්ධනයන්, අවතැන්වීම් සහ ඉඩම්

1.25. උතුරු, නැගෙනහිර සහ මායිම් කලාපයන්හී ගැටුම්වලින් බලපෑමට ලක්වූ ප්‍රදේශයන්හී ප්‍රාදේශීය මෙන්ම දේශීය ආර්ථිකයනට සිදුව ඇති විනාශය ප්‍රාදේශික වශයෙන් පවත්නා විෂමතාවන් තව දුරටත් උග්‍ර නොවන බවට සහතික කරනුවස් සංවර්ධන වැඩසටහන්වදී අනිවාර්යයෙන්ම සැලකිල්ලට ගත යුතුය. තවද ප්‍රජා මට්ටමේ යටිතල පහසුකම් සහ පලාතේ

ආර්ථිකයන් නැවත ගොඩනගන බවට සහ පුළුල් කරන බවට අවධාරණය කල යුත්තේය. මූල්‍ය අංශයෙහි නියාමනය සහ බලපෑමට ලක්වූවන්ට සහනයන් සැලසෙන බව තහවුරු කරනු පිණිස ණයගැතිභාවය ඇතුළුව පවත්නා ගැටළු පරීක්ෂාවට ලක් කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වන්නේය.

1.26. අභ්‍යන්තර අවතැන් වූවන් සහ අනාථයන් හට කල් පවත්නා විසඳුම් සැලසීම උදෙසා රජය අත්‍යවශ්‍යයෙන්ම කැපවිය යුත්තේය. කල්පවත්නා විසඳුම් ලබා ගැනීමට නොහැකිව සිටින්නාවූ හෝ තවමත් අවතැන්ව සිටින්නාවූ ජනතාවන් හඳුනා ගැනීමට සහ ඉඩම්, ලේඛණගත කිරීම්, යටිතල පහසුකම් සහ අනෙක් සහායන් හි ඇති ගැටළු ඇතුළුව පවත්නා සියළු බාධාවන් පරදවාලීමට විශේෂ පියවර ගත යුත්තේය.

1.27. ගැටුම්වලට අදාල ඉඩම් ප්‍රශ්න විශාල සංඛ්‍යාවක් මතුකර දක්වනු ලැබූ අතර ඒ සම්බන්ධයෙන් ඉක්මන් පියවර ගැනීම අත්‍යවශ්‍යව පවතී. රාජ්‍ය නියෝජිතායතන මෙන්ම අනෙක් ප්‍රජාවන් විසින්ද සිදුකරනා ඉඩම් බලහත්කාරයෙන් අල්ලා ගැනීම් පිලිබඳ චෝදනා මීට ඇතුලත් වේ.

1.28. උතුරු සහ නැගෙනහිර ඉඩම් ගැටළු විසඳීමට පොරාතුව රටේ අනෙක් පලාත් වලින් පුද්ගලයන් ගෙනවිත් පදිංචි නොකරන බව තහවුරු කරන අතරම, ධීවර කටයුතු සඳහා මෙන්ම වාරිමාර්ග පහසුකම් වැනි පොදු පහසුකම් සම්බන්ධයෙන් ඇති සීමා කිරීම්, විනාශ/හානි කිරීම්, ලේඛණගත කිරීම්වල පවත්නා අවමකම්, රාජ්‍ය නියෝජිතායතන සහ අනෙක් සිවිල් පිරිස් මගින් කරනු ලබන පදිංචි කිරීම් ඇතුළුව උතුරු, නැගෙනහිර සහ මායිම් කලාපයන්හී ගැටුම්වලට අදාල ඉඩම් ගැටළු පිලිබඳ පියවර ගැනීමට රජය කටයුතු කල යුත්තේය.

1.29. රජය විසින් කාලීන සහ සඵලදායී ප්‍රතිචාරයන් දක්වන බව සහතික කරනුවස්, ජනවර්ගයන්තුල සහ ජනවර්ගයන් අතර මෙන්ම සිවිල් පුරවැසියන් සහ රාජ්‍ය නියෝජිතායතන අතර පවත්නා සංකීර්ණ ඉඩම් ආරවුල්වලට ආමන්ත්‍රණය කිරීම පිණිස ප්‍රජා නායකයන්, දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ නිලධාරීන් සහ දේශපාලකයන් එක් කරමින් දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ යාන්ත්‍රණයන් ස්ථාපිත කිරීම සහ නැතිවූ ලේඛණ නැවත නිකුත් කිරීම සඳහා වන ජංගම වැඩ සටහන් සම්පාදනය කිරීම වැනි විශේෂිත පියවරයන් ගත යුත්තේය.

1.30. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාර ජාතික ඉඩම් කොමිසම ස්ථාපිත කළ යුත්තේය.

iv) කාන්තාවෝ

1.31. ගැටුම් පැවති කාලය තුල සහ කාන්තාවන්ට එරෙහිව ක්‍රියාත්මක වූ බරපතල ආකාරයේ මානව හිමිකම් උල්ලංඝණයන් මෙන්ම දඬුවමක ආකාරයෙන් සිදුකරන ලද දූෂණයක්, අඛණ්ඩව සිදුකරන හිංසනයක් මගින් -විශේෂයෙන්ම අවිවාහක යයි හැඟෙනා කාන්තාවන්ට- අධිකාරී බලය සහිත පුද්ගලයන් විසින් සිදුකරනු ලබනා ක්‍රමාණුකූල සහ ව්‍යුහාත්මක නාරිද්වේශී ක්‍රියාවන් මෙන්ම යුද්ධයේ බලපෑමට ලක්වූ සහ හමුදාකරණයට ලක්වූ උතුරු නැගෙනහිර පලාත්වලට පමණක් සීමා නොවන, තර්ජනාත්මක සමාජ සංදර්භයක් තුළ කාන්තාවන්ට එකවර පවුලේ අවශ්‍යතාවන් සපුරන සහ ආදායම් උත්පාදන කාර්යයයෙහි බර ඉසිලීමට සිදුවන්නාවූ සහ ක්ෂණික අවධානය ඉල්ලා සිටින්නාවූ සිදුවීම් පිලිබඳව සංහිඳියාව උදෙසා වන ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකායට කරුණු ඉදිරිපත් ව තිබේ. තමන් වෙතින් සේවය ලබා ගැනීමට පැමිණෙන කාන්තාවන් වෙත ලිංගික බලහත්කාරය පෑම සම්මතයක් සේ බොහෝ රජයේ නිල දරන්නන් සලකන සංදර්භයක් තුළ කාන්තාවනට ආදායම් උත්පාදනයේලා මෙන්ම පවුලේ කටයුතු බලාකියා ගැනීමේද කටයුතු සමබරව පවත්වා ගැනීමට සිදුව තිබේ. රට පුරාම මෙන්ම විශේෂයෙන්ම ගැටුම්වල බලපෑමට ලක්වූ ප්‍රදේශයන්හී කාන්තාවන් මත පැටවෙන මේ බර පිලිබඳව රජය නිසි අවධානය දැක්විය යුත්තේය. සංහිඳියාව උදෙසා වන ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය පහත නිර්දේශ ඉදිරිපත් කරයි.

අ. සිරිත් විරිත්, කුලය හෝ එවන් කවර කරුණක් වුව නොසලකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව, නීතිය, ප්‍රතිපත්ති මෙන්ම භාවිතය මගින් කාන්තාවන්ගේ ආර්ථික, සමාජ, දේශපාලන,නෛතික සහ සංස්කෘතික හිමිකම් සුරැකිමට සහ සහතික කිරීමට කටයුතු කල යුත්තේය.
ආ. ප්‍රමාදයකින් තොරව කාන්තාවන් උදෙසා වන ජාතික කොමිසම ස්ථාපිත කල යුත්තේය.
ඇ. සියළු යාන්ත්‍රණයන්හී සහ දෛනික ක්‍රියාකාරී මට්ටම්වල තීරණ ගන්නා සෑම ප්‍රධාන තනතුරකම කාන්තා නියෝජනය සහතික කල යුත්තේය.
ඈ. බලපෑමට ලක්වූ කාන්තාවන්ට යොජිත යාන්ත්‍රණයන් හතරෙහිම කටයුතු කිරීමට සහ ඊට ප්‍රවේශය සඳහා අවශ්‍ය වන සියළු පියවර ගැනීමට සැලකිල්ල යොමු කල යුත්තේය. 2.15 සහ 2.16 නිර්දේශ බලන්න
ඉ. අධ්‍යාපන ආයතන, රාජ්‍ය සේවාවන් ඇතුළුව සමාජයේ සියළු මට්ටම්වලට ස්ත්‍රී පුරුෂභාවය පිලිබඳ සංවේදීව කටයුතු කිරීමට පුහුණුව සැලසිය යුත්තේය.
ඊ. කාන්තාවන්ට එරෙහි හිංසනය රාජය සේවයෙහි ආයතන සංග්‍රහය තුළ දඬුවම් ලැබිය හැකි වරදක් ලෙස පිලිගැනීම සහ එවන් හිංසනයන් සම්බන්ධයෙන් පැමිණිලි කිරීමේ යාන්ත්‍රණයක් ස්ථාපිත කල යුත්තේය.
උ. ඉහත කරුණු පුද්ගලික අංශය විසින්ද සැලකිලල්ට ගන්නා බවට සහතික විය යුත්තේය.

v) ළමයින් සහ තරුණයන්

1.32. ළමුන් සහ තරුණයන් යනු රටේ අනාගතය වන අතරම සංක්‍රාන්ති යුක්තිය සහ සංහිඳියා ක්‍රියාවලියහි සාර්ථකත්වය රඳා පවතිනුයේ සංහිඳියා ක්‍රියාවලියෙහි සෑම මට්ටමකදීම ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතා සහ අදහස් සැලකිල්ලට ගැනීම මතය. සහභාගීත්වය සඳහා තරුණයන් දිරිගැන්විය යුතුවන අතරම පොදු කටයුතු වලදී ඔවුන්ට නායකත්ව භූමිකාව සඳහා අවස්ථා සැලසිය යුතුය. සිය අදහස් ප්‍රකාශනය සහ විශේෂයෙන්ම මිශ්‍ර වාර්ගික සහ ලිංගික පරිසරයන්හී අරුත්බරබව වටහා ගැනීම සඳහා කලා, මාධ්‍ය, නවීන තාක්ෂණ, ක්‍රීඩා සහ අනෙක් සමාජ කාර්යයන්හී ඔවුන්ට අවස්ථා සහ පහසුකම් සැලසිය යුත්තේය.

1.33. වඩා බහුත්වවාදී සහ අන් මත ඉවසන සමාජයක් ප්‍රවර්ධනයට අවශ්‍ය වන්නාවූ අධ්‍යාපන විෂයමාලාවන් සහ අවකාශ නිර්මාණය කල යුත්තේය. ඉතා ඉහල මට්ටමින් අන් දෑ ඇතුළු කර ගැනීමට, පොදුභාවය සහ පොදු ඉතිහාසයක් පිලිගැනීමට හැකිවන සේ ඉතිහාස සහ අනෙක් විෂයන්ගේ විෂ්‍යමාලාවන් සමාලෝචනය සහ නැවත සැකසීම සංහිඳියාව සඳහා මූලික අවශ්‍යතාවකි. ජාතිකවාදය, බහුතරමතය පිලිගැනීම, ගෝත්‍රවාදය සහ පරතන්ත්‍රවාදය වැනි සම්මත අච්චු ප්‍රශ්ණ කිරීමට සිසුන් දිරිමත් කෙරෙනා බුද්ධිමය අවකාශයන් පවත්වා ගැනීමට සහ පර්යේෂණ සිදු කිරීමට ශ්‍රී ලංකාවේ සරසවි කටයුතු කල යුත්තේය. එසේම සෑම ආකාරයකම අසාධාරණයන් සහ අසමානතාවන්ට එරෙහිව කටයුතු කිරීමට ඔවුන් දිරිමත් කල යුත්තේය. කාන්තාවන්, සුලු ජාතීන්(ජාතික සහ ප්‍රාදේශීය වශයෙන්)ස්ත්‍රී පැරුෂ සමාජභාවය අනුව සුළුතරය, පීඩිත පංති, ආන්තිකකරනයට ලක්වූ ජනතාව, ආබාධිත සහ මානසිකව බෙලහීන පුද්ගලයන්ට ගරු කිරීමේ වටිනාකම ක්‍රමාණුකූලව පාසල් විෂය මාලාවන්ට ඇතුළු කල යුතු අතර මාධ්‍ය සහ සමාජ ආයතනවලටද ඒ හඳුන්වා දිය යුතුය.

1.34. තරුණ අනාථයන්, අභ්‍යන්තර අවතැන්වූ පුද්ගලයන්, පෙර ළමා සොල්දාදුවන්ව සිටි පුද්ගලයන් සහ තනිව සිටිනා තරුණ මව්වරුන් වැනි යුද්ධයෙන් බලපෑමට ලක්වූ තරුණ පිරිස් වෙත විශේෂ අවධානය යොමු කල යුතු අතර ඔවුන් උදෙසාවන සේවාවන් සැලසිය යුත්තේය. ඔවුන්ට අධ්‍යාපනය ලබා දීමේ සිට වෘත්තීය පුහුණුව දක්වා වෛද්‍ය, මානසික, මෙන්ම ප්‍රජනන සෞඛ්‍යය, ඇල්කොහොල් සහ මත්ද්‍රව්‍ය පිලිබඳ උපදේශනයන් යනාදී වශයෙන් පුළුල් පරාසයක් මීට ඇතුලත් වේ.

vi) සිවිල් සමාජය

1.35. රාජ්‍යයේ මූලික කාර්යය වනුයේ සංක්‍රාන්ති යුක්තිය සහ සංහිඳියාව පිලිබඳ අභියෝගයට මුහුණදීම බව පිලිගන්නා අතරම සංහිඳියාව උදෙසා වන ප්‍රච්චාරණ කාරය සාධක බලකාය මේ සම්බන්ධයෙන් පොදුවේ ඉටු කල යුතු වැදගත් සහ අනුපූරක කාර්යභාරය පිලිබඳව අවධාරණය කර සිටී. තමන්ගේම මූලාරම්භයන් සඳහා කටයුතු කරන අතරම රජය විසින් ආරම්භකරනා මෙවන් කාර්යයන් සඳහා උපකාර සැලසීමට විශේෂයෙන්ම මාධ්‍යය, ව්‍යාපාරික ප්‍රජාව, ආගමික ක්‍රියාකාරීන්, වෘත්තීය සංවිධාන, සිවිල් සමාජ කණ්ඩායම් මෙන්ම දේශපාලන පක්ෂද කටයුතු කල යුත්තේය. සංහිඳියාව උදෙසා වන ප්‍රච්චාරණ කාරය සාධක බලකාය දකින ආකාරයට විශෝධන ක්‍රියාකාරකම් සඳහා රජයේ මැදිහත්වීම බොහෝ පාර්ශව විසින් අපේක්ෂා කලද අනෙක් ක්‍රියාකාරීන් වෙත ඔවුන් දක්වනුයේ ආන්තික අවධානයකි. සඵලදායී සංක්‍රාන්ති යුක්තියක් උදෙසා වන ක්‍රියාවලියකදී ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ සිට ජාතික මට්ටම දක්වා විවිධ මට්ටම් වල මේ ක්‍රියාකාරිකයන් කටයුතු කිරීම තීරණාත්මක වේ.

1.36. සංක්‍රාන්ති යුක්තිය පිලිබඳ ක්‍රියාවලියක් තුළ සිවිල් සමාජයෙහි කාර්යභාරයේ අත්‍යවශ්‍යතාව පිලිගතයුත්තේය. සිවිල් සමාජ සංවිධානයන්ට මේ කාර්යභාරය ඉටුකිරමට හැකිවන සේ නෛතික රාමුව ශක්තිමත් කල යුතුවන අතර ඔවුන්ට එසේ කටයුතු කිරීමට අවකාශ සැපයීම මෙන්ම ඒ ආරක්ෂා කිරීමද කල යුත්තේය. විශේෂයෙන්ම දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ නිලධාරීන් මගින් ඔවුන්ගේ වටනා දායකත්වය සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් සැලසිය යුත්තේය.

1.37. ඉදිරිපත් කරන ලද යෝජනා අතරින් අති බහුතරය ජාතික මට්ටමේ මැදිහත්වීම්, නීති,ප්‍රතිපත්ති හෝ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයන් හෝ ජාතික මට්ටමේ ක්‍රියාකාරීන් ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ මැදිහත්වීම් සිදු කිරීමේ අවශ්‍යතාව වෙත යොමු වුවද සැලකිය යුතු සංඛ්‍යාවක අදහස් දැක්වීම් මගින් යාන්ත්‍රණයන් නිර්මානය සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ප්‍රාදේශීය මට්ටමට ඇති අයිතිය සහ සහභාගීත්වයෙහි අවශ්‍යතාව දක්වා තිබේ. මේ කාර්යයේදී සංක්‍රාන්ති යුක්තිය පිලිබඳ ජාතික මට්ටමේ ප්‍රයත්නයන් හා සමගාමීව සහජීවනයෙහි සහ අනෙක් අතාතිකාරී තත්වයන්ට ආමන්ත්‍රණය කරනු පිණිස දැනටමත් පවත්නා සංසදයන් හෝ ජාලයන් ශක්තිමත් කිරීමට මෙන්ම නව ආයතන ස්ථාපිත කිරීමටද සිවිල් සමාජය මෙන්ම ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන්ද දිස්ත්‍රික් සහ ප්‍රජා මට්ටමින් සිය ශ්‍රමය අනිවාර්යය අවශ්‍යතාවක් වේ.

1.38. උපදේශණයන් තනි හෝ වෙන්වූ ඒවා නොවිය යුතු අතර සංක්‍රාන්ති යුක්ති ක්‍රියාවලිය හා ඒකාබද්ධවූ සහ අඛණ්ඩවූ අංග ලෙස පැවතිය යුත්තේය. මේ හේතුවෙන් කේවල යාන්ත්‍රණයන් හී නිර්මාණය. ක්‍රියාකාරීත්වය සහ සඵලදායකත්වය සවිමත් කෙරෙනු ඇත්තේය.

vii) ලේඛණ ආරක්ෂා කිරීම

1.39. සංක්‍රාන්ති යාන්ත්‍රණයන් හී මෙහෙයුම් සහ උපදේශන ක්‍රියාවලිය විසින් නිපයනු ලැබූ දත්ත ආරක්ෂා කිරීමට සහ ලේඛණාගාරගත කිරීමට සුදුසු පියවර සහතික කල යුත්තේය. ඉදිරිපත් වන දත්ත අමිල වන අතරම එහෙයින් ඒවා පොදු ප්‍රවේශයන්ට බාධා නොවන සේ ආරක්ෂා කල යුත්තේය. මේ සම්බන්ධයෙන් තොරතුරු දැන ගැනීමේ පණතෙහි අදාල ප්‍රතිපාදන සැලකිල්ලට ගත යුත්තේය.

1.40. සංහිඳියාව උදෙසා වන ප්‍රච්චාරණ කාර්ය සාධක බලකාය වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද තොරතුරු සංග්‍රහගත කර ඒවා පල කිරීමට , පුළුල් ලෙස බෙදා හැරීමට සහ පොදු ජනතාවට පහසු ප්‍රවේශයන් සැපයීමට රජය කටයුතු කල යුතු යයි සංහිඳියාව උදෙසා වන ප්‍රච්චාරණ කාර්ය සාධක බලකාය

නිර්දේශ කර සිටී. අවබෝධය සහ දැනුවත් භාවය අර්ථවත් සංහිඳියාවක් සඳහා වන ආරම්භක ලක්ෂයක් සේ මෙමගින් තවදුරටත් ප්‍රසිද්ධ කෙරෙනු ඇත.

ආ) යාන්ත්‍රණයන් පිලිබඳ හරස් නිර්දේශයන්

2.1. ප්‍රමාදයකින් තොරව යාන්ත්‍රණයන් සම්පාදනය සඳහා වන නීති හඳුන්වා දිය යුතුය.

2.2. පරීක්ෂා කිරීම් පිලිබඳ අවස්ථාවන් සම්බන්ධයෙන් සංහිඳියාව උදෙසා වන ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකායට වාර්තා කරන ලද එසේම එහි සාමාජිකයන් ප්‍රවිචාරණ කාර්යයේදී තමන්ම ඒ පිලිබඳ සාක්ෂි දැරූ ආකාරය , එසේම ප්‍රවිචාරන කාර්යයන්හිදී ආරක්ෂක අංශ නියෝජිතයන්ගේ තර්ජනාත්මක හැසිරීම, ඊට සහභාගිවන්නන් ප්‍රශ්ණ කිරීම සහ තමනට සිදුවූ අකටයුතුකම් ගැන කතා කිරීමේදී ඔවුන්ට කරන ලද බියගැන්වීම් ගැන සලකමින් සංහිඳියාව උදෙසා වන ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය නිර්දේශ කරනුයේ සංහිඳියාව උදෙසාවන යාන්ත්‍රණයන් ස්ථාපිත කිරීමේදීම, ප්‍රවිචාරණ ක්‍රියාවලියට සහභාගි වූ අයට මෙන්ම එවන් යාන්ත්‍රණයන් ස්ථාපිත කල පසුව ඒ වෙත පැමිණෙන පුද්ගලයන්ගේද ආරක්ෂාව සහතික කරන ආකාරයේ පියවර ගත යුතු බවයි. මෙහිදී හිංසනයන් සහ බියගැන්වීම් පිලිබඳ සිදුවීම් වැලැක්වීම සඳහා ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශයෙන් මෙන්ම නීතිය සහ සාමය පිලිබඳ අමාත්‍යාංශයෙන්ද පැහැදිලි උපදෙස් අනිවාර්යයෙන්ම නිකුත් කල යුත්තේය.

2.3. ඒ අනුව වින්දිතයන් සහ සාක්ෂිකරුවන් ආරක්ෂා කිරීමේ විශේෂ ඒකකයක් ස්ථාපිත කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වන අතර ඊට පොලිස් නිලධාරීන් ඇතුලත් විය යුත්තේය. මෙය මානව හිමිකම් කොමිසමේ නියෝජිතයන්ගේ සහ ක්‍රියාත්මක වීමට පටන් ගත් පසුව ඉහත යාන්ත්‍රණයන්ගේ නියෝජිතයනගෙන් සමන්විත මණ්ඩලයක් විසින් අධීක්ෂණයට ලක් කරනු ඇත්තේය. මෙම ඒකකය සිවිල් සමාජ ක්‍රියාකාරීන් ඇතුළුව දේශීය අත්දැකීම් කෙරේ අවධානය යොමු කල යුතුවන අතර ඒකකයේ රාමුව ස්ථාපිත කිරීම එහි මෙහෙයුම් පද්ධති සංවර්ධනය කිරීම සහ ක්‍රියාකාරීත්වය අධීක්ෂණය කිරීම පිණිස ජාත්‍යන්තර තාක්ෂණ විශේෂඥ සහය ලබා ගත යුතුය. මේ ඒකකය දේශපාලන සහ අනෙක් බලපෑම්වලින් ස්වාධීනව පැවතිය යුතු අතර ඊට පුහුණු කිරීම්, බලගැන්වීම්, ක්ෂණික ප්‍රතිචාර දැක්වීම්, සාක්ෂිකරුවන්ට සහ වින්දිතයන්ට යාන්ත්‍රණයේ කටයුතුවලට සහභාගි වන කාලයේ සහ ඉන් පසුවද අඛණ්ඩ ආරක්ෂාව සැපයීම වැනි කාර්යයන් සඳහා අවශ්‍ය බලතල තිබිය යුත්තේය. මීට පහසුකම් සලසනුවස් ඒකකය සෑම යාන්ත්‍රණයක්ම නියෝජනය කල යුත්තේය. එය වාර්තා කල යුත්තේ ජනාධිපතිවරයා වෙතය.

2.4. දැනට පවත්නා සාක්ෂි සහ වින්දිත ආරක්ෂණ අධිකාරිය ස්වාධීන ආයතනයක් ලෙස ප්‍රතිස්ථාපිත කල යුතු වන අතර එහි බලතල සහ කාර්යයන් 2.3. අනුව සැකසිය යුත්තේය.

2.5. ඉහත 2.3. ශක්තිමත් කිරීම පිණිස බලපෑමට ලක්වූ පවුල්, මානව හිමිකම් ආරක්ෂකයන්, සිවිල් සමාජ නියෝජිතයන්, සහ ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාවේද නියෝජිතයන් ඇතුලත් අධීක්ෂණ ආයතනයක් පැවතිය යුත්තේය. යාන්ත්‍රණයන්හී මෙන්ම පවත්නා ආරක්ෂක පියවරයන් හී සඵලදායීත්වය පිලිබඳව ජනාධිපතිවරයාට වාර්තා කිරීම සඳහා ඊට නිල වශයෙන් බලය හිමිවිය යුත්තේය. යාන්ත්‍රණයන් ශක්තිමත් කිරීම මෙන්ම වින්දිතයන් සහ සාක්ෂිකරුවන් ගේ ආරක්ෂාව සම්බන්ධයෙන් වන අතිරේක පියවරයන් ගැන උපදෙස් සැපයීමේ කාර්යයද අධීක්ෂණ මණ්ඩලයට හිමිවිය යුත්තේය. ආරම්භයේදීම ප්‍රවිචාරන ක්‍රියාවලිය තුළ පරීක්ෂා කිරීම්, ප්‍රශ්ණ කිරීම් සහ බියගැන්වීම්, රඳවා ගැනීමහ් සහ වධහිංසා පැමිණවීම් වලට ලක්වූවන්ගේ ආර්කෂාව සම්බන්ධයෙන් අධික්ෂණ මණ්ඩලය පසුවිපරම් පියවර ගත යුත්තේය. අධීක්ෂණ මණ්ඩලය තුළ ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාවන්ගේ නියෝජනයන් අත්‍යවශ්‍යයෙන්ම යාන්ත්‍රණයේ සාමාජිකත්වය සහ ජාත්‍යන්තර

සහභාගීත්වයට අදාලව පහත දක්වා ඇති- නිර්දේශ 2.12 සහ 2.13- වැනි මාර්ගෝපදේශයන්ට අනුගත විය යුත්තේය.

2.6. සිවිල් සමාජය විසින් ව්‍යවස්ථාදායක සභාවට කරනු ලබන නිර්දේශයන් අතුරින් ව්‍යවස්ථාදායක සභාව විසින් සකසනු ලබන නාමයෝජනා ලැයිස්තුවකින් ජනපතිවරයා මෙම අධීක්ෂණ මණ්ඩලයට පත් කිරීම් සිදුකල යුත්තේය. ආයතනයේ නියෝජිතත්වය තහවුරු කරනු පිණිසම මන්ඩලයේ සාමජිකයන් වසර තුනක කාලයක් සේවය කල යුත්තේය.

2.7.කාර්යාලයන් අදාල පලාතේම ස්ථානගත කිරීම හරහා යාන්ත්‍රණයන්ට ප්‍රවේශය පහසු කිරීම ප්‍රායෝගික වන අතර එය එසේ වන බව සහතික කල යුතුය. මෙහිදී දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ ජංගම පිරිස් වලින් සමන්විත යාන්ත්‍රණයන් අවශ්‍ය අවස්ථාවල යෙදිය යුත්තේය.

2.8. ප්‍රධාන කාර්යාලයේ මෙන්ම ප්‍රාදේශීය උප කාර්යාලවල මෙන්ම සිය කාර්යයන්හිදීද ත්‍රෛයි භාෂා සහ සංඥා භාෂා පහසුකම් සැපයීමට යාන්ත්‍රණයන් ප්‍රයත්න දැරිය යුත්තේය.

2.9. බලපෑමට ලක්වූ පවුල් ඇතුළුව යාන්ත්‍රණයන් සඳහා පාර්ශවකරුවන්ගේ නියෝජනයන් තහවුරු කල යුතුය. යාන්ත්‍රණයන්හී නියෝජනයන් පිලිබඳ සංකීර්ණ කරුණෙහිදී ප්‍රචණ්ඩ ක්‍රියාවල යෙදුන අපරාධ සහායක කණ්ඩායම්ද සිටිය හැකි බව සැලකිල්ලට ගත යුතුවන අතර යාන්ත්‍රණයන් වෙත නියෝජනයන් දැක්වීමේදී බලපෑමට ලක්වූ අය මෙන්ම අපරාධවලට සම්බන්ධයයි චෝදනා එල්ලවූ අය යන දෙපාර්ශවයේම පිලිබැඳියා ගැටුම පිලිබඳව සැලකිල්ල යොමු කල යුතුය.

2.10. විශේෂයෙන්ම උතුරු සහ නැගෙනහිර පලාත් හී මෙන්ම රටේ ඇතැම් ප්‍රදේශවලදීද සිදු කරන ලද ප්‍රවිචාරණයන්ගෙන් අනාවරණය වූයේ රජය, එහි ආයතන සහ යාන්ත්‍රණයන් කෙරේවන විශ්වාසය නොමැති කමයි. දේශීය යාන්ත්‍රණයන් විශ්වාස කල නොහැකිය යන්න දැඩිව පල කෙරුණ අදහස වූවේය. එසේම ආරක්ෂක හමුදා මෙන්ම උතුරු සහ නැගෙනමිර පලාත්වලින් පිටත කල ප්‍රවිචාරනයන්හී දී යාන්ත්‍රණයන්ට ජාත්‍යන්තර සහභාගීත්වයන් කෙරේ බරපතල විරෝධයක් එල්ල වූවේය. කෙසේ වෙත්ත දේශිය වශයෙන් ඇතැම් අංශවල පවත්නා ධාරිතාවේ සීමාකාරීබව හේතුවෙන් ජාත්‍යන්තර විශේෂඥයන යෙදවිය යුතුය යන්න බොහෝ දෙනා පිලිගත්තෝය. 2015 ඔක්තෝබර් මස මානව හිමිකම් සැසි වාරයේදී ශ්‍රී ලංකා රජය යාන්ත්‍රණයන් හී ජාත්‍යන්තර සහභාගීත්වය පිලිබඳව දැක්වූ කැපවීම මෙන්ම ඉදිරිපත් කරන ලද යෝජනාව තුළ ඊට දැක්වූ සම අනුග්‍රහය පිලිබඳව ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකායේ සැලකිල්ලට ලක්ව තිබේ. එහෙයින් ශ්‍රී ලංකා රජය සම අනුග්‍රහය දැක්වූ 2015 ඔක්තෝබර් එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිල වාරයේ දැක්වූ අයුරින් විනිසුරන් සහ පැමිණිල්ල මෙහෙයවන්නන් වැනි අය ඇතුළුව යාන්ත්‍රණයන්හී ක්‍රියාකාරී සාමජිකයන්ට උපදෙස් වල සිට විශේෂඥ උපදෙස් සැපයීම දක්වා වන කාර්යයන්ට අදාලව ඉහත යාන්ත්‍රණයන් සතරට ජාත්‍යන්තර මෙන්ම දේශීය පුද්ගලයන් සහභාගිකරවීම නිර්දේශ කරයි.

2.11. යාන්ත්‍රණයන්හී පුරවැසි නියෝජනයන් ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන වාර්ගික ප්‍රජාවන් නියෝජනය කරන ස්වාධීන සහ අවංක , ප්‍රවීණ මෙන්ම අත්දැකීම් සහිත පුද්ගලයන්ගෙන් සමන්විත විය යුත්තේය. පුරවැසියන් විසින් හොබවනු ලබන තනතුරු පිලිබඳව මෙන්ම යාන්ත්‍රණයන් සඳහා වන නියෝජනයන් වාර්ගිකත්වය, භාෂාව, ස්ත්‍රී පුරුෂභාවය, අත්දැකීම් සහ කුසලතාවන්හී විවිධත්වය සහිතව නියෝජනය වන බව තහවුරු කිරීමට හැකිවනසේ පැහැදිලි නිර්ණායකයන් තිබිය යුත්තේය. ඊට අමතරව ඔවුන්ගේ කැපයිය යුතු යයි අපේක්ෂා කරනු ලබන කාලය පැහැදිලිව දැක්විය යුත්තේය. අවශ්‍ය පරිදි පුරවැසියන්ට පුහුනුව ලබා දිය යුතුය.

2.12. ජාත්‍යන්තර තලයේ පුද්ගලයන් විසින් හොබවනු ලබන තනතුරු මෙන්ම එකී පුද්ගලයන් පිලිබඳවද පැහැදිලි නිර්නායක සහ සාධාරණීකරනයන් තිබිය යුත්තේය. විශේෂයෙන්ම ඔවුන්ගේ ස්වාධීනත්වය, අවංකත්වය, පුහුණුව සහ අත්දැකීම් සහතික කල යුතුය. ඔවුන්ගෙන් කැපවීම අපේක්ෂා කරන කාලයද දැක්විය යුත්තේය. භාෂා ප්‍රවීණතාව සම්බන්ධ අභියෝගයන්ට මුහුණ දීම මෙන්ම දේශීය සංදර්භයට හැඩ ගැසීමට ඇති හැකියාව මෙහිදී සැලකිල්ලට ගත යුතු අතර ජාත්‍යන්තර තලයේ පුද්ගලයන් නම් කිරීමට පෙර ඔවුන් සමග කටයුතු කිරීමට පියවර නිසි පරිදි ගෙන තිබිය යුත්තේය. මේ ක්‍රියාවලියේ පාරදෘෂ්‍යභාවය සහතික කල යුත්තේය.

2.13. සංක්‍රාන්ති යුක්තිය පිලිබඳ යාන්ත්‍රණයන්ට ජාත්‍යන්තර සහභාගිත්වය පිලිබඳ අනෙක් සංදර්භයන් වලදී මෙන්ම මෙහිදීද දේශීය යාන්ත්‍රණයන්හී, දේශීය ශක්‍යතා, සහ ප්‍රවීණතාව වර්ධනය කරගත් පසුව ජාත්‍යන්තර නියෝජිතයන් ඉවත් කල යුත්තේය.

2.14. අධිකරණ යාන්ත්‍රණයන්, අතුරුදහන් වූවන් පිලිබඳ කාර්යාලය, සත්‍යය, යුක්තිය, සංහිඳියාව සහ නැවත සිදුවීම් වැලැක්වීමේ කොමිසමෙහි විමර්ශකයන් ඇතුළුව යාන්ත්‍රණ සතරෙහි කාර්ය මණ්ඩලයේ පසුබිම් පරීක්ෂාව පිලිබඳ ක්‍රියවලියක් ගැන මනා සේ සහතික විය යුතුය. මානව හිමිකම් උල්ලංඝණයන් වලට සම්බන්ධ වූ නිලධාරීන් බැහැර කිරීම සඳහා වන ක්ෂමාව මගින් පිරිපහදු කිරීමේ ක්‍රියාවලියක් අනුගමනය කල යුත්තේය.

2.15. අදාල යාන්ත්‍රණයන්හී කාර්ය මණ්ඩල විසින් යාන්ත්‍රණය කරා එන්නවුන් ලිංගික සූරාකෑමට ලක් කිරීම, ඔවුන්ගෙන් අල්ලස් ගැනීම, විශ්වාසය කඩ කිරීම, සහ බිය ගැන්වීම වැලැක්වීම සඳහා ආරම්භයේදීම පියවර සකසාලිය යුත්තේය. මේ සඳහා චර්යා ධර්ම පද්ධතිය, අධීක්ෂණය, පැමිණිලි යාන්ත්‍රණය සහ විනය ක්‍රියාමාර්ග සඳහා ක්‍රියා පරිපාටි පැවතිය යුත්තේය.

2.16. යන්ත්‍රණයන් තුළ මෙහෙයුම්හී සෑම මට්ටමකම ස්ත්‍රී පුරුෂ නියෝජනයෙහි සමාන බවක් පැවතිය යුතු අතර එසේම මේ ස්ත්‍රී පරුෂ අවශ්‍යතා කෙරේ සංවේදිතාවක්ද තිබිය යුතතේය. ඔවුන්ට ළමුන් බලාගැනීමේ පහසුකම් (ළදරුවන් බලා ගැනීමට සහ මව් කිරි දීමට ඉඩ කඩ ඇතුළුව) සහ ආරක්ෂිත සනීපාරක්ෂක පහසුකම් සැලසිය යුතුය.

2.17. යාන්ත්‍රණයන් කරා ප්‍රවේශ වන්නවුන්ට අවශ්‍යතාව අනුව, ඔවුන් විසින් දරන ලද ගමන් වියදම්, නවාතැන් සඳහා වන වියදම් ප්‍රතිපූර්ණය කිරීමට සලකා බැලිය යුතුය.

2.18. යාන්ත්‍රණයන්හී කාර්ය මණ්ඩල
අ) විශේෂයෙන්ම වෙනස් ආකාරයේ සැලකීම සහ විශේෂ ආකල්ප මගින් ඔවුන්ගේ මැදිහත්වීමට බාධා නොකරන බව සහ වලක්වාලීම් නොවන බවට තහවුරු වෙමින් සුලු ජාතීන්, ස්වදේශිකයන්,ආන්තිකකරනයට ලක්වූවන්, පීඩිත කුල, සහ LGBTIQ ප්‍රජාව ඇතුළුව යාන්ත්‍රණයන්ට ප්‍රවේශ වන සියළු පුද්ගලයන්ගේ සහ ප්‍රජාවන්ගේ අවශ්‍යතාවන් කෙරේ සංවේදී විය යුතු සේම
ආ) වෙනස් ආකාර හැකියාවන් ඇත්තවුන්ගේ විශේෂ අවශ්‍යතා සැලකිල්ලට ගන්නා අතරම එවන් සියල්ලටම ප්‍රවේශ වීමේ පහසුකම් ඇතුලත් යාන්ත්‍රණයන් නිර්මානය කර ස්ථාපිත කල යුත්තතේය.

2.19. ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වය සහ අනෙක් ලිංගික අපරාධ සම්බන්ධයෙන් පිලියම් යෙදීම සඳහා වන වැඩසටහන් නිර්මාණය සහ යුක්තිය ඉටු කිරීම අතිශය සංවේදී අකාරයට විය යුතු අතර රහස්‍යභාවය /පුද්ගලිකත්වය/ආරක්ෂිත පරිසරය සැලසෙන බවට ඉන් තහවුරු විය යුතුය. එසේම එමගින් ගොදුරු වී ගැලවී ගත්තවුන්ට ඉදිරියට ඒමට දිරි දිය යුතු අතර ඔවුන් යළි ගොදුරුබවට

පත්නොවන බව සහ ක්ෂිතිමය අත්දැකීම්වලට යළි ගොදුරු නොකරන බවට වගබලා ගැනීම අවශ්‍යය.

2.20. අවශ්‍යතාව පරිදි උපදෙස් දීමට,යාන්ත්‍රණයන් තුළ වන සේවාවන් නිර්මාණය කිරීම සහ සම්බන්ධීකරණය, සෑම යාන්ත්‍රණයක් තුළම යෝජිත මනෝසමාජීය ඒකක පිහිටුවීම, සහ රට පුරා මනෝසමාජයීය සේවාවන් ශක්තිමත් කිරීම සහ ව්‍යාප්ත කිරීමේ කටයුතු සඳහා සහය වීමට ස්වාධීන ආයතනයක් පිහිටුවිය යුත්තේය. මේ කටයුත්තේදී ජාතික් එක්සත් සහ සංහිඳියා කාර්යාලයේ මනෝසමාජීය කාර්ය සාධක බලකාය සමග සමීපව කටයුතු කල හැකිය.

2.21. සංක්‍රාන්ති යුක්ති යාන්ත්‍රණයන් සමග ජනතාව ගේ සම්බන්ධවීම් ඇතිවන්නට පෙර, ඒ පවතින කාලය සහ ඉන් පසුව ප්‍රජා මට්ටමේ බලපෑමට ලක්වූ අය වෙනුවෙන් මනෝ සමාජීය සේවාවන් සූදානම්ව පැවතිය යුත්තේය. ධාරිතාව ශක්තිමත් කිරීමෙන්, තිරසරභාවය සහතික කිරීමෙන් සහ සිවිල් සමාජ සංවිධාන සහ රාජ්‍ය ආයතනයන් විසින් දැනට සපයනු ලබන සේවාවන් හී විෂය පථය පුලුල් කිරීම මගින් මෙය කල යුත්තේය.

2.22. රජය මගින් විශේෂයෙන්ම මානව හිමිකම් උල්ලංඝණය සම්බන්ධයෙන් රජයේ නියෝජිතයන් වගකිව යුතු අවස්ථාවලදී සෘජුවම මනෝසමාජීය සහ අනෙක් සේවාවන් සැපයීම තුළ ඇතිවන පිලිබැඳියා ගැටුම සම්බන්ධ විභවයන් හඳුනාගත යුතුය. එහෙයින් රජය මනෝසමාජයීය සහ අනෙක් සේවාවන් පවත්නා බවට වග කියනා අතරම සිවිල් සමාජ ක්‍රියාකාරිකයන් සේවාවන් සැපයීම සඳහා මැදිහත් වීමද අවශ්‍ය වනනේය.(සුදුසු පරිදි රාජ්‍ය සේවාවන් සම්බන්ධීකරණය පිණිස) මෙසේ කල යුත්තේ මනෝ සමාජීය සහ අනෙක් සේවා සම්පාදකයන් ගේ ස්වාධීනත්වය සහ අපක්ෂපාතී බව සහතික කරනු පිණිසය.

2.23. විවිධ වින්දිතයන් ගේ අවශ්‍යතාවන් උදෙසා කටයුතු කිරීම පිණිස ප්‍රමාණවත් අරමුදල් ඇති බව සහතික කිරීම සඳහා වින්දිත භාර අරමුදලක් ස්ථාපිත කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වන්නේය. අනෙක් ජාත්‍යන්තර පරිත්‍යාගශීලීන්ට අමතරව මීට දායක වීම සඳහා රජය පුද්ගලික අංශය සහ ඩයස්පෝරා දායකයන් දිරිගැන්විය යුත්තේය.

2.24. ව්‍යවස්ථාදායක සභාවේ නිර්දේශ මත ජනාධිපතිවරයා විසින් අරමුද්ලේ භාරකරුවන් පත් කරනු ලැබිය යුත්තේය. මේ නිර්දේශයන් සිදු කල යුත්තේ සිවිල් සමාජය විසින් සිදුකරන නාමයෝජනාවන් අතුරිනි.

2.25. සෑම යාන්ත්‍රණයකටම මහජනතාව සහ සෘජුවම බලපෑමට ලක්වූ අය සමග යාන්ත්‍රණයේ කටයුතු සම්බන්ධයෙන් සම්බන්ධීකරනය පවත්වා ගැනීමට විහිදුම් සහ තොරතුරු ඒකකයක් පැවතිය යුත්තේය. මේ සෑම යාන්ත්‍රණයක් සතුවම පොදු තොරතුරු රැස්කිරීමේ සහ බෙදාහැරීමේ පැහැදිලි උපාය මාර්ගයක් සහ ඊටම අයත් වෙබ් අඩවියක් තිබිය යුත්තේය. සිය වෙබ් අඩවියට අදාල තොරතුරු ඇතුලු කිරීම මෙන්ම සිය අදාල යාන්ත්‍රණයන් සම්බන්ධයෙන් වෙබ් අඩවිය හරහා වන විමසුම් සහ ප්‍රශ්ණ සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම පිලිබඳ වගකීමද මේ ඒකකය සතුය.

2.26. විදේශයන්හී සිටින මෙහි පදිංචිකරුවන් නොවන ශ්‍රී ලාංකිකයන් වෙත සමීප වීමට සහ යාන්ත්‍රණය සමග ඔවුන් ගේ සම්බන්ධය තහවුරු කිරීමට ප්‍රයත්න දැරිය යුත්තේය. එසේ කිරීමට වන අසමත්භාවය සංහිඳියා ක්‍රියාවලියේ විෂය පථය සීමා කිරීමට හේතුවිය හැකි අතරම එහි නීත්‍යානුකූලභාවය ප්‍රශ්න කිරීමට ඉන් පදනමක් ඇතිවීමට පවා හැක්කේය.

ඇ. විශේෂ යාන්ත්‍රණයන්

3. අතුරුදහන්වූවන් පිලිබඳ කාර්යාලය සහ අතුරුදහන්වූවන් පිලිබඳ සහතික

3.1. ප්‍රතිචාරණ ක්‍රියාවලියේදී අවධාරණය කල පරිදි අතුරුදහන්කිරීමේ බලහත්කාරි සහ අනිච්ඡානුග ස්වභාවය යාන්ත්‍රණයේ නම මගින් පැහැදිලිවම පිලිබිඹු විය යුත්තේය.

3.2. ආරම්භයේ සිටම අතුරුදහන් වූවන් පිලිබඳ කාර්යාලය සිය ප්‍රාදේශීයකාර්යාලයන් කේන්ද්‍රීය කලාපයන්හී ස්ථාපිත කල යුතු අතර පසුව දිස්ත්‍රික්කයන්හි පවුල්වලට ප්‍රවේශ පහසුකම් සහතික කිරීම පිණිස දිස්ත්‍රික් කාර්යාලයන්ද ස්ථාපිත කල යුත්තේය.

3.3. සිය විමර්ශණ කාර්යයන්හිදී පිලිබැඳියා ගැටුම් ඇති නොවන බවට තහවුරු කරන අතරම අතුරුදහන්වූවන්ගේ පවුල්වල ගැලපෙන දක්ෂතා ඇති සාමාජිකයන් සිය මෙහෙයුම්වල අධීක්ෂණ යාන්ත්‍රණය ඇතුළුව සමූහ මිනිවලවල් ගොඩගැනීම වැනි විශේෂ කාර්යයන් උදෙසා සහ කාර්යාලය විසින් භාවිතා කල යුතු අකෘති පරීක්ෂාවන් සඳහා සහය කාර්ය මණ්ඩලය ලෙස බඳවාගත යුතුය. අතුරුදහන් වූවන් පිලිබඳ කාර්යාලය ස්ථාපිත කල පසුව ප්‍රතිචාරණ කාර්ය සාධක බලකායෙහි අතුරු වාර්තාවෙහි සහ අනෙක් එවන් වාර්තාවන්හී ඇති අතුරුදහන්වූවන් පිලිබඳව කටයුතු කල සංවිධානයන් සහ පවුල් විසින් කරන ලද නිර්දේශයන් සමාලෝචනයට ලක් කල යුත්තේය.

3.4. විශේෂයෙන්ම අධිකරණ වෛද්‍ය ක්ෂේත්‍රයට අදාලව විදෙස් පුද්ගලයන් ඇතුළුව අතුරුදහන්වූවන් පිලිබඳ කාර්යාලය සමග ජාත්‍යන්තර තාක්ෂණ මැදිහත්වීම් පැවතිය යුත්තේය.

3.5. පැමිණිලි ඉදිරිපත් කරනා බලධාරීන් සමග තොරතුරු බෙදා ගැනීමේදී සිය අභිමතය භාවිතා කරන ආකාරය සම්බන්ධයෙන් අතුරුදහන් වූවන් පිලිබඳ කාර්යාලය සිය පරිපාටික රීති සහ නිර්ණායක ප්‍රසිද්ධියට පත් කල යුත්තේය. මීට තමන් සතුව ඇති තොරතුරුවල රහස්‍යභාවය පිලිබඳ නිර්ණායකද ඇතුලත් විය යුත්තේය.මේ සම්බන්ධයෙන් ගත් කල, අතුරුදහන්වූවන් පිලිබඳ කාර්යාලය ස්ථාපිත කිරීමට නියමිත තොරතුරු දැන ගැනීමේ අයිතිය පිලිබඳ තම වගකීම පැහැදිලිව සඳහන් කල යුතුය.

3.6. සමූහ මිනීවලවල් කැණීම සහ ගොඩගැනිම කල යුත්තේ එහි ඇති ඇටසැකිලි හඳුනාගැනීම පමණක් නොව වගකිවයුත්තන්ට නඩු පැවරීමට ඇති හැකියාව යන කරුණුද සිත තබාගෙනය. එහෙයින් එවන් කටයුතු සිදුකල යුත්තේ ඇටසැකිලිවල ඉතිරිව පවත්නා කොටස් සහ අනෙක් සාක්ෂි වල ඒකාබද්ධතාව සහතික වන ආකාරය ගැන මනා සැලකිල්ලකිනි. කැණීම් සහ ගොඩගැනීම් පිලිබඳ පරිපාටි මගින් පවුල්වල සහ ප්‍රජාවන්ගේ මානසික අවශ්‍යතා මෙන්ම සංවේදී පාර්ශවයන් පිලිබඳව අවධානය යොමු කල යුත්තේය.

3.7. අධිකරණ යාන්ත්‍රණයේ, විශේෂ උපදේශක කාර්යාලයේ, විමර්ශනයන්හිදී අතුරුදහන්වූවන් පිලිබඳ කාර්යාලයේ කාර්යභාරය පැහැදිලි කර ප්‍රසිද්ධියට පත් කල යුතුය. අතුරුදහන්වූවන් පිලිබඳ සිදුවීම් වලට අදාලව විශේෂ අධිකරණය සහ උපදේශක ගේ විෂය පථය සහ වගකීම් පිලිබඳව මහජනයා අනිවාර්යයෙන්ම දැන සිටිය යුත්තේය. අතුරුදහන්වීම් පිලිබඳ සිදුවීම් සංඛ්‍යාවේ අධිකබව, සිදුවීම් සම්බන්ධයෙන් ඉදිරි කටයුතු කිරීමේදී ඇතිවන වත්මන් බාධා සහ ප්‍රමාදයන් ගැන සලකමින් අතුරුදහන්වීම් පිලිබඳ නඩු විභාග කිරීම සඳහා විශේෂ අධිකරණයක් හෝ වෙනත් අධිකරණයක් පිහිටුවීම ඇතුළුව අතුරුදහන්වීම් ගැන නඩු පැවරීමට හැකිවන සේ අවශ්‍ය අධිකරණමය ප්‍රතිසංස්කරණ සිදුකල යුත්තේය.

3.8. ජාතික මට්ටමේ ආයතන සහ අතීතයේ ක්‍රියාත්මක වූ කොමිෂන් සභා සතුව පැවති අතුරුදහන්වීම් සම්බන්ධ සියළු තොරතුරු අතුරුදහන්වූවන් පිලිබඳ කාර්යාලයට ලැබිය යුත්තේය.

3.9. තමන් විසින් වාර්තා කරන ලද අතුරුදහන්කිරීමේ සිදුවීම/ම් සම්බන්ධ පරීක්ෂණ වල ප්‍රගතිය ගැන උනන්දුවන පවුල්වල තොරතුරු අතුරුදහන් වූවන් පිලිබඳ කාර්යාලය විසින් යාවත්කාලීන කරනු ලැබිය යුත්තේය.

3.10. අතුරුදහන් වූවන් පිලිබඳ කාර්යාලයට පැමිණෙන පවුල්වල අයට සාක්ෂිකරුවන්ට සහ වින්දිතයන්ට හිමි ආරක්ෂාව ලැබිය යුත්තේය.ඉහත2.3-2.6 බලන්න

3.11. නොදුටුබවට වන සහතිකයට ඇතුලත් කරන වචන විශේෂයෙන්ම Absence යන වදනට යොදන සිංහල සහ දෙමල වදන ඉතා සංවේදී සහ සුදුසු විය යුතු අතරම එමගින් මරණයට වඩා අතුරුදහන්වීම සහ නොමැතිවීම ස්වභාවය පිලිබිඹු විය යුතුය. එසේම මෙහිදී මරණ ලියාපදිංචි කිරීමේ (තාවකාලික විධිවිධාන) පණතට සංශෝධනයක් එක් කිරීම අවශ්‍ය වේ.

3.12. කිසියම් අතුරුදහන්වූ පුද්ගලයකු ජීවතුන් අතර සිටින්නේද නැද්ද යන්න තීරණය කිරීමට අතුරුදහන් වූවන් පිලිබඳ කාර්යාලයට සහ රජයට කාලයක් ගතවන තත්වයක් යටතේ දැනට නිකුත් කරන නොමැතිවීමේ සහතිකයේ වසර දෙකක වලංගු කාලය ප්‍රමාණවත් නොවේ. එහෙයින් වසර දෙකකට වරක් සහතිකය අලුත් කිරීමේ බරින් පවුල් නිදහස් කිරීම පිණිස නොමැතිවීමේ සහතිකයේ වලංගු කාලය වසර දහයක් දක්වා දිගු කිරීමට හැකිවන සේ මරණ ලියාපදිංචි කිරීමේ (තාවකාලික විධිවිධාන) පණත සංශෝධනය කල යුතුය.

4. වන්දි කාර්යාලය

4.1 වන්දි ලබාගැනීම කිසිදු ලෙසකින් වෙනත් සංක්‍රාන්ති යුක්ති යාන්ත්‍රණයක් හා සාමාන්‍ය අධිකරණ පද්ධතිය හරහා සත්‍ය හා යුක්තිය වෙත පිවිසීමට ඇති අයිතිය අභිමිකරණය කිරීමට මග පෑදිමක් හෝ නොවිය යුතුය.

4.2 වන්දි ගෙවීමේදී පෙර හා දැනට සිදු කෙරෙන උත්සාහයන්, වන්දි ගෙවීම සඳහා කටයුතු කරන පවතින ආයතන හා වැඩසටහන්ද ඇතුළුව, සමාජ සුබසාධනය සඳහා ප්‍රගතිලාභීන් තේරීම සඳහා වන නිර්ණායක සහ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන් සියල්ල අනුරූපණය කළ යුතුය. මෙය වන්දි කාර්යාලය හා වන්දි ගෙවීමේ ප්‍රතිපත්තිය නිමැවීමේදී ඇතුළත් කළ යුතුය.

4.3 වන්දි ලබාගැනීමේ අයිතිය සහ එය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පැහැදිලි ප්‍රතිමානක හා මෙහෙයුම් මාර්ගෝපදේශයන් හඳුනාගන්නා පැහැදිලි ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කර ප්‍රසිද්ධ කළ යුතුය. වන්දි ලබාගැනීමේ අයිතිය, සංවර්ධනය සඳහා ඇති අයිතියෙන් වෙනස්ව එයට අමතරව ඇති අයිතියක් ලෙස දැකිය යුතුය. මෙම ප්‍රතිපත්තිය, තනි පුද්ගලයන් හා ප්‍රජාවන් මුහුණ දුන් මහා පරිමාණ ගැටුම් සම්බන්ධ හා ක්‍රම පද්ධතීන් හා සම්බන්ධ උල්ලංඝනය කිරීම්වල විවිධ වූ ආකාරයන් පාදක කරගන්නා හා ඒවාට ප්‍රතිචාරාත්මක ප්‍රතිපත්තියක් විය යුතුය. එමගින්, පුද්ගලයන්, පවුල් හා ප්‍රජාවන් වෙත මූල්‍යමය වන්දි ලබාදීම, වෙනත් ද්‍රව්‍යාත්මක සහයන් ලබාදීම, මානසික පුනරුත්ථාපනයන් සිදු කිරීම, සාමූහික වන්දි ගෙවීම, සංස්කෘතික වන්දි ගෙවීම හා සංකේතාත්මක පියවරයන් ගැනීම යනාදී වූ විවිධ ආකාරයේ වන්දි ගෙවීම් සැලසුම් කළ යුතුය.

4.4 විවිධ වින්දිත කණ්ඩායම් අතර මෙන්ම සාමාන්‍ය ජනතාව අතරද ගැටුම් වර්ධනය නොකරන බවට තහවුරු කළ යුත්තෙය.

4.5 වන්දි ලබාදීම සඳහා, විශේෂයෙන්ම ප්‍රදානයන්ගේ ආකාරය හා ප්‍රමාණයන් තීරණය කිරීම සඳහා වන පැහැදිලි හා විනිවිද පෙනෙන සුළු මාර්ගෝපදේශයන් සැකසීමේදී පහත කරුණු පිළිබඳව අවධානය යොමු කළ යුතුය:

- වන්දි ලබාගැනීම සඳහා වන සුදුසුකම පදනම් විය යුත්තේ සම්බන්ධතාවල විවිධත්වය හඳුනාගැනීම පිණිස සිදු කෙරෙන 'වින්දිතයා' සහ 'වින්දිත පවුල' යන්නට පුළුල් අර්ථ කථනයක් ලබාදීමෙනි.

- වන්දි ලබාදීමේ ප්‍රමුඛතාවය, අවශ්‍යතාවයේ හා අවදානමට ලක්වීමේ මට්ටම අනූව සකස් විය යුතුය.

- අහිමි වීම හා විඳිනු ලැබූ කම්පනයට වන්දිය සමානුපාතික විය යුතුය.

- වන්දිය අපේක්ෂා කරන හානියේ ස්වභාවය පිළිබඳව මූලික අවධානය යොමු කළ යුතුය.

- ගැටුම්වල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සිදු වූ අහිමි වීම්වලට අමතරව ව්‍යුහාත්මක ප්‍රචණ්ඩත්වය හා/හෝ කොන් කිරීමකට ලක් කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඇති වූ අහිමි වීම් හෝ කම්පනයන් සලකා බැලිය යුතුය.

- වන්දිය පදනම් වන්නේ මුල් අහිමිවීම මත නොව වන්දි ලබාගන්නාගේ වර්තමාන තත්ත්වය සහ වෙනත් නිශ්චිත අවදානම් සහගත තත්ත්වයන් මතය. එනම්, වන්දි සියළු දෙනා සඳහාම ලබා දෙන්නේ වුවද වන්දිය ලබාදෙන්නේ බලපෑමට ලත් පුද්ගලයන්ගේ වර්තමාන ආර්ථික තත්ත්වය පත පදනම් වී ඔවුන්ගේ ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා රුකුල් දීමක් ලෙසය.

4.6 ජනතාවගේ ඉක්මන් අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම සඳහා අන්තර් කාලීන වන්දි, මූලික ද්‍රව්‍ය පිළිබඳව සලකා බැලිය යුතුය. මෙය, සාධාරණය ඉටු වෙන තෙක් දිගු කලක් බලා සිටි පුද්ගලයන් හා විශේෂිත ලෙස අවදානමට ලක් වූ පුද්ගලයන්ට අදාල වෙයි.

4.7 ගැටුම්වලදී මිය ගිය පුද්ගලයන්ගේ පවුල්වලට එක් වරක් කෙරෙන ගෙවීමක් සිදු කළ යුතුය. සිවිල් වැසියන්ගේ ජීවිත අහිමි වීම සඳහා කෙරෙන ගෙවීම, හමුදාවන්ගේ හා රජයේ නිලධරයන් සඳහා කෙරෙන ගෙවීමට සම කළ යුතුය.

4.8 මරණයට පත් වූ හෝ අතුරුදන් වූ අයගේ අවදානමට පත්ව සිටින පවුල් සාමාජිකයන් සඳහා රැකියා අවස්ථා හා දරුවන් සඳහා ශිෂ්‍යත්ව ලබා දෙමින් එක් වරක් පමණක් සිදු කෙරෙන වන්දියක් ලබා දිය යුතුය.

4.9 අවිගත් ගැටුම් පැවති කාලයේදී පුද්ගලයන්ගෙන් ලබාගත් ද්‍රව්‍ය, විශේෂයෙන්ම රන් ආභරණ, මුදල් හා අනෙකුත් චංචල දේපළ නැවත ලබාදීම සහතික කෙරෙන ව්‍යායාමයන් සිදු කළ යුතුය.

4.10 තම ආදරණීයයන්ගේ මරණය හෝ අතුරුදන් වීම ස්මරණය කිරීමට හෝ ඒ වෙනුවෙන් දුක් වීමට වින්දිතයන්ට ඇති අයිතිය රජය විසින් පිළිගත යුතුය.

4.11 ස්මරණය කිරීම්වලදී රජයට ප්‍රධාන භූමිකාවක් පැවරෙන අතරම එය එක් පාර්ශ්වයකට පමණක් හිමි යමක් ලෙස නොසැලකිය යුතුය. ස්මාරක තැනීම සඳහා රජය විසින් ගෙන යන ක්‍රියා මාර්ග කිසිවක්, ඍජුවම බලපෑම් ලත් පවුල් හා ප්‍රජාවන් විසින් ඉදි කර පවතින ස්මාරක හෝ සිදු කළ චාරිත්‍රයන් අභිබවා නොයා යුතුය. තම ස්මරණ ක්‍රියාවලීන් සහභාගීත්ව ආකාරයෙන් පවත්වාගැනීමටත්, එයට වින්දිතයන් හා ප්‍රජාවන් සම්බන්ධ කරගැනීමටත් රජය කටයුතු කළ යුතු අතර මෙම ක්‍රියාවලීන් තුළින් ස්මාරකයන් පිළිබඳ සාමූහික හිමිකාරීත්ව හැඟීමක් ඇති කළ යුතුය. ස්මාරක පිහිටුවන ස්ථාන හඳුනාගැනීම, අපක්ෂපාතී ලෙස නිර්මාණය කිරීම සඳහා කලාකරුවන් තෝරාගැනීම, වින්දිතයන්ට සංවේදී ස්මාරක නිර්මාණය කිරීම, ස්මාරක ඉදිකිරීම හා නඩත්තුව,

එම ඉඩකඩ තුළ පවත්වන සැමරුම් සැලසුම් කිරීම යනාදියද ඇතුළත්ව එහෙත් එයට සීමා නොවී මෙම ප්‍රචාරණ ක්‍රියාවලිය එහි සංකල්පයට අනුකූල විය යුතුය. සමරු උද්‍යාන ඇතුළුව රාජ්‍ය ස්මාරක සඳහා වන විවිධ වූ අදහස් ප්‍රචාරණ ක්‍රියාවලියක් තුළින් සලකා බැලිය යුතුය.

4.12 යුධ ගැටුම්වලින් මිය ගිය හෝ අතුරුදන්වූවන් වැළලූ, තැන්පත් කළ හෝ සංකේතාත්මකව මෙනෙහි කරන සියලුම ස්ථානවල ශුද්ධත්වයට ගරු කළ යුතු බවත්, ඔවුන් වෙනුවෙන් දුක් වීමට හෝ කිසියම් වූ ආකාරයේ සංස්කෘතික හා ආගමික චාරිත්‍ර හෝ සැමරුම් කිරීම සඳහා තනි බිම් කොටස්වල හිමිකාරීත්වය ඔවුන්ගේ පවුල්වලට ලබා දිය යුතු යැයි කාර්ය සාධක බලකාය නිර්දේශ කර සිටී. ඉන් පසු කාලීනව මෙම බිම්වල ගොඩනගා ඇති ඕනෑම ගොඩනැගිල්ලක් හෝ ඉදි කිරීමක් ඉවත් කළ යුතුය.

4.13 ශ්‍රී ලංකාවේ සියළුම යුධ ගැටුම්වල වින්දිතයන් සඳහා සැමරුම් දිනයක් ප්‍රකාශයට පත් කළ යුතු අතර සැමරුම් කටයුතුවලදී සියළුම වින්දිතයන්ගේ සංවේදීතාවයන්ට ගරු කරමින් රජය විසින් සැමරුම් කටයුතු සිදු කළ යුතුය.

4.14 බොහෝ ප්‍රජාවන් විසින් උදාහරණයක් ලෙස 1983 වින්දිතයන් මෙන්ම 2014 අළුත්ගම වින්දිතයන්ද ඇතුළුව එහෙත් එයට සීමා නොවූ, සියළු දෙනා අත්විඳින ලද වේදනාවන් හා අහිමිවීම් නිල වශයෙන් රජය පිළිගත යුතු අතර ඒවා නැවත සිදු නොවීමට පොරොන්දු විය යුතුය. යුද්ධයේ අවසන් අදියරේදී, දකුණේ නැගිටීමේදී, උතුරේ මුස්ලිම්වරුන් පිටමං කිරීමේදී විඳින ලද වේදනාවන්, මලයහා ප්‍රජාව වැනි සමහර කණ්ඩායම් විසින් මුහුණ දෙන ලද කොන් කිරීම හා/හෝ ව්‍යුහාත්මක ප්‍රචණ්ඩත්වයද මේ සමග සලකා බැලිය යුතුය.

5. සත්‍යය, යුක්තිය, සංහිඳියාව හා නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කොමිසම (TJRNR කොමිසම)

5.1 සත්‍යය සේවීමේ යාන්ත්‍රණයේ කාර්ය භාරය සඳහා වූ ප්‍රචාරණය තුළ මතුවූ මතයන්වල තිබූ අපැහැදිලිකම හා එකිනෙකට ප්‍රතිවිරෝධී බව නිසාම, මෙම යාන්ත්‍රණයේ අරමුණ හා විෂය පථය, එය විසින් අවධානය යොමු කළ යුතු උල්ලංඝනයන්ගේ ආකාරයන් හා එය විසින් කළ යුතු ප්‍රධාන කාර්යයන් ඉතා සැලකිල්ලෙන් සකසා ගත යුතුය.

5.2 විශේෂයෙන්ම, සත්‍යය, යුක්තිය, සංහිඳියාව හා නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කොමිසම විසින් පුද්ගල පැමිණිලි හෝ සාමූහික අත්දැකීම් සහ විඳවීම්වලට අදාල දෘෂ්ටාන්ත පැමිණිලි පිළිබඳව සලකා බලන්නේද යන්න පිළිබඳව පැහැදිලි අදහසක් තිබිය යුතුය.

5.3 ප්‍රචාරණ කාර්ය සාධක බලකායේ මතය වනුයේ සත්‍යය, යුක්තිය, සංහිඳියාව හා නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කොමිසම අවම වශයෙන් වෙනස්කොට සැලකීමේ අවස්ථාවන් ඇතුළුව ශ්‍රී ලංකාවේ ගැටුම් තුළ සිදු වූයේ කුමක්ද යන්න පිළිබඳ සත්‍යය ප්‍රකාශ කළ යුතු බවත් සත්‍යය සොයාගැනීමෙන් පසු එහි වගකීම හා සත්‍යය නිල වශයෙන් පිළිගැනීම කළ යුතු බවත් ය. නිල පිළිගැනීම තුළ සුදුසු තන්හිදී නීති සම්පාදනයන්ද ඇතුලත් කළ යුතුය.

5.4 මෙම සන්දර්භය තුළ සත්‍යය යනු වගකීම දැක්වීම වන නමුත් සාපරාධී වගකීම, එනම් මෙය සිදු කළ අය කවුරුන්ද යන්න තීරණය කිරීම වඩා ගැලපෙන්නේ අධිකරණ යාන්ත්‍රණයකට හෝ පවතින අධිකරණ පද්ධතියටයි. ප්‍රචාරණ කාර්ය සාධක බලකායේ මතය වන්නේ සත්‍යය, යුක්තිය, සංහිඳියාව හා නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කොමිසම, සාපරාධී වගකීම තීරණය කිරීමට සුදුසු යාන්ත්‍රණයක් නොවන බවත් එනිසා සමාව දීම පිණිස බලය නොපැවරිය යුතු බවත්ය.

5.5 සත්‍යය, යුක්තිය, සංහිඳියාව හා නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කොමිසම සත්‍යය සොයා ගැනීම සඳහා විමර්ශනයන් සිදු කර අභිචෝදක ආයතනයක් සමග එම තොරතුරු බෙදා ගත යුතු බවට ප්‍රචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය නිර්දේශ කරයි.

5.6 සත්‍යය, යුක්තිය, සංහිඳියාව හා නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කොමිසමට ස්ථිර නිල කාලයක් තිබිය යුතු අතර එය අවසානයේදී පාර්ලිමේන්තුවට වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කළ යුතුය. ඒ සමගම එම වාර්තාව මහජනතාව වෙත නිකුත් කෙරෙනු ඇත. යාන්ත්‍රණයේ නිල කාලය තීරණය කළ යුත්තේ ඒ අභියස ඇති සිද්ධි ප්‍රමාණය මත පදනම්වය. සත්‍යය, යුක්තිය, සංහිඳියාව හා නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කොමිසම පැහැදිලි, ක්‍රියාත්මක කළ හැකි නිර්දේශ සහිතව වාර්ෂික වාර්තාවන් ප්‍රකාශයට පත් කළ යුතුය. මේවාද පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කළ යුතු අතර එවිටම මහජනතාව වෙත නිකුත් කළ යුතුය.

5.7 සත්‍යය, යුක්තිය, සංහිඳියාව හා නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කොමිසම නිශ්චිත තේමාවන්, ගැටළු හා/හෝ විමර්ශනය සඳහා හා වාර්තා කිරීම සඳහා මාතෘකා තේරිය යුතුය.එම තේරීම සඳහා නිසි අවධානය යොමු කළ යුතුය. යුද්ධයේ අවසන් කාලය, උතුරෙන් මුස්ලිම්වරුන් පිටමං කිරීම හා මලෙයිඅභා ප්‍රජාව පිළිබඳ ඉල්ලීම් ගණනාවක් ප්‍රවිචාරණයේදී ඉසමතු කෙරිණි.

5.8 කොමිසම්වල ඉතිහාසය හා පෙර වාර්තාවල නිර්දේශයන් ක්‍රියාත්මක නොකිරීම හේතුවෙන්, මෙම නිර්දේශ මගින් සිදු කළ හැකි හා කළ යුතු කාර්යයන් කාලීනව ක්‍රියාත්මක කරන ආකාරය පිළිබඳව සමාලෝචනයක් සිදු කිරීම වැදගත් වේ.

5.9 අක්‍රිය සවන් දෙන්නෙකුගෙන් ඔබ්බට ගොස් ක්‍රියාව මත පදනම් වූ කොමිසම බවට පත් වීම සඳහා වන මහජන ඉල්ලීම හමුවේ සත්යෙය, යුක්තිය, සංහිඳියාව හා නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කොමිසම විසින් සත්‍යය සෙවීම සඳහා සක්‍රිය මාර්ගයන් සම්පාදනය කරන බවට හා එයට අදාලව නිශ්චිත සහ ක්‍රියාවට නැගිය හැකි නිර්දේශ ලබාදෙන බවටත් සහතික විය යුතුය.

5.10 සත්‍යය, යුක්තිය, සංහිඳියාව හා නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කොමිසම් වාර්තාවල අඩංගු විස්තරාත්මක ඓතිහාසික සිද්ධීන් සමකාලීන ඉතිහාස හා පාසල් විෂය මාලාවන් වෙත දැන්විය යුතුය. මානව හිමිකම් උල්ලංඝනයේ වගකීම, වගවීම නිල වශයෙන් පිළිගැනීම හා ඓතිහාසිකව තහවුරු කරගැනීම මෙන්ම ඒවායේ පුද්ගල හා සාමූහික ප්‍රතිඵල අවබෝධ කරගැනීමත් සංහිඳියාව ඇති කිරීම සඳහා මූලික වෙයි. මෙය සමස්ත ප්‍රජාවන්ට එරෙහිව විශේෂයෙන් ඔවුන්ගේ සංස්කෘතික අනන්‍යතාවයන්ට එරෙහිව කරන ලද බරපතල උල්ලංඝනය කිරීම් සඳහා මෙය අදාල කරගත යුතුය. එවැනි උල්ලංඝනය කිරීම්වලට උදාහරණයන් වන්නේ යාපනය මහජන පුස්තකාලය ගිනි තැබීම, 1983 දෙමළ විරෝධී වධ බන්ධනය, යාපනය රෝහල, අරන්තලාව, අනුරාධපුර, සතුරුකෝන්ඩන්, කාත්තන්කුඩි, බිඳුණුවැව සිදු කෙරුණු ඝාතනයන්, ශ්‍රී දළදා මාලිගාව වෙත එල්ල කළ ප්‍රහාරය යනාදිය වන අතර ඒවා බරපතල මානව හිමිකම් උල්ලංඝනයන් හා කෲරකම් සඳහා උදාහරණ ලෙස පාසල් ඉතිහාස පොත්වල විස්තර කළ යුතුය.

5.11 සත්‍යය නිශ්චය කිරීමේ වැදගත්කම මත පදනම්ව සත්‍යය, යුක්තිය, සංහිඳියාව හා නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කොමිසම සතුව නීතිය, ඉතිහාසය, මානව විද්‍යාව, අධිකරණ වෛද්‍ය විද්‍යාව, අපරාධ විද්‍යාව, මනෝ විද්‍යාව හා සමාජ විද්‍යාව යනාදී ක්ෂේත්‍ර තුළ හැකියාවන් සහිත පර්යේෂකයන්ගෙන් සමන්විත ශක්තිමත් විමර්ශන ඒකකයක් පැවතීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. මීට අමතරව, සත්‍යය, යුක්තිය, සංහිඳියාව හා නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කොමිසම සතුව, දේශීය නිපුණයන්ගේ සේවය ලබාගන්නා හා පර්යේෂණ සිදු කරන ප්‍රාදේශීය විමර්ශන කාර්යාලද තිබිය යුතු වෙයි.

5.12 සත්‍යය, යුක්තිය, සංහිඳියාව හා නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කොමිසම රැස්වීමට පෙර දිවයින පුරා පැතිරුණු දැනුවත් කිරීමේ හා මහජන සම්බන්ධතා පැවැත්වීමේ වැඩසටහනක් සැලසුම් කළ යුතුය. කොමිසමේ සියළුම රැස්වීම් වාර හා සිද්ධි විමසීමේ වාරයන් පූර්ණ ලෙස හා ස්වාධීන ලෙස, සජීව දහරනය (live streaming) ඇතුළුව ආවරණය කළ යුතුය. සමාජ මාධ්‍යයන් භාෂා ත්‍රිත්වයෙන්ම සබල කළ යුතුය. සත්‍යය, යුක්තිය, සංහිඳියාව හා නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කොමිසමට අදාලව මාධ්‍ය හෝ සන්නිවේදන ඒකකයක් ස්ථාපිත කළ යුතු අතර අදාල

පාර්ශ්වකරුවන් හා පුළුල් වශයෙන් මහජනතාව සමග සන්නිවේදනය සිදු කිරීමේ අරමුණින් ප්‍රමාණවත් ලෙස මුල්‍ය ලබාදිය යුතුය.

5.13 කොමිසමේ සොයාගැනීම් පුළුල් ලෙස ප්‍රචාරණය කළ යුතු අතර පහසුවෙන් ලබාගත හැකි විය යුතුය. සාමාන්‍ය ජනතාව සමග හා කොමිසම ඉදිරියේ පෙනී සිටින බලපෑමලත් ප්‍රජාවන් සමග කොමිසමේ සොයාගැනීම් සරල භාෂාවකින් බෙදා ගත යුතුය. මෙම ක්‍රියාවලිය අතර සහ සත්‍යය, යුක්තිය, සංහිඳියාව හා නැවත සිදු නොවීම සඳහා වන කොමිසමේ අන්තර්කාලීන හා අවසන් වාර්තා භාරදීමේ කාලය තුළ ප්‍රගතිකාරක මහජන සාකච්ඡාවක් ඇති කිරීම උදෙසා මාධ්‍ය ආයතන,කලාකරුවන් සහ බුද්ධිමතුන් කොමිසමේ සොයාගැනීම් සමග සම්බන්ධ කරගැනීමට දිරිදිය යුතුය.

5.14 සහභාගී වන සියළු දෙනාගේ ආරක්ෂාව සහතික කිරීම සඳහා හා සහභාගී වීමට ආරක්ෂාකාරී වටපිටාවක් සැකසීම සඳහා ප්‍රමාණවත් අවධානයක් යොමු කළ යුතුය.

6. විශේෂ උපදේශක කාර්යාලය සමග වන අධිකරණ යාන්ත්‍රණය

6.1 විනිශ්චයකාරවරුන්ගේ සිට විශේෂ උපදේශක කාර්යාලය දක්වා සක්‍රිය ජාත්‍යන්තර සහභාගීත්වයක් සඳහා වන අවශ්‍යතාවය මත පදනම්ව 2.12 සහ 2.13 නිර්දේශ අදාල වනු ඇත.

6.2 ජාතික හා ජාත්‍යන්තර විනිශ්චයකරුවන් පත්කිරීම සඳහා තේරීම් නිර්ණායකයන් සකසනු ලබන්නේ වෘත්තීය සහ සිවිල් සමාජ සංවිධාන සමග ප්‍රවිචාරණයෙන් ව්‍යවස්ථාදායක සභාව විසින් වන අතර ජාත්‍යන්තර පත් කිරීම් සඳහා එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් පිළිබඳ මහ කොමසාරිස් කාර්යාලය විචාරනු ඇත. මෙම අවස්ථා ද්වයය තුළදීම පත්කිරීම් ජනාධිපතිවරයා විසින් සිදු කරනු ඇති අතර එම නිර්ණායකයන් ප්‍රසිද්ධ කරනු ඇත.
6.3 විනිශ්චයකාරවරයෙක් හෝ කිහිප දෙනෙක් නොපැමිණීමෙන් ප්‍රමාද වීම් සිදු නොවීම පිණිස ප්‍රමාණවත් විනිශ්චයකාරවරුන් සංඛ්‍යාවක් පත්කිරීමට අවශ්‍ය විධි විධාන පැනවිය යුතුය.

6.4 සෑම නඩු වාරයකදීම දේශීය විනිශ්චයකාරවරුන් බහුතරයක් හා අවම වශයෙන් එක් ජාත්‍යන්තර විනිශ්චයකාරවරයෙක් සිටිනා බවට අධිකරණය සහතික විය යුතුය.

6.5 අධිකරණයේ හා විශේෂ උපදේශක කාර්යාලයේ විනිශ්චයකාරවරුන් හා අභිචෝදකයන් සම්බන්ධව ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය අනුවත්, සියළු වාර්ගික ප්‍රජාවන් අනුවත් නියෝජනයන් සහතික කිරීමට සෑම උත්සාහයක්ම ගත යුතුය.

6.6 වින්දිතයන් හා සාක්ෂ්‍යකරුවන්ගේ නිශ්චිත අවශ්‍යතා සැපිරීම පිණිස, විශේෂයෙන් කාන්තාවන් හා ළමුන් සම්බන්ධව, විශේෂ අධිකරණය විසින් අදාල පටිපාටීන්, කාර්ය මණ්ඩල හා ව්‍යුහය සැකසිය යුතුය. 2.19 බලන්න.

6.7 යෝජිත හයිබ්‍රිඩ් අධිකරණය සැකසීමේදී බැංගලෝර් ප්‍රතිපත්ති හා ජාත්‍යන්තර අධිකරණයේ අධිකරණ වගකීම පිළිබඳ වෘත්තිකයන්ගේ මාර්ගෝපදේශයද ඇතුළත්ව යුධ අපරාධ පිළිබඳ නඩු ඇසීමේ අධිකරණයන් සඳහා අදාල වන ප්‍රධාන ජාත්‍යන්තර සම්මතයන් පැහැදිලි ලෙස දක්වා ඇතුළත් කළ යුතුය. සාක්ෂි සංග්‍රහගත කිරීම සහ අධිකරණ පරිපාටිය විශිෂ්ට ජාත්‍යන්තර පරිචයන්ට අනුගත විය යුතු අතර දේශීය නීතියට ඒ අන්තර්ගත කල යුතුය.

6.8 විශේෂ අධිකරණය යුධ අපරාධ හා මනුෂ්‍යත්වයට එරෙහි අපරාධ ඇතුළු ජාත්‍යන්තර අපරාධ විභාග කිරීමට හැකිවන පරිදි විශේෂ අධිකරණයට වගකීම් පැවරිය යුතු අතර ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වය හා දරුවන්ට එරෙහි අපරාධ සම්බන්ධව විශේෂ අවධානයක් යොමු කළ යුතුය. අධිකරණයේ කර්තව්‍යය වනුයේ සංක්‍රාන්ති යුක්තිය සහ වරදට දඬුවම් නොලැබ සිටීම විසඳීම බව දැනුවත්ව

විශේෂ අධිකරණයේ අධිකරණ බලයට ලෝකායත්ත සීමාවන් නොතිබිය යුතු බවට ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය නිර්දේශ කරයි.

6.9 අප්‍රමාදව විශේෂ උපදේශක කාර්යාලය පිහිටුවිය යුතුය. එහි බලතල, ක්‍රියාකාරීත්වයන් හා අනෙක් යාන්ත්‍රණයන් සමග දක්වන සම්බන්ධතාවය පැහැදිලිව දක්වා ප්‍රසිද්ධ කළ යුතුය.

6.10 අභිචෝදක ප්‍රතිපත්තිය සැකසීමේදී, ශ්‍රී ලංකාව තුළ සිදු වූ බවට චෝදනා කෙරෙන පුළුල් පරාසයේ ජාත්‍යන්තර අපරාධයන්, මෙම අපරාධ මගින් බලපෑම් ලත් වින්දිතයන්ගේ විවිධ ආකාරය සහ අපරාධ සිදු කළ අයගේ විවිධ ආකාරයන් පිළිබිඹු කෙරෙන ආකාරයට විශේෂ උපදේශක කාර්යාලයේ තේරීම් සැලසුම් කළ යුතුය. චෝදනා කරනු ලැබ ඇති උල්ලංඝනයන් සලකා බැලිය යුත්තේ ලද හැකි සාක්ෂ්‍යයන්ට යටත්ව වන අතර එයට පොකුරු ආයුධ හා වෙනත් නීති විරෝධී ආයුධ හා යුද්ධෝපකරණ භාවිතය; රෝහල් හා ආරක්ෂක කලාපවලට ප්‍රහාර එල්ල කිරීම; මානව පලිහ භාවිතා කිරීම; දරුවන් යුධ සේවයට බඳවා ගැනීම; යටත්වීමෙන් පසුව අතුරුදහන් කිරීම; සමූල ඝාතන; ජනතාව අතුරුදහන් වීම; දූෂණය කිරීම් හා වෙනත් ආකාරයේ ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වයන්; පුද්ගලයන් මහා පරිමාණ ලෙස පිටමං කිරීම; බෝම්බ දැමීම, ෂෙල් වෙඩි දැමීම හා වෙඩි තැබීම යනාදී වූ ආකාරයෙන් සිවිල් ජනතාව ඝාතනය කිරීම; ගැටුම් අතර සිරවූ සිවිල් ජනතාව වෙත ආහාර හා ඖෂධ සැපයීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීම යනාදි දේ ඇතුළුව එහෙත් එයට සීමා නොවූ සියල්ල ඇතුළත් වේ.

6.11 ප්‍රායෝගිකත්වය/වේලාව/සම්පත් පිළිබඳ හේතු නිසා උල්ලංඝනය කිරීම් පිළිබඳ සියළුම පුද්ගලික නඩු අභිචෝදනය කිරීමට විශේෂ අධිකරණයට නොහැකි වූ අවස්ථාවල, අභිචෝදක ප්‍රතිපත්තිය විසින් විශාලතම ජාත්‍යන්තර අපරාධවල වගකීම දරන්නන් ඒ කෙරෙහි වග වීමට ලක් කිරීමට වග බලාගත යුතුය. විධාන කිරීමේ, ඉහළ හා විධාන වගකීම මෙන්ම බද්ධ අපරාධ ව්‍යවසාය යනාදී වූ වගකීම් මාදිලීන් ශ්‍රී ලාංකීය නීතියට හඳුන්වා දීමට අවශ්‍ය වෙනු ඇත.

6.12 විශේෂ උපදේශක කාර්යාලයට එයටම වූ විමර්ශන ඒකකයක් තිබිය යුතුය. කාර්ය මණ්ඩලයට ජාත්‍යන්තර පිරිස් සිටිය යුතුය. කාර්ය මණ්ඩලයේ සියළු දෙනා ස්වාධීන, විශ්වසනීය අය විය යුතු අතර අධිකරණයේ ප්‍රධාන අධිකරණ බලය සකසන අපරාධ කිසිවකට හෝ කිසිදු ආකාරයකින් සම්බන්ධයක් නොදැක්විය යුතුය. මෙවැනි සිද්ධීන් විමර්ශනය කිරීම සමග සම්බන්ධ වූ ත්‍රස්ත විමර්ශණ කාර්යාංශය (TID) වැනි කාර්යාල හෝ නිශ්චිත ඒකකවල ඇති විය හැකි අභිලාශමය ගැටුම හේතුවෙන් එම ඒකකවල සාමාජිකයන් මෙම විමර්ශන ඒකකයේ සාමාජිකයන් වීම තහනම් කළ යුතුය.

6.13 යුධ අපරාධ හා මනුෂ්‍යත්වයට එරෙහි අපරාධ වැනි ජාත්‍යන්තර අපරාධ මෙන්ම වධ බන්ධනයට ලක් කිරීම, අතුරුදන් කරවීම හා දූෂණය කිරීම් වැනි බරපතල මානව හිමිකම් අපහරණය යනාදියට සමාව දීම නීති විරෝධී වන අතර පිළිගත නොහැකිද වේ. ඒවා එලෙස නොකළ යුතුය.

6.14 නීතිඥවරයෙකුගේ සේවය සහිතව හෝ රහිතව අධිකරණ යාන්ත්‍රණයේ කවර අදියරයක් තුළ හෝ තමන්ව නියෝජනය කිරීමට වින්දිතයන්ට-දිවි ගලවා ගත් අයට හැකියාව තිබිය යුතුය. ඵලදායී ලෙස සහභාගී වීමට හා සම්බන්ධ වීමට හැකි වන පරිදි වින්දිතයන්ට හා දිවි ගලවාගත් අයට සියළුම අදියරයන්හිදී ප්‍රමාණවත් තොරතුරු ලබාදිය යුතු අතරම ඒ හා සමානවම විශේෂ අධිකරණයේ හෝ විශේෂ උපදේශකගේ කාර්යයන්ට බාධා කරන හෝ අගතියට පත් කරන කටයුතු වැලැක්විය යුතුය.

6.15 නීති උපදෙස් සැපයීම හා ආරක්ෂාව සඳහා නියෝජනයන් සැපයීම ආරක්ෂා කළ යුතුය.

7. අනෙකුත් නිර්දේශ

7.1 ආගමික හා සංස්කෘතික ගැටළු පිළිබඳව උපදෙස් දීම සඳහා 2016 පෙබරවාරි මස ජනාධිපතිවරයා විසින් අන්තර් - ආගමික උපදේශන සභාවක් පිහිටවූ බවට වාර්තා විය. ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකාය වෙත ලැබුණු නිර්දේශ අනුව, මෙම යාන්ත්‍රණය ඵලදායී හා සියල්ල අන්තර්ගත වන්නක් වීමට නම් ප්‍රධාන ආගම්වල බහු නිකායන් නියෝජනය කෙරෙමින්, මෙම සභාවට සියළුම ආගමික කණ්ඩායම් වෙතින් නියෝජනයන් ඇතුළත් වීම වැදගත් වේ. එමෙන්ම, සභාවේ භූමිකාව දක්වන කාර්ය නිර්දේශය ප්‍රසිද්ධ කළ යුතුය. නීතිය හා සාමය සහ යුක්තිය පිළිබඳ ස්ථාපිත පටිපාටීන් තුළින් ආගමික ගැටුම්වලින් බලපෑම් ලත් පුද්ගලයන්ට එම ගැටළු නිරාකරණය සඳහා ඇති අයිතියට අගතියක් නොවන පරිදි ආගමික ගැටුම් පිළිබඳව පූර්ව අනතුරු හැඟවීම, මැදිහත් වීම හා අධීක්ෂණය වැනි කාර්යයන් සභාව විසින් සිදු කළ යුතුය.

7.2 යුද්ධ හමුදා කාර්ය මණ්ඩලය, පොලීසිය සහ ග්‍රාමාරක්ෂකවරුන් සම්බන්ධව ගත් විට පෙර සේවය කළ පිරිස් හා ක්‍රියාන්විතයේදී මිය ගිය හෝ ආතුරුදන් වූ හමුදා කාර්ය මණ්ඩල සාමාජිකයන්ගේ පවුල් විසින් මතු කරන ලද්දේ, ලබාදුන් වන්දි, විශ්‍රාම වැටුප් සහ අනෙකුත් ආධාරයන් මෙන්ම ප්‍රතිලාභීන් තෝරාගැනීමේ නිර්ණායකවල ගැටළු තිබූ බවයි. මෙම වෙනස්කම් සමාලෝචනයට ලක් කළ යුතු අතර ඒවායේ සාධාරණත්වය එම පවුල්වලට විස්තර කර දී ගැලපෙන පරිදි වෙනස්කම් සිදු කළ යුතුය.

සංහිඳියා යාන්ත්‍රණ උදෙසා ප්‍රවිචාරණ කාර්ය සාධක බලකායේ අවසන් වාර්තාව 2016නොවැම්බර් 17වන දින සම්පූර්ණ කරන ලදී.

ශාන්තා අභිමානසිංහම් මහත්මිය (P.C.)

විසාකා ධර්මදාස මහත්මිය

ආචාර්ය ෆර්සානා හනීෆා

කේ. ඩබ්. ජනරංජන මහතා

මහාචාර්ය සිත්‍රලේගා මෞනගුරු

මනෝරි මුත්තෙටුවගම මහත්මිය
සභාපතිනිය

මිරාක් රහීම් මහතා

මහාචාර්ය ගමිලා සමරසිංහ

ආචාර්ය පාක්‍යසෝති සරවනමුත්තු
ලේකම්

මහාචාර්ය දයා සෝමසුන්දරම්

ගාමිණී වියන්ගොඩ මහතා

කාර්ය සාධක බලකායෙහි පැතිකඩයන්

මනූරි මුත්තෙට්ටුවේගම (සභාපති)

කීර්තිමත් අධිනීතීඥවරියක් සහ නීතීඥවරියක් වන ඇය මහජන නීති වෘත්තිකයෙකු සහ ප්‍රසිද්ධ මානව හිමිකම් කරියාකාරිකයෙකු ලෙස කටයුතු කරයි. ඇය (1994-97) දකුණු, බටහිර සහ සබරගමුව පළාත්වල අතුරුදහන්වීම් පිළිබඳ ජනාධිපති කොමිසමෙහි සභාපතිනි ලෙසද සහ (1998-2002) සමස්ත ලංකා අතුරුදහන්වීම් පිළිබඳ කොමිසමෙහි සභාපතිනි ලෙසද කටයුතු කළාය. මෙයට අමතරව ඇය (2004-2007) මානව හිමිකම් කොමිසමේ කොමසාරිස් ධූරයද (2005 -2007) බරපතල මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීම් පිළිබඳ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා පත් කළ පරීක්ෂණ කොමිසමේ කොමසාරිස් ධූරයද හොබවා ඇත.

ආචාර්ය පාකියසෝති සරවනමුත්තු (ලේකම්)

ආචාර්ය පාකියසෝති සරවනමුත්තු විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රයේ (CPA) ආරම්භක විධායක අධ්‍යක්ෂක වේ. අයිසන්හවර් අධිසාමාක පදවියෙන් පිදුම් ලබා ඇති ඔහු ට්‍රාන්ස්පේරන්සි ඉන්ටනැෂනල් ශ්‍රී ලංකා ආයතනයේ ආරම්භක අධ්‍යක්ෂක ධූරයත්, 1997 වසරේ සිට ශ්‍රී ලංකාව තුළ සෑම ප්‍රධාන මැතිවරණයක්ම නිරීක්ෂණය කර ඇති මැතිවරණ ප්‍රචණ්ඩක්‍රියා නිරීක්ෂණ මධ්‍යස්ථානයේ (මැ.ප්‍ර.නි.ම) සම කැඳවුම්කරු ධූරයත් දරයි.

ශාන්තා අභිමානසිංහම්

ඇය යාපනය නීතිඥ සංගමයේ සභාපති හා උතුරු හා නැගෙනහිර පදිංචි එකම ජනාධිපති නීතිඥ වන අතර කාන්තා ගෘහ මූලික පවුල් මුහුණ පාන ගැටලු අධ්‍යයනය කරන ජාතික කමිටුවේ සභාපති ලෙස සේවය කරයි.

විසාකා ධර්මදාස

විසාකා ධර්මදාස යුද්ධයෙන් විපතට පත් කාන්තාවන්ගේ සංගමයේ හා අතුරුදහන් රණවිරුවන්ගේ මව්පියන්ගේ සංගමයේ සභාපතීත්වය දරයි. 1998දී ශ්‍රී ලංකා යුද හමුදා නිලධාරියෙකු වූ ඇගේ දෙවන පුතු ක්‍රියාන්විතයේදී අතුරුදහන් විය. සාමය සඳහා කටයුතු කිරීමට දෙපාර්ශවයේම කාන්තාවන් එකමුතු කිරීමට හැකි වීම නිමිත්තෙන් 2005 දී සමූහ නොබෙල් සාම ත්‍යාගයට ඇයද නම් විය. ඇය වොෂින්ටනයේ සාමය සඳහා වූ එක්සත් ජනපද ආයතනයෙන් සාකච්ඡා හා මැදිහත්වීමේ කුසලතා පිළිබඳව සහ හාවඩ් විශ්ව විද්‍යාලයෙන් කාන්තාවන් හා ආරක්ෂාව පිළිබඳව උපාධියක් දරයි.

ආචාර්ය ෆර්සානා හනීෆා

ෆර්සානා හනීෆා කොළඹ විශ්ව විද්‍යාලයේ සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්යවරියක් ලෙස කටයුතු කරයි. ඇය මානව විද්‍යාව පිළිබඳ ආචාර්ය උපාධික් (කොලොම්බියා විශ්ව විද්‍යාලය) දරන අතර ශ්‍රී ලංකාවේ කාන්තාවන් හා ගැටුම් සම්බන්ධ ගැටලු, සංක්‍රාන්තික යුක්තිය, හමුදාකරණය, සහ ළමා අයිතිවාසිකම් පිළිබඳව දේශීය හා ජාත්‍යන්තර වශයෙන් විවිධ ලිපි පළ කර ඇත. මුස්ලිම් ලේකම් කාර්යාලයේ (Secretariat for Muslims) අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලයේ සභාපති ධූරය දරන ඇය පහුගිය වසර 15 තුළ ඇයගේ පර්යේෂණ කටයුතු සහ සමාජ ක්‍රියාකාරී ක්‍රියාකාරකම් සඳහා රටේ මුස්ලිම් ප්‍රජාව පිළිබඳව විශේෂ අවධානයක් යොමු කරමින් ලංකාවේ සුළු ජන කොටස් සම්බන්ධ දේශපාලනය හා සංක්‍රාන්තික යුක්තිය කේන්ද්‍ර කරගෙන තිබේ.

කේ. ඩබ්. ජනරංජන

නීතිඥයෙකු වන කේ. ඩබ්. ජනරංජන මහතා කොළඹ සෙන්ටර් ෆෝ ප්‍රොෆෙෂනල් ස්ටඩීස් (CFPS) ආයතනයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්යවරයෙකු ලෙස ක්‍රියා කරයි. ඔහු ජ්‍යෙෂ්ඨ මාධ්‍යවේදියෙක් වන අතර, රාවය පුවත්පතේ සංස්කාරක කතෘද, රාවය ප්‍රකාශන සමාගමේ අධ්‍යක්ෂකද වේ. නිදහස්

මාධ්‍ය ව්‍යාපාරයට කරියාකාරීව සහභාගීවූ ජනරංජන මහතා 2007 - 2008 වකවානුවේ රයිට්ස් නව් - ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සඳහා සාමූහිකයේ ආරම්භයට කටයුතු කර ඇත.

මහාචාර්ය චිත්‍රලේඛා මෞනගුරු

මහාචාර්ය චිත්‍රලේඛා මෞනගුරු මඩකලපුව සූරිය කාන්තා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය සමග ක්‍රියා කරයි. 2007-2010 වසරවල ජාතික කාන්තා කමිටු සාමාජිකත්වය දැරූ ඇය යාපනය විශ්ව විද්‍යාලයේ හා නැගෙනහිර විශ්ව විද්‍යාලයේ වසර 30 කට වැඩි කාලයක් උගන්වා ඇත. ඇයගේ පර්යේෂණ කටයුතු ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය, දෙමළ සාහිත්‍යය හා ජනප්‍රවාද මත කේන්ද්‍රවී ඇත. අවතැන් කාන්තාවන් සහ ශ්‍රී ලංකාව තුළ සත්‍රී පුරුෂ සමානාත්මබාවය පිළිබඳ කරියාකාරිත්වය සඳහා ඇය UNHCR(2003) විසින් ගෞරවයට පාත්‍ර විය.

මිරාක් රහීම්

මිරාක් රහීම් යනු මානව හිමිකම්, සංහිඳියාව, ඉඩම් ගැටලු, අවතැන් වූවන්ගේ ගැටලු සහ සුළුතර ප්‍රජාවගේ ගැටලු පිළිබඳව කටයුතු කරන පර්යේෂකයෙකු හා සමාජ ක්‍රියාකාරිකයෙකු වේ. විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ පර්යේෂකු ලෙස කටයුතු කළ ඔහු දැනට නැවත පදිංචි කිරීමේ අමාත්‍යංශයේ උපදේශකයෙකු වන අතර මුස්ලිම් ලේකම් කාර්යාලයේ මණ්ඩලයෙහි සේවය කරයි. ඔහු අන්තර්ජාතික සබඳතා සහ ඉතිහාසය (LSE) පිළිබඳ සහ සාම අධ්‍යයනය (Notre Dame University) පිළිබඳ උපාධි දරයි.

මහාචාර්ය ගමීලා සමරසිංහ

ගමීලා සමරසිංහ සායනික මනෝ විද්‍යාඥයෙකි සහ කොළඹ විශ්ව විද්‍යාලයේ සමාජ විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ මනෝ විද්‍යා සහායක මහාචාර්ය ලෙස සේවය කරයි. සම්මාන රැසකින් පිදුම්ලත් ඇය, කොළඹ විශ්ව විද්‍යාලයේ උපාධි පීඨය සඳහා නව මනෝ සමාජීය වැඩසටහන් හඳුන්වා දුන් අතර, පශ්චාත් ගැටුම් ආශ්‍රිත කම්පනය සඳහා උපාය මාර්ග සංවර්ධනය කර ඇත. ඇය ජාතික ළමා ආරක්ෂක අධිකාරියේ පර්යේෂණ කමිටුවෙහි කටයුතු කරන අතර, දැනට යුද්ධයෙන් පීඩාවට පත් පවුල් සඳහා සුවපත් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සංවර්ධනය කිරීමට ජාතික සමගිය සහ ප්‍රතිසන්ධානය පිළිබඳ කාර්යාලයේ මනෝ සමාජීය කාර්ය සාධක බළකායේ සේවය කරයි.

මහාචාර්ය දයා සෝමසුන්දරම්

දයා සෝමසුන්දරම් යාපනය විශ්ව විද්‍යාලයේ වෛද්‍ය පීඨයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ මනෝ වෛද්‍ය විද්‍යා මහාචාර්ය ලෙස සේවය කරන අතර දශක දෙකකට වඩා වැඩි කාලයක් ශ්‍රී ලංකාවේ උතුරේ මනෝ වෛද්‍ය උපදේශකයකු ලෙස කටයුතු කරයි. ඔහුගේ පර්යේෂණ හා ප්‍රකාශන ප්‍රධාන වශයෙන් ආපදා තත්වවලදී ඇති වන මානසික බලපෑම් සහ එවැනි බලපෑම් සඳහා ගත යුතු පිළියම් පිළිබඳ කේන්ද්‍ර වී ඇත. ඔහු ජාත්‍යන්තර මනෝ රෝග වර්ගීකරණය-11 (ICD-11) සංශෝධන සිදු කරන සමයේ ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ (WHO) මානසික ආතතිය හා සම්බන්ධ රෝග සඳහා වූ කාර්ය බලකාය යටතේ වූ පශ්චාත් ව්‍යසන ක්ලමථ අක්‍රමතාව (PTSD) පිළිබඳ උප කමිටුවේ සම-සභාපති ලෙස කටයුතු කර ඇත.

ගාමිණී වියන්ගොඩ

ගාමිණී වියන්ගොඩ "පුරවැසි බලයෙහි"*(Citizens' Power)* නිර්මාතෘවරයා සහ ප්‍රධාන සංවිධායකයාවන අතර කොළඹ විශ්ව විද්‍යාලයේ සංවර්ධන අධ්‍යනය පිළිබඳ උපාධියක් දරයි. ඔහු සුප්‍රකට සිංහල භාෂා ලේඛකයෙකුද, පසුගිය දශක තුනක කාලයක් පුරා ප්‍රජාතාන්ත්‍රවාදය සහ යහ පාලනය පිළිබඳ රාජ්‍ය කතිකාවෙ ප්‍රමුඛ සමාජ-දේශපාලන විචේචකයෙක්ද වේ. ඔහු ශේෂ්ඨ සාහිත්‍ය කෘති 27ක පරිවර්තනය කිරීමෙන්, සිංහල පාඨකයාට පශ්චාත්-නූතන සාහිත්‍යයෙ ප්‍රවණතා හඳුන්වා දීමට ඉවහල්ව ඇත.

நிறைவேற்றுச் சுருக்கம்

நிறைவேற்றுச் சுருக்கம்

அ. செயலணி உருவாக்கமும் கலந்தாலோசனை முறையியலும்

1. 2015ஆம் ஆண்டு ஒக்டோபரில் இலங்கை அரசாங்கத்தினால் இணை அனுசரணை அளிக்கப்பட்ட இலங்கை தொடர்பான ஐக்கிய நாடுகளின் மனித உரிமைகள் பேரவையின் தீர்மானத்திற்கு அமைய நிலைமாறுகால நீதி மற்றும் நல்லிணக்கத்திற்காகப் பிரேரிக்கப்பட்ட பொறிமுறைகள் தொடர்பில் மக்களின் கண்ணோட்டங்களையும், கருத்துரைகளையும் பெறுவதற்கு 2016 ஆம் ஆண்டு ஜனவரி பிற்பகுதியில் சிவில் சமூகத்தைச் சேர்ந்த 11 உறுப்பினர்கள் அடங்கிய கலந்தாலோசனைக்கான செயலணி (CTF) இலங்கைப் பிரதமரால் நியமிக்கப்பட்டது. கலந்தாலோசனைகள் இப்பொறிமுறைகள் பற்றி மாத்திரமன்றி பொதுமக்கள் பிரேரிக்க விரும்பிய நல்லிணக்கத்திற்கான ஏனைய பொறிமுறைகளையும் செயற்பாடுகளையும் கூட உள்ளடக்கியது.

2. இறுதி அறிக்கையானது பிரேரிக்கப்பட்ட நான்கு பொறிமுறைகளுக்குத்தகவும் நிலைமாறு கால நீதிக்கும் நல்லிணக்கத்திற்கும் தொடர்பான உளசமூக ஆதரவு மற்றும் சமூகம், அரசு தொடர்பான சீர்திருத்தங்கள் ஆகியவை போன்ற விடயங்கள் என்பவற்றிற்கு அமைய ஒழுங்கமைக்கப்பட்டுள்ளது. இவை ஒவ்வொன்றும் ஒவ்வொரு அத்தியாயங்களாக அமைந்துள்ளன. கலந்தாலோசனை நடைபெற்ற சூழமைவு, எதிர்காலத்தில் நல்லிணக்கத்தில் செல்வாக்கு செலுத்தக் கூடிய காரணிகள் ஆகியவற்றை உள்ளடக்கிய அறிமுகம், கலந்தாலோசனைகளின் முறையியல் ஆகியவை ஏனைய இரு அத்தியாயங்கள் ஆகும். காணாமல் போனோருக்கான அலுவலகம் (OMP), இழப்பீட்டிற்கான அலுவலகம், உண்மை, நீதி, நல்லிணக்கம் மற்றும் மீளநிகழாமைக்கான ஆணைகுழு (TJRNRC) மற்றும் விசேட நீதிமன்றத்தையும், விசேட வழக்குரைஞர் அலுவலகத்தையும் உள்ளடக்கிய நீதிப்பொறிமுறை ஆகிய ஒவ்வாரு பொறிமுறைகளுக்கும் கலந்தாலோசனையின்போது பொதுமக்கள் முன் வைத்த கருத்துரைகளையும், கண்ணோட்டங்களையும் இவ்வறிக்கை அடிப்படையாகக் கொண்டுள்ளது. கடைசி அத்தியாயம் பொது மக்களினதும் ஏனைய பங்குதாரர்களினதும் கண்ணோட்டங்கள் மற்றும் கருத்துரைகள் மூலம் பெறப்பட்ட கலந்தாலோசனைச் செயலணியின் பரிந்துரைகளைக் கொண்டதாகும்.

3. பிரதிநிதித்துவ ஆலோசனைக் குழு, நிபுணத்துவ ஆலோசனைக் குழு ஆகிய இரண்டு குழுக்களின் ஆதரவு கலந்தாலோசனைக்கான் செயலணிக்குக் கிடைத்தது. நிபுணத்துவக் குழுவானது கலந்தாலோசனைகளில் நிலைமாறுகால நீதியின் உள்ளடக்கம், இலங்கைக்கு அதன் பிரயோகம் மற்றும் பொருத்தப்பாடு என்பன தொடர்பிலும், பிரதிநிதித்துவக் குழுவானது வலய செயலணி (ZTF) உறுப்பினர்களின் தெரிவு தொடர்பிலும், கலந்தாலோசனைக்கான செயலணிக்கு ஆலோசனை வழங்கின. இக் குழுக்களின் பங்களிப்பில் குறிப்பிடத்தக்க, ஒன்றுடன் ஒன்று மேவிய தன்மை காணப்பட்டது. தமக்குப் பரிச்சயமான மொழியிலும் தமது சமூகங்களைச் சேர்ந்தோர் முன் நம்பிக்கையுடனும் பொது மக்கள் கருத்துகளைக் கூறுவர் என்ற கருதுகோளின் அடிப்படையில் வலய செயலணிகள் அமைக்கப்பட்டன. வடக்கு மற்றும் கிழக்கு மாகாணங்களின் ஒவ்வொரு மாவட்டத்திற்கு ஒவ்வொரு வலய செயலணியும் (ZTF), ஏனைய ஏழு மாகாணங்களுக்கும் ஏழு வலய செயலணிகளும் (ZTF) அமைக்கப்பட்டன. இவற்றுக்கு தத்தமது சமுகத்தினருடன் பொதுக் கூட்டங்கள், இலக்குக்குழுக் கலந்துரையாடல்கள் ஊடாக கலந்தாலோசனைகளை நடத்தும் பொறுப்பு வழங்கப்பட்டது. வலயச் செயலணியின் கலந்தாலோசனை அறிக்கைகள் தனி அறிக்கையாக தொகுக்கப்பட்டுள்ளன. பிரேரிக்கப்பட்ட நான்கு பொறிமுறைகள், விடயப்பரப்பு ஆகியவற்றுக்கு அமைய வகைப்படுத்தலுக்காகவும், தொகுத்தலுக்காகவும்

கலந்தாலோசனைச் செயலணிக்கு அனுப்பப்பட்டன. சிவில் சமூகம், தொழில் சார் வல்லுனர்கள், முன்னாள் பொது ஊழியர்கள், சில சந்தர்ப்பங்களில் மதக் குழு உறுப்பினர்கள் முதலியோர் வலயச் செயலணி அங்கத்தவர்களாகச் சேர்த்துக் கொள்ளப்பட்டனர். இன, துறைசார் பிரதிநிதித்துவம், மொழி சரளம், 50வீதம் பெண் பிரதிநிதித்துவம் ஆகியவை வலயச் செயலணியில் உறுதி செய்யப்பட்டன. வலயச் செயலணி அமைக்கப்பட்ட புதிய முறைமை அவற்றின் அங்கத்துவம் மற்றும் அணுகுமுறை என்பன சமூகமட்டத்தில் பெருமளவில் வரவேற்பைப் பெற்றன. அத்துடன், நாடளாவிய ரீதியில் கலந்தாலேசனைகளின் வெற்றியை உறுதி செய்வதற்கான பிரதான காரணிகளாகவும் இருந்தன.

4. நல்லிணக்கத்திற்கு ஏதுவான சூழலை, கலந்தாலோசனைகளின் போது பாதித்த நிகழ்வுகள் பற்றிய பின்தொடர் நடவடிக்கையை உறுதி செய்வதற்கு கலந்தாலோசனைக்கான செயலணியின் வேண்டுகோளிற்கு அமைய மனித உரிமைகள் ஆணைக்குழுவின் (HRC) பிரதிநிதி ஒருவர் கூட்டங்களின்போது பிரசன்னமாயிருந்தார்.

5. வலய செயலணியின் கலந்தாலோசனைக்கு மேலதிகமாக, தேசிய மட்டத்தில் இராணுவம், காணாமல் போனோரின் குடும்பங்கள், மதத் தலைவர்கள், தொழில்சார் நிபுணத்துவ அமைப்புகள், ஊடக நிறுவனங்கள், பெண்கள் அமைப்புக்கள், படைப்புக் கலையில் ஈடுபட்டுள்ள அமைப்புகள், தனிநபர்கள், ஆகியவை உள்ளடங்கலாக பிரதான துறைகளின் பிரதிநிதிகளுடன் கலந்தாலோசனை நடத்தப்பட்டது. பிரத்தியேகமான இணையத்தளம், மின்னஞ்சல், தபால் ஆகியவை மூலம் மூன்று மொழிகளிலும் சமர்ப்பித்தல்கள் பெறப்பட்டன.

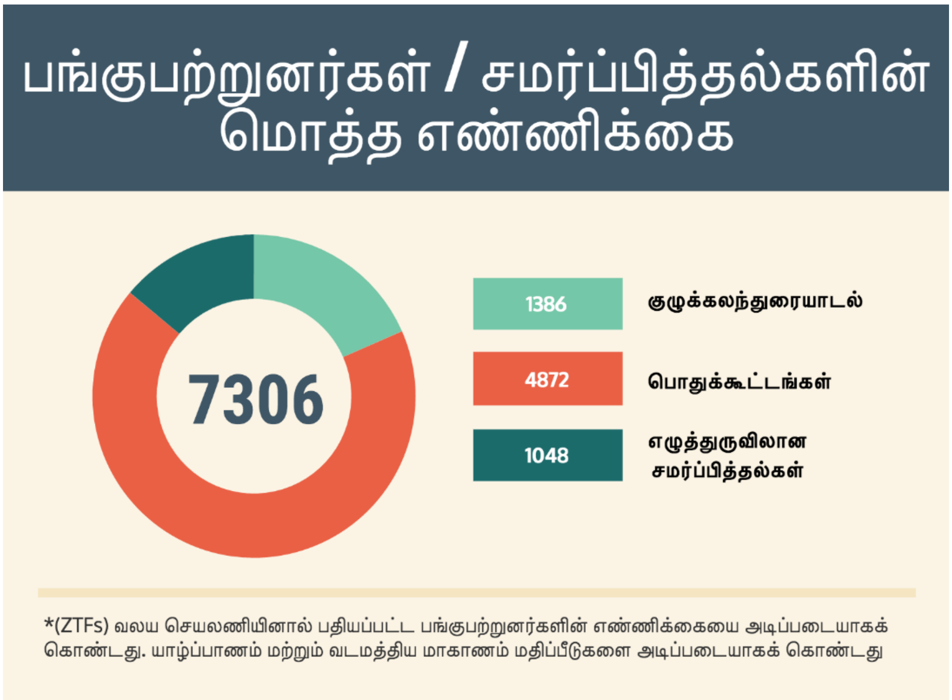

6. கலந்தாலோசனைக்கான செயலணிக்கு மொத்தமாக 7,306 சமர்ப்பித்தல்கள் கிடைத்தன. அவற்றில் 4,872 பொதுக் கூட்டங்களில் இருந்தும், 1,386 இலக்குக்குழுக் கலந்துரையாடல்களில் இருந்தும் 1,048 எழுத்து மூல சமர்ப்பித்தல்களாகவும் பெறப்பட்டன. மட்டக்களப்பு, அம்பாறை மற்றும் தென் மாகாணத்தில் அதிக எண்ணிக்கையிலான

சமர்ப்பித்தல்கள் முன்வைக்கப்பட்டன. சராசரியாக ஒவ்வொரு வலயத்திலும் 500 க்கு மேலாக சமர்ப்பித்தல்கள் பதிவாகியிருந்தன. வடமத்திய மற்றும் மேல் மாகாணங்களில் 250 க்கும் குறைவாகப் பதிவாகின. வட மத்திய மாகாணம், யாழ்பாணம் ஆகியவற்றுக்கான எண்ணிக்கை ஏனைய மாகாணங்களின் எழுத்து மூல பதிவுகளுக்கு மாறாக சமர்ப்பித்தல்களின் மதிப்பீடுகளின் அடிப்படையில் அமைந்துள்ளன.

ஆ. யாவற்றையும் உள்ளடக்கும் விடயங்கள்: அவதானிப்புகளும் பரிந்துரைகளும்

1. இலங்கையில் நிலைமாறுகால நீதி, அரசாங்கம் பிரேரித்த பொறிமுறைகள் ஆகியவற்றுக்கான நியாயப்பாட்டை அரசாங்கத்தின் உயர் மட்டங்கள் பரப்புரை செய்து முன்னெடுக்க வேண்டுமென கலந்தாலோசனைக்கான செயலணி நம்பியது:வாதித்தது. எனினும் இது நடைபெறவில்லை. கடந்த காலத்தில் பல்வேறு ஜனாதிபதி ஆணைக்குழுக்கள் முன் சமூகமளித்து சமர்ப்பித்தல்கள் கொடுத்தல் உள்ளடங்களாக தமது அன்புக்குரியவர்களைத் தேடல் , குறைகளுக்கு நிவாரணம் தேடல் ஆகியவை பற்றிய அனுபவங்களும் கதைகளுமே பொதுமக்கள் மட்டத்தில் கலந்தாலோசனை மையத்தின் குவிமையமாக அமைந்திருந்தன. இருந்த போதிலும், வலயச் செயலணி (ZTF) மற்றும் ஊடக மூலமான விழிப்புணர்வு ஏற்படுத்தலானது நான்கு பிரதான பொறிமுறைகள் தொடர்பில் கலந்தாலோசனைகளில் கவனம் செலுத்துவதற்கும், நிலைமாறுகால நீதியுடன் சம்பந்தப்பட்ட மக்களின் ஏனைய ஆலோசனைகளை வெளிக்கொணர்வதற்கும் ஓரளவு துணை புரிந்தன. இதனால் நான்கு பொறிமுறைகளினதும் வடிவமைப்பு, நியமனச் செயற்பாடு, அதிகாரங்கள் மற்றும் செயற்பாடுகளின் தொழில்நுட்ப அம்சங்கள் தொடர்பான நேரடியான சமர்ப்பித்தல்கள் ஒப்பீட்டளவில் குறைவாயிருந்தன.. எனினும் தலந்துரையாடல்களின்போது அதிகளவு பொதுமக்களின் ஆர்வம், விவாதம் மற்றும் பங்கேற்பு என்பன உருவாக்கப்பட்டு, பிரதான பிரச்சினைகள் தொடர்பான அவர்களின் கண்ணோட்டங்கள் உறுதிசெய்யப்பட்டன. ஒட்டுமொத்த செயற்பாட்டினதும் பங்கேற்பு மற்றும் பொது உரிமைத்துவத்தை உறுதி செய்வதில் முதல் படிநிலையாக, தமது கண்ணோட்டங்களை வினவியமை தொடர்பில் சிலர் வியப்பை வெளியிட்டனர். மேற்கூறியவற்றின் அடிப்படையில் நிலைமாறுகால நீதி பற்றி அரசாங்கத்தின் உயர்மட்டம் தொடர்ச்சியான தொடர்பாடலை மேற்கொள்ள வேண்டுமென கலந்தாலேசனைக்கான செயலணி CTF பரிந்துரைக்கின்றது.

2. நிவாரணத்தையோ பரிகாரத்தையோ வழங்குவதற்குத் தவறிய கடந்த கால முயற்சிகளின் படுமோசமான தவறுதல் மற்றும் முடிவுறாத தன்மையின் மத்தியில், மற்றுமொரு முயற்சி தொடர்பில் நாடெங்கிலும் உள்ள மக்கள் குறிப்பிடத்தக்களவு விரக்தியையும் கசப்பையும் கோபத்தையும் வெளிப்படுத்தினர். எனினும் இவ்வுணர்வு இக் குறிப்பிட்ட முயற்சியானது வேறுபட்டதாக இருக்கும் என்ற எதிர்பார்ப்பு மற்றும் ஏக்கத்துடன் கலந்திருந்தது. இரட்டைத் தன்மையுடைய பொது உளப்பாங்கு கலந்தாலோசனையின் போது தீவிரமாக வெளிப்பட்டது. நிலைமாறுகால நீதி மற்றும் நல்லிணக்கத்திற்கான பொறிமுறைகளை வடிவமைக்கும் கொள்கை வகுக்கும் போது மேற்கூறிய இரட்டைத்தன்மை கவனத்தில் எடுக்கப்பட வேண்டும். உண்மை, கட்டளையிட்டோரின் பொறுப்புடைமை மீள்நிகழாமை குறித்த பலமான உணர்வு ஆகியவற்றைக் கருத்தில் கொண்டு உண்மை, நீதி, பொறுப்புடைமை, இழப்பீடு, மீள்நிகழாமைக்கான உத்தரவாதம் ஆகியவற்றால் வரைவிலக்கணப்படுத்தப்படும் நிலைமாறுகால நீதிக்கான உரிமைக்கு அரசியல் யாப்பு சார் அங்கீகாரத்தையும் ஏற்பாடுகளையும் கலந்தாலோசனைக்கான செயலணி பரிந்துரைக்கிறது.

3. நல்லிணக்கச் செயற்பாடானது எதிர்மறையானது: தேசியப் பாதுகாப்பினை விட்டுக் கொடுப்பது: காயங்களை ஆழமாக்கி, புதியவற்றை ஏற்படுத்துவதுடன் இனங்களுக்கும் மதங்களுக்கும் இடையிலான பிரிவினையை பரவலாக்கும் என்ற எச்சரிக்கைகள் பாதுகாப்புப் படையினர் மற்றும் பொலிஸாரினால் முன்வைக்கப்பட்டமையையும் இங்கு சுட்டிக்காட்ட

வேண்டும். குறிப்பாக பொறுப்புடைமைக்கான பொறிமுறையில் சர்வதேச பங்களிப்பினை அனைத்துப் பாதுகாப்புப் படையினரும் முற்றாக நிராகரித்தனர். எவ்வாறாயினும், பாதுகாப்புப் படையினர் மற்றும் பொலிஸாரினால் முன்வைக்கப்பட்ட பெரும்பாலான சமர்ப்பித்தல்களில், அரசாங்கத்தின் நல்லிணக்க முயற்சிகளுக்கும், வஞ்சம் தீர்க்கும் அணுகுமுறைக்குப் பதிலாக சீரமைத்தலுக்கு ஆதரவும் மதத் தலைவர்களை இம்முயற்சிகளில் ஈடுபடுத்துவதற்குமான அவர்களது விருப்பம் காணப்படுகிறன. நல்லிணக்கமும், இழப்பீடுகளும், மீளநிகழாமையை உறுதி செய்வதற்கு முன்னுரிமை அளிக்க வேண்டும் என்ற நோக்கை அவர்கள் கொண்டிருந்ததுடன், அரசியலமைப்பு யாப்பு சீர்திருத்தத்தையும் வலியுறுத்தினர் அத்துடன், சந்தேகம், தவறான தகவல்கள் இடம்பெறுவதைத் தவிர்ப்பதற்கு அரசாங்கமானது அனைத்து மட்டங்களிலும் தமது உறுப்பினர்களுடன் தகவல்களை பகிர்ந்து கொள்ள வேண்டும் எனவும் கூறினர்.

4. அரசியல் வழிகாட்டலின் கீழும், சிக்கலான, சவால் மிக்க சூழ்நிலைகளிலும் அரசாங்கத்தின் குறிக்கோள்களை தாம் எட்டியபோதிலும், தற்போது ஒற்றுமை மற்றும் தமக்கான ஆதரவில் பற்றாக்குறையை உணர்வதாக இராணுவ பிரதிநிதிகள் குறிப்பிட்டனர். உண்மையைக் கண்டறியும் செயற்பாடு மற்றும், குற்ற நடவடிக்கைக்கான ஏதேனும் ஆதாரங்கள் இருப்பின் குற்றத்திற்கான தண்டனை என்பவற்றிற்கும் அவர்கள் ஆதரவை வெளிப்படுத்தினர். தாம் அறிந்த வரையில், எந்தவொரு குற்றவியல் நடவடிக்கையும் பொறுப்பேற்கப்படவில்லை என்பதால், மன்னிப்புக்கான தேவை அவசியமில்லை எனவும் அவர்கள் கூறினர். பொது மக்கள் மீது வேண்டுமென்று இலக்கு வைக்கப்படவில்லை: எந்தவொரு சிவிலியன்களுக்கும் பாதிப்பு ஏற்படக் கூடாது என்ற கொள்கை பின்பற்றப்பட்டது என அவர்கள் வலியுறுத்திய போதிலும், மோதல்களுக்கு இடையில் சிக்கிய சிவிலியன்களின் மரணத்திற்கான சாத்தியத்தை ஏற்றுக்கொண்டனர். யுத்தத்தில் ஆயுதமாகப் பாலியல் வன்முறை பயன்படுத்தப்பட்டமையை அவர்கள் நிராகரித்தனர். எவ்வித குற்றமும் புரியப்படவில்லை மற்றும் சட்டவிரோதமான ஆயுதங்கள் எதுவும் பயன்படுத்தப்படவில்லை என விமானப்படையினர் மீளவலியுறுத்தினர்.

5. நிலைமாறுகால நீதி மற்றும் நல்லிணக்கத்திற்கான அரசாங்கத்தின் உறுதியில் அவநம்பிக்கை வெளிப்படும் நிலையில் மேற்குறிப்பிட்டவைக்கு மேலதிகமாக ஒரு பன்மைத்துவ பல் மத இலங்கை பற்றிய பார்வை போற்றப்பட வேண்டும். அதில் பரஸ்பர கௌரவத்துடன் வேரூன்றிய குடியுரிமை நாடு முழுவதிலும் முன்னெடுத்துச் செல்லப்படுவதும் அவசியமாகும். இதில் அரசாங்கத்தின் உயர் மட்டங்களும் சிவில் சமூகங்களும் ஈடுபட வேண்டும். வேற்றுமையில் ஒற்றுமை காண்பதும் இலங்கை மக்கள் அனைவரினதும் பன்முக அடையாளங்களை பாதுகாப்பதும் கௌரவிப்பதும் நாட்டில் அர்த்தமுள்ள நல்லிணக்கமும் சமாதானமும் வளமும் ஏற்படுவதற்கு அத்தியாவசியமாகும்.

6. இதற்கு ஏற்ப இனப் பிளவுகள் மற்றும் மத சகிப்புத்தன்மை இன்மை என்பவை பரவுதலைத் தடுப்பதற்கு வினைத்திறன் மிக்க, சந்தேகத்திற்கிடமற்ற நடவடிக்கைகள் அரசாங்கத்தினால் எடுக்கப்படல் வேண்டும். அத்துடன், சட்டத்தின் முறையான செயற்பாட்டின் கீழ் சம்பந்தப்பட்டவர்களை எவ்வித சமூகம் சார் பாரபட்சமும் இன்றி பொறுப்பாக்க வேண்டும். நாட்டின் அனைத்து மதங்களுக்கும் சமமாக மதிப்பளிப்பதுடன் அரசு மதச் சார்பற்றதாக அமைய வேண்டும் என நாட்டின் பல பாகங்களிலுமிருந்து சமர்ப்பித்தல்கள் முன்வைக்கப்பட்டன. சமத்துவமான பிரஜாவுரிமை என்ற உணர்விற்கும் நல்லிணக்கத்திற்குமான ஆரம்பப்புள்ளியாக அவர்கள் இதனைக் குறிப்பிட்டனர். சகல பங்குதாரர்களுடனும் கலந்தாலோசித்து இது தொடர்பில் தீவிரமான கவனம் செலுத்தப்படல் வேண்டும் என கலந்தாலோசனைக்கான செயலணி (CTF) பரிந்துரைக்கின்றது.

7. ஆரம்பம் முதலே பாதுகாப்பு விடயங்கள் கலந்தாலோசனைகளில் முதன்மையாவையாக இருந்தன. முந்திய ஆணைக்குக்களின் அமர்வுகளின் போது பாதுகாப்பு பிரிவு, புலனாய்வுப்

பிரிவு மற்றும் பொலிஸ் அலுவலகர்களின் கண்காணிப்பு விசாரணை, அச்சுறுத்தும் பிரசன்னம் முதலியவை நிலவியதால் கலந்தாலோசனை காலப்பகுதியிலும் அதன் பின்னரும் சாதகமான சூழலை உறுதி செய்வதற்கு பாதுகாப்பு அமைச்சு, கட்டளைத் தளபதிகளுடன் கலந்தாலோசனைக்கான செயலணி உரையாடியது. பொலிஸ் மற்றும் இராணுவ இணைப்பதிகாரிகள் அடையளம் காணப்பட்டு அவர்களுக்கு கைது, தடுத்து வைத்தல் மற்றும் சித்திரவதை தொடர்பான ஜனாதிபதி வழிகாட்டல்கள் மீள்வலியுறுத்தப்பட்டன. இந்த நடவடிக்கைகளுக்கு மத்தியிலும், பல்வேறு சம்பவங்கள் பதிவாகின. கலந்தாலோசனைகளின் போது சில வலய செயலணி கூட்டங்களில் பங்குபற்றலுக்குச் சாதகமின்மையை ஏற்படுத்திய பாதுகாப்பு / பொலிஸ் அலுவலர்களை வெளியேறுமாறு கோருவதற்கு கலந்தாலோசனை செயலணியின் உறுப்பினர்கள் தனிப்பட்ட ரீதியில் தலையீடு செய்தனர். பாதுகாப்புத் துறை, பொலிஸ் ஆகியவற்றின் உயர்மட்டத்தில் இவற்றை நிற்பாட்டுவதற்கான பொறிமுறைகள் ஏற்றுக் கொள்ளப்பட்ட போதும் அடிமட்டத்தில் தண்டனைக்கான பயமின்மை தொடர்ந்து நிலவுகிறது என்பது இதன் மூலம் உறுதியானது.

8. நல்லிணக்கத்திற்குப் பிரதான முட்டுக்கட்டையாக தண்டனையில் இருந்து தப்புதல் தொடர்ந்தும் நிலவுதல் என்பது சமர்ப்பித்தல்களின் மூலம் அடையாளம் காணப்பட்டது. இதையொட்டி பொறிமுறைகளை நிறுத்துவதற்கு முன்னர் நம்பிக்கையைக் கட்டியெழுப்பும் வகையிலும் அர்த்தமுள்ள நல்லிணக்கத்தை ஏற்படுத்தும் வகையிலும் இதனை அகற்ற வேண்டும். நம்பகமான, சாட்சிகள் மற்றும் பாதிக்கப்பட்டவர்களை பாதுகாத்தல் என்பது தண்டனையிலிருந்து தொடர்ந்தும் தப்புதல், பொதுப் பாதுகாப்புடன் நெருக்கமாக சம்பந்தப்பட்டுள்ளது. கலந்தாலோசனைக்கான செயலணியானது தமது பரிந்துரைகளில் வலுவானதும் சுயாதீனமானதுமான பாதுகாப்புக்கான உள்ளூர் மற்றும் சர்வதேச கோரிக்கைகளை மீள்வலியுறுத்துகின்றது.

9. இராணுவத்துடனும் பாதுகாப்பு பிரச்சினைகளுடனும் சம்பந்தப்பட்ட நம்பிக்கையை கட்டியெழுப்பும் ஏனைய பல்வேறு பொறிமுறைகளும் இந்த கலந்தாலோசனைகளின்போது அடையாளம் காணப்பட்டன. கலந்தாலோசனைக்கான செயலணியின் பரிந்துரைகளில் அவை உள்ளடக்கப்பட்டுள்ளன. அவையாவன சிவிலியன் விவகாரங்களில், பொருளாதாரம் மற்றும் சிவில் நிர்வாகம் என்பவற்றில் இராணுவம் ஈடுபடுதலை நிறுத்துதல், குறிப்பாக படையினரால் கைப்பற்றப்பட்ட பொதுமக்களின் காணிகளை துரிதமாக மீள வழங்கல், படையில் ஆட்குறைப்பு மற்றும் இராணுவமய நீக்கம் ஆகியவையாகும். பயங்கரவாத தடைச்சட்டம் (PTA) அல்லது வேறு சட்டங்களின் கீழ் குற்றம் சுமத்தப்படாத தடுத்து வைக்கப்பட்டுள்ளவர்கள் மற்றும் சரணடைந்தவர்களை விடுதலை செய்தல், பயங்கரவாத தடைச் சட்டத்தினை இரத்து செய்தல், தடுத்து வைக்கப்பட்டுள்ளவர்களின் பெயர் பட்டியலையும் அனைத்து தடுப்பு நிலையங்கள் குறித்த தகவல்களையும் வெளியிடல் என்பன குறித்து உறுதியான கோரிக்கைகளும் கிடைத்தன.

10. முரண்பாட்டைத் தீர்ப்பதற்கான அரசியல் தீர்வும் யாப்பு ரீதியான தீர்வும் நம்பிக்கையைக் கட்டியெழுப்புவதில் இன்றியமையாப் பங்குவகிக்கும் என்பது சமர்ப்பித்தல்களிலிருந்து பெறப்பட்டது. நல்லிணக்கத்திற்கும் நாட்டின் ஒற்றுமைக்கும் இது அத்தியாவசியமானது என்பதை சமர்ப்பித்தல்கள் வலியுறுத்தின. இதை கலந்தாலோசனைக்கான செயலணி தனது பரிந்துரைகளில் உள்ளடக்கியுள்ளது.

11. யுத்தக் குற்றங்களும் மானுடத்திற்கு எதிரான குற்றங்களும், பலவந்தமான காணாமல் போதல்களில் இருந்து அனைத்து நபர்களை பாதுகாப்பதற்கான சர்வதேச சாசனத்தின் கீழ் குற்றம் என்ற வரைவிலக்கணத்திற்கு அமைய, இலங்கை சட்டத்திற்குள் காணாமல் போதல்கள் குற்றம் போன்ற சர்வதேச குற்றங்களை குற்றமாக்கல் மற்றும் உள்ளடக்கல்

என்பனவும் பிரதான நம்பிக்கையை கட்டியெழுப்பும் பொறிமுறைகளாக சுட்டிக்காட்டப்பட்டன. அவை கலந்தாலோசனைக்கான செயலணியின் பரிந்துரைகளில் உள்ளடக்கப்பட்டுள்ளன.

12. இனத்துவப் பிரிவுகளுக்கு மேலாக பொதுமக்களாயினும சரி, போராளிகளாயினும் சரி பாதிக்கப்பட்டோருக்கு தென்பூட்டக் கூடிய உளசமுக ஆதரவும், உதவியும் வழங்கல் சகல நிலைமாறு கால நீதிப் பொறிமுறைகளின் வடிவமைப்பு, செயற்பாடுகளின்போது கருத்தில் கொள்ள வேண்டிய யாவற்றையும் உள்ளடக்கும் விடயமாக கலந்தாலோசனைகளிலிருந்து வெளிவந்தது. நிலைமாறுகாலநீதி, நல்லிணக்கம் ஆகியவற்றிக்கு ஏற்றவகையிலும் பாதிக்கப்பட்டோரின் கரிசனை, தேவை ஆகியவற்றிக்கு முதன்மையளித்தும் தேசிய ஒற்றுமைக்கும் நல்லிணக்கத்துக்குமான அலுவலகத்தின் உளசமுக செயலணியின் ஒத்துழைப்புடனும் செயற்பட வேண்டுமென அழுத்திக் கூறுகிறது.

13. இளைஞர், பெண்கள் தொடர்பான தனித்த அத்தியாயம் இந்த அறிக்கையில் இடம்பெறாத போதும் அவை யாவற்றையும் உள்ளடக்குவனவாகவும் சகல பொறிமுறைகளுக்கும் நல்லிணக்க நிகழ்ச்சித்திட்டத்திற்கும் எந்தவொரு சீர்திருத்தத்திற்கும் தொடர்பானவையாகவும் நோக்கப்பட்டுள்ளன. கலந்தாலேசனைகள் முழுவதிலும் பால்நிலை, இளைஞர் ஆகியவற்றின் சரிசமனான பிரதிநிதித்துவம் வற்புறுத்தப்பட்டது. குறிப்பாக சகல செயற்பாடு மட்டங்களிலும் பெண்களின் நியமனம் - தீர்மானம் எடுப்பவர்களாகவும் வழக்குத் தொடுநர்களாகவும், நீதிபதிகளாகவும் பெண்கள் நியமிக்கப்பட வேண்டும் எனக் கூறப்பட்டது. பொறிமுறைகளை இலகுவாக அணுகுதல், பால்நிலைத் தேவைகளைப் பொறிமுறைகளின் செயற்பாடுகளில் உள்ளடக்கல் தகுந்த இடம், இரகசியத்தன்மை, உறுதிப்படுத்தல், பாலியல் தொந்தரவு, துஸ்பிரயோகம் ஆகியவற்றிக்கு உள்ளாக்கப்பட்டோர் தொடர்பான கூருணர்வு, கௌரவம் அளித்தல், தாய்மாரின் தேவைகளுக்கான அக்கறை ஆகியவற்றை வற்புறுத்தின. இவற்றைக் கலந்தாலோசனைக்கான செயலணி ஏற்றுக் கொள்வதுடன் தேசிய பெண்கள் ஆணைக்குழுவுக்கான நீண்ட கால கோரிக்கையையும் ஆதரிக்கிறது.

14. காணி என்பது நல்லிணக்கத்துக்கு மையமாக அமையும் இன்னோர் அழுத்தம் நிறைந்த பிரச்சினையாகும். இராணுவத்தாலும் வனவிலங்கு திணைக்களம் போன்ற வேறு அரச நிறுவனங்களாலும் ஆக்கிரமிப்பு, ஏனைய இனத் குழுமங்களால் காணிகள் மற்றும் மீன்பிடி நீர்நிலைகளின் இரண்டாம் நிலை ஆக்கிரமிப்பு உள்ளடங்கலாக பல்தரப்பு சமர்ப்பித்தல்களிலும் இது வெளிவந்தது. தாமதமின்றி இனங்களுக்கு இடையிலான சிக்கலான காணி முரண்பாடுகளை அடையாளப்படுத்தக் கூடிய பொறிமுறைகள் உள்ளடங்கலாக விசேட கொள்கை நடவடிக்கைகள் ஏற்படுத்தப்பட வேண்டும். தேசிய ஆணைக்குழுவுக்கு தற்போது இருக்கும் யாப்பு ரீதியான ஏற்பாட்டின் நடைமுறைப்படுத்தலை கலந்தாலோசனைக்கான செயலணி பரிந்துரைக்கிறது.

15. கலந்தாலோசனைகளின்போது சுட்டிக்காட்டப்பட்ட நிலைமாறுகால நீதியில் அரசாங்க உயர்மட்டங்களின் பரப்புரையும் அதனை முன்னெடுத்தலும் நிலைமாறுகால நீதிக்கும் நல்லிணக்க கொள்கைக்கிடையிலான இணக்கமும் கலந்தாலோசனைக்கான செயலணியின் பரிந்துரைகளில் முன்னுரிமைப்படுத்தப்பட்டுள்ளன. ஆகையால் பொறிமுறைக்கான கொள்கை மற்றும் செயற்பாட்டு சட்டகத்துடன் நல்லிணக்கத்திற்கான திட்ட வரைபை அரசாங்கம் வெளிப்படுத்துவது முக்கிய தேவையாகும். இத் திட்டவரைபுடன் தொடர்புடைய அமைச்சுகள் உட்பட நல்லிணக்க செயற்பாடுகள் பொறுப்பளிக்கப்பட்ட பல்வேறு அரச நிறுவனங்களையும் அவற்றுக்கிடையேயான உறவுகளையும் அரசாங்கம் தெளிவுபடுத்த வேண்டும்.

16. இடம், பணியாற்றும் ஆட்கள், பணியாற்றும் மொழிகள் என்பவற்றின் அடிப்படையில் பொறியமைப்புக்களை இலகுவாக அணுகும் தன்மையை உறுதி செய்வதற்கான முக்கியத்துவமும் கலந்தாலோசனைகளின்போது வலியுறுத்தப்பட்டது: அதேபோன்று,

மாற்றுத்திறனாளிகள் மற்றும் விளிம்புநிலையினரின் தேவைகளும் எடுத்துரைக்கப்பட்டன. பிரேரிக்கப்பட்ட அனைத்து பொறியமைப்புக்களின் அனைத்து மட்டங்களிலும் இயலுமான வரையில் பாதிக்கப்பட்டவர்களின் பிரதிநிதித்துவம் வேண்டும் என்பது பொதுக்கருத்தாக இருந்தது. மேலும் நிலைமாறுகால நீதிப் பொறிமுறைகள், இல்லாமைக்கான சான்றிதழ் (Certificate of Absence) போன்ற ஏற்பாடுகள் ஆகியவற்றில் திரிபுபடுத்தலற்ற பொருத்தமான மொழியின் பயன்பாடும் வலியுறுத்தப்பட்டன. கலந்தாலோசனைக்கான செயலணி இந்தக் கோரிக்கைகளை ஆமோதிப்பதுடன் பாதிக்கப்பட்ட குடும்பங்களின் பிரதிநிதிகள், மனித உரிமைப் பாதுகாவலர், சிவில் சமூக செயல்வாதிகள் மற்றும் யாப்புப் பேரவையினால் முன்மொழியபபட்ட பட்டியலில் இருந்து ஜனாதிபதியால் நியமிக்கப்பட்ட சர்வதேச சமூகத்தினர் ஆகியோரின் பிரதிநிதித்துவத்துடன் கூடிய ஒட்டுமொத்தமான கண்காணிப்பு அமைப்பு ஒன்றையும் பரிந்துரைக்கின்றது. இக்கண்காணிப்பு அமைப்பானது ஜனாதிபதிக்கு அறிக்கையிடுவதுடன் அதன் அறிக்கைகளைப் பகிரங்கப்படுத்தவும் வேண்டும்.

இ. பொறிமுறைகள் தொடர்பான பரிந்துரைகள்

1. கலந்தாலோசனைகள் முன்னெடுக்கப்பட்டு வந்த வேளையில், காணாமல் போனோர் அலுவலகம் (கா.போ.அ) பற்றி அரசாங்கமானது சட்டமூலம் ஒன்றைப் பாராளுமன்றத்தில் சமர்ப்பித்தது. பாராளுமன்றத்தில் குறிப்பிடத்தக்க இடையூறின் பின்னர் அது இறுதியில் நிறைவேற்றப்பட்டது. ஆச்சரியமற்ற வகையில், இது குறித்து அரசாங்கத்தின் மீது விமர்சனம் முன்வைக்கப்பட்டது, அத்துடன் கலந்தாலோசனைக்கான செயலணியையும், அதன் கலந்தாலோசனைகளையும் பற்றிய அரசாங்கத்தின் பற்றுறுதி குறித்து சந்தேகங்கள் எழுப்பப்பட்டன. காணாமல் போனோர் அலுவலகம் தொடர்பான காலந்தாலோசனைக்கான செயலணி வெளியிட்ட. இடைக்கால அறிக்கை இந்த இறுதி அறிக்கையில் பின்னிணைப்பாகச் சேர்க்கப்பட்டுள்ளது.

2. எவ்வாறாயினும், காணாமல் போனோர் அலுவலகச் சட்டம் நிறைவேற்றப்பட முன்னரும், நிறைவேற்றப்பட்ட பின்னரும், காணாமல் போதல் பிரச்சினைகள் தொடர்பில் பல்வேறு சமர்ப்பித்தல்கள் குறிப்பாக வடக்கு மற்றும் கிழக்கில் நடைபெற்ற பொதுக்கூட்டங்களில் பெரும் தொகையாக முன்வைக்கப்பட்டன. மூன்று தசாப்தங்களுக்கு மேலாக தொடரும் இப்பிரச்சினையும், காணாமல் போன தமது குடும்ப உறுப்பினர்களை கண்டறிவதற்கு ஏதேனும் செய்யப்படலாம் என்ற குடும்ப உறுப்பினர்களின் அவசர அங்கலாய்ப்பும் சட்டமூலம் குறித்த பொது மக்கள் கலந்துரையாடலும், காணாமல் போதலின் வகைகளும் இப்பிரச்சினை சார்ந்த குடும்பங்களின் ஒன்று சேர்தலும் இதற்கு பங்களித்திருக்கலாம். காணாமல் போதல் தன்னிச்சையற்ற தன்மை அலுவலகத்தின் பெயரில் பிரதிபலித்தல், வழக்கு தொடுனர் அதிகார சபைகளுடன் தகவலை பரிமாறல் தொடர்பில் கா.போ.அ இன் உரிமைக்கான மட்டுப்பட்ட தன்மை அலுவலகங்களின் அணுகும் முறை, மொழிஆற்றல், பிரதிநிதித்துவம், கா.போ.அ இல் காணாமல் போனோரின் குடும்பங்களின் ஈடுபாடு மற்றும் பாதிக்கப்பட்டவர்களுக்கான பாதுகாப்பு என்பவற்றை சுட்டிக்காட்டுவதாக பிரதான கோரிக்கைகள் அமைந்துள்ளன. காணாமல் போனோரின் சில குடும்ப உறுப்பினர்களால் நீதி மற்றும் பரிகாரங்கள் தொடர்பான கலந்துரையாடல்கள் காலத்திற்கு முந்தியதாகவும் சிலசமயங்களில் அபாயரகமானதாகவும் கருதப்பட்டன. யுத்தத்தின்போதோ அல்லது தெற்கு கிளர்ச்சியின்போதோ காணாமல் போனவர்கள் இலங்கையிலோ அல்லது வெளிநாடுகளிலோ தடுத்து வைக்கப்பட்டுள்ளனரா என்பதை உடனடியாக உறுதிசெய்வதை அவசர பணியாக அவர்கள் கருதினர்.

3. பரிகாரங்கள் பல்வேறுபட்ட வகையில் புரிந்துகொள்ளப்பட்டுள்ளன. ஆனால் மக்களின் இழப்பு மற்றும் இன்னல் தொடர்பில் இன, மத வேறுபாடுகளுக்கு அப்பால் உறுதியான

அங்கீகாரமும், ஆதரவும் உள்ளன. பரிகாரங்களுக்கான கோரிக்கையின் மையமாக நீதிக்கான கோரிக்கையும் தனிநபர்கள் அல்லது சமுகங்களுக்கு எதிராகப் புரியப்பட்டிருக்கும் குற்றமானது நிவாரணம், திருத்தல் உரிமையாளரிடம் திருப்பிக் கொடுத்தல் என்பனவற்றின் மூலம் சரிசெய்யப்பட்டல் வேண்டும் என்ற உணர்வாகவும் அமைந்துள்ளது. அவ்வாறே, பரிகாரத்திற்கான நோக்கமானது பிரஜைகளுக்கு இழைத்திருக்கக்கூடிய தவறுகளுக்கான அரசின் பொறுப்புடமை, அவர்களது இன்னல்களை ஏற்றுக்கொள்ளலும் அங்கீகரித்தலும் என'பனவற்றின் அடிப்படையில் விளக்கப்பட்டுள்ளது. மேலும் நீதிக்கான கோரிக்கை பரிகாரம் என்ற வடிவமாக தெளிவாகக் கூறப்பட்டதுடன் சில சமயங்களில் அதுவே கேட்கப்பட்ட பரிகாரமாகவும் உள்ளது. குறிப்பாக, யுத்தம் அல்லது தெற்கு கிளர்ச்சியின் விளைவாக 1980களில் கொலை மற்றும் காணாமல் ஆக்கப்பட்டமையால் வேதனையுற்றோருக்கும் குடும்ப உறுப்பினர் ஒருவரை இழந்தமையால் பல்வேறு மோசமான விளைவுகளை எதிர்கொள்ள தொடர்ந்து போராடியவர்களுக்கும் தமது இன்னல்களை நீக்க அரசிடம் இருந்து எதிர்பார்க்க் கூடியது நட்டஈடு மாத்திரமே என்ற எண்ணம் உள்ளது. போதுமானதும் விரும்பத்தக்கதுமான பரிகாரம் நீதி கிடைப்பது என்பதையே நாடெங்கிலுமிருந்து கிடைத்த சமர்ப்பித்தல்கள் கூறியுள்ளன.

4. இனத்துவம் மற்றும் போர் தொடர்பான உரிமை மீறல்கள் என்ற அடிப்படையில் மாத்திரம் வேதனை எடுத்துரைக்கப்படவில்லை. வர்க்க அடிப்படையில் சில சமூகங்களும் மலையகத்தமிழர்களும், பழங்குடியினரும் கட்டமைப்புசார் வன்முறைகளுக்கும் ஓரங்கட்டலுக்கும் உள்ளாகியமை கூறப்பட்டது. நில அபகரிப்பு, பலவந்தமான குடியேற்றம் முதலிய மக்களின் சமுக பொருளாதார உரிமை மீறல்கள் ஆகியவையும் மீண்டும் மீண்டும் வலியுறுத்தப்பட்டன. அபிவிருத்தி திட்டங்களுக்காக நகரப்புற மக்களின் நிலம் எடுத்துக்கொள்ளப்பட்டமையும் இவற்றில் உள்ளடங்கும். பழங்குடியினர் தமக்குரிய வளங்கள் மீதான உரிமை சுரண்டப்படும் பிரச்சனையையும் எழுப்பினர்.

5. நட்ட ஈடு வடிவிலான பரிகாரமானது நீதி, பொறுப்புடைமை ஆகியவற்றை குலைத்து விடலாம் அல்லது அவற்றுக்கு மாற்றீடாக வழங்கப்படலாம் என்பதன் அடிப்படையில் ஆத பற்றிய தயக்கத்தையும் அச்சத்தையும் சமர்ப்பித்தல்கள் வெளிப்படுத்தின. வடக்கு மற்றும் கிழக்கில் குறிப்பாக காணாமல் போனோரின் குடும்பங்கள் மத்தியில் இப்பயம் வெளிப்பட்டது.

6. இழப்பீடுகளுக்கான தனியான அலுவலகத்திற்கான தேவையை மிகச்சில சமர்ப்பித்தல்களே குறிப்பிட்டன. இழப்பீடுகளுக்கான கோரிக்கைகள் தனிப்பட்டதாக அல்லது கூட்டானதாக வகைப்படுத்தப்படலாம். அத்துடன் இவை பொருள் பணம் ஆகியவற்றிலிருந்து குறியீட்டுத் தன்மை வாய்ந்தவை வரைக்கும் பல்வேறு வகையினதாக உள்ளன. இழப்பீடு பற்றிய தெளிவானதும் வெளிப்படைத்தன்மையுள்ளதும் நேரடியாகப் பாதிக்கப்பட்டவர்களை மையப்படுத்தியதுமான நிகழ்ச்சி திட்டங்களின் வடிவமைப்பு அவர்களின் செயற்திறன் மிக்க பங்குபற்றலை உள்ளடக்கியதும் சமமான முறையில் பரிகாரங்களை அளிக்கக் கூடியதுமாக அமைய வேண்டும்.

7. பணப் பரிகாரங்கள் வெவ்வேறு வகையான இழப்புக்களுக்கும் பாதிக்கப்பட்ட குழுவினருக்கும், தப்பி பிழைத்தோருக்கும் பின்வரும் முறையில் அளிக்கப்படலாம்.

அ) குடும்ப உறுப்பினர் ஒருவரின் மற்றும் பிரதான உழைப்பாளர் ஒருவரின் இழப்புக்கான பரிகாரங்கள்

ஆ) காணாமல் போனவர்கள் /தொலைந்து போனவர்களை தேடுவதில் நேர்ந்த பொருள்சார்/பொருள்சாரா செலவுகளுக்கான பரிகாரங்கள்

இ) பாலியல் வன்முறை அங்கவீனம் உள்ளடங்கலாக உடல்சார் வன்முறை/உடற்காயத்திற்கான பரிகாரங்கள்

ஈ) வாக்குரிமையை மீள வழங்கல் உள்ளடங்கலாக உள்ளக மற்றும் வெளியக இடப்பெயர்வுக்கான பரிகாரங்கள்

உ) சொத்து மற்றும் உடைமை இழப்புக்கான பரிகாரங்கள்

ஊ) உளசமூகத் தாக்கம் மற்றும் உளநெருக்கீட்டுக்கான பரிகாரங்கள்

எ) மரபுசார் வாழ்க்கை முறையின் இழப்புக்கான பரிகாரங்கள்

கொல்லப்பட்ட அல்லது காணாமல் போனோரின் இலகுவில் பாதிக்கப்படக் கூடிய குடும்ப உறுப்பினர்களுக்கான வேலைவாய்ப்பு போன்ற உடனடித் தேவைகளை எட்டுவதற்கான இடைக்கால இழப்பீடுகள் மற்றும் சிறுவர்களுக்கான கல்வி புலமைப்பரிசில் போன்ற ஒரே தடவையிலான இழப்பீடுகளுக்கான கோரிக்கைகளும் முன்வைக்கப்பட்டுள்ளன.

8. நினைவுகூரலுக்கான நிகழ்வுகள் மற்றும் இடங்கள் என்பவற்றின் வடிவில் குறியீட்டுப்பாங்கான இழப்பீடுகளையும் உத்தியோகப்பூர்வ ஏற்றுக் கொள்ளளையும் மன்னிப்புக் கோரலையும் குறிப்பிடத்தக்க எண்ணிக்கையிலான சமர்பபித்தல்கள் எடுத்துக் கூறின.

9. அனைத்துப் படிநிலைகளிலும் பிரஜைகளை உள்ளடக்கிய நினைவுகூரலிற்கான தேவை பற்றிய குறிப்பிடத்தக்க வலியுறுத்தல்களை பல சமர்ப்பித்தல்கள் முன்வைத்தன. நினைகூரலில் பிரபல வடிவமான நினைவுக்கட்டிடங்களை நினைவின் ஒரேயொரு குறியீடாகக் கருதாமை, துன்பத்தின் பல்வகையான எடுத்துரைப்புக்களுக்கு மதிப்பளித்தல், சில குழுக்கள் மீளப் பாதிக்கப்படக் கூடிய அபாயம் ஆகியவற்றைக் கருத்தில் கொண்டு வடிவமைக்கப்பட வேண்டும். இவற்றிக்கு மாற்றீடாக நூல் நிலையங்கள், அருங்காட்சியங்கள் போன்ற மக்கள் செயற்திறனுடன் ஈடுபடக் கூடியதும் கற்றலுக்கு வழி செய்யக் கூடியதுமான மாற்றிடங்களும் பிரேரிக்கப்பட்டுள்ளன. நினைவுபடுத்துவதற்கான இடங்கள் கட்டாயம் நினைவுக்கட்டிடங்களைக் கொண்டிருக்க வேண்டியதில்லை எனவும் சமர்ப்பித்தல்கள் சுட்டிக்காட்டின. எடுத்துக்காட்டாக, குணப்படுத்தும், அமைதிப்படுத்தும் இடங்களாக மரங்கள், பறவைகள் மற்றும் நீர் நிலைகள் நிறைந்த உயிர்ப்புள்ள நினைவுபடுத்தும் இடங்கள் தேவை என முள்ளிவாய்க்காலைச் சேர்ந்த பெண்கள் கூறியதாக ஒரு சமர்ப்பித்தல் குறிப்பிட்டுள்ளது.

10. வடக்கில் தற்போதுள்ள நினைவுச்சின்னங்கள் தொடர்பில் சிங்கள தமிழ் சமூகங்களுக்கிடையில் குறிப்பிடத்தக்க வேறுபாடான பார்வைகள் உள்ளன. இராணுவத்தினரால் ஈட்டப்பட்ட வெற்றி, பெருமிதம் ஆகியவற்றின் அடையாளமாகவும், நினைவுகூரலுக்கான இடமாகவும் இந்த நினைவுச்சின்னங்களை சிங்கள சமர்ப்பித்தல்கள் குறிப்பிட்ட அதேவேளை, தாம் தோற்றுப் போனவர்கள் என்பதை தமக்கு நினைவுபடுத்தும் நோக்கத்துடன் இவை உருவாக்கப்பட்டவையாக தமிழர்கள் கருதுகின்றனர். இந்த நினைவுச்சின்னங்கள் கொண்டாடும் வெற்றியானது, பல்வேறு அப்பாவி உயிர்களை இழந்தே பெறப்பட்டது என்ற துன்ப உணர்வையே அவற்றை தாண்டிச் செல்லும் போது அவர்கள் பெற்றதாகக் கூறினர்.

11. தற்போதுள்ள நினைவுச்சின்னங்கள்/கட்டிடங்கள் பற்றிய விவாதங்களுக்கு மேலதிகமாக படுகொலைகள், காணாமல் ஆக்கப்பட்டமை ஆகியவற்றால் இழக்கப்பட்ட உயிர்களின் குறியீடாக புதிய நினைவுச் சின்னங்களுக்கான கோரிக்கைகள் நாட்டின் பல்வேறு பகுதிகளில் இருந்தும் எழுப்பப்பட்டு வருகின்றன. யுத்தத்திற்கு பின்னரான காலப்பகுதியில்

தியவன்னாவில் அழிக்கப்பட்ட தெற்குக் கிளர்ச்சியில் உயிரிழந்த பொது மக்களுக்கான நினைவுச் சின்னத்தின் புனர்நிர்மாணத்தின் தேவையை ஒரு சமர்ப்பித்தல் குறிப்பிட்டது.

12. பகிரங்கமாகவும் தனிப்படவும் வருந்துதலுக்கான உரிமை சார்ந்த விடயங்களும் கூறப்பட்டன. வடக்கு, கிழக்குப் பகுதிகளில் குறிப்பாக தழிழீழ விடுதலை புலிகளின் (த.வி.பு) கல்லறைகள் இடிக்கப்பட்டமை சார்ந்து அது ஏற்படுத்திய மனக்குறைகளும் உயிரிழந்தவர்களின் புனிதத்தன்மையை பாதுகாக்க வேண்டிய தேவையும் அடிக்கடி எடுத்துக் கூறப்பட்டன. குடும்பங்கள், குறிப்பாக முன்னாள் த.வி.பு போராளிகளின் குடும்பங்கள், அச்சுறுத்தல் மற்றும் வற்புறுத்தல் காரணமாக தனிப்பட்ட முறையில்கூட தமது வேதனையை வெளிப்படுத்துவதற்கான சுதந்திரம் இன்மையை வெளிப்படுத்தின. ‘‘மாவீரர் தினம்’’ (உயிரிழந்த த.வி.பு போராளிகளை நினைவு கூரல் தினம்) அனுஷ்டித்தலை தொடர்ந்து முன்னெடுப்பதற்கு குடும்ப உறுப்பினர்களுக்கு அனுமதி வழங்கப்படல் வேண்டும் என்ற விடயமும் வடக்கில் எழுப்பப்பட்டது. குடும்ப உறுப்பினர்கள், குறிப்பாக உயிரிழந்த த.வி.பு போராளிகளின் தாய்மார், தமது வீடுகளில் த.வி.பு இன் சீருடையில் தமது மகனின் புகைப்படத்தை வைத்திருக்கும் விருப்பத்தை வெளிப்படுத்தினர். புதைக்கப்பட்ட இடங்களைச் சீரமைக்கவும் அவற்றை குடும்பங்களுக்கு திறந்து விடவும் பின்னாளில் அவற்றில் எழுப்பப்பட்டுள்ள கட்டிடங்களை அகற்றுமாறும் கலந்தாலோசனைக்கான செயலணி பரிந்துரை செய்கின்றது.

13. உயிரிழப்பு அல்லது தமக்கு எதிராக நிகழ்த்தப்பட்ட தீங்குகளை நினைவு கூருவதற்காக வெவ்வேறு சமூகங்கள் வெவ்வேறு தினங்களை குறிப்பிட்டன.

14. ஏனைய பொறிமுறைகளுடனான இணைப்பு தொடர்பில், இழப்பீடுகளை ஏனைய செயற்பாடுகளில் இருந்து வேறுபட்டதாக பெரும்பாலானவர்கள் நோக்கவில்லை. ஏனைய செயற்பாடுகளின், குறிப்பாக உண்மை மற்றும் நீதிச் செயற்பாடுகளின் அங்கமாக இழப்பீடுகள் அமைய வேண்டும் என பெரும்பாலானோர் கருதினர். தனிப்பட்ட மற்றும் கூட்டு வரலாறாக ஆவணப்படுத்தல், பாதுகாத்தல் வடிவிலும் இழப்பீடுகள் அமையலாம் என்ற கருத்தும் காணப்பட்டது.

15. பிரேரிக்கப்பட்ட உண்மை, நீதி, நல்லிணக்கம் மற்றும் மீள்நிகழாமைக்கான ஆணைக்குழுவின் (உ.நீ.ந.மீ.நி.ஆ) குறிக்கோள்கள் தொடர்பில் உண்மை தேடுவதன் / கூறுவதன் பெறுமதி தொடர்பில் கலந்தாலோசனைக்கான செயலணியானது குறிப்பிடத்தக்களவு சமர்ப்பித்தல்களை பெற்றது. பல்வேறு குறிக்கோள்கள் அடையாளங்காணப்பட்ட போதும், பெரும்பாலான சமர்ப்பித்தல்கள் பின்வருவற்றைக் குறிப்பிட்டன.

உ.நீ.ந.மீ.நி.ஆ ஆனது,

அ) உண்மையை நிறுவுதல்.

ஆ) முரண்பாட்டின் அடிப்படைக் காரணிகளைத் தீர்மானித்தல்

இ) வன்முறை குற்றம் புரிந்தர்வகளை தண்டித்தல்

ஈ) சமமான உரிமைகளை எட்டுதல்

உ) வரலாற்றின் பல்வேறு எடுத்துரைப்புக்களை கட்டியெழுப்பல்

ஊ) மீள்நிகழாமைக்கு பரிந்துரைகளை எடுத்துரைத்தல்: வன்முறைகளுக்கும், துஷ்பிரயோகங்களுக்கும் நிவாரணத்தை நாடுவதற்கு பாதிக்கப்பட்டவர்களுக்கு வசதியளித்தல்

முந்தைய ஆணைக்குழுக்களின் தோல்வி மற்றும் நடவடிக்கை எடுக்காமையின் வரலாறு ஆகியவை போலன்றி உண்மையை நாடுவதற்கான அணுகுமுறை கடந்தகால முயற்சிகளை

விட அடிப்படையில் வித்தியாசமாக இருக்க வேண்டும் எனச் சமர்ப்பித்தல்கள் குறிப்பிட்டன. எனவே, தற்போதுள்ள பணியிலிருந்து உ.நீ.ந.மீ.நி.ஆ தமது கடமைகளைத் தொடங்க வேண்டும் எனவும், முந்தைய ஆணைக்குழுக்களின் பரிந்துரைகளை நடைமுறைப்படுத்தல் வேண்டும் எனவும், உறுதியான நடவடிக்கைகள் தொடர்ந்து நடைபெற வேண்டும் எனவும் அவை வலியுறுத்தினர்.

16. பெரும்பாலான சமர்ப்பித்தல்கள் யாவரையும் இணைத்துக் கொள்ளும் அணுகுமுறையை முன்வைத்தன. பாதிக்கப்பட்ட தனிநபர்கள், குழுக்கள் , சமூகங்கள் ஆகியவற்றை இணைத்துக் கொள்ள வசதியளிக்கும் பரந்த கால அளவினையும் பரிந்துரை செய்தன. ஆயுத முரண்பாடுகள் மற்றும் காலக்கிரமமான வன்முறைகள் குறிப்பாக த.வி.பு க்கும் இலங்கை அரசாங்கத்திற்குமிடையிலான வன்முறை (1983-2009) , இளைஞர் கிளர்ச்சி, மக்கள் விடுதலை முன்னணி (ஜே.வி.பி) க்கும் இலங்கை அரசாங்கத்திற்குமிடையில் நிகழ்ந்த அரசியல் வன்முறை (1971 மற்றும் (1987-89), தமிழர்களுக்கு எதிரான படுகொலைகள் (1983), சிறுபான்மை மதங்களுக்கு எதிரான பாரபட்சம் , வன்முறை (பிரதானமாக யுத்தத்திற்குப் பின்), மற்றும் அரசு சார்ந்த ஏனைய வன்முறைகளையும் சமர்ப்பித்தல்கள் குறிப்பிட்டன.

17. பிரேரிக்கப்பட்ட ஆணைக் குழுவின் கடமைகளும் பொறுப்புக்களும் ஏற்கனவே நிறுவப்பட்ட விசாரணைகளுக்கான ஜனாதிபதி ஆணைக்குழுவைப் போலல்லாது தெளிவாக வரையறுக்கப்பட வேண்டும். உ.நீ.ந.மீ.நி.ஆ ஆனது உண்மையை நிறுவுதில் விசாரிக்கும் பாத்திரத்தை வகிக்க வேண்டும். குற்றவியல் செயற்பாடுகளை வழக்குத் தொடுக்கும் அமைப்புக்கு அனுப்பும் பாத்திரமும் வகிக்க வேண்டும். அதே சமயம் பொதுமன்னிப்பு வழங்குவது உண்மையைச் சொல்ல முன் வருவோருக்கு ஒரு ஊக்கியாக இருக்கலாம். கட்டளைகளை பிறப்பிக்கும் கீழ் மட்டங்களைச் சேர்ந்தோருக்கும், பாதிக்கப்பட்டோருடன் கலந்தாலோசித்து பொதுமன்னிப்பு வழங்கும் கருணை சார் அணுகுமுறையைக் கடைப்பிடிக்கலாம் எனவும் கூறினர். ஏனைய சமர்ப்பித்தல்கள் பொது மன்னிப்பைக் கண்டிப்பாக மறுத்தன. போர் குற்றங்களுக்கோ, மானுடத்திற்கு எதிரான குற்றங்களுக்கோ, சித்திரவதை, காணாமல் ஆக்கப்படல், பாலியல் வல்லுறவு கூட்டு மொத்தமான மனித உரிமை மீறல்களுக்கோ பொது மன்னிப்பு வழங்கக் கூடாது என்பதை கலந்தாலோசனைச் செயலணி குறிப்பிடுகிறது.

18. கடந்த கால உரிமை மீறல்களையும் பாரபட்சமான அரச கொள்கைகளையும் அடையாளம் கண்டு நிவர்த்தி செய்வதற்கான அதிகாரதகை் ஆணைக் குழு கொண்டிருக்க வேண்டும் என சமர்ப்பித்தல்கள் பரிந்துரைத்தன. உ.நீ.ந.மீ.நி.ஆ ற்கு நல்லிணக்கத்திற்கான ஏனைய பொறிமுறைகள் ஆகியவற்றுடனான இணைப்பை/தொடர்பை குறிப்பாக நீதிப் பொறிமுறை, இழப்பீட்டுக்கான அலுவலகம் பொதுவாக அங்கீகரிக்கப்பட்டது. ஒரே ஒரு சமர்ப்பித்தல் மாத்திரம் விசேட நீதிமன்றுடன் இந்த ஆணைக்குழு தொடர்புபடலாகாது எனவும் நல்லிணக்கம், மீள்நிகழாமை ஆகியவற்றையே குவிமையப்படுத்த வேண்டும் எனவும் கூறியது.

19. உ.நீ.ந.மீ.நி.ஆ ன் விழிப்புணர்வு ஏற்படுத்தல், வெளியகச்செயற்பாடு மற்றும் தகவல் பகிரலில் ஊடகவியலாளர்களினதும், கலைஞர்களினதும் பங்குபற்றலின் முக்கியத்துவம் குறித்து குறிப்பிடத்தக்க வகையில் அழுத்திக்கூறப்பட்டிருந்தது. ஆணைக்குழுவினால் பெறப்பட்ட தகவல்களும், அதன் இறுதி அறிக்கையும் மும் மொழிகளிலும் பரவலாக பொது மக்களுக்குக் கிடைக்க வேண்டுமென சமர்ப்பித்தல்கள் கோரின. நல்லிணக்கத்தை முன்னிறுத்துவதற்கு மற்றும் பாதிக்கப்பட்டவர்களுக்கு உதவும் நடைமுறை நோக்கத்துடன் மீளநிகழாமைக்கான வரலா்றுசார் விளக்கத்தின் உள்ளடக்கமாகவும், பிரதானமாக அடுத்த தலைமுறைக்காக தகவல்களை ஆவணப்படுத்துவதற்கான மற்றும் சேமிப்பதற்கான முக்கியத்துவத்தையும் சமர்ப்பித்தல்கள் அங்கீகரித்தன. மேற்குறிப்பிட்ட விடயங்களை

ஒப்புக் கொள்வதுடன் , உ.நீ.ந.மீ.நி.ஆ இன் முடிவுகள் தேசிய கல்வி பாடவிதான சீர்திருத்திலும் மற்றும் பாடநூல்களிலும் உள்ளடக்கப்பட வேண்டும் எனவும் கலந்தாலோசனைக்கான செயலணி பரிந்துரைக்கின்றது.

20. பாதிக்கப்பட்டோரில் தேர்தெடுக்கப்பட்ட குழுக்கள் பகிரங்க மன்றில் தமது வாக்கு மூலங்களை அளிக்கவும் அதே சமயம் தனிப்பட அவற்றைக் கூறவும் அதன் தெரிவு இருக்க வேண்டுமென சமர்ப்பித்தல்கள் கூறின. அறிக்கையிடுதல் போல முறையீடுகளைப் பெறுவதும் அபராதம் விதிப்பதும் முக்கிய செயற்பாடாகக் கருதப்பட்டது. ஆணைக்குழுவின் பதவிக்காலம் குறித்து கருத்து தெரிவித்த சமர்ப்பித்தல்கள் இரண்டு வருடங்கள் போன்ற ஒரு குறுகிய காலப்பகுதியில் அதன் பணியை நிறைவு செய்ய வேண்டும் எனக் குறிப்பிட்டன. முறைப்பாடுகளின் அளவைப் பொறுத்து ஆணைக்குழுவின் காலப்பகுதி தீர்மானிக்கப்படவேண்டுமென கலந்தாலோசனைக்கான செயலணி பரிந்துரைக்கின்றது.

21. உ.நீ.ந.மீ.நி.ஆ இன் கட்டமைப்பு தொடர்பில் சில சமர்ப்பித்தல்கள் கருத்துரைகள் வெளியிட்டன. பொறியமைப்புக்கான அணுகும் வசதியை உறுதி செய்வதில் ஆலோசனைகளை முன்வைத்தன. பரவலாக்கப்பட்ட கட்டமைப்பினை இந்த சமர்ப்பித்தல்கள் பிரேரித்தன. அத்துடன், பாதிக்கப்பட்ட சமூகங்கள் உ.நீ.ந.மீ.நி.ஆ இனை அணுகுவதற்கு ஏதுவாக இருக்க வேண்டும் என வலியுறுத்தின. நாடெங்கிலும் உள்ள கிராமங்களுக்குச் செல்வதன் மூலம் பாதிக்கப்பட்ட சமூகங்களிடம் இருந்து செயற்றிறன் மிக்க வகையில் பொறிமுறையானது தகவல்களைப் பெற வேண்டும் எனவும் ஆலோசனை கூறின. உ.நீ.ந.மீ.நி.ஆ இன் செயற்பர்டுசார் சுயாதீனத் தன்மை மற்றும் தடைகளின்றி தமது ஆணையை பூர்த்தி செய்தல் ஆகியனவற்றுக்கு ஏதுவாக போதியளவு நிதி ஒதுக்குதல் என்பனவும் சமர்ப்பிப்புக்களில் வலியுறுத்தப்பட்டன.

உ.நீ.ந.மீ.நி.ஆ ஆனது பதவிக்காலம் முடிவடையும் போது பாராளுமன்றத்திற்கு அறிக்கை ஒன்றை சமர்ப்பிக்க வேண்டும் எனவும், அது மூன்று மொழிகளிலும் மக்களுக்குப் பகிரங்கப்படுத்தப்படல் வேண்டும் எனவும் கலந்தாலோசனைக்கான செயலணி பரிந்துரைக்கின்றது. அதே நடைமுறைக்கு அமைய தமது பணி சார்ந்த ஆண்டறிக்கைகளை உ.நீ.ந.மீ.நி.ஆ வெளியிட வேண்டும். வினைத்திறன் மிக்க விழிப்புணர்வு ஏற்படுத்தலை மற்றும் பிரத்தியேகமான இணையத்தளம் மற்றும் வெளியக அலகை உள்ளடக்கிய தொடர்பாடல் பிரசாரத்தை அது முன்னெடுக்க வேண்டும். இதன் மூலம் பொது அமர்வுகளிற்கு முன்னரும், அமர்வுகளின் போதும் அமர்வுகளின் பின்னரும் மக்களுடன் மற்றும் ஊடகத்துடனுமான ஈடுபாட்டினை உறுதி செய்ய முடியும்.

22. நாட்டின் அனைத்துப் பாகங்களிலும் இருந்து பெறப்பட்ட சமர்ப்பித்தல்களில் நீதியின் முக்கியத்துவம் வலியுறுத்தப்பட்டிருந்தது. யுத்தம் மற்றும் அதற்குப் பின்னரான சூழ்நிலையில் முன்னெடுக்கப்பட்ட கடந்த கால குற்றங்களுக்கான பொறுப்புடைமை, குழு உரிமைகளின் மீறல்கள், இனத்துவ, அல்லது மத குழுமங்களுக்கு எதிரான வன்முறை, தெற்கு கிளர்ச்சியின் போது புரியப்பட்ட குற்றங்கள், ‘அன்றாட வன்முறை’ தண்டனையிலிருந்து தப்பித்தலை முடிவுறுத்துவதற்கான தேவையின் அங்கீகாரம் போன்றன உள்ளடங்கலாக பல்வேறு வழிகளில் அது விளக்கப்பட்டிருந்தது. மறுக்கப்பட்ட, மீறப்பட்ட கூட்டு உரிமைகளுக்கான அரசியல் மற்றும் பொருளாதார தீர்வுகளை வழங்கி, மீள் நிகழாமையை உறுதி செய்து, நல்லிணக்கத்தை ஏற்படுத்துவதில் தற்போதுள்ள நீதி முறைமையின் தோல்வியை அடையாளப்படுத்தல் தொடர்பிலும் நீதி விளக்கப்பட்டிருந்தது. நீதியானது நல்லிணக்கத்தைக் குறைத்து மதிப்பிட்டு, இன/மத சமூகங்களை மேலும் பிளவுபடுத்திவிடக் கூடும் என ஏனையோர், பிரதானமாக சிங்கள சமுகத்தைச் சேர்ந்தோர் அச்சம் வெளியிட்டனர். நாடு முழுவதிலும் இருந்து எழுந்த நீதிக்கான அபரிமிதமான கோரிக்கை, நிவாரணம் வழங்கல், வன்முறைகளை அறிதல், பொறுப்புடமையைக் கட்டியெழுப்பல் மற்றும் பாதிக்கப்பட்டவர்கள், சாட்சியங்கள் பழிவாங்கல் நடவடிக்கையில்

இருந்து பாதுகாக்கப்படுவதனை உறுதி செய்தல் ஆகியவற்றில் தவறிய நீதி முறைமையின் அடிப்படையில் நோக்கப்படல் வேண்டும். அதற்கிணங்க, அரசின் முந்தைய ஆணைக்குழுக்களின் அறிக்கையிலும் குறிப்பிடப்பட்ட விசேட நீதிமன்றம் வழக்குத் தொடுநர் உள்ளடங்கலாக நீதிப் பொறிமுறையானது, நீதிச் செயற்பாட்டில் நம்பிக்கையை மீளக்கட்டியெழுப்பும் செயற்பாடு ஒன்றாகப் பார்க்கப்படுகின்றது. குறிப்பாக, கடந்த கால குறைபாடுகள் மற்றும் பற்றாக்குறைகள் குறித்து சுயாதீனமாகவும், பக்கச்சார்பின்றியும் நடவடிக்கை எடுக்கும் பொறுப்புடைமையை உறுதி செய்யும் ஒரு நடைமுறையாக அது கருதப்படுகின்றது. விசேட பொறிமுறைக்குப் பதிலாக மேலும் பயனுறுதி மிக்க மற்றும் திருத்தப்பட்ட நீதி முறையின் ஊடாக அது எட்டப்படல் வேண்டும் என வலியுறுத்தும் சமர்ப்பித்தல்களும் உள்ளன.

23. சுயாதீனம், ஆற்றல், தகுதி மற்றும் வெளிப்படைத்தன்மைக்கான தேவையானது சர்வதேச நீதிபதிகள், வழக்கு தொடுனர்கள், விசாரணையாளர்கள் மற்றும் நீதிப் பொறிமுறையின் ஏனைய அலுவலகர்களைக் கோருவதற்கான ஆதாரமாகும். வடக்கு மற்றும் கிழக்கில் உள்ள பெரும்பாலான தமிழர்கள் சர்வதேச ஈடுபாட்டினை வேண்டுகின்ற அதேவேளை பொறிமுறைகள் தமிழ் பேசுபவர்களை கொண்டிருப்பதன் முக்கியத்துவத்தையும் மீளவலியுறுத்தினர். இது கலப்பு முறையின் வினைத்திறன் மிக்க மாதிரியை உட்குறிப்பாகக் கொண்டுள்ளது. இலங்கையின் பல்லின, பல மதத் தன்மையை முழுமையாகப் பிரதிபலித்தால் மாத்திரமே பொறிமுறை மீதான நம்பிக்கை மற்றும் தன்னுறுதி உருவாக்கப்படும் என்ற வாதத்தின் மூலம் இதனை மேலும் வலுப்படுத்தலாம். முழுமையான உள்ளகச் செயற்பாடு எனக் கருதும் நிகழ்வுப் போக்கில் சர்வதேச ஈடுபாட்டை நிராகரிக்கும் சமர்ப்பித்தல்கள் பெரும்பாலும் சிங்கள சமுகத்திடமிருந்து கிடைக்கப் பெற்றன. உள்நாட்டு, வெளிநாட்டு நீதிபதிகளின் விகிதாசாரம் உட்பட தொழில்நுட்ப அம்சங்களைப் பற்றிக் குறிப்பிட்ட சில சமர்ப்பித்தல்கள் கலப்புப் பொறிமுறையில் இருந்து முற்றிலும் உள்ளக பொறிமுறைக்குப் படிப்படியாக மாறுவதற்கான தேவை குறித்தும் குறிப்பிட்டன.

24. பெரும்பாலான உள்நாட்டு நீதிபதிகளும் போதிய எண்ணிக்கையிலான சர்வதேச நீதிபதிகளும் சேர்ந்த கலப்பு நீதிமன்றத்தை கலந்தாலோசனைக்கான செயலணி பரிந்துரைக்கின்றது. ஒரு அமர்வுக்கு ஆகக் குறைந்தது ஒரு சர்வதேச நீதிபதி என்பதனை இது உறுதி செய்வதுடன், ஒன்று அல்லது மேற்பட்ட நீதிபதிகள் வருகை தராமையால் ஏற்படக் கூடிய தாமதங்களையும் இது தவிர்க்கும். தொழில்நுட்ப உதவி வழங்கலுக்கு மேலதிகமாக வழக்கு தொடுனர்கள் மற்றும் விசாரணையாளர்களின் விசேட ஆலோசகர் அலுவலகத்தில் சர்வதேச பங்களிப்பினையும் அது பரிந்துரைக்கின்றது. சர்வதேச பங்களிப்பின் அனைத்து அம்சங்கள் தொடர்பில் குறித்த தெளிவான வழிகாட்டிகள் மற்றும் பிரமாணங்கள் விளக்கப்பட்டு, பொது மக்களுக்கு கிடைக்கக் கூடியதாக அமைதல் வேண்டும். உள்ளக பொறிமுறைகளின் நம்பிக்கையும், உறுதியும் கட்டியெழுப்பப்பட்டு, தேசியரீதியில் தேவையான நிபுணத்துவம் மற்றும் இயலுமை எய்தப்பட்டதன் பின்னர் சர்வதேச பங்கேற்பு கட்டம் கட்டமாக நீக்கப்பட வேண்டும்.

25. யுத்தக் குற்றங்கள், மானுடத்திற்கு எதிரான குற்றங்கள் மற்றும் சர்வதேச வழக்காற்றுச் சட்டங்களை மீறுதல் ஆகியவற்றில் வழக்கு தொடுத்தல் நீதிப் பொறிமுறையின் சட்ட வரம்பாகும். குறிப்பாக, சித்திரவதை, பாலியல் வன்முறை, இனப்படுகொலைகள், வைத்தியசாலைகளுக்கு குண்டு வீசுதல் உள்ளடங்கலாக பொதுமக்களை திட்டமிட்டு இலக்கு வைத்தல், மருந்து மற்றும் உணவு விநியோகத்தை மறுத்தல், தடை செய்யப்பட்ட ஆயுதங்களின் பயன்பாடு, இராணுவச் செயற்பாட்டாளர்களிடம் சரணடைந்த நபர்கள் காணாமல் போதல், பொதுமக்கள் பலவந்தமாக வெளியேற்றப்படல், பொதுமக்களைகளை மனித கேடயங்களாகப் பயன்படுத்தல் மற்றும் சிறுவர்களை பலவந்தமாக படையில் இணைத்தல் போன்ற குற்றங்கள் விசாரிக்கப்பட வேண்டிய குற்றங்களாக சமர்ப்பித்தல்களில் குறிப்பிடப்பட்டன. தொழில்நுட்ப வார்த்தைகளில் குறிப்பிடாவிடினும் உணர்வு ரீதியான

தொடர்பிலான சமர்ப்பித்தல்கள் நீதிப் பொறிமுறையானது யுத்தத்தின்போது அல்லது யுத்தத்தின் ஒரு குறிப்பிட்ட கால கட்டத்தில் புரியப்பட்ட குற்றங்களுக்கு மாத்திரமானது அல்ல என்று கூறின. சமர்ப்பித்தல்களின் வீச்சை கணக்கில் எடுக்கும் போது விசேட நீதிமன்றின் நீதி அதிகாரத்தைப் பொறுத்தவரை காலரீதியான எல்லைப்பாடு இருக்கக் கூடாது என கலந்தாலோசனைக்கான செயலணி கூறுகிறது.

26. வெளிநாட்டு நபருக்கான தேவை உட்பட விசேட வழக்குரைஞரின் அலுவலகம் அதன் விரைவான ஸ்தாபிதம் அது பொதுமக்களைச் சென்றடைதல் தொடர்பில் குறிப்பான ஆலோசனைகளையும் சமர்ப்பித்தல்கள் முன்வைத்தன. அதேவேளை, விசேட வழக்குரைஞரின் அலுவலகத்தினால் வழக்கு தொடரலின் வீச்சளவு, வகைமாதிரியான சம்பவங்களின் தெரிவும் கையாள்கையும் எஞ்சியுள்ள சம்பவங்களின் நிலைமை ஆகியவை போதியளவு கவனிக்கப்படவில்லை. தாமதமின்றி விசேட வழக்குரைஞரின் அலுவலகம் அமைக்கப்படல் வேண்டும் எனவும், அதன் அதிகாரங்களும், செயற்பாடுகளும், ஏனைய பொறிமுறைகளுடன் அதன் தொடர்பும் தெளிவாக உருவாக்கப்பட்டு, பகிரங்கப்படுத்தப்பட வேண்டுமென கலந்தாலோசனைக்கான செயலணி பரிந்துரைக்கின்றது. நடைமுறை நேரம் வளங்கள் சார்ந்த காரணங்களுக்காக விசேட நீதிமன்றத்தால் சகல உரிமை மீறல் வழக்குகளையும் வழக்குத் தொடர முடியாதவிடத்து சர்வதேச குற்றங்களுக்கான பெரியளவு பொறுப்பு உடையோர், பொறுப்புக் கூறலையாவது வழக்குத் தொடுக்கும் கொள்கை உறுதி செய்தல் வேண்டும்.

27. பதவி மற்றும் / அல்லது தற்போதைய பதவிநிலை என்ற வேறுபாடின்றி அரச அல்லது அரச ஆதரவு செயற்பாட்டாளர்கள் மற்றும் த.வி.பு உள்ளடங்கலாக பரந்தளவிலான குற்றமிழைத்தவர்களை சமர்ப்பித்தல்கள் இனங்காட்டின. குற்றங்களை உத்தரவிடுபவர்கள் மற்றும் /அல்லது நேரடியாக குற்றத்தை புரியாத அதிசிரேஷ்டத் தலைவர்கள் பொறிமுறையினால் பாதுகாக்கப்படாமையை உறுதி செய்வதற்கான ஆணையின் பொறுப்பின் முக்கியத்துவமும் வலியுறுத்தப்பட்டது. த.வி.பு உறுப்பினர்களின் மேல் வழக்குத் தொடரும் போது, உயிர்தப்பியுள்ள த.வி.பு போராளிகள் புனர்வாழ்வுக்கு உட்பட்டுள்ளதாகவும் அல்லது தற்போதைய நீதி முறையின் கீழ் வழக்குத் தொடரப்பட்டுள்ளதாகவும், அவர்கள் மீது மீள வழக்குத் தொடரப்படக் கூடாது எனவும் தமிழ் சமூகத்தின் சில சமர்ப்பித்தல்கள் தெரிவித்தன. இந்த சமர்ப்பித்தல்களுக்கு அமைய, யுத்தத்தின் இறுதிக் கட்டத்தின் போது அல்லது அதற்குப் பின்னர் அரசாங்கத்துடன் இணைந்து கொண்ட த.வி.பு தலைவர்கள் அல்லது வெளிநாட்டில் வாழலாம் என கருதப்படும் த.வி.பு தலைவர்கள் மீது கவனம் செலுத்தப்படல் வேண்டும் எனவும் தெரிவித்தன. அதேபோன்று, யுத்த வீரர்களை இலக்கு வைத்தல் சார்ந்த கரிசனைகளை சிங்கள சமுதாயத்தின் சமர்ப்பித்தல்கள் சில வெளிப்படுத்தின. யுத்தத்தின் அவசரத் தேவைகளுக்காக சில செயற்பாடுகள் முன்னெடுக்கப்பட்டன என அவர்கள் குறிப்பிட்டன. ஆணைக் கட்டமைப்பு, பதவிநிலை, மற்றும் படிநிலை முழுவதிலும் பொறுப்புக் கூற வேண்டியவர்கள் மற்றும் பதவி வகித்தவர்கள் தொடர்பில் நீதி நிலைநாட்டப்படல் வேண்டும் எனவும் அனைத்து சமூகங்களிடமிருந்தும் சமர்ப்பித்தல்கள் வெளியிடப்பட்டன.

28. சர்வதேச மனிதாபிமானச் சட்டமும் சாட்சியத்துக்கான, விதிகளும் நடைமுறைகளும் உள்ளக முறையில் சம்பந்தப்பட்ட விதிகளுடன் இணைக்கப்பட வேண்டும் என சமர்ப்பித்தல்கள் கோரின. ஆணையிடல், மேம்பட்ட மற்றும் கட்டளைப் பொறுப்பு, இணைந்த குற்றவியல் துறை போன்ற கடப்பாட்டு முறைகளை இலங்கைச் சட்டவாக்கத்தில் அறிமுகப்படுத்த வேண்டிய தேவையையும் அவை சுட்டிக்காட்டின. சில தொழில்நுட்ப சமர்ப்பித்தலகள் வாக்கு சாட்சியங்களைச்சேகரித்தல் , வகைப்படுத்தல் , சாட்சியங்களின் வாக்குமூலங்களைக் கையாளும் விதம் குறித்தும் கூறின.

29. நீதிமன்றத்தின் மாதிரி மற்றும் கட்டமைப்பு குறித்து சில எழுத்து மூல சமர்ப்பித்தல்கள் குறிப்பிட்டு பாராளுமன்ற சட்டத்தின் மூலம் ஸ்தாபிக்கப்பட்ட வர்த்தக உயர் நீதிமன்றத்தினை ஒத்த உயர் நீதிமன்றம் ஒன்றையும் பிரேரித்தன. விசேட வழக்குரைஞர் அலுவலகமானது தெளிவான ஆணையை கொண்டிருக்க வேண்டும் எனவும், சுயாதீனமானதாகவும், விசாரணை, பாதிக்கப்பட்டவர்கள் மற்றும் சாட்சிகள் பாதுகாப்புக்கான, உளவளத்துணை மற்றும் பாதிக்கப்பட்டவருக்கு ஆதரவு, பொது மக்களை அடைதல் குறித்த அலகுகளையும், காணாமல் போதல்கள் தொடர்பில் விசேட பிரிவையும் உள்ளடக்கியிருக்க வேண்டும் எனவும் அவை பிரேரித்தன. வழக்கு விசாரணைகளைக் கண்காணிக்கும் அமைப்பு மற்றும் பாதுகாப்பு, சட்டப் பிரிவையும் சமர்ப்பித்தல்கள் பரிந்துரைத்தன. இடம் மற்றும் மொழி தொடர்பில் இலகுவாக அணுகும் தன்மையும் பாதிக்கப்பட்டவர்களால் எழுப்பப்பட்ட பிரதான விடயமாகும். ஆகக் குறைந்தது நீதிமன்றத்தின் கிளைகள் மாகாணங்களில் அமைக்கப்பட்டிருக்க வேண்டும் எனவும், தமது விருப்புக்குரிய மொழியில் பாதிக்கப்பட்டவர்களும், சாட்சியங்களும் நீதிமன்றத்தை அணுகுவதற்கு அனுமதிக்கப்படல் வேண்டும் எனவும் பரிந்துரைகள் கோரின.

30. பாலியல் வன்முறையால் பாதிக்கப்பட்டவர்கள், சிறுவர்கள் மற்றும் மாற்றுத்திறனாளிகள் உள்ளடங்கலாக பாதிக்கப்பட்டவர்களில் விசேடவகையினர் மற்றும் சாட்சிகளை நீதிமன்றத்தில் கையாள்வதில் சினேகபூர்வமான விசேட நடைமுறை விதிகள் குறித்த பரிந்துரைகளும் சமர்ப்பித்தல்களில் இடம் பெற்றன.. நீதிப் பொறிமுறை தொடர்பில் பெறப்பட்ட பெரும்பாலான தொழில்நுட்ப சமர்ப்பித்தல்களில் சில, விசேடமாக பாலியல் வன்முறை தொடர்பில், நீதிமுறைமையின் தோல்வியை சுட்டிக்காட்டின. அத்துடன், இறுதி வரை வழக்குத் தொடுக்கப்படாத கடந்த கால முறைப்பாடுகளை வெளிக்கொணருவதற்கு நீதிமன்றத்தின் தன்னிச்சையான அதிகாரத்தைப் பயன்படுதத வேணடுமெனக் கோரின. பாதிக்கப்பட்டவர்கள் மற்றும் சாட்சியங்களின் விசேட தேவைகளை அடையாளப்படுத்தி மீள்மனஅதிர்ச்சியை தவிர்த்து, நீதிக்கான அணுகும் வசதியை உறுதி செய்வதற்கான நடைமுறைகள் நீதிப் பொறிமுறையின் முன்னுரிமையாக இருத்தல் வேண்டும் எனவும் சமர்ப்பித்தல்கள் வலியுறுத்தின.

31. நீதிபதிகளை, வழக்குத் தொடுனர்களை மற்றும் ஊழியர்களைத் தெரிவு செய்தல் மற்றும் நியமித்தலில், ஒவ்வொரு விண்ணப்பதாரியினதும் ஆற்றல், ஒழுக்கப் பண்பு, நலன் சார்ந்த முரண்பாடு முதலியவற்றின் அடிப்படையில் சுயாதீன அதிகார சபையால் தெரிவு செய்யப்படும் கட்டுத்திட்டமான செயற்பாட்டினை சமர்ப்பித்தல்கள் வலியுறுத்தின. நீதிபதிகள், குறிப்பாக சர்வதேச நீதிபதிகள், முழுமையாக உள்ளகச் செயற்பாட்டின் ஊடாகவா அல்லது சர்வதேச பங்களிப்புடனான செயற்பாட்டின் ஊடாகவா நியமிக்கப்பட வேண்டும் என்பது தொடர்பில் இணக்கம் எதுவும் இல்லை. பொது மக்கள் / பாதிக்கப்பட்ட சமூகங்களின் நம்பிக்கைக்குரிய நீதிபதிகள் மற்றும் ஊழியர்களை நியமிக்க வேண்டியதன் அவசியத்தை வடக்கில் இருந்து பெறப்பட்ட பல சமர்ப்பித்தல்கள் வலியுறுத்தின. மனித உரிமைகள் ஆணைக்குழு, தொழில்வாண்மை நிறுவனங்கள் மற்றும் சிவில் சமூகத்துடனான கலந்தாலோசனையுடன் அரசியல் யாப்பு பேரவையினால் நீதிபதிகள் மற்றும் விசேட ஆலோசகர் குழு தெரிவிற்கான பிரமாணங்கள் வரையப்பட வேண்டும் என கலந்தாலோசனைக்கான செயலணி பரிந்துரைக்கின்றது. சர்வதேச நீதிபதிகள் தொடர்பில், மனித உரிமைகளுக்கான ஐக்கிய நாடுகளின் உயர்ஸ்தானிகராலயத்தின் கருத்தும் பெறப்படல் வேண்டும் என கலந்தாலோசனைக்கான செயலணி மேலும் பரிந்துரைக்கின்றது. தெரிவுக்கான பிரமாணங்கள் பகிரங்கப்படுத்தப்படல் வேண்டும். விசேட நீதிமன்றம் மற்றும் விசேட வழக்குரைஞர் அலுவலகத்திற்கான நியமனம் தொடர்பிலான பெயர்ப் பட்டியலை அரசியல்யாப்பு பேரவை ஜனாதிபதிக்குச் சமர்ப்பிக்க வேண்டும்.

32. பொதுக் கூட்டங்களில் முன்வைக்கப்பட்ட சமர்ப்பித்தல்கள், நீதிப் பொறிமுறையில் பாதிக்கப்பட்ட சமூகங்களின் ஈடுபாட்டின் முக்கியத்துவத்தினை மீள்வலியுறுத்திய அதேவேளை, பகிரங்க அமர்வுகளையும் மற்றும் அவற்றில் இடம் பெறும்

விசாரணைகளையும் ஒலிபரப்பு செய்வதற்கான தேவையையும் சுட்டிக்காட்டின. இதனடிப்படையில், நீதி பகிர்ந்தளித்தலில் பாதிக்கப்பட்டவர்களும் ஈடுபடும் பொது நீதிமன்றமாக நீதிப் பொறிமுறையை அவர்கள் பார்க்கின்றனர். பிரதானமாக நீதிமன்றத்திக்கான அணுகும் வசதியின் உரிமை, நீதிமன்றத்தில் பிரதிநிதித்துவம் மற்றும் பாதுகாப்பு, உளச்சமூக மற்றும் பால்நிலை அக்கறைகளுக்கு கவனம் செலுத்துவதற்கான தேவை சார்ந்து நீதிப் பொறிமுறைகளில் பாதிக்கப்பட்ட சமூகங்களின் வகிபாகத்தினை ஏனைய சமர்ப்பித்தல்கள் கலந்துரையாடின.

33. விசேட நீதிமன்றத்தினால் கவனம் செலுத்தப்படாத மனித உரிமை மீறல்கள் மற்றும் சம்பவங்களின் வழக்குத் தொடரலை உறுதி செய்வதற்கு சாதாரணமான நீதி முறைமைக்குள் பொறிமுறைகள் உள்ளடக்கப்படல் வேண்டும். இவையாவன நீதித் துறை, சட்டமாஅதிபர் திணைக்களம், சட்ட மருத்துவ அதிகாரிகள், பொலிஸார் உள்ளடங்கலாக அனைத்து மட்டத்திலும் முறைசார் திருத்தம் மற்றும் கட்டமைப்புசார் மாற்றம் என்பவற்றையும், பாதிக்கப்பட்டவர் மற்றும் சாட்சிகளைப் பாதுகாக்கும் வலுவான அலகையும் உள்ளடக்குகின்றன்றன. சில எழுத்து மூலச் சமர்ப்பித்தல்களிலும், துறைசார் கூட்டங்களிலும் திருத்தங்களுக்கான கோரிக்கை விடுக்கப்பட்டது. அதேவேளை, ஆயுத முரண்பாடு, மத வன்முறை மற்றும் 'நாளாந்த' சட்ட ஒழுங்குச் சூழ்நிலைகளில் நிவாரணம் மற்றும் பாதுகாப்பினை நாடுபவர்கள் எதிர்கொள்ளும் பல்வேறு சவால்கள் பொதுக் கூட்டங்களில் சுட்டிக்காட்டப்பட்டன. இது தொடர்பில், கலந்தாலோசனைக்கான செயலணியின் இறுதி அறிக்கையில் பல்வேறு பரிந்துரைகள் சுட்டிக் காட்டப்பட்டுள்ளன.

34. அரசாங்கத்தினால் பிரேரிக்கப்பட்ட நான்கிற்கு மேலதிகமான பொறிமுறைகளுக்கான ஆலோசனைகளுக்கு கலந்தாலோசனைக்கான செயலணி தயாராக இருந்தது. இடப்பெயர்வு, காணி, பெண்கள் மற்றும் நீதி போன்ற விடயங்களையும் மற்றும் மதப் பதட்டங்களையும் கையாளுவதற்கு ் தனியான பொறிமுறைகளைக் கேரரி, தற்போதுள்ள முறைமையின் குறைபாடுகளையும், இந்த பிரச்சினைகள் சார்ந்த உடனடி நடவடிக்கைக்கான தேவையையும் நிறுவனங்களும், தனிநபர்களும் சுட்டிக்காட்டினர்.

35. சிறுபான்மை சமூகங்களின் அக்கறைக்குரிய பிரச்சினைகளை அடையாளம் காண்பதற்கு சிறுபான்மை உரிமைகள் ஆணைக்குழுவின் உருவாக்கத்தையும் கலந்தாலோசனைக்கான செயலணி பரிந்துரைக்கின்றது. அரசியல் யாப்புப் பேரவையினால் முன்மொழியப்பட்ட மற்றும் சிவில் சமூகத்தில் இருநது பெறப்பட்டவர்களின் பட்டியலில் இருந்து ஜனாதிபதியினால் இந்த ஆணைக்குழு நியமிக்கப்படல் வேண்டும். நாட்டில் சிறுபான்மையினரின் நிலைமை தொடர்பில் பாராளுமன்றத்திற்கு ஆண்டறிக்கையை அது சமர்ப்பித்தல் வேண்டும். சட்டரீதியான திருத்தத்திற்கான ஆலோசனைகளையும் அது உள்ளடக்கியிருக்க வேண்டும்.

36. மத வன்முறை தொடர்பில் பல்வேறு சமர்ப்பித்தல்கள் பெறப்பட்டன. அவற்றில் சில நீதிக்கான தேவையை வலியுறுத்தியதுடன், தனிப்பட்ட பொறிமுறை உள்ளடங்கலாக முன்தடுப்பு மற்றும் பதிலளிப்பு ஆகிய இரண்டும் சார்ந்த பொறிமுறைகள் பற்றியும் ஆலோசனை கூறின. 2016ஆம் ஆண்டு பெப்ரவரியில், ஜனாதிபதியினால் நிறுவப்பட்ட மதங்களுக்கு இடையிலான ஆலோசனைக் குழுவிற்கு, இடம் பெறககூடிய மதப் பதட்டம் பற்றிய ் முன்னெச்சரிக்கை வழங்கல்இ மத்தியஸ்தம், சட்டம் மற்றும் நீதி ஒழுங்கின் கட்டமைக்கப்பட்ட நடைமுறைகளின் ஊடாக நிவாரணம் தேடுவதில் மத வன்முறைச் சம்பவங்களில் பாதிக்கப்பட்டவர்களின் உரிமைகளைப் பாரபட்சமின்றி கண்காணித்தல் ஆகிய பொறுப்புக்கள் ஒப்படைக்கப்பட வேண்டும் என கலந்தாலோசனைச் செயலணி பரிந்துரைக்கின்றது.

37. இராணுவமய நீக்கல் மற்றும் சமூகத்தில் முன்னாள் போராளிகளை மீளிணைத்தல் என்பன சார்ந்து விசேட பரிந்துரைகள் முன்வைக்கப்பட்டன. நிலைமாறுகால நீதி தொடர்பில் தற்போதைய இராணுவ அதிகாரிகள் மற்றும் மாற்றுத்திறனாளிகளான படையினர் தமது

கரிசனைகளை வெளிப்படுத்தியதுடன், இந்தப் பொறிமுறைகளில் இராணுவத்துடன் சம்பந்தப்பட்டவர்கள் பதவி வகித்தல் உள்ளடங்கலாக ஆலோசனைகளை முன்வைத்தனர். அத்துடன். மற்றும் நடவடிக்கையின் போது கொல்லப்பட்ட அல்லது காணாமல் போன இராணுவத்தினர் பொலிஸ் அதிகாரிகளின் குடும்பத்தினரின் ஓய்வூதியம், நிவாரணம் மற்றும் பயனாளிகளை தெரிவு செய்வதில் நிலவும் சமமின்மையை சுட்டிக்காட்டினர். தமிழீழ விடுதலைப் புலிகளி முன்னாள் போராளிகளும், நான்கு பொறிமுறைகள் தொடர்பில் சமர்ப்பிப்பிதல்களை முன்வைத்தனர். அத்துடன், தமது தற்போதைய சூழ்நிலை குறித்த கரிசனைகளையும், புனர்வாழ்வு நிகழ்ச்சி மற்றும், சமூகத்தில் தாம் மீளிணைக்கப்படுதில் ஏற்பட்ட தோல்வி பற்றியும் கரிசனைகளை எழுப்பினர். அதிகரித்த பாதுகாப்பின்மை மற்றும் களங்கப்படுத்தலில் இராணுவத்தினரால், புலனாய்வுத் துறையினரால் மற்றும் பொலிஸாரினால் தொடர்ச்சியான மேற்பார்வையின் தாக்கத்தினை குறிப்பிட்டதுடன், பொருளாதார சந்தர்ப்பங்களுக்கான குறைபாடுகளையும் சுட்டிக்காட்டினர். சிலர் ʻதமது சமூகத்திற்குள் ஒதுக்கப்பட்டலானது, முன்னாள் போராளிகள் என்ற அடையாளத்தினால் மாத்திரமன்றி, தம்மை சமூகம் நோக்கும் முறையாலும்ʼ விளைவதாக கருதினர். முன்னாள் போராளிகள் அனைவருக்கும் கௌரவ பிரச்சினை மற்றும் தாம் அர்ப்பணித்த சமூகம்சார் மதிப்பு பற்றாக்குறை என்பதும் அக்கறையாக இருந்தன.

38. ஆச்சரியத்திற்கிடமின்றி, பெருந்தொகையான சமர்ப்பித்தல்களிலும் அரசு குவிமையபபடுத்தப்பட்டிருந்தது. சிறிய எண்ணிக்கையிலான சமர்ப்பித்தல்கள் நிலைமாறுகால நீதிக்குத் தேவையான சமூகம்சார் மாற்றங்கள் குறித்து கவனம் செலுத்தின. இவற்றில் பெரும்பாலனவை ஊடகம் மற்றும் கலைஞர்களுடனான துறைசார் கலந்தாலோசனைகளில் முன்வைக்கப்பட்டவையாகும். சமூகத்தின் குறிப்பிட்ட பகுதியினரால் சுயபரிசோதனை மற்றும் சுயவிமர்சனமும் செய்யப்படவேண்டும் எனவும் சில சமர்ப்பிப்பித்தல்கள் குறிப்பிட்டன.

கலந்தாலோசனைச் செயலணி: அவதானிப்புகளும் பரிந்துரைகளும்

கலந்தாலோசனைச் செயலணி: அவதானிப்புகளும் பரிந்துரைகளும்

கலந்தாலோசனைச் செயல்முறையின்போது பங்குபற்றியோர் தெரிவித்த கருத்துரைகளுக்கு மேலதிகமாக கலந்தாலோசனைச் செயலணி பின்வரும் தனது சொந்த அவதானிப்பகளையும் பரிந்துரைகளையும் முன்வைக்கின்றது. இந்த அவதானிப்புகளும் பரிந்துரைகளும் கலந்தாலோசனைச் செயல்முறை ஊடாகப் பெறப்படவையாகும். அத்துடன் முன்னெடுக்கப்படும் நல்லிணக்கச் சூழலுடனும் அதனைச் சாதிப்பதற்காக முன்மொழியப்பட்டுள்ள பொறிமுறைகளுடனும் தொடர்புடையவை. கலந்தாலோசனைச் செயலணியின் பின்வரும் அவதானிப்புகளும் பரிந்துரைகளும் அதற்கேற்ப வகைப்படுத்தப்பட்டுள்ளன.

அ. பொது

1.1 பன்முகத்தன்மை ஒரு பலமாகவும் ஒரு வளமாகவும் அங்கீகரிக்கப்படுகின்ற ஒரு பன்மைத்துவ, பல்லின, பல்மத இலங்கை பற்றிய பார்வை போற்றப்படவேண்டும். அதில் பரஸ்பர கௌரவத்துடன் வேரூன்றிய குடியுரிமை, நாடு முழுவதிலும் முன்னெடுத்துச் செல்லப்படுவதும் கொண்டாடப்படுவதம் அவசியமாகும். அரசாங்கமும், விசேடமாக அதன் உயர் மட்டங்களும் சிவில் சமூகமும் இதில் ஈடுபடவேண்டும். இந்த நாட்டில் அர்த்தமுள்ள நல்லிணக்கமும், சமாதானமும், வளமான முன்னேற்றமும் ஏற்படவேண்டுமானால் வேற்றுமையில் ஒற்றுமை காண்பதும், இலங்கை மக்கள் அனைவரின் பன்முக அடையாளத்தைப் பாதுகாப்பதும் கௌரவிப்பதும் அத்தியாவசியமாகும்.

1.2 நல்லிணக்கத்தை ஏற்படுத்துவதில் அரசின் கடப்பாடு தொடர்பாக தொடர்ந்து நிலவும் அவநம்பிக்கையை ஈடுசெய்யும் வகையில் இனப்பிளவு, மத சகிப்பின்மை என்பன பரவாமல் தடுப்பதற்கும் அதற்குக் காரணமானவர்கள் எச்சமூகத்தைச் சேர்ந்தவர்களாயினும் அச்சமோ சலுகையோ இன்றி அவர்களைச் சட்டத்தின்முன் நிறுத்துவதற்கும் வலுவானதும் திட்டவட்ட மானதுமான நடவடிக்கை அரசாங்கத்தால் மேற்கொள்ளப்பட வேண்டும்.

1.3 பலமதங்கள் பின்பற்றப்படும் நாட்டில் சமத்துவ அடிப்படையில் சம்பந்தப்பட்ட எல்லோரதும் கலந்தாலோசனையின் பேரில் மதச்சார்பற்ற அரசை நோக்கிச் செல்வதற்கான அர்த்தமுள்ள நடவடிக்கைகள் மேற்கொள்ளப்பட வேண்டும் என கலந்தாலோசனைச் செயலணி உறுதியாகப் பரிந்துரை செய்கின்றது.

1.4 அர்த்தமுள்ள சமாதானம், ஐக்கியம் ஆகியவற்றை ஏற்படுத்துவதில் நிலைமாறுகால நீதிக்குரிய மிகுந்த முக்கியத்துவத்தை ஏற்றுக்கொள்ளும் வகையில் கடந்தகால மோதல்கள் பற்றிய உண்மையையும், அப்போது நிகழ்ந்த மனித உரிமை மீறல்களையும் அவற்றுக்கான காரணங்களையும் ஒவ்வொரு பிரஜையும் அறிந்துகொள்வதற்கான உரிமை அரசியல் யாப்பில் அங்கீகரிக்கப்பட வேண்டும்

1.5 இத்தகைய மோதல்களின்போது பாதிக்கப்பட்ட ஒவ்வொருவருக்கும் பின்வருவன வற்றை உள்ளடக்கிய ஒரு தகுந்த பரிகாரத்துக்கான உரிமை உண்டு

அ. குற்றவியல் நீதி உட்பட தாக்கமான பொறுப்புக்கூறல்,

ஆ. போதிய, தாக்கமான, உடனடியான நஷ்ட ஈடும் புனர்வாழ்வும்

1.6 இத்தகைய மோதல்களும் மனித உரிமை மீறல்களும் மீண்டும் ஒருபோதும் நிகழாமல் இருப்பதை உறுதிப்படுத்தும் வகையில் நியாயமான சகல நடவடிக்கைகளையும் அரசு மேற்கொள்ள வேண்டும். குறிப்பாக, மனித உரிமை மீறல்களுக்குக் காரணமான அல்லது அதைத் தடுப்பதற்குத் தவறிய நிறுவனங்களைச் சீர்திருத்தும் நடவடிக்கைகள் மேற்கொள்ளப் படவேண்டும். தண்டனையிலிருந்து தப்பிக்கொள்ளும் கலாசாரம் முற்றிலும் மாற்றப்பட வேண்டும்.

1.7 வலுவான, அர்த்தமுள்ள அதிகாரப் பரவலாக்கலின் அடிப்படையில் இனமுரண்பாட்டுக்கு அரசியல் மற்றும் யாப்புரீதியான தீர்வு காண்பதற்கான உடன்பாடு இவ்வகையில் மிக முக்கியமானது. அனேகமானோரின் கருத்துரைகளில் நல்லிணக்கத்துக்கான அடிப்படையான ஒரு முன்தேவையாக இது இனங்காணப்பட்டுள்ளது. நல்லிணக்கத்துக்கான பொறிமுறைகளை ஏற்படுத்துவதற்கும் அவற்றின் செயற்பாட்டுக்கும் ஏற்ற சூழலை உருவாக்குவதற்கும் இது அவசியமானது என இனங்காணப்பட்டுள்ளது.

1.8 அரச இயந்திரம் முழுவதிலும் காணப்படும் இருமொழித் திறன் குறைபாடுகள் நல்லிணக்கத்துக்கான பாரிய தடை என்பதை நாடுமுழுவதிலும் மக்கள் தெரிவித்த கருத்து அடையாளப்படுத்தியது. முன்னுரிமை அடிப்படையில் இதற்குத் தீர்வுகாண வேண்டும் என கலந்தாலோசனைச் செயலணி பரிந்துரைக்கின்றது.

1.9 இராணுவம் கையகப்படுத்தியுள்ள காணிகளைத் துரிதமாக உரியவர்களிடம் மீள ஒப்படைத்தல், தடுத்துவைக்கப்பட்டுள்ள அனைவரதும், தடுப்பு முகாம்களதும் பட்டியலை வெளியிடுதல், பயங்கரவாதத் தடைச் சட்டத்தை (பதச) நீக்குதல், பதசவின் கீழ் தடுத்துவைக்கப்பட்டுள்ளவர்களை உடனடியாக விடுவித்தல் என்பன தாமதமின்றி மேற்கொள்ளப்பட வேண்டும். இத்தகைய வெளிப்படையான நடவடிக்கைகள் பரஸ்பர நம்பிக்கையிலும் பற்றுறுதியிலும் காணப்படும கணிசமான இடைவெளியைக் குறைப்பதற்கு அத்தியாவசியமாகும்.

1.10 கைது மற்றும் தடுத்தவைத்தல் தொடர்பான 2016 ஜூன்மாதம் மீண்டும் வெளியிடப்பட்ட ஜனாதிபதியின் வழிகாட்டுதல்களை பொலிஸ் பிரிவினரும், பாதுகாப்புப் படையினரும், உளவுச் சேவையினரும் பின்பற்றுவதை அரசாங்கம் உறுதிப்படுத்த வேண்டும்.

1.11 கடத்தப்பட்டுக் காணாமற்போவதிலிருந்து அனைவரையும் பாதுகாப்பதற்கான சர்வதேச உடன் படிக்கைக்கு அமைவாக, கடத்தப்பட்டுக் காணாமற்போவதைத் தண்டனைக்குரிய குற்றமாக் குவதற்குரிய சட்ட நடவடிக்கைகள் தாமதமின்றி மேற்கொள்ளப்பட வேண்டும்.

1.12 போர்க் குற்றம், மானுடத்துக்கு எதிரான குற்றங்கள் போன்ற சர்வதேசக் குற்றங்கள் தண்டனைக்குரிய குற்றங்களாக்கப்பட்டு சட்டவாக்கத்தின்மூலம் தாமதமின்றி இலங்கைச் சட்டத்துள் உள்வாங்கப்பட வேண்டும். அரசியல் யாப்பின் 13(6) பிரிவுக்கும் சிவில் மற்றும் அரசியல் உரிமைகள் தொடர்பான சர்வதேச உடன்படிக்கையின் 13(2)ஆம் பிரிவுக்கும் இணக்கமான முறையில் கடந்தகாலத்தில் இழைக்கப்பட்ட குற்றங்களை விசாரிப்பதற்கு அனுமதிக்கும் வகையில் இது அமைய வேண்டும்.

1.13 நல்லிணக்கப் பொறிமுறைகளை நிறுவவும் செயற்படுத்தவும் ஒரு திட்டவரைபை (roadmap) அரசாங்கம் உருவாக்க வேண்டும். இத்திட்டவரைபு நல்லிணக்கத்துக்கான ஒன்றுடன் ஒன்று தொடர்புடைய ஆணைகளைக் கொண்ட அமைச்சுகள் உட்பட பல்வேறு அரச நிறுவனங்களின் இருப்பை வெளிப்படுத்தவேண்டும். இதில் சம்பந்தப்பட்ட அரச நிறுவனங்களையும் அவற்றுக்குரிய ஆணைகளையும், நெறிமுறைப்படுத்த வேண்டும். அவற்றின் அதிகாரங்களையும் செயற்பாடுகளையும், அவற்றுக்கிடையே உள்ள உறவுகளையும் அதுபோல் அவற்றுக்கும் நிலைமாறுகால நீதிக்கும் நல்லிணக்கத்துக்குமாக நிறுவப்பட இருக்கும் பொறிமுறைகளுக்கும் இடையே உள்ள உறவுகளையும் தெளிவுபடுத்த வேண்டும்.

1.14 ஜனாதிபதியும், பிரதமரும் திட்ட வரைபையும் நிலைகால நீதியையும் முன்னெடுத்துச்செல்ல வேண்டும். அது தொடர்பான நாடுபரந்த வேலைத்திட்டத்தில் சம்பந்தப்பட்ட எல்லோரையும் ஈடுபடுத்தவேண்டும். இது தொடர்பான முழுமையான பொறுப்பையும் அவர்கள் ஏற்கவேண்டும். கலந்தாலோசசை் செயலணியின் ஆலோசனைகளுக்கு அப்பால், பொறிமுறைகள் பற்றிய சட்டவாக்கத்திலும் அதன் பின்னரும் அரசாங்கத்துக்கும் சம்பந்தப்பட்ட அனைத்துத் தரப்பினருக்கும் இடையே தொடர்ச்சியான உரையாடலும் ஆலோசனைகளும் அத்தியாவசியமாகும்.

பொதுமக்களுக்கும் ஆயுதப்படையினருக்கும் இடையே நம்பிக்கை, நம்பகத்தன்மை தொடர்பாகத் தொடர்ச்சியாக நிலவும் குறைபாட்டை நிவர்த்திசெய்வதற்கு இது மிக முக்கியமானது. ஒரு தெளிவான ஊடக உத்தியுடனான பொதுமக்கள் தொடர்பு இதன் வெற்றிக்கு அவசியமாகும்.

1.15 பொறிமுறைகளினதும் நல்லிணக்கச் செயல்முறைகளினதும் முழுமையான ஒருமைப்பாட்டை உறுதிப்படுத்தும் வகையில் சகல பொறிமுறைகளுக்குமான கொள்கைகளும் செயல்முறைப் புறவரைபுகளும் ஆரம்பத்திலேயே முன்னுரிமைப்படுத்தப்படவேண்டும். அவை விரைவாகவும் அடுத்தடுத்தும் செயற்படுத்தக் கூடியவகையில் ஒழுங்குமுறைப்படுத்தப்பட வேண்டும். எல்லாப் பொறிமுறைகளும் நிறுவப்படுமா என்பது பற்றிய பொதுமக்களின் சலிப்பணர்வைத் தவிர்கவும், சம்பந்தப்பட்ட பொறிமுறைகளுக்கு இடையே உள்ள உறவுகள் தொடர்பாக நிலவும் மயக்கத்தைத் தீர்க்கவும் இது அவசியமாகும்.

1.16 இப்பொறிமுறைகளுக்குத் தேவையான போதிய நிதியை உறுதிப்படுத்தும் பொறுப்பை அரசு ஏற்கவேண்டும். இதன்பொருட்டு வரவுசெலவுத் திட்டத்தில் போதிய அளவு நிதி ஒதுக்கீடு செய்யப்பட வேண்டும்.

1.17 திரிபுபடுத்தல், பொருத்தமற்றதும் தீங்கு விளைவிப்பதுமான கலைச்சொற்களின் பயன்பாடு போன்றவற்றைத் தவிர்க்கும் வகையில் பொறிமுறைகளுக்குப் பெயரிடுதல், அவற்றைச் செயற்படுத்துதல் போன்றவற்றிலும், நல்லிணக்கம், இடைக்கால நீதி போன்ற பிற செயற்பாடுகளின்போதும் பொருத்தமான மொழியைப் பயன்படுத்துவதில் அதிக அக்கறை செலுத்தப்பட வேண்டும். தேசிய மொழிகளில் அறிவுடைய துறைசார்ந்த நிபுணர்களின் ஆலோசனை பெறப்பட வேண்டும்.

1.18 குறிப்பாக பொதுப் பாதகாப்பு, மற்றும் பயங்கரவாத எதிப்புச் சட்டங்களும் உட்பட எல்லாச் சட்டவாக்க நடைமுறைகளும் மிகவும் வெளிப்படையானவையாகவும் அனைத்துத் தரப்பினரையும் உள்ளடக்குவனவாகவும் இருப்பதை அரசு உறுதிப்படுத்த வேண்டும். இலங்கையின் சட்ட மற்றும் கொள்கைச் சட்டகம் அரசியல் யாப்பு உத்தரவாதப்படுத்தியுள்ள அடிப்படை உரிமைகளையும், சர்வதேச மனித உரிமைக் கடப்பாடுகளையும் உறுதிப்படுத்த வேண்டியது கட்டாயமாகும்.

i) இராணுவமய நீக்கம்

1.19 யுத்தத்திலிருந்து சமாதானத்துக்கு மாறுவதில் இராணுவத்துக்கு ஒரு முக்கிய பாத்திரம் இருக்கும் அதேவேளை, நிலைமாறுகால நீதிச் செயல்முறைகள் பற்றியும், பல்வேறு பொறிமுறைகள் பற்றியும், குறிப்பாக, பொறுப்புக்கூறல் பொறிமுறை பற்றியும் இராணுவத்தின் எல்லா மட்டத்தினருக்கும் விளக்கமளித்தல் அவசியமாகும். அத்தோடு மோதலுக்குப் பிந்திய ஜனநாயகச் செயற்பாட்டில் அரசு, இராணுவம், சிவில் உத்தியோகத்தர்கள் ஆகியோரின் பாத்திரமும் பொறுப்புகளும் அங்கீகரிக்கப்பட வேண்டும். இத்துடன், இராணுவமய நீக்கத்தையும் பாதுகாப்புத் துறையைச் சீர்திருத்துவதையும் உறுதிப்படுத்த அரசாங்கம் நவடிக்கை மேற்கொள்ள வேண்டும். குறிப்பாக, சிவில் நிருவாகமும் பொலிஸூம் செய்யவேண்டிய நடவடிக்கைகளில் இராணுவம் ஈடுபடாதிருப்பதோடு அது பொருளாதார நடவடிக்கைகளில் ஈடுபடுவதையும் நிறுத்த வேண்டும்.

1.20 பாதுகாப்புப் படையினரைக் கட்டம் கட்டமாக ஆட்குறைப்புச் செய்வதற்கான அவசியம் உள்ளது. சமூகத்தினுள்ளும் சமூக வாழ்விலும் இவர்களை உள்வாங்குவதற்கான புனர்வாழ்வுத் திட்டத்துடன் இது இணைந்து நிகழ வேண்டும். முழுமையான புனர்வாழ்வு, உள-சமூகப் புனர்வாழ்வு, மீள் கல்வி, அவசியமான தொழிற்பயிற்சி என்பவற்றை இது உள்ளடக்க வேண்டும். இதைத் தொடர்ந்து, மனித உரிமை மீறல்கள், வேறு குற்றங்கள்

புரியாதவர்களை சிவில் நிறுவனங்களில் தகுந்த பதவிகளில் சேர்த்துக்கொள்ளலாம் அல்லது வெளிநாடுகளில் வேலைவாய்ப்புப் பெற்றக்கொடுக்கலாம். இவர்களுக்கான கவர்ச்சிகரமான பதவிவிலகல் / முன் ஓய்வுத் திட்டம் ஒன்றும் முன்வைக்கப்பட வேண்டும். இத்திட்டம் ஓய்வூதியம், குடும்ப நலத் திட்டம், புலமைப்பரிசில், பிள்ளைகளுக்கு விரும்பிய பாடசாலைகளில் அனுமதி, உதவி மற்றும் சேவைகள், மருத்துவ மற்றும் உள-சமூக ஆதரவும் சிகிச்சையும், வீட்டுவசதி, வருமான விருத்திக்கான கடன் உதவி, இவைபோன்ற பிறவாய்ப்புகள் என்பவற்றை உள்ளடக்கலாம். இதனால் பாதிக்கப்படுபவர்களுக்கு இச்செயல்முறை பற்றிப் போதிய தகவல்கள் கொடுக்கப்பட்ட பின்னரே இது முன்னெடுக்கப்பட வேண்டும்.

1.21 பொதுமக்களால் உரிமை கோரப்படும், தற்போது ராணுவத்தின் கைவசமுள்ள தனியார் மற்றும் பொதுக் காணிகளைப் பொறுத்தமட்டில் பொதுமக்களின் பங்குபற்றலுடன் அவற்றை இனங்காணும் ஒரு முழுமையான செயல்முறையும், காணிகளை விடுவிப்பதற்கான ஒரு விரிவான திட்டமும் அவசியமாகும். காணிகளை விடுவிக்கும் நடவடிக்கைகளை மீள் மதிப்பீடு செய்வதற்காக ஒரு வருடாந்த மதிப்பீடும் மேற்கொள்ளப்பட வேண்டும்.

ii) பொலிஸ் மற்றும் நீதித்துறைச் சீர்திருத்தம்

1.22 ஒரு கணிசமான எண்ணிக்கையுள்ள பொதுமக்களின் கருத்துரைகள் நீதி மற்றும் சட்ட ஒழுங்கு அமைப்புகள் ஊடாக பரிகாரம் பெறுவதில் உள்ள தாமதங்களையும் தடைகளையும் துலக்கமாக எடுத்துக்காட்டின. அவ்வகையில், நீதி மற்றும் சட்டம் ஒழுங்கு ஆகியவை செயற்படும் முறைமைகளையும் அவற்றின் அமைப்பகளையும் மதிப்பிடவும் சீரமைக்கவும் வேண்டிய தேவை இருப்பது தெளிவாகிறது. நிலைமாறுகால நீதியின் மூலக் கொள்கைகள் உண்மை அறிவதற்கான உரிமை, நீதி,பொறுப்புக்கூறல், இழப்பீடுகளுக்கான உரிமை, மீள்நிகழாமைக்கான உத்தரவாதம் என்பவற்றின் அடிப்படையில் உருவாக்கப்பட்டுள்ளன. இம் மூலக்கொள்கைகள் அவற்றுள் உள்வாங்கப்பட வேண்டும்.

1.23 நீதித்துறை, சட்டமா அதிபர் திணைக்களம், சட்டமருத்துவ அதிகாரிகள், விசாரணையாளர்கள், பாதிக்கப்பட்டோர் மற்றும் சாட்சிகள் பாதுகாப்பு உட்பட ஒவ்வொரு நிலையிலும் காணப்படும் முறைப்படுத்தப்பட்ட தாமதங்கள், சுதந்திரமின்மையும் அரசியல்மயமாக்கலும், சார்புநலன்களின் தாக்கம், இயலுமையும் திறனும் இன்மை போன்ற பரந்துபட்ட பிரச்சினைகளைக் கையாளுவதற்கு சாதாரண நீதிமன்றங்கள் ஊடாக முறைப்படுத்தப்பட்ட சீர்திருத்தமும் அமைப்பு மாற்றமும் ஏற்படுத்துவதற்கான தாக்கமான பரிகாரமும் பொறுப்புக்கூறலும் அவசியமாகும்.

1.24 விசேட நீதிமன்றத்தின் எல்லைக்குள் வராத மனித உரிமை மீறல்கள் மற்றும் / அல்லது விசாரணைக் கொள்கை காரணமாக விசேட நிதிமன்றத்தால் விசாரிக்கப்படாத வழக்குகள் என்பவற்றைப் பொறுத்தவரை சாதாரண நீதி முறைமைக்குள் அவற்றின் விசாரணையை உறுதிப்படுத்தும் நடவடிக்கைகள் மேற்கொள்ளப்பட வேண்டும்.

குறிப்பான முக்கிய பரிந்துரைகள் பின்வருவனவற்றை உள்ளடக்குகின்றன:

அ) இப்போதுள்ள இடைவெளிகள், தாமதங்கள், நிலுவையிலுள்ள வழக்குள், முறைப்பாடுகள் என்பவற்றைக் கையாள்வதற்கான சட்டமா அதிபர் திணைக்களம், பொலிஸ் (குற்றவியல் மருத்துவம் உட்பட) நீதித்துறை மருத்துவ உத்தியோகத்தர் என்பவற்றில் அலுவலர் எண்ணிக்கையை அதிகரித்தல், மொழி மற்றும் குற்றவியல் மருத்துவத்துறைத் திறன்கள் உட்பட குறிப்பான திறன்களுக்கான தேவை, பெண்களதும் எல்லா இனக் குழுக்களதும் போதிய பிரதிநிதித்துவம் என்பவற்றை நிறைவுசெய்தல். ஒரு தற்காலிக ஏற்பாடாக ஒரு குறிப்பிட்ட காலப் பகுதியில் உத்தியோகப் பற்றற்ற நீதிபதிகளாகக் கடமையாற்றுவதற்கு சட்டத்தரணிகளை நீதித்துறை அலுவலர்களாக

வாடகைக்கு அமர்த்துவது அவசியமாகலாம்.

ஆ) நீதித்துறை மற்றும் மேற்குறிப்பிட்ட நிறுவகங்களின் திறன், இயலளவு என்பவற்றை வலுப்படுத்துதல். தற்போது அரச முறைமைக்கள் இல்லாத சட்டமருத்துவ வசதிகள் உட்பட மேலதிக வளங்களை ஒதுக்கீடு செய்தல், பொதுநிலையில் இடைக்கால நீதிபற்றிய பயிற்சி, குறிப்பான நிலையில் விசேடமாக மனித உரிமைகள், சர்வதேசக் குற்றங்கள், பாலியல் வன்முறை பற்றிய நீதித்துறைப் பயிற்சிகள், சர்வதேச தொழில் நுட்ப நிபுணத்துவத்தை உள்ளூர் அலுவலர்கள் பெறுவதற்கான வாய்ப்பு என்பவற்றை இது வேண்டிநிற்கும். மேற்குறிப்பிட்ட நிறுவகங்களில் பணிபுரியும் நீதிபதிகள், சட்டத்தரணிகள் உட்பட ஆளணியினருக்கு நிலைமாறுகால நீதி பற்றிய குறிப்பாக மனித உரிமைகள் நீதித்துறை, சர்வதேசக் குற்றங்கள் மற்றும் பாலியல் வன்முறை பற்றிய விசேடமாக வடிவமைக்கப்பட்ட பாடநெறிகள் சகல சட்டக் கல்வி நிறுவகங்களிலும் கற்பிக்கப்பட வேண்டும். இந்நிறுவகங்களில் பதவி உயர்வு திறன் தேர்ச்சியின் அடிப்படையில் வழங்கப்பட வேண்டும். இது தெளிவாக வரையறுக்கப்பட்டு அமுல்படுத்தப்பட வேண்டும்.

இ) உயர்மட்ட நீதித்துறை உட்பட நீதிமன்றங்கள் வழக்குகளை முகாமை செய்வதிலும் விசாரிப்பதிலும் காட்டும் தாமதங்கள் உட்பட நீதிக்கு இடையூறு செய்கின்ற தற்போதைய நடைமுறையை மேம்படுத்துவதற்குரிய நடவடிக்கைகளும் மேற்கொள்ளப்பட வேண்டும்.

ஈ) குறிப்பாக சட்டமா அதிபர் திணைக்களத்திலும் பொலிஸ் துறையிலும் காணப்படும் முக்கிய பிரச்சினையான சார்பு நலன்களின் தலையீட்டைக் களைவதற்கு அரசு நடவடிக்கை மேற்கொள்ள வேண்டும். அரச அலுவலர்களுக்கு எதிரான குற்றங்களை விசாரிப்பதில் சார்பு நலன்களின் தலையீட்டைத் தவிர்ப்பதற்கு சட்டமா அதிபர் திணைக்களத்தைப் பிரித்து பொது விசாரணைகள் பணிப்பாளரை ஒரு தனியான, சுயாதின அலகாக மாற்றுவது பரிந்துரைக்கப்படுகின்றது. பொலிஸ் துறையைப் பெறுத்தவரை பொலிசாருக்கு எதிரான குற்றச்சாட்டுகளை விசாரிப்பதற்குக் கலந்தாலோசனைச் செயலணி ஒரு தனியான அலகைப் பரிந்துரைக்கின்றது. இது விசேட விசாரணை அலகுகளுடன் உள்ள சார்புநலன் தலையீட்டைத் தடுக்கும். இந்த அலகின் அலுவலர்கள் பொலிஸ் பிரிவில் இருந்து விலகியும் சுதந்திரமாகவும் இயங்குவர்.

உ) பொதுமக்களின் நம்பிக்கை, வெளிப்படைத் தன்மை, பொறுப்புக்கூறல் என்பவற்றை மேம்படுத்தும் வகையில் விசாரணை மற்றும் நீதித்துறைச் செயற்பாடுகளில் ஈடுபட்டுள்ள முக்கிய அலுவலர்கள் மனித உரிமை மீறல்கள், சர்வதேசக் குற்றங்கள், பாலியல் வன்முறைகள் தொடர்பான வழக்குகளைக் கையாள்வது தொடர்பான தங்கள் கொள்கைகளையும் நடைமுறைகளையும் உருவாக்கி அவற்றைப் பகிரங்கப்படுத்த வேண்டும்.

ஊ) தற்போதைய நீதிமுறை பாதிக்கப்பட்டோரின் உரிமைகள், குறிப்பான தேவைகள் என்பவற்றைக் கருத்தில் கொள்ளத் தவறுகின்றது என்பதை ஏற்றுக்கொண்டு கலந்தாலோசனைச் செயலணி பாதிக்கப்பட்டோரை மையமாக்குதல் பற்றிய ஒரு தேசியக் கொள்ளையை உருவாக்குவதை கலந்தாலோசனைச் செயலணி பரிந்துரைக்கின்றது. இது சர்வதேசிய ரீதியில் ஏற்றுக்கொள்ளப்பட்ட குற்றம் சாட்டப்பட்டோரின் உரிமைகளை உறுதிப்படுத்தும் அதேவேளை நீதிமுறையின் ஒவ்வொரு கட்டத்திலும் நடைமுறைரீதியானதும் அமைப்புரீதியானதுமான அம்சங்களை உள்ளடக்குகின்றது. சரியாக அமுல்படுத்தப்படுவதை உறுதிப்படுத்துவதற்காக குறிப்பான திணைக்களச் சுற்றுநிருபங்கள் மூலம் இக்கொள்கை நடைமுறைக்குக் கொண்டுவரப்பட வேண்டும். நீதிமுறை முழவதிலும் இருமொழிக் கொள்கை முழுமையாக ஏற்றுக்கொள்ளப்பட்டு அமுல்படுத்தப்பட வேண்டும். இவ்வகையில் நீதிமன்றங்களில் போதிய எண்ணிக்கையில் நன்கு தேர்ச்சிபெற்ற மொழிபெயர்ப்பாளர் இருக்க வேண்டும்.

எ) நீதி வழங்குவதில் சம்பந்தப்பட்டுள்ள எல்லா அமைப்புகளையும் கண்காணிக்கவும் பொதுமக்களின் முறைப்பாடுகளைப் பரிசீலிக்கவும் செயல்திறனுடைய முறைமை ஒன்று

உருவாக்கப்பட வேண்டும் என கலந்தாலோசனைச் செயலணி பரிந்துரைக்கின்றது. நீதிபெறுவதற்கு இடையூறாக இருக்கும் அரசின் செயலின்மை, தாமதம் மற்றும் வேறு செயற்பாடுகள் என்பவற்றை இனங்கண்டு முன்னுரிமை அடிப்படையில் தீர்வுகாண்பதற்கு இது உதவும்.

ஏ) தங்கள் அலுவலகப் பணிகளின்போது தங்களுக்கு வழங்கப்பட்ட ஆணையின்படி செயற்படத் தவறுகின்ற அல்லது தங்கள் அதிகார எல்லையை மீறிச் செயற்படுகின்ற அரச அதிகாரிகளுக்கு எதிராக வெளிப்படையான ஒழுங்கு நடவடிக்கை மேற்கொள்வதற்கான ஒரு முறைமையின் இன்மையை கலந்தாலோசனைச் செயலணி அவதானிக்கிறது. இது இனத்துவம், மதம், பால்நிலை, சாதி, வர்க்கம் என்பவற்றுக்குள் மட்டும் மட்டுப்படாத பக்கச்சார்பு பற்றிய முறைப்பாடுகளை உள்ளடக்குகின்றது. தவறிழைத்த அரச அதிகாரிகளின் பொறுப்புக்கூறல் வெளிப்படையானதாகவும் குற்றஞ்சாட்டப்படும் அத்துமீறல்களுக்கு ஏற்றதாகவும் அமைய வேண்டும். சித்திரவதை / காப்பில் இருக்கும்போது இழைக்கப்படும் வன்முறை முதலிய குற்றம் புரிந்தவர்கள் மீண்டும் அக்குற்றங்களைப் புரியமாட்டார்கள் என்பதை உறுதிப்படுத்தும் மேல் நடவடிக்கைகள் ஏதும் இன்றி இடமாற்றம் செய்யும் நடைமுறை பொதுமக்களின் நம்பிக்கையை இழக்கச் செய்வதோடு தண்டனைக்காப்புக் கலாசாரத்தையும் ஊக்கப்படுத்துகின்றது என்பதையும் கலந்தாலோசனைச் செயலணி அவதானிக்கிறது.

ஐ) பொலிஸ் துறையைப் பொறுத்தவரை நடைமுறையிலுள்ள பொலிஸின் சமூகக்கண்காணிப்பு முயற்சிகளை, இத்தகைய சேவைகளை விரிவுபடுத்தும் நோக்கில் மீள்பரிசீலனை செய்வதை கலந்தாலோசனைச் செயலணி பரிந்துரைக்கின்றது. அதேவேளை பெண்களையும், மதச் சிறுபான்மையினரையும் கண்காணிப்பது போன்ற இப்போதுள்ள சமூகப் பிரச்சினைகளை இது மேலும் வலுப்படுத்தாதிருப்பதை உறுதிப்படுத்த வேண்டும்.

iii) போருக்குப் பிந்திய அபிவிருத்தி, இடப்பெயர்ச்சி மற்றும் காணி

1.25 பிராந்திய மற்றும் உள்ளூர்ப் பொருளாதார அழிவுகளும் யுத்தத்தால் பாதிக்கப்பட்ட வடக்கு, கிழக்கு மற்றும் எல்லைப் பிரதேசங்களில் ஏற்பட்ட இழப்புகளும் அபிவிருத்தித் திட்டங்களில் கருத்தில் கொள்ளப்பட வேண்டும். பிராந்திய ஏற்றத்தாழ்வுகள் மேலும் மோசமடையாதிருப்பதை உறுதிப்படுத்த இது அவசியமாகும். சமூக மட்டத்திலான உட்கட்டமைப்புகளையும் உள்ளூர்ப் பொருளாதாரத்தையும் மீண்டும் கட்டியெழுப்பவும் விஸ்தரிக்கவும் அழுத்தம் கொடுக்கப்பட வேண்டும். நிதிப்பிரிவின் செயற்பாட்டைச் சீர்மைப்படுத்தவும், பாதிக்கப்பட்டவர்களுக்கான நிவாரணத்தை உறுதிப்படுத்தவும் கடன் தேவைகள் உட்பட நடைமுறையில் உள்ள பிரச்சினைகள் பரிசீலிக்கப்படுவது அவசியமாகும்.

1.26 யுத்தத்தால் பாதிக்கப்பட்டு உள்நாட்டில் இடம்பெயர்ந்தவர்களுக்கும் அகதிகளுக்கும் நிலையான தீர்வுகளைக் காண்பதற்கு அரசாங்கம் முன்வரவேண்டும். இன்னும் இடம்பெயர்ந்து வாழ்பவர்களை அல்லது நிலையான தீரவுகளை காணமுடியாதவர்களை அடையாளம் காண்பதற்கும், நிலம், ஆவணங்கள், உட்கட்டமைப்பு, பிற உதவிகள் உட்பட இதனோடு தொடர்பான தடைகளை அடையாளம் கண்டு அவற்றுக்குத் தீர்வு காண்பதற்கும் திட்டவட்டமான நடவடிக்கைகள் எடுக்கப்பட வேண்டும்.

1.27 யுத்தத்தோடு சம்பந்தப்பட்ட நிலம் தொடர்பான முக்கியமான அநேக பிரச்சினைகள் முன்வைக்கப்பட்டன. இவை அவசரமாக நடவடிக்கை எடுக்கப்பட வேண்டியவை. அரச முகவர்களாலும், பிற இனக் குழுமங்களைச் சேர்ந்த குடிமக்களாலும் நிலம் கையகப்படுத்தப்படுவதான குற்றச்சாட்டுகள் இதில் அடங்கும்.

1.28 வடக்குக் கிழக்கில் உள்ள நிலப்பிரச்சினைக்குத் தீர்வு காண்பதற்கு முன்னர், பிற பிரதேசங்களில் உள்ளவர்களைக் குடியமர்த்துவதில் ஈடுபடாதிருக்கும் அதேவேளை, வடக்கிலும் கிழக்கிலும், எல்லைப் பிரதேசங்களிலும் யுத்தத்தோடு தொடர்பான நிலப்பிரச்சினைகளைத் தீர்ப்பதற்கு அரசாங்கம் நடவடிக்கை மேற்கொள்ள வேண்டும். ஆவணங்களின் அழிவு, சிதைவு, குறைபாடு, அரச முகவர்கள் அல்லது வேறு குடிமக்களால் நிலம் பயன்படுத்தப்படுதல், மீன்பிடி நீர்வளம் போன்ற பொது மூலவளங்களின் கட்டுப்பாடுகள் போன்ற பிரச்சினைகளை இது உள்ளடக்குகின்றது.

1.29 இவற்றுக்கு உடனடியான தாக்கமான அரசின் எதிர்வினையை உறுதிப்படுத்தும் வகையில் திட்டவட்டமான நடவடிக்கைகள் மேற்கொள்ளப்பட வேண்டும். தொலைந்துபோன ஆவணங்களை வழங்குவதற்கான நடமாடும் சேவை, இனத்துக்குள்ளும் இனங்களுக்கிடையிலும், அதுபோல் குடிமக்களுக்கும் அரச முகவர்களுக்கிடையிலும் உள்ள சிக்கலான நிலப்பிரச்சினைகளைத் தீர்பதற்காகச் சமூகத்தலைவர்கள், மாவட்ட அதிகாரிகள், அரசியல்வாதிகள் ஆகியோரை ஒன்றிணைத்து மாவட்ட நிலையிலான பொறிமுறைகளை நிறுவுதல் போன்ற நடவடிக்கைகள் இவற்றுள் அடங்கும்.

1.30 அரசியல்யாப்பின் அடிப்படையில் தேசிய காணி ஆணைக்குழு நியமிக்கப்பட வெண்டும்.

iv) பெண்கள்

1.31 யுத்தத்தால் பாதிக்கப்பட்ட, இராணுவமயமான வடக்குக் கிழக்குப் பிரதேசங்களில் மட்டுமன்றி அச்சுறுத்தும் ஒரு சமூகச் சூழலில் மோதலின்போது நடைபெற்ற பெண்களுக்கெதிரான பாரதூரமான மனித உரிமை மீறல்கள், பாலியல் வல்லுறவை ஒரு தண்டனைமுறையாகப் பயன்படுத்துவதன் ஊடாக வெளிப்படும் நீண்டகால அமைப்புரீதியான பெண்வெறுப்பு, அதிகாரத்தில் உள்ளவர்களால் தொடர்ச்சியாகப் பெண்கள் துன்புறுத்தப்படுதல், ஒரேநேரத்தில் பெண்கள் பராமரிப்பு மற்றும் வருமானம் தேடல் ஆகிய சுமைகளைச் சுமக்கவேண்டிய நிலை முதலிய அவசரமான கவனஈர்ப்பைக் கோருகின்ற கருத்துரைகளை கலந்தாலோசனைச் செயலணி பெற்றது. பெண்கள் பராமரிப்புப் பணியை சம்பாதிக்கவேண்டிய தேவையுடன் சமரசப்படுத்த நிர்ப்பந்திக்கப்படுகிறார்கள். ஆனால் அநேக அரச அலுவலர்கள் தங்களிடம் சேவைகளை நாடிவரும் பெண்களின் பலவீன நிலையைப் பயன்படுத்த முனைகிறார்கள். நாடுமுழுவதும் உள்ள, விசேடமாக யுத்தத்தால் பாதிக்கப்பட்ட பெண்கள்மீது திணிக்கப்பட்டுள்ள இச்சுமையை, அரசு உரிய முறையில் புரிந்துகொள்ள வேண்டும். கலந்தாலோசனைச் செயலணி பின்வரும் பரிந்துரைகளை முன்வைக்கின்றது:

அ) பெண்களின் பொருளாதார, சமூக, அரசியல், சட்ட மற்றும் கலாசார உரிமைகள் சம்பிரதாயம், சாதி, அல்லது வேறு எந்தவிதமான வரையறைகளும் இன்றி அரசியல்யாப்பு, சட்டம், கொள்கை, நடைமுறை முதலிய எல்லாவற்றிலும் உறுதிப்படுத்தப்பட்டுப் பாதுகாக்கப்பட வேண்டும்.

ஆ) பெண்களுக்கான தேசிய ஆணைக்குழு தாமதமின்றி நிறுவப்பட வேண்டும்.

இ) எல்லாப் பொறிமுறைகளிலும், முடிவெடுக்கும் முக்கியமான பதவிகளிலும் அன்றாடம் செயற்படுத்தும் பதவிகளிலும் பெண்களின் பிரதிநிதித்துவம் உறுதிப்படுத்தப்பட வேண்டும்.

ஈ) முன்மொழியப்பட்டுள்ள நான்கு பொறிமுறைகளிலும் பாதிக்கப்பட்ட பெண்களின் பங்குபற்றலுக்குத் தேவையான எல்லா நடவடிக்கைகளும் கருத்தில்கொள்ளப்பட வேண்டும். பரிந்துரைகள் 2.15, 2.16 பார்க்கவும்

உ) கல்வி நிறுவனங்கள், பகிரங்க சேவைகளுக்கான பயிற்சிகள்உட்பட சமூகத்தின் எல்லா நிலைகளிலும் பால்நிலைக் கூருணர்வுப் பயிற்சி

ஊ) பெண்களைத் துன்புறுத்துதல் தண்டனைக்குரிய குற்றம் என்பதை பகிரங்க வேைகள் தாபனக் கோவையில் உள்ளடக்குதல், அத்தகைய துன்புறுத்தல்களுக்கு எதிரான முறைப்பாடுகளுக்கான ஒரு பொறிமுறையை நிறுவுதல்

எ) தனியார் துறைகளும் மேற்கூறியவற்றைக் கடைப்பிடிப்பதை உறுதிப்படுத்துதல்.

v) சிறுவர்களும் இளைஞர்களும்

1.32 சிறுவர்களும் இளைஞர்களுமே நாட்டின் எதிர்காலம். நிலைமாறுகால நீதி மற்றும் நல்லிணக்கச் செயற்பாட்டின் வெற்றியானது திட்டமிடுதல், வடிவமைத்தல், செயற்படுத்துதல், செயற்பாட்டைக் கண்காணித்தல் முதலிய அனைத்து நிலைகளிலும் அவர்களையும் இணைத்துக்கொள்வதிலேயே தங்கியுள்ளது. நாட்டின் பொதுத் துறைகளில் பங்குபற்றுவதிலும், தலைமைப் பாத்திரம் ஏற்பதிலும் இளைஞர்களை ஊக்கப்படுத்த வேண்டும். தங்களை வெளிப்படுத்துவதற்கும், குறிப்பாக இனத்துவக் கலப்பு மற்றும் பாலினக் கலப்புச் சூழல்களில் அர்த்தங் காண்பதற்கும் கலைப்படைப்பாக்கம், ஊடகத்துறை, நவீன தொழில்நுட்பம், விளையாட்டு, சமூகச்செயற்பாடுகள் போன்றவற்றில் அவர்களுக்கான வாய்ப்புகளும் வசதிகளும் ஏற்படுத்திக்கொடுக்கப்பட வேண்டும்.

1.33 வேற்றுமைகளை உள்வாங்குகின்ற ஒரு பன்மைத்துவச் சமூகத்தை முன்னெடுப்பதற்கு உரியவகையில் கல்வித் திட்டங்களும் கல்வி வெளிகளும் வடிவமைக்கப்பட வேண்டும். ஒரு பரந்த அளவிலான உள்வாங்கும் தன்மையையும், பொதுமைக்கான இடங்களையும், பொதுவான வரலாறு பற்றிய உணர்வையும் உறுதிப்படுத்தும் வகையில் கலைத்திட்டத்தை மீள்பரிசீலனை செய்து மீள வடிவமைத்தல் நல்லிணக்கத்துக்கு அடிப்படையாகும். இலங்கைப் பல்பலைக்கழகங்கள் தேசியவாதம், பெரும்பான்மைவாதம், தந்தைவழி முறைமை போன்ற சிலவகையான வகைமாதிரிகளை மாணவர்கள் கேள்விக்கு உட்படுத்துவதை ஊக்கப்படுத்தும் ஒரு ஆய்வறிவுத் தளத்தை உருவாக்கவும் ஆராய்ச்சிகளை மேற்கொள்ளவும் வேண்டும். எல்லாவகையான அநீதிகளுக்கும் அசமத்துவங்களுக்கும் எதிராக இயங்குவதற்கும் அவர்கள் ஊக்கப்படுத்தப்பட வேண்டும். பெண்கள், பால்மைச் சிறுபான்மையினர், (தேசிய மற்றும் பிராந்தியச்) சிறுபான்மையினர், தாழ்த்தப்பட்ட சாதியினர், விழிம்புநிலை மனிதர்கள், மாற்றுத் திறனாளிகள், மனநோயாளிகள் போன்றவர்களை மதித்து மரியாதை காட்டும் விழுமியங்கள் பாடசாலைக் கலைத்திட்டத்திலும் ஊடகங்களிலும் சமூக நிறுவனங்களிலும் முறையாக அறிமுகப்படுத்தப்பட வேண்டும்.

1.34 இளம் அகதிகள், உள்நாட்டில் இடம்பெயர்ந்த இளைஞர்கள், முன்நாள் குழந்தைப் போராளிகள், கணவனை இழந்த இளம் தாய்மார் போன்ற யுத்தத்தால் பாதிக்கப்பட்ட இளைஞர்களுக்கு விசேட கவனம் செலுத்தப்படுவதோடு அவர்களுக்குத் தேவையான சேவைகளும் வழங்கப்பட வேண்டும். கல்வியைத் தொடர்தல், தொழில்பயிற்சி என்பவற்றிலிருந்து மருத்துவம், மறுஉற்பத்திச் சுகாதாரம், மது மற்றும் போதைப்பொருள் பாவனை தொடர்பான உள-சமூகப் பராமரிப்பு, உளவள ஆலோசனைகள் வரை பல்வேறு விடயங்களை இவை உள்ளடக்கும்.

vi) சிவில் சமூகம்

1.35 நிலைமாறுகால நீதி, நல்லிணக்கம் என்பவற்றுக்காகச் செயற்படுவது அரசின் பிரதான கடமை என்பதை ஏற்றுக்கொள்ளும் அதேவேளை, அரசின் முன்னெடுப்புகளுக்கு ஆதரவு அளிப்பதிலும், தாமே சொந்தமாக முன்னெடுப்புகளை மேற்கொள்வதிலும் பொதுவாகச் சமூகத்தினதும் குறிப்பாக அரசியல் கட்சிகள், ஊடகங்கள், வர்த்தக சமூகம், மதத் தலைவர்கள், தொழில்வாண்மை அமைப்புகள் மற்றும் அனைத்து சிவில் சமூகக்

குழுக்கள் என்பவற்றின் முக்கியமானதும் துணையர்னதுமான பாத்திரத்தை கலந்தாலோசனைச் செயலணி வலியுறுத்துகின்றது. பெரும்பாலான பொதுமக்களின் சமர்ப்பிததல்கள் பரிகார நடவடிக்கைகளுக்கு அரசையே எதிர்பார்த்திருப்பதையும் வேறு சமூக நிறுவனங்களுக்கு மிகக் குறைவான இடமே கொடுத்திருப்பதையும் அவதானிக்க முடிகின்றது. ஒரு தாக்கமான நிலைமாறுகால நீதிச் செயல்முறையைப் பொறுத்தவரை தேசிய மட்டத்திலிருந்து உள்ளூர் மட்டம் வரை பல்வேறு நிலைகளில் செயற்படும் இந்தப் பிரிவுகள் எல்லாவற்றினதும் ஈடுபாடும் பங்குபற்றலும் முக்கியமானது.

1.36 நிலைமாறுகால நீதிச் செயல்முறையில் சிவில் சமூகத்தின் மதிப்பிடற்கரிய பங்கு அங்கீகரிக்கப்பட வேண்டியதாகும். அரசுசாரா நிவனங்களினதும் வேறு சிவில்சமூக அமைப்புகளினதும் சட்டரீதியான சட்டகம் வலுப்படுத்தப்பட வேண்டும். அதேவேளை, குறிப்பாக மாவட்டநிலை அரச அதிகாரிகளினால் சிவில் சமூகத்துக்கான இயங்குவெளி வழங்கப்பட வேண்டும்.

1.37 பொதுமக்களின் மிகப் பெரும்பாலான பரிந்துரைகள் சட்டம், கொள்கை அல்லதுயரசியல் யாப்பு மாற்றங்கள் அல்லது உள்ளூர் மட்டப் பிரச்சினைகளில் தேசிய மட்டச் செயற்பாட்டாளர்களின் பங்குபற்றுதல் பற்றியே முதன்மைப்படுத்தின. அதேவேளை பொறிமுறைகளின் வடிவமைப்பிலும் அமுல்படுத்துவதிலும் உள்ளூர்மட்டப் பங்குபற்றலும் உடைமையும் தேவை என்பதையும் ஒரு கணிசமான பரிந்துரைகள் குறிப்பிட்டன. அவ்வகையில், சிவில் சமூகமும் கொள்கைவகுப்பாளர்களும் ஏற்கனவே இருக்கும் அமைப்புகள் அல்லது வலையமைப்புகள் என்பவற்றை வலுப்படுத்துவதற்கும், இடைக்கால நீதியில் தேசிய முயற்சிகளுக்குச் சமாந்தரமாக சாவாழ்வு, முறுகல்நிலை என்பவற்றைக் கையாளவதற்கான புதிய அமைப்புகளை நிறுவுவதற்கும் தங்கள் சக்தியைச் செலவிடுவது அவசியமாகும்.

1.38 ஆலோசனைகள் ஒரே முறைதான் பெறப்படும் என்று கருதப்படக் கூடாது, அது தொடர்ச்சியான ஒன்றாகவும், இடைக்கால நீதிச் செயல்முறையில் ஒன்றிணைந்ததாகவும் நோக்கப்பட வேண்டும். இது தனித்தனிப் பொறிமுறைகளை வடிவமைப்பதையும், அவற்றின் செயற்பாட்டையும், தாக்கத்தையும் வலுப்படுத்தும்.

Vii) ஆவணப்படுத்தல்

1.39 ஆலோசனைச் செயல்முறையின் போதும் நல்லிணக்கப் பொறிமுறையின் செயற்பாட்டின்போதும் பெறப்பட்ட தரவுகளைப் பாதுகாக்கவும் ஆவணப்படுத்தவும் தேவையான நடிவடிக்கைகள் மேற்கொள்ளப்பட வேண்டும். பெறப்பட்ட தரவுகள் பெறுமதி மிக்கவை. ஆகவே அவை ஆவணப்படுத்தப்பட்டுப் பாதுகாக்கப்பட வேண்டும். தேவையாயின் பொதுமக்கள் அவற்றைப் பயன்படுத்தலாம். தகவலறியும் உரிமைச் சட்டத்தின் பொருத்தமான பிரிவுகள் இவ்வகையில் கருத்தில்கொள்ளப்பட வேண்டும்.

1.40 கலந்தாலோசனைச் செயலணிக்குச் சமர்ப்பிக்கப்பட்ட பொதுமக்களின் கருத்துக்களின் தொகுப்பை அர்த்தமுள்ள நல்லிணக்கத்தின் தொடக்கப் புள்ளி என்ற வகையில் பொதுமக்கள் மேலும் புரிந்துகொள்ளத் தக்க வகையில் அரசாங்கம் வெளியிட்டு பரவலாக அறியத்தர வேண்டும் அல்லது எளிதாகக் கிடைக்கச் செய்ய வேண்டும் என்று கலந்தாலோசனைச் செயலணி பரிந்துரைக்கின்றது.

ஆ) பொறிமுறைகள் தொடர்பான இடையீட்டுப் பரிந்துரைகள்

2.1 பொறிமுறைகளை உருவாக்கவதற்கான சட்டவாக்கம் தாமதமின்றி அறிமுகப்படுத்தப்பட வேண்டும்.

2.2 பாதுகாப்புப் படையினரின் கண்காணிப்பு நடவடிக்கைகள் பற்றி கலந்தாலோசனைச் செயலணிக்குப் பல முறைப்பாடுகள் கிடைத்தன. ஆலோசனைக் கூட்டங்களின்போது

அதன் உறுப்பினர்களாலும் இது அவதானிக்கப்பட்டது. ஆலோசனைக் கூட்டங்களின்போது பாதுகாப்பு உத்தியோகஸ்தர்கள் அச்சுறுத்தும் வகையில் பிரசன்னமாய் இருந்தனர், கருத்துக்கூற வந்தவர்கள் விசாரிக்கப்பட்டனர். அதனால் கலந்துரையாடல் நிகழ்வின்போது கருத்துக்கூறல் தொடர்பாக அவர்கள் அச்சம் தெரிவித்தனர். இவற்றை மனங்கொண்டு நல்லிணக்கப் பொறிமுறைகளை நிறுவும்போதே கலந்தாலோசனைச் செயல்முறையில் பங்குபற்றியவர்களதும் அப்பொறிமுறைகள் நிறுவப்பட்டபின்னர் அவற்றை நாடி வருவோர்களினதும் பாதுகாப்பை உறுதிப்படுத்தும் வகையில் ஒரு பாதுகாப்பு ஏற்பாட்டை உருவாக்குவதற்கு அவசர நடவடிக்கைகள் மேற்கொள்ளப்படவேண்டும் என்று கலந்தாலோசனைச் செயலணி பரிந்துரைக்கின்றது. அதுபோல், பாதுகாப்பு அமைச்சும், சட்டம் ஒழுங்குக்கான அமைச்சும் இத்தகைய தலையீடு, துன்புறுத்தல் நிகழ்வுகளைத் தவிர்க்கும் வகையில் தொளிவான அறிவுறுத்தல்களை வழங்கவேண்டும்.

2.3 இவ்வகையில், பாதிக்கப்பட்டவர்கள் மற்றும் சாட்சிகளின் பாதுகாப்புக்கான விசேட அலகு ஒன்றை உருவாக்குவது அவசியமாகும். இதில் பொலிஸ் உத்தியோகத்தர்களும் இதை மேற்பார்வை செய்வதற்கு மனித உரிமை ஆணைக் குழுவின் பிரதிநிதிகளைக் கொண்ட ஒரு சபையும், நடைமுறைக்குவரும்போது பொறிமுறைகளும் உள்ளடங்கும். இந்த அலகு சிவில் சமூகச் செயற்பாட்டாளர்ளையும் உள்ளடக்கிய உள்ளூர் அனுபவங்களையும் உள்வாங்கவேண்டும். இந்த அலகுக்கான சட்டகத்தை நிறுவுவதிலும், அதன் செயல் முறையை விருத்திசெய்வதிலும், அதன் செயற்பாட்டை மேற்பார்வைசெய்வதிலும் சர்வதேசத் தொழில்நுட்ப நிபுணத்துவத்தையும் பெற்றுக்கொள்ள வேண்டும். இந்த அலகு அரசியல் மற்றும் பிற தலையீடுகளிலிருந்தும் விடுபட்டுச் சுயாதீனமாக இயங்கவேண்டும். பயிற்சி வழங்குவதற்கும், அமுல்படுத்துவதற்கும், துரிதமாகச் செயற்படுவதற்கும், பாதிக்கப்பட்டவர்களும் சாட்சிகளும் பொறிமுறைகளுடனும் அதற்கு அப்பாலும் தொடர்புகொள்ளும் போதெல்லாம் தொடர்ந்தும் அவர்களைப் பாதுகாப்பதற்கும் அதிகாரம் பெற்றிருக்கவேண்டும். இதை இலகுபடுத்துவதற்காக இந்த அலகு ஒவ்வொரு பொறிமுறையுடனும் தொடர்புகொண்டிருக்க வேண்டும். ஜனாதிபதிக்கு அது அறிக்கை சமர்ப்பிக்க வேண்டும்.

2.4 தற்போது நடைமுறையிலுள்ள சாட்சிகள் மற்றும் பாதிக்கப்பட்டவர்கள் பாதுகாப்பு அதிகாரசபை ஒரு சுயாதீன அமைப்பாக மீளுருவாக்கப்பட வேண்டும். அத்தோடு 2.3 இல் கூறப்பட்டவாறு அதன் அதிகாரங்களும் செயற்பாடுகளும் திருத்தியமைக்கப்பட வேண்டும்.

2.5 2.3ல் கூறப்பட்ட விசேட அலகை மேலும் வலுப்படுத்துவதற்காக, பாதிக்கப்பட்ட குடும்பங்களின் பிரதிநிதிகள், மனித உரிமைக் காப்பாளர்கள், சிவில் சமூகச் செயற்பாட்டாளர்கள், சர்வதேச சமூகப் பிரதிநிதிகள் ஆகியோரை உள்ளடக்கிய ஒரு மேற்பார்வை அமைப்பு இருக்கவேண்டும். பொறிமுறைகளின் செயல்திறன் மற்றும் நடைமுறையிலுள்ள பாதுகாப்புச் செயல்முறைகள் பற்றி ஜனாதிபதிக்கு அறிக்கை சமர்ப்பிபதற்குரிய அதிகாரம் அதற்கு வழங்கப்பட வேண்டும். மேலும் அதன் அறிக்கை பகிரங்கப்படுத்தப்பட வேண்டும். பொறிமுறைகளையும் சாட்சிகள் மற்றும் பாதிக்கப்பட்டவர்களின் பாதுகாப்பையும் வலுப்படுத்த உதவும் மேலதிக நடவடிக்கைகள் தொடர்பாக ஆலோசனை வழங்கும் அதிகாரத்தையும் இந்த மேற்பார்வை அமைப்பு பெற்றிருக்கவேண்டும். கலந்தாலோசனைச் செயல்முறையின்போது கண்காணிப்புக்கும் விசாரணைக்கும் அச்சுறுத்தலுக்கும் தடுப்புக் காவலுக்கும் சித்திரவதைக்கும் ஆளானவர்களின் பாதுகாப்பில் இம்மேற்பார்வை அமைப்பு ஆரம்பத்திலேயே நடவடிக்கை மேற்கொள்ள வேண்டும். இந்த மேற்பார்வை அமைப்பில் இடம்பெறும் சர்வதேச சமூகப் பிதிநிதிகள் சர்வதேச பங்குபற்றுதல், பொறிமுறைகளில் அங்கத்துவம் பெறுதல் தொடர்பாக கீழே 2.12, 2.13 ஆகிய பரிந்துரைகளில் தரப்பட்டுள்ள வழிகாட்டுதல்களுக்கு அமைவாகச் செயற்பட வேண்டும்.

2.6 இந்த மேற்பார்வை அமைப்பு ஜனாதிபதியினால் நியமிக்கப்பட வேண்டும். இதில் இடம்பெறும் உறுப்பினர்கள் அரசியல் யாப்புப் பேரவைக்கு சிவில் சமூகத்தினால் பரிந்துரைக்கப்பட்டவர்கள் மத்தியிலிருந்து தெரிவுசெய்யப்பட்டு அரசியல் யாப்புப் பேரவையினால் ஜனாதிபதிக்கு வழங்கப்பட்ட பட்டியலிலிருந்து ஜனாதிபதியால் நியமிக்கப்படுவார்கள்.

2.7 பிராந்தியங்களில் நடைமுறை சாத்தியமான இடங்களில் அலுவலகங்களை நிறுவுவதன் மூலம் பொறிமுறைகளை மக்கள் இலகுவாக அணுகுவதற்குரிய வாய்ப்புகள் உறுதிப்படுத்தப்பட வேண்டும்.

2.8 தலைமையகத்திலும், பிராந்திய துணை அலுவலகங்களிலும் வெளித்தொடர்பு நடவடிக்கைகளின் போதும் மும்மொழிகளும் சைகை மொழியும் பயன்படுத்தக்கூடிய வாய்ப்பை உறுதிப்படுத்துவதற்கு பொறிமுறைகள் முயற்சிக்க வேண்டும்.

2.9 பாதிக்கப்பட்டவர்களின் குடும்பங்கள் உட்பட பொறிமுறைகளின் பங்காளிகளின் பிரதிநிதித்துவம் உறுதிப்படுத்தப்பட வேண்டும். பொறிமுறைகள் தொடர்பான பிரதிநிதித்தவம் பற்றிய சிக்கலாக பிரச்சினை தொடர்பாக வன்செயல்களை மேற்கொண்ட பல்வேறு குற்றவாளிக் குழுக்களின் இருப்பைக் கருத்தில்கொள்ள வேண்டும். அத்துடன் பொறிமுறைகளில் பிரதிநிதித்துவம் தொடர்பில் பாதிக்கப்பட்டவர்கள், குற்றம்புரிந்த சந்தேக நபர்கள் ஆகிய இருசாராரின் சார்புநலன்கள் தலையிடாதிருப்பதை உறுதிப்படுத்த வேண்டும்

2.10 குறிப்பாக வடக்குக் கிழக்கிலும் நாட்டின் ஏனைய பகுதிகளில் சில இடங்களிலும் இடம்பெற்ற கலந்தாலோசனைச் செயல்முறைகளின்போது அரசிலும், அரச நிறுவனங்களிலும், பொறிமுறைகளிலும் பெருமளவு அவநம்பிக்கை இருப்பது வெளிப்பட்டது. முற்றிலும் ஒரு உள்ளகப் பொறிமுறை நம்பத்தகுந்ததாக அமையாது என்பதை இந்த நம்பிக்கை வலுவாக வெளிப்படுத்தியது. அதேவேளை, வடக்குக் கிழக்குக்கு வெளியிலும் ஆயுதப் படையினருடனும் நடைபெற்ற கலந்துரையாடல் செயல்முறையின்போது இப்பொறிமுறைகளில் சர்வதேசப் பங்குபற்றலுக்குத் தீவிரமான எதிர்ப்பு வெளிப்பட்டது. இருப்பினும், சில குறிப்பிட்ட பகுதிகளில் தேசிய இயலளவில் காணப்படும் மட்டுப்பாடுகள் காரணமாக சர்வதேச நிபுணத்துவம் பெறப்படவேண்டும் என்பதைப் பலர் ஏற்றுக்கொண்டனர். 2015 ஒக்டோபரில் நடைபெற்ற ஐநா மனித உரிமைகள் பேரவையில் நிறைவேற்றப்பட்ட கூட்டுத் தீமானத்தில் பொறிமுறைகளில் சர்வதேசப் பங்குபற்றலை இலங்கை அரசாங்கம் ஏற்றுக்கொண்டிருப்பதை கலந்தாலோசனைச் செயலணியும் கவனத்தில் கொண்டுள்ளது. ஆகவே 2015 ஒக்டோபரில் நடைபெற்ற ஐநா மனித உரிமைகள் பேரவையில் நிறைவேற்றப்பட்ட கூட்டுத் தீர்மானத்தில் சொல்லப்பட்டவகையில் ஆலோசனை, நிபுணத்துவம்வழங்கல்முதல் நீதிபதிகள், விசாரணையாளர்கள் உட்பட பொறிமுறைகளில் செயற்படும் உறுப்பினர்களாக இருப்பதுவரை நான்கு பொறிமுறைகளிலும் சர்வதேச மற்றும் தேசிய ஆளணியினரின் பங்குபற்றலை கலந்தாலோசனைச் செயலணி பரிந்துரைக்கின்றது.

2.11 பொறிமுறைகளின் தேசிய பிரதிநிதித்துவம் இலங்கையின் பிரதான இனக்குழுமங்களில் இருந்து தெரிவுசெய்யப்பட்ட தகுதியும் அனுபவமும் நேர்மையும் சுயாதீனமும் உடையவர்களைக் கொண்டிருக்க வேண்டும். தேசிய பிரதிநிதிகள் வகிக்கும் பதவிகளுக்குரிய தெளிவான அளவீடுகள் இருக்கவேண்டும். தேசிய பிரதிநிதிகளின் தெரிவும் இனத்துவம், மொழி, பால்நிலை, அனுபவம், திறன்கள் என்பவற்றைப் பொறுத்தவரை ஒரு பன்முகத் தன்மையை உள்ளடக்க வேண்டும். இதற்கு மேலதிகமாக அவர்களிடம் எதிர்பார்க்கப்படும் கால அளவு தெளிவாகக் குறிப்பிடப்பட வேண்டும். மேலும் தேவையாயின் தேசியப் பிரதிநிதிகளுக்குப் பயிற்சியும் வழங்கப்பட வேண்டும்.

2.12 சர்வதேசப் பிரதிநிதிகள் வகிக்கும் பதவிகளைப் பொறுத்தவரை தெளிவான அளவீடுகளும் நியாயப்பாடுகளும் இருக்க வேண்டும். அவர்களின் தெரிவைப் பொறுத்தவரை – குறிப்பாக அவர்களின் சுயாதீனம், நேர்மை, பயிற்சி, அனுபவம் என்பன உறுதிப்படுத்தப்பட வேண்டும். அவர்களிடம் எதிர்பார்க்கப்படும் கால அளவும் தெளிவாகக் குறிப்பிடப்பட வேண்டும். மொழித் திறன், உள்நாட்டுச் சூழல் பற்றிய பரிச்சயம் தொடர்பான சவால்கள் என்பன கருத்தில் கொள்ளப்பட வேண்டும். சர்வதேசப் பிரதிநிதிகள் நியமிக்கப்படும் முன்னர் இச் சவால்களைக் கையாள்வதற்கான செயல்முறைகள் முன்வைக்கப்பட வேண்டும். இச்செயற்பாடுகளின் வெளிப்படைத் தன்மை உறுதிப்படுத்தப்பட வேண்டும்.

2.13 நிலைமாறுகால நீதிப் பொறிமுறைகள் தொடர்பான சர்வதேசப் பங்குபற்றல் நிகழும் பிற சந்தர்ப்பங்களைப் போலவே, முற்றுமுழுதான தேசியப் பொறிமுறைகளிலும் தேசிய இயலுமைகளிலும் திறன்களிலும் நம்பிக்கையும் பற்றுறுதியும் கட்டி எழுப்பப்பட்டதும் சர்வதேசப் பிரதிநிதிகளின் பங்குபற்றல் நிறுத்தப்படல் வேண்டும்.

2.14 நீதிப் பொறிமுறையின் விசாரணையாளர்கள், காணாமல் போனோர் தொடர்பான அலுவலகம், உண்மை, நீதி, நல்லிணக்கம் மற்றும் மீள்நிகழாமை ஆணைக்குழு உட்பட நான்கு பொறிமுறைகளின் ஆளணியினர் தொடர்பான கவனமான ஒரு பரிசீலனைச் செயற்பாடு உறுதிப்படுத்தப்பட வேண்டும். மனித உரிமை மீறல்களுடன் தொடர்புடைய அலுவலர்கள் இதில் பணியாற்றத் தகுதியற்றவர்கள். இத்தகையவர்களை அகற்றும் ஒரு தூய்மையாக்க முறைமை பிரயோகிக்கப்பட வேண்டும்.

2.15 பொறிமுறைகள்மூலம் பயன்பெற வரும் பொதுமக்கள்மீது பொறிமுறை அலுவலர்களால் மேற்கொள்ளப்படும் பாலியல் சுரண்டல், லஞ்சம், நம்பிக்கை மோசடி, அச்சுறுத்தல் போன்றவற்றைத் தடுப்பதற்குரிய நடவடிக்கைகள் ஆரம்பத்திலேயே மேற்கொள்ளப்பட வேண்டும். இறுக்கமான நன்னடத்தை விதிகள், மேற்பார்வை நடவடிக்கைகள், முறையீட்டுப் பொறிமுறைகள், ஒழுக்காற்று நடவடிக்கைகள் என்பவற்றை இது உள்ளடக்க வேண்டும்.

2.16 பொறிமுறைகள் அவற்றின் செயற்பாட்டின் எல்லா நிலைகளிலும் சமநிலையான பால்நிலைப் பிரதிநிதித்துவத்தைக் கொண்டிருக்க வேண்டும். அத்துடன் அவற்றைப் பயன்படுத்துவோரின் பால்நிலைத் தேவைகளைக் கருத்தில் கொள்ள வேண்டும். அவை (பாலூட்டுவதற்கும் குழந்தைப் பராமரிப்புக்குமான இடவசதி உட்பட) குழந்தைகளுக்கான வசதிகயைும் பாதுகாப்பான சுகாதார வசதிகளையும் கொண்டிருக்க வேண்டும்.

2.17 தேவையேற்படின், பொறிமுறைகளை நாடிவருவேரின் பயண, தங்குமிடச் செலவுகளை மீள வழங்குவது பற்றிக் கருத்தில் கொள்ளப்பட வேண்டும்.

2.18 பொறிமுறைகளின் அலுவலர்கள்

அ) சிறுபான்மையினர், பழங்குடியினர், விழிம்புநிலைப் படுத்தப்பட்டவர்கள், ஒடுக்கப்பட்ட சாதியினர், தம்பாலுறவினர்,இருபாலுறவினர்,பால்மாறிகள் (LGBTIQ) சமூகத்தினர் உட்பட பொறிமுறைகளை நாடிவரும் எல்லாச் சமூகத்தினரதும் தனிமனிதர்களதும் தேவைகள் தொடர்பான புரிந்துணர்வு கொண்டிருக்கவேண்டும். குறிப்பாக அத்தகையவர்களுடன் தொடர்புகொள்ளும் போது மனத்தடையோ பாராபட்சமோ அவர்களைத் தூரப்படுத்தாதிருப்பதை உறுதிப்படுத்த வேண்டும்.

ஆ) மாற்றுத் திறனாளிகளின் விசட தேவைகள் பற்றி கருத்தில்கொள்ள வேண்டும். எல்லோரும் இலகுவாக வந்துசெல்லக்கூடிய வகையில் பொறிமுறைகள் வடிவமைக்கப்பட்டு, அதற்கேற்ற இடங்களில் செயற்பட வேண்டும்.

2.19 பாலியல் வன்முறை, அதுபோன்ற பால்நிலைப்பட்ட குற்றங்களுக்கான தீர்வுதொடர்பான நீதிவழங்கலும் திட்ட வரைபும் கவனமாகக் கையாளப்பட வேண்டியவை. பாதிக்கப்பட்டவர்கள் தாமாக முன்வரத் தூண்டும் வகையில் இரகசியம் பேணும், அந்தரங்கமான, பாதுகாப்பான சூழல் வழங்கப்பட வேண்டும். மீண்டும் பாதிப்புக்குள்ளாக்காத, மீண்டும் மனவடு ஏற்படுத்தாத சூழலாக அது அமையவேண்டும்.

2.20 பொறிமுறைகளுக்கிடையே சேவைகளை ஒருங்கிணைப்பதற்கும், வடிவமைப்பதற்கும், ஆலோசனை வழங்குவதற்கும், முன்மொழியப்பட்ட உளசமூக அலகுகளை ஒவ்வொரு பொறிமுறையினுள்ளும் நிறுவுவதற்கும், நாடுமுழுவதும் உளசமூகச் சேவைகளை விஸ்தரிப்பதற்கும் வலுப்படுத்துவதற்கும் ஒரு சுயாதீன அமைப்பு உருவாக்கப்பட வேண்டும். இவ்வகையில் தேசிய ஒருமைப்பாடு மற்றும் நல்லிணக்க அலுவலகத்தின் உளசமூகச் செயலணியுடன் அது நெருக்கமாக இணைந்து செயற்பட முடியும்.

2.21 சமூக மட்டத்தில் பாதிக்கப்பட்டவர்களுக்கு, அவர்கள் நிலைமாறுகால நீதிப் பொறிமுறைகளுடன் தொடர்புகொள்வதற்கு முன்பும், தொடர்புகொள்ளும் போதும், அதன் பிறகும் உளசமூகச் சேவைகள் வழங்கப்படவேண்டும். சிவில்சமூக அமைப்புகளினாலும் அரச நிறுவனங்களாலும் வழங்கப்பட்ட இப்போதுள்ள சேவைகளின் பரப்பை விசாலப்படுத்துவதன் மூலமும் அவற்றின் நிலைபேற்றுத் தன்மையை உறுதிப்படுத்துவதன் மூலமும் அவற்றின் செயலாற்றலை வலுப்படுத்தவதன் மூலமும் இது செய்யப்பட வேண்டும்.

2.22 அரசினால் நேரடியாக வழங்கப்படும் உளசமூகச் சேவைகளில், குறிப்பாக, மனித உரிமை மீறல்களில் அரசமுகவர்கள் சம்பந்தப்பட்டிருக்கக் கூடிய நிலைமைகளில், நலன்சார் ஈடுபாடுகள் இருப்பதற்கான சாத்தியப்பாடு உண்டு. ஆகவே, உளசமூக மற்றும் வேறு சேவைகளை வழங்குவதை உறுதிப்படுத்த வேண்டிய கடப்பாடு அரசுக்கு உரியது என்ற போதிலும் இச்சேவைகளை வழங்குவதில் சிவில் சமூகச் செயற்பாட்டாளர்கள் (பொருத்தமான வகையில் அரச சேவைகளுடன் இணைந்து) ஈடுபட வேண்டிய தேவையும் இருக்கலாம். உளசமூக மற்றும் வேறு சேவைகளை வழங்குவோரின் சுயாதீனத்தையும் சார்பின்மையையும் உறுதிப்படுத்தவதற்கு இது அவசியமாகும்.

2.23 பாதிக்கப்பட்டோர் நம்பிக்கை நிதியம் ஒன்று உருவாக்கப்பட வேண்டும். பாதிக்கப்பட்டோரின் பல்வேறு தேவைகளைக் கையாள்வதற்குத் வேண்டிய போதுமான நிதியை இதன்மூலம் உறுதிப்படுத்தலாம். சர்வதேசக் கொடையாளிகளின் பங்களிப்பக்கு மேலாக தனியார் துறை மற்றும் புலம்பெயர்தோரின் பங்களிப்புகளையும் அரசு ஊக்கப்படுத்த வேண்டும்.

2.24 இந்த நிதியத்தின் நம்பிக்கைச் சபையினர் அரசியல் யாப்புப் பேரவையின் பரிந்துரையின்பேரில் ஜனாதிபதியால் நியமிக்கப்பட வேண்டும். இப்பரிந்துரை சிவில் சமூகத்தினனால் சமர்ப்பிக்கப்பட்ட பெயர்ப் பட்டியலிலிருந்து பெறப்பட வேண்டும்.

2.25 பொதுமக்களுடனும் பொறிமுறையின் வேலையினால் நேரடியாகப் பாதிக்கப் பட்ட வர்களுடனும் தகவல் பரிமாற்றம் செய்வதற்காக ஒவ்வொரு பொறிமுறையும் வெளித்தொடர்பு மற்றும் தகவல் அலகு ஒன்றைக் கொண்டிருக்க வேண்டும். ஒவ்வொரு பொறிமுறையும் ஒரு தெளிவான தகவல் மற்றும் தகவல் பரிமாற்றச் செயல்முறையையும் தமது சொந்த இணையத்தையும் கொண்டிருக்க வேண்டும். வெளித்தொடர்பு மற்றும் தகவல் அலகுகள் தமது இணையங்களில் தகவல்களை ஏற்றுதற்கும் தாம் சார்ந்த பொறிமுறைகளின் பணிகள் தொடர்பான வினாக்களையும் விசாரணைகளையும் கையாள்வதற்கும் பொறுப்புடையனவாகும்.

2.26 வெளிநாட்டில் வாழும் இலங்கையர்கள் பொறிமுறைகளுடன் தொடர்புகொள்வதை உறுதிப்படுத்துவதற்கான முயற்சிகள் மேற்கொள்ளப்பட வேண்டும். இதைச் செய்வதற்குத் தவறும் பட்சத்தில் நல்லிணக்கச் செயல்முறையின் பரப்பை அது மட்டுப்படுத்துவது மட்டுமன்றி, அதன் ஏற்புடைமையைக் கேள்விக்குள்ளாக்குதற்கான அடிப்படையையும் அது வழங்கும்.

இ. குறிப்பான பொறிமுறைகள்

3. காணாமற் போனோருக்கான அலுவலகமும் (காபோஅ) ஆள் இன்மைச் சான்றிதழும் (ஆஇசா)

3.1 கலந்தாலோசனைச் செயல்முறையின்போது வலியுறுத்தப்பட்டதுபோல், பொறிமுறையின் பெயர் காணாமற் போனமை சுயவிருப்பின்றி வலிந்து திணிக்கப்பட்டது என்பதை வெளிப்படுத்த வேண்டும்.

3.2 தொடக்கத்திலேயே காபோஅ மைய நிலையங்களில் பிராந்திய அலுவலகங்களைத் திறக்க வேண்டும். பின்னர் மாவட்டங்களில் உள்ள குடும்பங்களுக்கு வாய்ப்பளிப்பதற்காக மாவட்ட அலுவலகங்களைத் திறக்க வேண்டும்.

3.3 குறிப்பாக விசாரணைச் செயற்பாட்டைப் பொறுத்தவரை சார்புநலன் குறுக்கிடாதவகையில் காணாமற் போனோரின் குடும்பங்களைச் சேர்ந்த பொருத்தமான திறனுடையவர்கள் இந்த அலுவலகத்து அலுவலர்களாக நியமிக்கப்பட வேண்டும். கண்காணிப்புப் பொறிமுறைச் செயற்பாடுகள், மனிதப் புதைகுழிகளைத் தோண்டுவதுபோன்ற குறிப்பான நடவடிக்கைகள், அலுவலகத்தில் பயன்படுத்தப்படும் படிவங்களைப் பரிசீலனைசெய்தல் போன்ற நடவடிக்கைகளில் இவர்கள் ஈடுபடுத்தப்படலாம். காபோஅ நியமிக்கப்படவுடன் கலந்தாலோசனைச் சபையின் இடைக்கால அறிக்கையிலும் ஏனைய அறிக்கைகளிலும் காணாமற்போதல் பற்றி நிறுவனங்களும் குடும்பங்களும் தெரிவித்துள்ள பரிந்துரைகளை அது பரிசீலனை செய்ய வேண்டும்.

3.4 விசேடமாக மருத்துவச் சட்டத்துறை தொடர்பான வெளிநாட்டு வல்லுனர்கள் உட்பட சர்வதேசத் தொழில்நுட்ப நிபுணத்துவம் காபொஅவில் ஈடுபடுத்தப்பட வேண்டும்.

3.5 விசாரணை அதிகாரிகளுடன் தகவல் பரிமாற்றம் தொடர்பான தனது தீர்மானங்களைச் செயற்படுத்துவதில் அது பின்பற்றப்போகும் செயல்முறை விதிகளையும் அளவீடுகளையும் காபொஅ பகிரங்கப்படுத்த வேண்டும். தன்வசமுள்ள தகவல்களின் இரகசியத்தன்மை பற்றிய அளவீடுகளையும் இது உள்ளடக்கும். இதுதொடர்பாக வரப்போகும் தகவல் பெறும் உரிமை முறைமையின்கீழ் தனது கடப்பாடுகளை அது தெளிவாக எடுத்துக்கூற வேண்டும்.

3.6 புதைகுழிகளைத் தோண்டுதலும், பிரேதங்களைத் தோண்டி எடுத்தலும் எலும்புக்கூடுகளை இனங்காணுவதை மட்டுமன்றி, விசாரணைகளின் சாத்தியப்பாடுகளையும் மனங்கொண்டே செயற்படுத்த வேண்டும். ஆகவே, எலும்புக்கூட்டு எச்சங்களின் நம்பகத் தன்மையையும் வேறு சான்றுகளையும் உறுதிப்படுத்தும் அக்கறையுடன் அவை செயற்படுத்தப்பட வேண்டும். புதைகுழிகளைத் தோண்டும், பிரேதங்களைத் தோண்டிஎடுக்கும் நடவடிக்கைகள் குடும்பங்களினதும் சமூகங்களினதும் உளவியல் தேவைகளையும் நுண்உணர்வுகளையும் கவனத்தில் கொள்ள வேண்டும்.

3.7 விசாரணைகளில் நீதிப்பொறிமுறை, விசேட வழக்குரைஞர் அலுவலகம் மற்றும் காபோஅ என்பவற்றின் பங்கும் பணியும் தெளிவுபடுத்தப்பட்டு பகிரங்கப்படுத்தப்பட வேண்டும். காணாமற்போனோர் பற்றிய விசாரணைகளைப் பொறுத்தவரை விசேட நீதிமன்றம் வழக்குரைஞர் என்பவற்றின் பரப்பெல்லையும் அவற்றின் கடப்பாடுகளும் பொதுமக்களின் கவனத்துக்குக் கொண்டுவரப்பட வேண்டும். காணாமற்போனோரின் பெருந்தொகை, வழக்குகளை முன்னெடுத்துச் செல்வதில் காணப்படும் தாமதம் மற்றும் வேறு தடைகள் என்பவற்றை மனங்கொண்டு காணாமற்போனோர் தொடர்பான விசாரணைகளைத் துரிதப்படுத்தும் வகையில் காணாமற்போனோரின் வழக்குகளை விசாரிப்பதற்குரிய நீதிமன்றத்தின் விசேட பிரிவு ஒன்றை நிறுவுவது உட்பட அவசியமான நிதித்துறைச் சீர்திருத்தங்கள் மேற்கொள்ளப்பட வேண்டும்.

3.8 தேசிய அமைப்புகள் மற்றும் கடந்தகால ஆணைக்குழுக்கள் ஆகியற்றிடம் உள்ள காணாமற்போனோர் தொடர்பான தகவல்கள் அனைத்தும் காபோஅவுக்குக் கிடைக்கச் செய்ய வேண்டும்.

3.9 காபோஅ தங்களால் அறிவிக்கப்படும் காணாமற்போனோர் தொடர்பான வழக்கு அல்லது வழக்குகள் தொடர்பான முன்னேற்றத்தைச் சம்பந்தப்பட்ட குடும்பங்களுக்கு அப்பபோதைக்கப்போது தெரியப்படுத்த வேண்டும்.

3.10 காபோஅவை அணுகும் குடும்பங்கள் சாட்சிகள் மற்றும் பாதிக்கப்பட்டோர் பாதுகாப்பு அமைப்பினை அணுகுவதற்குரிய வாய்ப்பும் வழங்கப்பட வேண்டும்.

3.11 ஆளின்மைச் சான்றிதழ் என்னும் கலைச்சொல்லில் இடம்பெறும், குறிப்பாக 'இன்மை' (absence) என்ற சொல் சிங்களம், தமிழ் ஆகிய மொழிகளில் இறப்பு என்ற பொருள்தராதவகையிலும் காணாமற்போனமையின் தன்மையைக் குறிக்கும் வகையிலும் பொருத்தமாகப் பயன்படுத்தப்பட வேண்டும். மரணப்பதிவு (தற்காலிக விதிகள்) சட்டத்தில் ஒரு திருத்தம் அவசியமாகும்.

3.12 காணாமற் போன ஒருவர் உயிருடன் இருக்கிறாரா இல்லையா என்பதை உறுதிப்படுத்த அரசுக்கும் காபோஅவுக்கும் தேவைப்படும் கால அளவைக் கருத்தில்கொண்டால் ஆளின்மைச் சான்றிதழுக்கான தற்போதைய செல்லுபடியாகும் 2 வருடக் கால எல்லை போதுமானதல்ல. இரண்டு வருடங்களுக்கு ஒருமுறை ஆளின்மைச் சான்றிதழைப் புதுப்பிக்க வேண்டிய குடும்பங்களின் நிர்ப்பந்த நிலையைத் தவிர்க்க ஆளின்மைச் சான்றிதழின் செல்லுபடியாகும் காலத்தைப் 10 ஆண்டுகளுக்கு நீடிக்கும் வகையில் மரணப்பதிவு (தற்காலிக விதிகள்) சட்டம் திருத்தப்பட வேண்டும்.

4. இழப்பீடுகளுக்கான அலுவலகம்

4.1 இழப்பீடுகளை ஏற்றுக்கொள்ளுதல் ஏனைய நிலைமாறுகால நீதிப் பொறிமுறைகள் ஊடாகவும் வழமையான நீதிமுறைமைக்கு ஊடாகவும் உண்மையையும் நீதியையும் பெற்றுக் கொள்வதற்குரிய உரிமையை எவ்வகையிலும் தடுக்கவோ சட்டத்துக்கு முரணான தாக்கவோ கூடாது.

4.2 இழப்பீடுகள் பற்றிய பொறுப்புடைய நடைமுறையில் இருக்கும் நிறுவகங்கள் மற்றும் திட்டங்கள், சமூகநல மற்றும் அபிவிருத்தித் திட்டங்களிலிருந்து நன்மை பெறுவோரைத் தெரிவுசெய்வதற்கான நடைமுறையிலுள்ள அளவீடுகள் உட்பட கடந்த கால மற்றும் தற்போதைய நஷ்டஈடு மற்றும் இழப்பீடு தொடர்பான முயற்சிகள் பற்றிய ஒரு வரைபடம் அவசியமாகும்.

4.3 இழப்பீடுகளைப் பெறுவதற்கான உரிமையை அங்கீகரிக்கின்ற ஒரு தெளிவான இழப்பீட்டுக் கொள்கையும், அதைச் செயற்படுத்துவதற்கான ஒரு தெளிவான வழிகாட்டல் நியமங்களும் வரையப்பட்டு பகிரங்கப்படுத்தப்படல் வேண்டும். இழப்பீட்டுக்கான உரிமை அபிவிருத்திக்கான உரிமையிலிருந்து வேறுபட்டதாகவும் அதற்கு மேலதிகமானதாகவும் பார்க்கப்படவேண்டும். இக்கொள்கையானது தனிநபர்களும் சமூகக் குழுக்களும் பாதிக்கப்படுவதற்கு ஏதுவான பெருமளவிலான மோதல் சார்ந்த மற்றும் முறைமைப் படுத்தப்பட்ட வன்முறைகளின் பல்வேறு வடிவங்களை எதிர்கொள்ளக் கூடியதாக இருக்கவேண்டும். தனிநபர்கள், குடும்பங்கள், சமூகக் குழுக்கள் என்பவற்றுக்கான பணரீதியான நட்டஈடு, வேறுவகையான பொருள்சார்ந்த உதவிகள், உளசமூகப் புனர்வாழ்வு, கூட்டு இழப்பீடுகள், பண்பாட்டு இழப்பீடுகள் மற்றும் குறியீட்டு நடவடிக்கைகள் உட்பட பல்வேறு இழப்பீட்டு வடிவங்களை இது உருவாக்க வேண்டும்.

4.4 பாதிக்கப்பட்ட வெவ்வேறு குழுக்களுக்கிடையிலான மோதல்களையும் அதுபோல் பொதுமக்கள் மத்தியிலான மோதல்களையும் மேலும் மோசமாக்காதிருப்பதை அது உறுதிப்படுத்த வேண்டும்.

4.5 இழப்பீடுகள் வழங்குவதற்கான தெளிவானதும் வெளிப்படையானதுமான வழிகாட்டல் விதிகள் குறிப்பாக அதன் வடிவமும் வழங்கப்படும் அளவும் பின்வருவனவற்றைக் கருத்தில்கொள்ள வேண்டும்.

- இழப்பீடுகளுக்கான தகுதி உறவின் பன்முகத்தன்மையை ஏற்கும் வகையில் 'பாதிக்கப்பட்டவர்' மற்றும் 'பாதிக்கப்பட்டவரின் குடும்பம்' என்பவற்றுக்கான ஒரு பரந்த வரைவிலக்கணத்தின் அடிப்படையில் அமைய வேண்டும்.

- இழப்பீடுகளுக்கான முந்துரிமை பாதிப்பின் தன்மை மற்றும் தேவை என்பவற்றுக்கு ஏற்ப அமைய வேண்டும்.
- இழப்பின் அளவு, மனவடுவின் ஆழம் என்பவற்றுக்கு ஏற்ற விகிதாசாரத்தில் இழப்பீடு அமைய வேண்டும்.
- இழப்பீடு கோரப்படுவதற்குரிய பாதிப்பின் வகைக்கு முக்கிய கவனம் செலுத்தப்பட வேண்டும்.
- மோதல் தொடர்பான இழப்புகளுக்கு மேலதிகமாக அமைப்புரீதியான வன்முறை மற்றும் / அல்லது ஒதுக்கப்படுவதன் விளைவான இழப்பும் மனவடுவும் கவனத்தில் கொள்ளப்பட வேண்டும்.
- நட்டஈடு உண்மையான இழப்பை மட்டுமன்றி நட்டஈடு கோருபவரின் தற்போதைய நிலைமையையும் அத்துடன் வேறு ஏதும் குறிப்பான பாதிப்படையக்கூடிய தன்மைகளையும் கருத்தில் கொள்ள வேண்டும்.

4.6 இடைக்கால இழப்பீடுகள், குறிப்பாகப் பொருட்கள் வழங்குவதைக் கவனத்தில் கொள்ளவேண்டும். அதன்மூலம் மக்கள் தமது உடனடித் தேவைகளை நிறைவுசெய்துகொள்ள முடியும். நீண்ட காலமாக நீதிக்காகக் காத்திருந்தவர்களையும் அதுபோல் குறிப்பிட்ட சில பாதிக்கப்பட்ட குழுக்களையும் பொறுத்தவரை இது அவசியமாகும்.

4.7 மோதல்களின்போது தமது குடும்ப உறுப்பினர்கள் கொல்லப்பட்ட குடும்பங்களுக்கு ஒரே தரத்திலான கொடுப்பனவு ஒன்று வழங்கப்பட வேண்டும். குடிமக்களின் உயிரிழப்புக்கான கொடுப்பனவு ஆயுதப் படையினருக்கும் அரச அலுவலர்களுக்கும் வழங்கப்படும் கொடுப்பனவுக்கு இணையாதாக இருக்கவேண்டும்.

4.8 பிள்ளைகளுக்கான புலமைப்பரிசில்கள் என்ற வடிவத்திலும், கொல்லப்பட்ட அல்லது காணாமற் போனோரின் குடும்ப உறுப்பினர்களுக்குத் தொழில் வாய்ப்பு என்ற வடிவத்திலும் ஒரே தரத்திலான இழப்பீடுகளும் வழங்கப்பட வேண்டும்.

4.9 ஆயுத மோதல்களின்போது தனிநபர்களிடமிருந்து எடுக்கப்பட்ட, குறிப்பாகத் தங்க நகைகள், பணம், வேறு அசையும் சொத்துக்கள் முதலியவற்றைக் கண்டெடுத்து உரியவ்களிடம் மீள ஒப்படைக்க நடவடிக்கை மேற்கொள்ளப்பட வேண்டும்.

4.10 தங்கள் அன்புக்கு உரியவர்களின் மரணத்தையும் காணாமற் போனமையையும் நினைவு கூரவும் அதற்காக இரங்கவும் பாதிக்கப்பட்டவர்களுக்கு உரிய உரிமையை அரசு அங்கீகரித்து அதற்கு மதிப்பளிக்க வேண்டும்.

4.11 இறந்தவர்களுக்கான நினைவுச் சின்னங்கள் எழுப்புவதில் அரசுக்கு ஒரு முக்கிய பங்கு இருக்கும் அதேவேளை, இது அரசுக்கு மட்டும் உரியது என்று கருதப்படக் கூடாது. ஒரு நினைவுச் சின்னம் எழுப்புவதற்கான அரசின் எந்த ஒரு நடவடிக்கையும் ஏற்கனவே இருக்கும் நினைவுச் சின்னங்களையோ அல்லது நேரடியாகப் பாதிக்கப்பட்ட குடும்பங்கள், சமூகக்குழுக்கள் என்பவற்றின் சடங்குகளையோ அழிப்பதாக அமையக் கூடாது. அரசின் நினைவுச் சின்னம் எழுப்பும் முயற்சிகள் பாதிக்கப்பட்டவர்களதும் சமூகக் குழுக்களதும் பங்குபற்றலுடன் நடைபெறுகின்றது என்பதையும், இதன்மூலம் நினைவுச் சின்னங்களில் ஒரு கூட்டு உடைமை உணர்வு ஏற்படுவதையும் அரசு உறுதிப்படுத்த வேண்டும். இந்தக் கலந்தாலோசனைச் செயல்முறை நினைவுச் சின்னம் பற்றிய கருத்தாக்கத்திலும் கட்டுமானத்திலும் உள்ளார்ந்த பகுதியாக இருக்க வேண்டும். இது இடத்தேர்வு, சார்பற்ற உருவரைபுக்கான கலைஞர்கள் தேர்வு, பாதிக்கப்பட்டோரின் உணர்வைக்கு மதிப்பளிக்கும்படியான நினைவுச்சின்னம், நினைவுச் சின்னங்களைக் கட்டி எழுப்பதலும் பராமரிப்பும், அங்கு நடத்தப்படும் கொண்டாட்டங்களைத் திட்டமிடுதல் போன்றவற்றை உள்ளடக்க வேண்டும். அரச நினைவுச் சின்னங்களின் அமைவுபற்றிய கருத்துக்களின் பல்வகைமை, நினைவுப் பூங்காக்கள் உட்பட, இத்தகைய கலந்தாலோசனைச் செயல்முறையின் மூலம் அமைய வேண்டும்.

4.12 ஆயுத மேதல்களின்போது அழிந்த அல்லது காணாமற்போனோர் புதைக்கப்பட்ட அல்லது குறியீட்டுப்பாங்கில் நினைவுகூரப்படுகின்ற இடங்களின் புனிதத்தன்மை மதிக்கப்பட வேண்டும் என்றும், அத்தகையவர்களின் குடும்பத்தினர் தங்களுக்குப் பொருத்தமானதாகக்

கருதும் சமய, பண்பாட்டுச் சடங்குகள் அல்லது கொண்டாட்டங்களை மேற்கொள்ளவும் தங்கள் இரங்கலை வெளிப்படுத்தவும் அந்த நிலத் துண்டுகளின் உரிமையை அந்தக் குடும்பங்களுக்கு வழங்க வேண்டும் என்றும், இந்த இடங்களில் பின்னர் எழுப்பப்பட்ட கட்டிடங்களும் அமைப்புகளும் அகற்றப்பட வேண்டும் என்றும் கலந்தாலோசனைச் செயலணி பரிந்துரைக்கின்றது.

4.13 இலங்கையில் நடைபெற்ற எல்லா ஆயுமதோதல்களின் போதும் கொல்லப்பட்ட அல்லது காணாமற் போனோரின் நினைவு தினம் ஒன்று பிரகடனப்படுத்தப்பட்டு, அத்தினத்தில் நடைபெறும் நினைவுகூர் நடவடிக்கைகளில் பாதிக்கப்பட்டோர் அனைவரின் உணர்வுகளும் அரசால் மதிக்கப்பட வேண்டும்.

4.14 பல்வேறு சமூகங்களும் அனுபவித்த இழப்புகளும் துன்பங்களும் மீண்டும் நிகழாது என்பதை உறுதிப்படுத்தும் வகையில் அரசாங்கம் அதிகார பூர்வமாக உறுதிமொழிகள் வழங்க வேண்டும். உதாரணமாக இது 1983 பேரழிவுகள், 2014 அழுத்கமை அழிவுகள் போன்றவற்றையும் உள்ளடக்கும். யுத்தத்தின் இறுதிக்கட்டத்தில் நிகழ்ந்த பேரவலங்கள், தென்னிலங்கையில் நடந்த ஆயுதமோதல்களின்போது நிகழ்ந்த இழப்புகள், வடமாகாண முஸ்லிம்கள் வெளியேற்றப்பட்டமை, மலையகச் சமூகம்போன்று பல்வேறு சமூகக் குழுக்கள் எதிர்நோக்கிய அமைப்புரீதியான வன்முறைகள், ஒதுக்கல்கள் முதலியவையும் இது தொடர்பாகக் கவனத்தில் கொள்ளப்பட வேண்டும்.

5. உண்மை, நீதி, நல்லிணக்கம் மற்றும் மீள்நிகழாமை ஆணைக்குழு (உநீநமீநி ஆணைக்குழு)

5.1 உண்மைதேடும் பொறிமுறைக்கு வழங்கப்படும் ஆணை தொடர்பாக கலந்தாலோசனை அமர்வுகளின்போது தெரிவிக்கப்பட்ட முரண்பாடான கருத்துக்கள், தெளிவின்மை என்பவற்றின் அடிப்படையில் பார்க்கும்போது, பொறிமுறையின் நோக்கம் அதன் பரப்பெல்லை, அது கருத்தில் கொள்ள வேண்டிய வன்முறைகளின் வகைகள், அது நிறைவேற்ற வேண்டிய அடிப்படையான பணிகள் என்பன கவனமாக வரையறுக்கப்பட வேண்டும். உநீநமீநி ஆணைக்குழு அரசாங்கம் வாக்குறுதியளித்துள்ள பரந்த ஒரு நல்லிணக்கச் செயல்முறையின் ஒரு பகுதி என்ற வகையில் பிற பொறிமுறைகளுடன் அதன் உறவுபற்றியும் தெளிவாக வரையறுத்துக் கூறவேண்டும்.

5.2 குறிப்பாக, உநீநமீநி ஆணைக்குழு தனித்தனி விடயங்களையா அல்லது கூட்டு அனுபவங்களைச் சொல்லும் வகைமாதிரி விடயங்களையா கையெடுக்கப்பேகின்றது என்பதில் ஒரு தெளிவு இருக்க வேண்டும்.

5.3 இலங்கையில் மோதல்கள் நடைபெற்ற காலத்தில் பாராபட்ச நடைமுறைகள் உட்பட என்ன நடைபெற்றது என்பதை நிறுவுவதும், அது நிறுவப்பட்டதும் உண்மையை அதிகாரபூர்வமாக ஏற்றுக்கொள்வதுமே உநீநமீநி ஆணைக்குழுவின் குறைந்தபட்ச நோக்கம் என்பது கலந்தாலோசனைச் செயலணியின் அபிப்பிராயமாகும். ஆதிகாரபூர்வமாக ஏற்றுக்கொள்வதென்பது பொருத்தமான இடத்து சட்டரீதியான நடவடிக்கைகளையும் உள்ளடக்க வேண்டும்.

5.4 இச்சூழலில் உண்மை என்பது கடப்பாட்டையும் உள்ளடக்குகின்றது. ஆனால், குற்றவியல் கடப்பாட்டை நிறுவுவது, அதாவது, யார் குற்றவாளி என்பதைத் தீர்தானிப்பது ஒரு நீதிப் பொறிமுறைக்கே அல்லது நடைமுறையில் உள்ள நீதி முறைக்கே மிகப் பொருத்தமானது. உநீநமீநி ஆணைக்குழு குற்றவியல் கடப்பாட்டைப் பொறுப்பேற்பதற்குப் பொருத்தமான பொறிமுறை அல்ல என்பதே கலந்தாலோசனைச் செயலணியின் அபிப்பிராயமாகும். ஆகவே மன்னிப்பு வழங்குவதற்கான அதிகாரம் அதற்கு வழங்கப்பட்க் கூடாது.

5.5 உநீநமீநி ஆணைக்குழு உண்மையைக் கண்டறிவதற்காக விசாரணைகள் நடத்துவதையும், குற்ற நடத்தைகள் தொடர்பான தகவல்களை நீதிவிசாரணை அமைப்புடன் பகிர்ந்து கொள்வதையும் பரிந்துரைக்கின்றது.

5.6 உநீநமீநி ஆணைக்குழு ஒரு குறிப்பிட்ட கால எல்லையைக் கொண்டிருக்க வேண்டும். கால எல்லை முடிவில் அது பாராளுமன்றத்துக்குத் தன் அறிக்கையைச் சமர்ப்பிக்க வேண்டும். ஏககாலத்தில் அது பொதுமக்களுக்கும் வெளியிடப்பட வேண்டும். அதன் கால எல்லை அது விசாரிக்க வேண்டிய விடயங்களின் அளவின் அடிப்படையில் தீர்மானிக்கப்பட வேண்டும். உநீநமீநி ஆணைக்குழு தன் வருடாந்த அறிக்கைகளை தெளிவான செயற்படுத்தக்கூடிய பரிந்துரைகளுடன் வெளியிட வேண்டும். அவையும் பாராளுமன்றத்தில் சமர்ப்பிக்கப்படும் அதேவேளை பொதுமக்களுக்கும் வெளியிடப்பட வேண்டும்.

5.7 உநீநமீநி ஆணைக்குழு குறிப்பான தொனிப்பொருள்கள், பிரச்சினைகள் மற்றும் / அல்லது விசாரணைசெய்வதற்கும் அறிக்கை சமர்ப்பிப்பதற்குமான விடயப்பொருள்கள் என்பவற்றைக் கருத்தில் கொள்ள வேண்டும். அவற்றின் தேர்வில் உரிய கவனம்செலுத்தப்பட வேண்டும். கலந்தாலோசனைச் செயல்முறையின் போது யுத்தத்தின் கடைசிக்கட்டங்கள் பற்றியும், வடக்கிலிருந்து முஸ்லிம்கள் வெளியேற்றப்பட்டது பற்றியும் மலையகச் சமூகம் பற்றியும் விசேட கவனம்செலுத்தப்பட வேண்டும் என அநேகமான கோரிக்கைகள் முன்வைக்கப் பட்டன.

5.8 ஆணைக்குழுக்களின் வரலாற்றையும் முன்னைய அறிக்கைகளின் அமுல்படுத்தப்படாத பரிந்துரைகளையும் கருத்தில்கொள்ளும்போது காலத்தின் தேவையை ஒட்டி எத்தகைய நடவடிக்கைகள் எடுக்க இயலும் எடுக்கப்பட வேண்டும் என்பதை அழுத்திக் காட்டுவதற்காக இப்பரிந்துரைகள் பற்றிய ஒரு பரிசீலனை மேற்கொள்வது அவசியமாகும்.

5.9 இந்த ஆணைக்குழு ஒரு செயற்பாடற்ற கேட்பாளராக இல்லாது செயற்பாடுசார்ந்த அமைப்பாக இருக்க வேண்டும் என்ற பொதுமக்களின் கோரிக்கைக்கு ஏற்ப உநீநமீநி ஆணைக்குழு உண்மையைத் தேடுவதற்கும் அதன் அடிப்படையில் குறிப்பான, செயற்படுத்தக்கூடிய பரிந்துரைகளைச் செய்வதற்கும் ஏற்றவகையில் செயற்படு வழிமுறைகளை வகுக்க வேண்டும்.

5.10 வரலாற்று நிகழ்வுகளை விபரிக்கும் உநீநமீநி ஆணைக்குழுவின் அறிக்கைகள் சமகால வரலாற்றிலும் பாடசாலைக் கலைத்திட்டங்களிலும் செல்வாக்குச் செலுத்த வேண்டும். வரலாற்றுரீதியான உறுதிப்படுத்தல், மனித உரிமை மீறல்களுக்கான பொறுப்பினை உத், தியோக பூர்வமாக ஏற்றுக்கொள்ளுதல், பொறுப்புக் கூறல், இவற்றின் பின்விளைவுகள் பற்றி தனியாகவும் கூட்டாகவும் புரிந்துகொள்ளதல் என்பன நல்லிணக்கத்துக்கான அடிப்படைகளாகும். முழுச்சமூகத்துக்கும் எதிரான மொத்த வன்முறைக்கும் குறிப்பாக, அவர்களின் பண்பாட்டு அடையாளத்துக்கு எதிரான வன்முறைக்கும் இது பொருந்தும். யாழ்ப்பாண நூலக எரிப்பு, 1983ன் தமிழர்களுக்கு எதிரான பேரழிவு, யாழ்ப்பாண ஆஸ்பத்திரி, வடமாகாணத்திலிருந்து முஸ்லிம்கள் வெளியேற்றப்படடமை, கிழக்கில் பொலிசார் கொல்லப்பட்டமை, யாழ்பபாண ஆஸ்பத்திரி படுகொலைகள் அறந்தலாவை, அனுராதபுரம், புனித பீற்றர் தேவாலயம், சத்துருக்கொண்டான், காத்தான்குடி, பலஜலியகொடல்ல, பிந்துனுவெவப் படுகொலைகள் சிறி தலதா மாளிகையில் மேற்கொள்ளப்பட்ட தாக்குதல் போன்றவை முற்றுமுழுதான மனித உரிமைத் தாக்குதல்களுக்கு உதாரணங்களாகப் பாடசலை வரலாற்று நூல்களில் இடம்பெற வேண்டும்.

5.11 உண்மையை உறுதிப்படுத்துதல் முக்கியமானது என்ற வகையில் உநீநமீநி ஆணைக்குழு ஒரு வலுவான விசாரணை அலகைக் கொண்டிருக்க வேண்டியது அத்தியாவசியமாகும்.

இந்த அலகு சட்டம், வரலாறு, மானிடவியல், சட்ட மருத்துவம், குற்றவியல், உளவியல், சமுகவியல் உட்பட பொருத்தமான திறன்களை உடைய ஆய்வாளர்களைக் கொண்டிருக்க வேண்டும். இதற்கு மேலாக உநீநமீநி ஆணைக்குழு உள்ளூர் நிபுணத்துவத்தைப் பயன்படுத்தும் வகையில் பிராந்திய விசாரணை அலுவலகங்களையும் கொண்டிருக்க வேண்டும். இவர்களும் ஆய்வுகளை மேற்கொள்வர்.

5.12 உநீநமீநி ஆணைக்குழுவின் பகிரங்க அமர்வுகளுக்கு முன்னர் நாடுபரந்த கவன ஈர்ப்பை ஏற்படுத்தும் உத்தியும் வெளித்தொடர்பு வேலைத்திட்டமும் வகுக்கப்பட வேண்டும். ஆணைக்குழுவின் சகல அமர்வுகளும் அவற்றில் செல்லப்பட்ட விடயங்களும் முழுமையாகப் பதியப்பட வேண்டும். மூன்று மொழிகளிலும் சமூக ஊடகங்கள் முடுக்கிவிடப்பட வேண்டும். உநீநமீநி ஆணைக்குழுவுக்காக ஊடக, செய்திப்பரிமாற்ற அலகு ஒன்றும் நிறுவப்பட வேண்டும். சம்பந்தப்பட்டவர்களுடனும் பரந்துபட்ட பொதுமக்களுடனும் தொடர்புகொள்வதற்காக போதிய அளவு நிதியும் அதற்கு வழங்கப்பட வேண்டும்.

5.13 ஆணைக்குழுவின் முடிவுகள் பரவலாகப் பரப்பப்பட வேண்டும். இம்முடிவுகளின் எளிதாகக் கிடைக்கக்கூடிய எளிமையான மொழியில் அமைந்த வடிவம் பொதுமக்களுக்கும் ஆணைக்குழுவின் முன்னர் தோன்றிய பாதிக்கப்பட்ட சமூகத்தினருக்கும் கிடைக்கச்செய்ய வேண்டும். உநீநமீநி ஆணைக்குழுவின் அமர்வுகள் நடைபெறும் போதும், அதன் இடைக்கால மற்றும் இறுதி அறிக்கைகள் சமர்ப்பிக்கப்பட்ட பின்னரும் ஊடகங்களும், கலைஞர்களும், புலமையாளர்களும் இந்த முடிவுகள் பற்றி அக்கறை கொள்ளவும் பொதுமக்களுடன் இதுபற்றிய ஒரு ஆக்கபூர்வமான சொல்லாடலை உருவாக்கவும் ஊக்கப்படுத்தப்பட வேண்டும்.

5.14 பங்குபற்றும் சகலரினதும் பாதுகாப்பை உறுதிப்படுத்தவும் பங்குபற்றலுக்கான பாதுகாப்பான இடங்களை உருவாக்கவும் போதிய கவனம் எடுக்கப்பட வேண்டும்.

6. நீதிப் பொறிமுறை (விசேட நீதிமன்றம் மற்றும் விசேட வழக்குரைஞர் அலுவலகம்)

6.1 நீதிபதிகள் முதல் விசேட வழக்குரைஞர் அலுவலகம், விசாரணையாளர், அலுவலர் வரை தீவிர சர்வதேசப் பங்குபற்றுதலின் தேவையைப் பொறுத்தவரை 2.12, 2.13 ஆகிய பரிந்துரைகள்பிரயோகிக்கப்பட வேண்டும்.

6.2 தேசிய மற்றும் சர்வதேச நீதிபதிகளின் நியமனத்துக்கு ஆட்களைத் தெரிவு செய்வதற்கான நியமங்கள் தொழில்வாண்மை மற்றும் சிவில் சமூக நிறுவனங்களின் ஆலோசனையுடன் அரசியல் அமைப்புப் பேரவையினால் வகுக்கப்பட வேண்டும். சர்வதேசப் பிரதிநிதிகளைப் பொறுத்தவரை ஐக்கிய நாடுகள் மனித உரிமைகள் உயர்ஸ்தானிகர் அலுவலகத்தின் ஆலோசனையும் பெறப்பட வேண்டும். இரண்டையும் பொறுத்தவரை தெரிவு நியமங்கள் பகிரங்கப்படுத்தப்பட வேண்டும்.

6.3 போதிய அளவு எண்ணிக்கையான நீதிபதிளை நியமிப்பதற்கான வழிவகை செய்யப்பட வேண்டும். அப்போதுதான் நீதிபதிகளுள் ஒருவரோ பலரோ வருகைதராவிடினும் காலதாமதம் ஏற்படாது.

6.4 ஒவ்வொரு அமர்விலும் பெரும்பான்மையான தேசிய நீதிபதிகளும் குறைந்தபடசம் ஒரு சர்வதேச நீதிபதியும் இருப்பதை நீதிமன்றம் உறுதிப்படுத்த வேண்டும்.

6.5 நீதிமன்றத்திலும் விசேட வழக்குரைஞர் அலுவலகத்திலும் நீதிபதிகளையும் விசாரணையாளர்களையும் பொறுத்தவரை பால்நிலைப் பிரதிநிதித்துவமும் எல்லா இனக்குழுக்களின் பிரதிநிதித்துவமும் இருப்பதை உறுதிப்படுத்துவதற்கான சகல

முயற்சிகளும் மேற்கொள்ளப்பட வேண்டும்.

6.6 பாதிக்கப்பட்டவர்கள் மற்றும் சாட்சிகளின் விசேட தேவைகளை, குறிப்பாகப் பெண்கள், குழந்தைகளின் தேவைகளைக், கவனிக்கும் வகையில் நடைமுறை விதிமுறைகள், அலுவலக ஊழியர்கள் அவர்களின் சேர்க்கை என்பவற்றில் விசேட நீதிமன்றம் நிறைநிலையில் இருக்க வேண்டும்.

6.7 போர்க்குற்றம் பற்றிய நீதிமன்ற விசாரணைகளைப் பொறுத்தவரை அடிப்படையான சர்வதேச நியமங்கள் பெங்களூர் மூலக்கொள்கைகள், நீதித்துறைப் பொறுப்புக் கூறல் தொடர்பான சர்வதேச நீதிமன்று(ICJ) வழக்குரைஞர் வழிகாட்டி உட்பட முன்மொழியப்பட்ட கலப்பு நீதிமன்றத்தை அமைப்பதில் வெளிப்படையான குறிப்புகளின் மூலம் உள்ளடக்கப்பட வேண்டும்.

6.8 போர்க்குற்றங்கள் மற்றும் மானுடத்துக்கு எதிரான குற்றங்கள் உட்பட சர்வதேசக் குற்றங்களை விசாரிப்பதற்கும், பாலியல் வன்முறைக் குற்ங்களுக்கும் சிறுவர்களுக்கு எதிரான குற்றங்களுக்கும் குறிப்பான கவனம் செலுத்துவதற்கும் விசேட நீதிமன்றத்துக்கு ஆணை வழங்கப்பட வேண்டும். இடைக்கால நீதி மற்றும் தண்டனையிலிருந்து தப்பித்தல் பற்றிக் கவனம் செலுத்துதல் என்றவகையில் நிதிமன்றத்துக்குரிய ஆணையை மனங்கொண்டு விசேட நீதிமன்றத்தின் சட்ட அதிகாரத்துக்குக் காலவரையறை இல்லை என கலந்தாலோசனைச் செயலணி பரிந்துரைக்கின்றது.

6.9 விசேட வழக்குரைஞர் அலுவலகம் காலதாமதம் இன்றி நிறுவப்பட வேண்டும். அதன் அதிகாரங்களும், செயற்பாடுகளும், பிற பொறிமுறைகளுடன் அதற்குள்ள உறவும் தெளிவாக வரையறுக்கப்பட்டுப் பகிரங்கப்படுத்தப்பட வேண்டும்.

6.10 விசாரணைக் கொள்கை வகுக்கையில் இலங்கையில் நிகழ்ந்ததாகக் கூறப்படும் சர்வதேசக் குற்றங்களின் பரப்பெல்லை, இக்குற்றங்களால் பாதிக்கப்பட்டோரின் பன்முகத்தன்மை, குற்றம் புரிந்தோரின் பல்வேறு வகைகள் என்பவற்றைப் பிரதிபலிக்கும் வகையில் விசேட வழக்குரைஞர் அலுவலகத்தின் தேர்வுகள் வடிவமைக்கப்பட வேண்டும். கருத்தில் கொள்ளப்பட வேண்டிய (மனித உரிமை) மீறல்கள் கிடைக்கும் சான்றுகளைப் பொறுத்தவரை பின்வருவனவற்றை உள்ளடக்க வேண்டும், ஆனால் அதற்குள் மட்டுப்படுதக்கூடாது. கொத்தணிக் குண்டுகள், வேறு சட்டபூர்வமற்ற ஆயுதங்கள் மற்றும் ஆயுத தளபாடங்களின் பயன்பாடு, மருத்துவமனைகள் மீதும் பாதுகாப்பு வலையங்கள்மீதும் துப்பாக்கிச்சூடு, மனிதர்களைக் கேடயமாகப் பயன்படுத்தல், சிறுவர்களைப் படையணியில் சேர்த்தல், பெருமளவில் சரணடைந்து பின்னர் காணாமற் போதல், படுகொலைகள், பெருமளவில் காணாமற்போதல், வல்லுறவும் வேறுவகையான பாலியல் வன்முறைகளும், ஆட்களைப் பெருமளவில் கட்டாயமாக வெளியேற்றுதல், குண்டுவீச்சு, எறிகணை வீச்சு, துப்பாக்கிச் சூடு உட்பட பொதுமக்களைப் பாராபட்சமின்றிக் கொல்லுதல், சண்டையில் சிக்குண்ட பொதுமக்களுக்கு உணவு, மருந்து ஆகியவை கிடைப்பதைத் திட்டமிட்டுத் தடுத்தல்.

6.11 நடைமுறைப் பிரச்சினைகள் / காலம் போதாமை / மூலவளப் பற்றாக்குறை போன்ற காரணங்களால் மீறல்கள் தொடர்பான தனித்தனி விடயங்கள் எல்லாவற்றையும் விசாரிப்பதற்கு இயலாமல்போகும் சந்தர்ப்பத்தில் குறைந்தபட்சம் சர்வதேசக் குற்றங்களுக்குப் பெரும் பொறுப்பு ஏற்கவேண்டியவர்களையாவது பொறுப்பேற்கச் செய்வதை விசாரணைக் கொள்கை உறுதிப்படுத்த வேண்டும். இதன்பொருட்டு உத்தரவிடுதல், மேல்மட்ட மற்றும் கட்டளைப் பொறுப்பு மற்றும் இணைந்த குற்றவியல் வழிநடத்தல் போன்ற சட்டக் கடப்பாட்டு அம்சங்களை இலங்கைச் சட்டத்துள் அறிமுகப்படுத்த வேண்டியிருக்கும்.

6.12 விசேட வழக்குரைஞர் அலுவலகம் தனக்கென்று சொந்த விசாரணை அலகைக் கொண்டிருக்க வேண்டும். அதன் அலுவலர்கள் சர்வதேசப் பிரதிநிதிகளாக இருக்க

வேண்டும். இத்தகையவர்கள் சுயாதீனம், நேர்மை, நீதிமன்றத்தால் தண்டிக்கப்படும் எத்தகைய குற்றங்களிலும் சம்பந்தப்படாமை என்பவற்றை உறுதிப்படுத்தும் வகையில் பரிசீலிக்கப்பட்டிருக்க வேண்டும். சாத்தியமான சார்புநலன் தலையீட்டைத் தவிர்க்கும் வகையில் இத்தகைய வழக்குகளை விசாரிப்பதில் முன்னர் சம்பந்தப்பட்டிருக்கும் குறிப்பிட்ட அலகுகள் அல்லது பயங்கரவாத விசாரணைத்துறை (TID) போன்ற அலுவலகங்களைச் சேர்ந்த உறுப்பினர்கள் இந்த விசாரணை அலகில் உறுப்பினர்களாக இருப்பதைத் தவிர்க்க வேண்டும்.

6.13 யுத்தக் குற்றங்கள், மானிடத்துக்கு எதிரான குற்றங்கள், சித்திரவதை, திட்டமிட்டுக் காணாமலாக்கல், வன்புணர்ச்சி போன்ற தீவிர மனித உரிமை மீறல்கள் என்பவற்றுக்கான மன்னிப்பு சட்விரோதமானதும் ஏற்றுக்கொள்ளப் படாதவையுமாகும். இவற்றைக் கருத்தில் கொள்ளக்கூடாது.

6.14 வாழ்ந்துகொண்டிருக்கும் பாதிக்கப்பட்டோர் ஒரு வழக்குரைஞரின் உதவியுடனோ இல்லாமலோ நீதிப்பொறிமுறையின் எல்லாக் கட்டங்களிலும் ஈடுபடுத்தப்படும் இயலுமை உடையவர்கள். வாழ்ந்துகொண்டிருக்கும் பாதிக்கப்பட்டோருக்கும் பொறிமுறையின் அலகுகளுக்கும் தாக்கமான முறையில் ஈடுபட்டுச் செயலாற்றுவதைச் சாத்தியமாக்கும் வகையில் எல்லாக் கட்டங்களிலும் போதிய தகவல்கள் வழங்கப்பட வேண்டும். அதேவேளை, விசேட நிதிமன்றத்தின் அல்லது விசேட வழக்குரைஞரின் பணியில் ஏதோ ஒரு வகையில் தலையீடு செய்யவோ அல்லது ஊறு விளைவிக்கவோ கூடிய எந்தச் செயற்பாடும் நிகழாமல் பாதுகாக்க வேண்டும்.

6.15 வழக்காடுனருக்கு சட்ட ஆலோசனை மற்றும் பிரதிநிதித்துவத்துக்கான சட்ட ஏற்பாடு பாதுகாக்கப்பட வேண்டும்.

7. வேறு பரிந்துரைகள்

7.1 மத மற்றும் பண்பாட்டுப் பிரச்சினைகளில் ஆலொசனை வழங்குவதற்காக மதங்களுக்கு இடையிலான ஆலோசனைப் பேரவை ஒன்று 2016 பிப்ரவரி மாதம் ஜனாதிபதியால் நிறுவப்பட்டுள்ளதாக அறிவிக்கப்பட்டுள்ளது. கலந்தாலோசனைச் செயலணிக்குக் கிடைத்த பரிந்துரைகளின்படி இப்பேரவை ஒவ்வொருபிரதான மதத்தினதும் உட்பிரிவுகளது பிரதிநிதிகள் உட்பட எல்லா மதங்களினதும் பிரதிநிதிகளை உள்ளடக்குவது அவசியமாகும். இப்பேரவை திறம்படச் செயற்படுவதற்கு இது அவசியமாகும். மேலும் இப்பேரவையின் செய்பாடுபற்றிய விதிமுறைகள் பகிரங்கப்படுத்தப்பட வேண்டும். மத வன்முறைச் சம்பவங்கள் பற்றி முன்கூட்டியே எச்சரிக்கும், அத்தகைய சம்பவங்களைக் கண்காணிக்கும், சமரசப்படுத்தும் பணிகள் இப்பேரவையால் கையேற்கப்பட வேண்டும். இத்தகைய சம்பவங்களில் பாதிக்கப்பட்டவர்கள் சட்டம் ஒழுங்கு மற்றும் நீதித்துறையின் மூலம் நிவாரணம் தேடுவதற்கான அவர்களது உரிமை இதனால் பாதிக்கப்படக் கூடாது.

7.2 ராணுவத்தினர், பொலிஸ் மற்றும் ஊர்காவல் படையினர் ஆகியவர்களைப் பொறுத்தவரை, நட்டஈடு, ஓய்வூதியம் மற்றும் வேறுவகையான உதவிகளின் அளவும், அவற்றைப் பெறுவதற்கு உரியவர்களின் தெரிவும் அத்தெரிவுக்குப் பயன்படுத்தப்பட்ட அளவுகோல்களும் பிரச்சினைக்கு உரியவையாக முன்னாள் ராணுவ வீரர்களாலும், யுத்தத்தின்போது கொல்லப்பட்ட அல்லது காணாமற்போன ராணுவத்தினரின் குடும்பங்களாலும் தெரிவிக்கப்பட்டன. இந்த வேறுபாடுகள் பரிசீலிக்கப்பட்டு இதற்கான காரணங்கள் அவர்களுக்குத் தெரிவிக்கப்படுவதோடு அதற்கேற்றபடி குறைபாடுகள் சரிக்கட்டப்பட வேண்டும்.

7.3 தமிழீழ விடுதலைப் புலிகள், தமிழ் மக்கள் விடுதலைப் புலிகள், ஈழ மக்கள் ஜனநாயகக் கட்சி உட்பட முன்நாள் தமிழ்த் தீவிரவாத இயக்கங்களுடன் தொடர்புகொண்டிருந்த முன்னாள் போராளிகளின் நிலமை பரிசீலிக்கப்பட வேண்டும். இது அவர்களை மீண்டும் சமூகத்துடன் ஒருங்கிணைக்கும் திட்டத்தை உருவாக்குவதை நோக்கமாகக்

கொண்டிலுக்க வேண்டும். ஒருங்கிணைப்புக்குத் தடையாக உள்ள நடைமுறையிலுள்ள பாதுகாப்பு, பொருளாதார, உடலியல், உளவியல் மற்றும் சமூகச் சவால்கள் என்பவற்றுக்கு அது தீர்வுகாண்பதாய் அமைய வேண்டும். அரசின் பாதுகாப்பு அக்கறைகள் காரணமாக முன்னாள் போராளிகளின் வீடுகளுக்கு ராணுவத்தினரும் உளவுப் பிரிவிரும் தொடர்ச்சியாகச் செல்லுதலும் அவர்கள் ராணுவ முகாம்களுக்கு வந்து ஒப்பமிடவேண்டும் என்ற கோரிக்கையும் அவர்களை மனமுறிவுக்கும், சமூக விலக்குக்கும், மேலும் புறமொதுக்கலுக்கும் தீவிரப்படுத்தலுக்கும் ஆளாக்க முடியும். ஆகவே இந்த அணுகுமுறை மீள்பரிசீலிக்கப்பட வேண்டும். போய் ஒப்பமிடுதல் மாவட்டச் செயலகத்துக்கு அல்லது முன்னாள் போராளிகளைக் கண்காணிப்பதற்கும் அவர்களது நலன்களைப் பராமரிப்பதற்கும் அதிகாரமுடைய சிவில் அதிகாரிக்குப் பாரம்கொடுக்கப்படலாம். உளசமூகப் புனர்வாழ்வு, திறன்களை வளர்த்தல், சுயசார்பை மேம்படுத்துதல் என்பன மூலம் நல்வாழ்வு என்ற கருத்தை மேம்படுத்துவதற்கான ஒரு திட்டம் உருவாக்கப்பட வேண்டும். ஒரு பரிசீலனைச் செயல்முறைக்குப் பின்னர் தகுதியானவர்களுக்கு அரச துறையில் வேலை வழங்குவது பற்றிக் கருத்தில் கொள்ள வேண்டும்.

7.4 முன்னாள் போராளிகள் என அடையாளப்படுத்தப்படும் இப் பெரிய குழுவினுள் அடங்கும் இலகுவில் பாதிப்படையக் கூடிய குழுக்கள் விசேட கவனத்துக்கு உரியவை. இவை முள்னாள் குழந்தைப் போராளிகள், பெண் போராளிகள் மற்றும் ஊனமுற்ற போராளிகள் என்போரை உள்ளடக்கும். கல்வியை மீளத் தொடர்தல் மற்றும் / அல்லது தொழிற் பயிற்சி என்பன இவர்களுக்கு அவசியமாகும். அதேவேளை, அதே சமூகத்தைச் சேர்ந்த பிற இளைஞர்களுக்கும் இத்தகைய வசதிகள் கிடைப்பது உறுதிப்படுத்தப்பட வேண்டும். ஏனைய இளம் பெண்களுக்கு வழங்கப்படும் உதவிகள்போல் முன்னாள் பெண் போராளிகளுக்கும் வழங்கப்படுவதை உறுதிசெய்ய வேண்டும். ஊனமுற்ற முன்னாள் போராளிகளின் நிலைமை ஏனைய உடல் ஊனமுற்றவர்களின் நிலைமையோடு இணைந்ததாகப் பார்க்கப்பட வேண்டும். அவ்வகையில் மருத்துவப் பராமரிப்பு, இயலாமை நிலையை மீள்பரிசீலித்தல், உடற்சிகிச்சை, பராமரிப்பாளர்களுக்கான உதவி, ஊனமுற்றோருக்கான கல்வி மற்றும் மாற்று வாழ்வாதாரத் திறன்கள், அவர்களது பாதுகாப்பு பற்றிய கண்காணிப்பு என்பன உறுதிப்படுத்தப்பட வேண்டும்.

7.5 நில உரிமைகள் திட்டமிட்ட அடிப்படையில் மறுக்கப்பட்ட சமூகத்தினருக்கு அரசு பரிகாரம் வழங்க வேண்டும். அர காணிப் பகிர்தளிப்புத் திட்டத்துக்கு உட்படாத மலையகத் தமிழர்களும், தாழ்த்தப்பட்ட சாதியினரும், தங்கள் பாரம்பரிய வனங்களிலும் பிற பாதுகாக்கப்பட்ட பிரதேசங்களிலும் வரலாற்று ரிதியான தங்கள் கூட்டு உரிமை மறுக்கப்பட்ட ஆதிவாசிகளும் இதில் அடங்குவர்.

7.6 சிறுபான்மைச் சமூகங்களைப் பாதிக்கின்ற இப்பிரச்சினைகளையும் வேறு பிரச்சினைகளையும் கவனிப்பதற்காக சம்பந்தப்பட்ட சகலரின் ஆலோசனையுடன் சிறுபான்மையினர் உரிமைகள் ஆணைக்குழு ஒன்றை ஏற்படுத்துமாறு கலந்தாலோசனைச் செயலணி பரிந்துரைக்கின்றது. இந்த ஆணைக்குழு சிவில் சமூகத்திடமிருந்து பெறப்பட்டு அரசியல் யாப்புப் பேரவையினால் சிபார்சு செய்யப்படும் பெயர்ப்பட்டியலிலிருந்து ஜனாதிபதியால் நியமிக்கப்பட வேண்டும் என கலந்தாலோசனைச் செயலணி பரிந்துரைக்கின்றது. இந்த ஆணைக்குழு தேவையான சட்டத் திருத்தங்களுக்கான ஆலோசனைகளுடன் நாட்டில் சிறுபான்மையினரின் நிலைமை பற்றிப் பாராளுமன்றத்துக்கு ஆண்டறிக்கை சமர்ப்பிக்க வேண்டும்.

நல்லிணக்கப் பொறிமுறைகள் பற்றிய கலந்தாலோசனைக்கான செயலணியின் இறுதி அறிக்கையானது 17 நவம்பர் 2016 அன்று முற்றுப் பெற்றது

சாந்தா அபிமானசிங்கம் (P.C.)

விசாகா தர்மதாஸ

கலாநிதி. பர்ஸானா ஹனீவா

K.W. ஜனரஞ்சன

பேராசியர். சித்ரலேகா மௌனகுரு

மனோரி முத்தெட்டுவகம (தலைவர்)

மிராக் ரஹீம்

கலாநிதி கமீலா சமரசிங்க

கலாநிதி. பாக்கியசோதி சரவணமுத்து (செயலாளர்)

பேராசிரியர். தயா சோமசுந்தரம்

காமினி வெயாங்கொட

செயலணியின் சுயவிவரங்கள்

மனோரி முத்தெட்டுவகம (தலைவர்)

மனோரி முத்தெட்டுவகம ஒரு சிறந்த வழக்கறிஞரும் சட்டத்தரணியுமாவார். இவர் பொதுச்சட்ட பயிற்சியாளரும் அனைவரும் அறிந்த மனித உரிமைகள் செயற்பாட்டாளரும் ஆவார். இவர் தென் மேல் சப்ரகமுவ ஆகிய மாகாணங்களில் காணாமல் போனோர் பற்றிய ஜனாதிபதி ஆணைக்குழுவிலும் (1994-97) மற்றும் அகில இலங்கை காணாமல் போனோர் பற்றிய ஆணைக்குழுவிலும் (1998-2002) தலைவராக கடமையாற்றியுள்ளார். மனித உரிமை மீறல்களை விசாரணை செய்யும் ஆனைக்குழுவிலும் (2004-2007) தீவிர மனித உரிமைச் சம்பவங்கள் தொடர்பான ஆணைக்குழுவிலும் (2005-2007) ஆணையாளராக சேவை புரிந்துள்ளார்.

கலாநிதி. பாக்கியசோதி சரவணமுத்து (செயலாளர்)

பாக்கியசோதி சரவணமுத்து மாற்று கொள்கைகளுக்கான நிலையத்தின் அமைப்பாளரும் நிறைவேற்றுப் பணிப்பாளருமாவார். இவர் ட்ரான்ஸ்பெரன்சி இன்டர்நேஸனல் நிறுவனத்தின் இலங்கைக் கிளையின் அமைப்பாளரும் 1997 ஆண்டு தொடக்கம் இலங்கையில சகல தேர்தல்களையும் அவதானிக்கும் (CMEV)இன் இணை தலைவருமாவார். இவர் ஈசின்கொவர் புலமைப்பரிசில் பெற்றுள்ளமை குறிப்பிடத்தக்கது (2004).

சாந்தா அபிமானசிங்கம்

சாந்தா அபிமானசிங்கம் யாழ்ப்பாணம் சட்டத்தரணிகள் சங்கத்தின் தலைவரும் வடக்கு-கிழக்கு மாகாணங்களில் பணியாற்றும் ஒரே ஜனாதிபதி சட்டத்தரணியுமாவார். இவர் பெண்தலைமை தாங்கும் குடும்பங்கள் எதிர்கொள்ளும் பிரச்சனைகள் தொடர்பில் ஆராயும் தேசிய செயற்குழுவின் தலைவருமாவார்.

விசாகா தர்மதாஸ

விசாகா தர்மதாஸ போரினால் பாதிக்கப்பட்ட பெண்கள் சங்கம், Parents of Servicemen Missing in Action ஆகியவற்றின் அமைப்பாளரும் தலைவருமாவார். இவரது மகன் இலங்கை இராணுவத்தில் சிப்பாயாக பணியாற்றுகையில் 1998 ஆம் ஆண்டு காணாமல் போயுள்ளார். அவர் இலங்கையில் உள்நாட்டு யுத்தம் நிறைவு பெறுவதற்காக பாடுபட்டவர். இவர் பெண்களை, முரண்பாட்டு எல்லைகளைக்கடந்து சமாதானத்தை உருவாக்க ஒன்று திரட்டியமைக்காக 2005 ஆம் ஆண்டு நோபல் பரிசு பெறுவதற்கு பரிந்துரைக்கப்பட்டார். இவர் பேச்சுவார்த்தைகள் மற்றும் இணக்கம் ஏற்படுத்தும் ஆற்றல்கள் (அமெரிக்க சமதானத்திற்கான கல்வி நிலையம்) பெண்கள் மற்றும் பாதுகாப்பு (ஹவார்ட் பல்கலைக்கழகம்)ஆகிய பட்டங்களை பெற்றுள்ளார்.

கலாநிதி. பர்ஸானா ஹனீவா

பர்ஸானா ஹனீவா கொழும்பு பல்கலைக்கழகத்தின் சமூகவியல் சிரேஸ்ட விரிவுரையாளர். இவர் கொலம்பியா பல்கலைக்கழகத்தில் கலாநிதி பட்டப்படிப்பை மேற்கொண்டதுடன் இலங்கையில் பெண்களின் பிரச்சனைகள், முரண்பாடு, நிலைமாறுகால நீதி, இராணுவமயமாக்கல் மற்றும் சிறுவர் உரிமைகள் தொடர்பான விடயங்களை விரிவாக வெளியிட்டவர் ஆவார். இவர் முஸ்லீம்களுக்கான செயலகத்தின் பணிப்பாளர் சபையின் தலைவருமாவார். இவர் கடந்த பதினைந்து ஆண்டுகளாக ஒரு ஆய்வாளராகவும் செயற்பாட்டாளராகவும் இலங்கையில் சிறுபான்மை சமூகங்களின் அரசியல் மற்றும்

நிலைமாறுகால நீதி தொடர்பில் நாட்டின் முஸ்லீம் சமுகத்தினை மையமாகக் கொண்டு செயற்பட்டு வருகின்றார்.

K.W. ஜனரஞ்சன

ஜனரஞ்சன சட்டத்துறை விரிவுரையாளர். இவர் தொழிற்கற்கைகளுக்கான மையத்தில் (CFPS) சிரேஸ்ட விரிவுரையாளராகப் பணியாற்றுவதுடன் ஜனநாயகத்திற்கான சட்டத்தரணிகள் அமைப்பின் தீவிர செயற்பாட்டாளர்களில் ஒருவருமாவார். ராவய பத்திரிகை நிறுவனத்தின்(Ravaya Publications Grantee Limited) இயக்குனரான இவர் அப்பத்திரிகையின் ஆசிரியருமாவார். Rights Now- Collective for Democracy என்ற அமைப்பின் ஸ்தாபக உறுப்பினரான இவர் 2007-2008 காலப்பகுதியில் அதன் நிறைவேற்றுப்பணிப்பாளராக செயற்பட்டார்.

பேராசியர். சித்ரலேகா மௌனகுரு

சித்ரலேகா மௌனகுரு சூரியா பெண்கள் அபிவிருத்தி நிலையததுடன் இணைந்து செயற்படுகிறார். 2007-2010 காலப்பகுதிக்குரிய தேசிய பெண்கள் குழுவின் அங்கத்தவராக இலங்கை அரசால் நியமிக்கப்பட்டவர். கடந்த முப்பது வருட காலமாக யாழ்ப்பாணப்பல்கலைக்கழகம் கிழக்குப்பல்கலைக்கழகம் ஆகிய இரண்டிலும் கற்பித்தவர். பால்நிலை தமிழிலக்கியம் நாட்டாரியல் ஆகியவை இவரின் ஆய்வுநாட்டங்கள் ஆகும். இலங்கையில் பெண்கள் சமத்துவம், இடம்பெயர்ந்த பெண்களின் உரிமைகள் தொடர்பாக பணியாற்றிமைக்காக 2003 ஆம் ஆண்டு ஐக்கிய நாடுகள் சபையின் அகதிகளுக்கான உயர்ஸ்தானியர் விருது வழங்கி கௌரவிக்கவிக்கப்பட்டார்.

மிராக் ரஹீம்

மிராக் ரஹீம் மனித உரிமைகள், நல்லிணக்கம், நிலம், இடப்பெயர்வு மற்றும் சிறுபான்மை சமூகங்களின் பிரச்சனைகள் போன்ற விடயங்களில் நீண்ட கால ஈடுபாடு கொண்ட ஆய்வாளரும் செயற்பாட்டாளருமாவார். இவர் மாற்றுக்கொள்கைகளுக்கான நிலையத்தின் முன்னாள் சிரேஸ்ட ஆராய்ச்சியாளர். தற்போது மீள்குடியேற்ற அமைச்சிலும் முஸ்லீம்களுக்கான பேரவையிலும் ஆலோசகராகப் பணியாறறுகிறார்.. இவர் London School of Economics and Political Sciences பல்கலைக்கழகத்தில் சர்வதேச உறவுகள் மற்றும் வரலாறு எனும் கற்கை நெறியில் பட்டம் பெற்றதுடன் அமெரிக்காவின் Notre Dame பல்கலைக்கழகத்தில் சமாதானக் கற்கையில் முதுகலைப்பட்டத்தையும் பூர்த்தி செய்துள்ளார்.

கலாநிதி கமீலா சமரசிங்க

கமீலா சமரசிங்க ஒரு மருத்துவ உளவியலாளரும் கொழும்பு பல்கலைக்கழகத்தின் சமூகவியற் பிரிவின் இணைப் பேராசியராகவும் பணியாற்றுகின்றார். இவர் கொழும்பு பல்கலைக்கழகத்தின் பட்டதாரி கற்கைகள் பீடத்தில் பல புத்தாக்க சமூக உளவியல் திட்டங்களை அறிமுகப்படுத்தியும் உபாயங்கள்-மோதலின் பின்னரான அதிர்ச்சி. எனும் திட்டத்தினை விரிவுபடுத்தியும் பல விருதுகளைப் பெற்றுள்ளார். இவர் NCPA வின் அங்கத்தவராகவும் கடமையாற்றுகின்றார். அத்தோடு தேசிய ஒருமைப்பாடு மற்றும் நல்லிணக்கத்திற்கான சமூக உளவியல் செயலணியில் போரினால் குடும்பங்களுக்கு ஏற்பட்ட மன உளைச்சல்களை ஆற்றுப்படுத்தும் செயற்பாடுகளை வடிவமைப்பதில் சேவையும் புரிகிறார்.

பேராசிரியர். தயா சோமசுந்தரம்

தயா சோமசுந்தரம் யாழப்பாணப்பல்கலைக்கழகத்தின் மருத்துவபீடத்தில் மனநலத்துறையில் பேராசிரியராகப் பணியாற்றுகிறார். அத்துடன் இவர் இரண்டு தசாப்தங்களுக்கு மேலாக வட

இலங்கையில் மனநல ஆலோசகராகத் தொண்டாற்றயுமி வருகிறார். இவரது ஆய்வுகள் மற்றும் பல வெளியீடுகள் இயற்கை அனர்த்தம் மற்றும் போர் ஆகியவற்றின் விளைவுகளால் ஏற்படும் மன நலப்பாதிப்புக்களையும் அவற்றுக்கான சிகிச்சை முறைகளையும் மையமாகக் கொண்டவை. இவர் ICD 11 மீள்பரிசீலனைச் செயன்முறையின் போது மன அழுத்தம் தொடர்பான (PSTD) தொடர்பிலான உலக சுகாதார அமைப்பின் (WHO) செயற்குழுவின் இணைத்தலைவராகச் செயற்பட்டார்.

காமினி வெயாங்கொட

காமினி வெயாங்கொட “ புரவேசி பலய” (பிரஜைகள் சக்தி) என்ற அமைப்பின் அமைப்பாளரும் சிரேஸ்ட ஒழுங்கமைப்பாளரும் ஆவார். இவர் அபிவிருத்தி கற்கைகள் துறையில் கொழும்பு பல்கலைகழகப்பட்டத்தை பெற்றுள்ளார். கடந்த மூன்று தசாப்தகாலமாக ஜனநாயகம் நல்லாட்சி ஆகியவை பற்றிய சமூக அரசியல் முன்னிலை விமர்சகரும், எழுத்தாளரும் ஆவார். இவர் இருபத்தியேழு உன்னத மேற்குலக இலக்கியங்களைச் சிங்களத்தில் மொழிபெயர்த்து முதன் முதலாக சிங்கள வாசகர்களுக்கு பின்-நவீனத்துவ இலக்கிய போக்குகளை அறிமுகப்படுத்தியவர்.

EXECUTIVE SUMMARY

EXECUTIVE SUMMARY

A. Establishment of the Task Force and Methodology of Consultations

1. The Consultation Task Force (CTF) of 11 members drawn from civil society was appointed by the Prime Minister in late January 2016, to seek the views and comments of the public on the proposed mechanisms for transitional justice and reconciliation, as per the October 2015 UN Human Rights Council resolution on Sri Lanka, co-sponsored by the Government of Sri Lanka. The consultations were not restricted to these mechanisms and encompassed discussion of other mechanisms and processes for reconciliation the public wished to propose.

2. The Final Report of the consultation is organised according to the proposed four mechanisms and overarching issues such as psychosocial support and State and societal reform pertaining to transitional justice and reconciliation, with each meriting a chapter of its own. The other chapters include an introduction laying out the context of the consultations and enduring factors that would impact reconciliation into the future as well as a chapter on the methodology of the consultations. The chapters on the mechanisms are based on the views expressed by the public in the consultation process and contain both observations of the public as well as explicit recommendations in respect of each mechanism—the Office on Missing Persons (OMP), Office of Reparations, a Truth, Justice, Reconciliation and Non-Recurrence Commissions (TJRNRC) and a Judicial Mechanism comprising of a Special Court and Office of a Special Counsel. The concluding chapter is devoted to the recommendations of the CTF, which are informed by the views and opinions expressed by the general public and stakeholders at the consultations.

3. The CTF was supported by two advisory panels—one of Representatives and the other of Experts. The latter advised the CTF on the substantive content of transitional justice in the consultations, its particular application and relevance to Sri Lanka and the former on the selection of members of the Zonal Task Forces (ZTFs). However, there was significant overlap in their contributions. The ZTFs—one ZTF in each district of the Northern and Eastern Provinces and one each for the other seven provinces—were tasked with conducting the consultations through public meetings and focus group discussions (FGDs) on the premise that people would trust and feel more comfortable expressing their opinions to those from their community and area and in the language of their choice. The ZTF reports based on consultations are compiled as a separate report. They were sent to the CTF for collation and categorisation according to key issue areas and the four mechanisms proposed. The ZTFs were drawn from civil society, the professions, former public servants and in some instances, members of the clergy. In addition to ensuring ethnic and sectoral representation as well as language proficiency as per each zone, there was 50% female representation on the ZTFs. The innovation of ZTFs, their composition and approach,

were greatly appreciated at the community level and constituted a key factor in ensuring the success of consultations island-wide.

4. At the request of the CTF, there was a representative of the Human Rights Commission (HRC) present at the consultations and HRC involvement to ensure follow-up action on incidents at the consultations, which undermined the enabling environment for reconciliation.

5. In addition to the ZTF consultations, the CTF had consultations at the national level with representatives of key sectors—the military, families of the disappeared, lay religious, professional and media organisations, women's groups, individuals and organisations engaged in the creative arts. Submissions were also received through a dedicated website, by e-mail and by post in all three languages.

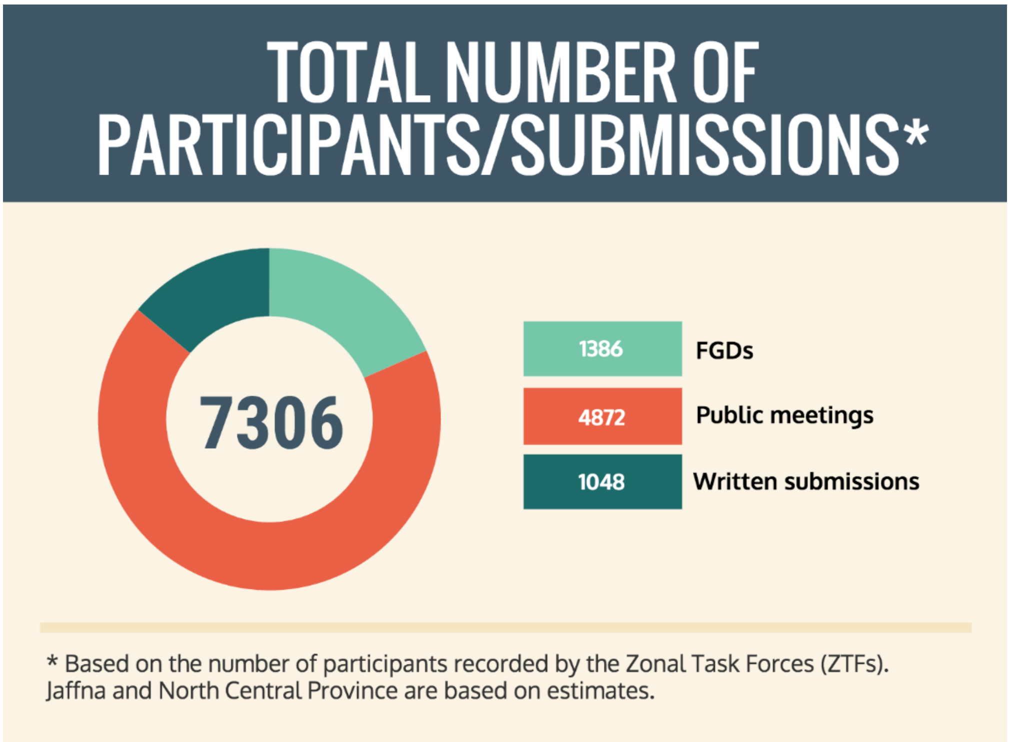

6. The CTF received a total of 7,306 submissions of which 4,872 were made at public meetings, 1386 were at focus group discussions (FGDs) and 1048 were sent in to the CTF as written submissions. The highest numbers of submissions were made at the consultations in Batticaloa, Ampara and the Southern Province respectively, averaging in excess of 500 in each zone. Consultations in the North Western and Western Provinces recorded the lowest number of submissions—below 250. The figures for Jaffna and the North Central Province are based on estimates as opposed to a written record in other zones.

B. Overarching Issues: Observations and Recommendations

1. The CTF hoped and argued for advocacy and championship at the highest levels of Government of the rationale for transitional justice in Sri Lanka and the mechanisms proposed by the Government. This however did not materialise and the predominant focus of the consultations at the community level was on the narratives and experiences of people in their search for loved ones and in seeking redress for grievances, including through appearances and submissions before a number of Presidential Commissions of Inquiry and Investigation in the past. Nevertheless, awareness-raising by the ZTFs and media had some effect in focusing consultations on the four main mechanisms and in eliciting other suggestions related to transitional justice. Consequently, though submissions directly on the more technical aspects of design, process of appointment, powers and functions of the four mechanisms were limited, a high level of public interest, debate and participation at the hearings was generated and views on key issues ascertained. Marking a first step in ensuring participation and public ownership of the overall process, some individuals expressed amazement at being asked for their views. In light of the above, the CTF recommends continuing communication and outreach on transitional justice by the Government and at the highest levels with the public at large.

2. People throughout the country expressed considerable frustration, bitterness and anger at yet another initiative, despite the inconclusive nature and abysmal failure of past efforts to provide any relief or redress. This though was coupled with an expectation and yearning that this particular initiative of consultations on transitional justice mechanisms would be different. This duality in public attitudes was strongly expressed in the consultations and must inform policy-making in the design of mechanisms for transitional justice and reconciliation. The CTF recommends that, given the desire for the truth, accountability of those who gave orders and the strength of feeling against recurrence, there should be constitutional recognition and provision of the right to transitional justice defined in terms of truth, justice and accountability, reparations and guarantees of non-recurrence.

3. It should also be noted that there were submissions, including from the security forces and Police, warning that this process of reconciliation would be counter-productive, compromise national security, deepen wounds and open new ones as well as exacerbate inter-ethnic and religious division. All Security Forces personnel categorically rejected international involvement in the accountability mechanism in particular. However, in most submissions made by the Security Forces and Police, there was unequivocal support for the Government's reconciliation initiatives and for a restorative as opposed to retributive approach, with a call by them for the involvement of religious leaders to enhance the former. They were of the view that reconciliation and reparations should be given priority to ensure non-recurrence, urged constitutional reform and requested greater information sharing by the government with their personnel at all levels, to dispel doubts and misinformation.

4. The Army representatives also stated that although they had achieved the Government's objective under its political direction and in difficult and challenging circumstances, they felt a lack of solidarity and support at present. They stated their support for a truth seeking process and if there is any evidence of criminal activity, for the prosecution of the guilty. Given that as far as they were concerned, no criminal activity had been undertaken, they saw no need for amnesty either. Whilst they insisted that civilians were not deliberately targeted and that a policy of zero-civilian casualties was followed, they conceded the possibility of civilian deaths on account of civilians being caught in the crossfire. They also denied that sexual violence was used as a weapon of war. The Air Force reiterated that no crimes were committed and no illegal weapons used.

5. In light of the deficit of trust and confidence in the Government's commitment to transitional justice and reconciliation and the reservations expressed with regard to the process of transitional justice and reconciliation, the CTF strongly urges that in addition to 1 above, the vision of a plural, multi-ethnic and religious Sri Lanka in which diversity is recognised as a source of strength and as an asset and in which citizenship is founded on the mutual respect and dignity of all the peoples of Sri Lanka, be propagated and celebrated throughout the country by the highest levels of Government and by civil society. Unity in diversity, respect for and protection of the multiple identities of all Sri Lankans, is fundamental to meaningful reconciliation, peace and prosperity in the country.

6. Accordingly, effective, unequivocal action must be taken by Government to prevent the spread of ethnic division and religious intolerance and to hold to account those responsible under the due process of law, without fear or favour in respect of any community however defined. Some submissions from across the country called for the establishment of a secular State with equal respect accorded to all the religions practiced in the country. They posited this as integral to the sense of equal citizenship and as the starting point for reconciliation. The CTF recommends serious consideration of this in consultation with all stakeholders.

7. Security considerations were at the forefront of the consultations from the very outset. Given the surveillance, questioning and intimidating presence of security, intelligence and Police personnel at hearings of past commissions, the CTF spoke with the Ministry of Defence, service commanders and Police to ensure that an enabling environment would prevail for the duration of consultations and thereafter. Police and military liaison officers were identified and Presidential Directives on Arrest, Detention and Torture reiterated. Despite these measures, there were a number of incidents. CTF members had to personally intervene at some ZTF meetings to ask security/police personnel inhibiting participation at the consultations to leave. The persistence of impunity at the ground level, despite measures agreed upon with the highest levels of the security forces and Police to stop them, is confirmed by these incidents.

8. The persistence of impunity was identified in submissions as a key impediment to reconciliation and in turn, an end to it as a key confidence–building measure that should precede

the establishment of mechanisms and thereby bridge the considerable deficit of trust and confidence that prevails in the willingness and ability of the Government to achieve meaningful reconciliation. The issue of credible Witness and Victim Protection is closely connected to the persistence of impunity, public safety and security and the CTF in its recommendations reinforces local and international calls for robust and independent protection.

9. A number of other confidence building measures that deal specifically with military and security issues were identified in the consultations. They are included in the CTF's recommendations. These relate to the cessation of military involvement in civilian affairs, in the economy and civil administration in particular, expedited return of civilian lands acquired by the forces, demobilisation and demilitarisation. There are also unequivocal demands for the release of detainees and surrendees who have not been charged under the PTA or other laws, the repeal of the PTA, the publication of the list of detainees and of all places of detention.

10. A key confidence-building measure highlighted in consultations is the pivotal need for a political and constitutional settlement of the conflict. Submissions stressed that this was an essential prerequisite for reconciliation and a united country. The CTF has noted this accordingly in its recommendations.

11. The criminalisation and incorporation into Sri Lankan law of international crimes such as war crimes and crimes against humanity as well as the crime of disappearances in line with the definition of the crime under the International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance, were also highlighted as key confidence-building measures. They are included in the CTF recommendations.

12. Yet another overarching consideration that comes out of the consultation process is the need for psychosocial considerations to be factored into the design and operations of transitional justice mechanisms, in particular, restorative psychosocial support and assistance to those affected, be they civilians or combatants across all ethnic divides. The CTF in its recommendations emphasises the primacy of the needs and concerns of those affected, the strengthening and sustenance of existing services in line with the requirements of transitional justice and reconciliation and in cooperation with the Psychosocial Task Force of the Office of National Unity and Reconciliation (ONUR).

13. Whilst this report does not devote separate chapters to Youth and Gender, it treats them as overarching issues that have a significant bearing on all mechanisms and indeed, any reform and reconciliation programme. Throughout the consultations, participants emphasised the critical importance of balanced gender and youth representation on the mechanisms, in particular the appointment of women at all levels of operation, especially as decision makers, prosecutors and judges. They stressed easy access to the mechanisms and the incorporation of gender requirements into the functioning of the mechanisms including the provision of space, guarantees of confidentiality, sensitivity towards and respect of the needs of those subjected to sexual harassment

and abuse, and that of mothers who will engage with the mechanisms. The CTF endorses these concerns and supports the long-standing demand for a National Commission on Women.

14. Land is another overarching issue, central to reconciliation, which came up in multiple submissions, including cases of occupation by the military and other state agencies such as the Forrest Department, and secondary occupation of lands and fishing waters by members of other ethnic communities. It merits specific policy action, including mechanism/s that can address complex inter-ethnic land disputes without delay. The CTF also recommends implementation of the existing constitutional provision for a National Land Commission.

15. The continuing need for highest-level governmental advocacy and championship of transitional justice highlighted in the consultations is prioritised in the CTF recommendations, as well as the coherence of the entire transitional justice and reconciliation policy. Therefore, the crucial requirement that the Government simultaneously spell out a road map for reconciliation along with the policy and operational frameworks for the mechanisms envisaged, their relationships to each other as well as to existing bodies tasked with reconciliation including Government ministries, is singled out for immediate, urgent attention.

16. The importance of ensuring the accessibility of the mechanisms in terms of their location, working languages and composition was also stressed in the consultations; likewise, the needs of the differently abled and marginalised. The public was insistent on the representation of those affected at all levels of all proposed mechanisms where feasible, and on the use of appropriate and non-distorting language for transitional justice mechanisms and instruments such as the Certificate of Absence (CoA). The CTF endorses these demands and in addition, recommends an overall monitoring body of the mechanisms with representation from affected families, human rights defenders, civil society activists and the international community appointed by the President from a list of nominations submitted by the Constitutional Council. The monitoring body should report to the President and its reports made public.

C. Recommendations on the Mechanisms

1. Whilst the consultations were ongoing the Government presented a bill to Parliament on an OMP, which was eventually passed after a considerable disruption in the chamber. Not surprisingly, there was criticism of the Government on this and doubts raised as to the seriousness of the Government's regard for the CTF and its consultations. The CTF issued an Interim Report on the OMP, which is annexed to this Final Report.

2. A number of submissions however, were made on the issue of disappearances and the OMP, prior to and after the passage of the Bill. They formed the bulk of submissions in some public meetings, particularly in the North and East. This may be attributable to the salience of the issue over three decades, the sense of urgency among family members that something can and must be

done to locate missing members of their families, the public discussion of the OMP Bill, types of disappearance and the organisation of families around the issue. The key demands were with regard to highlighting the enforced and involuntary nature of disappearance in the title of the office, limiting the discretion of the OMP over sharing of information with prosecutorial authorities, accessibility of the offices, language, representation, involvement of families of the disappeared in the OMP and protection of those affected. For some family members of the disappeared, discussions on justice and reparations were considered too premature or even dangerous. The urgent task, as they saw it, was to immediately ascertain whether disappeared persons from both the war and the Southern insurrection were still in detention, either in Sri Lanka or abroad.

3. Reparations were understood in a myriad of different ways but with strong acknowledgement and solidarity across ethnic and religious lines for the loss and suffering of communities. At the heart of all calls for reparations is a call for justice, a feeling that wrongs that have been committed against individuals or communities need to be corrected, through redress, repair and restitution. As such, the purpose of reparations was articulated in terms of the accountability of the State for wrongs it had done to citizens and/or the recognition and acknowledgement of their suffering. Further, there was a clear articulation of justice as a form of reparation, or in some instances as the only form of reparation requested. Particularly among those who had suffered killings and disappearances during the 1980s as a result of the war or Southern insurrection and who continue the struggle to cope with the multiple consequences of losing a family member, there was a sense that all that could be expected from the State was some form of compensation to alleviate their suffering. There were submissions from across the country that also posited the provision of justice as both a sufficient and desirable reparation.

4. Suffering was articulated not only in terms of war related violations and ethnicity, but also structural violence and marginalisation of certain communities based on class as well as the Malaiyaha Tamils and Indigenous Communities. Violation of peoples' socio-economic rights including through land grabs and forcible relocations, was also a recurrent theme across the island. This included urban communities whose land had been taken for development projects and indigenous communities, who raised the issue of the erosion of the right to the commons.

5. Submissions also revealed both a reluctance and fear of reparations, on the grounds that development of the country as a whole had rendered them redundant and that reparations—primarily in the form of compensation—would thwart justice and accountability processes or be provided as an alternative to them. This fear was expressed largely in the North and East, particularly by families of the disappeared.

6. Very few submissions noted the need for a separate Office for Reparations. Requests for reparations though, could be categorised as either individual or collective and ranged from the material and financial to the symbolic. Guidelines to be followed in the provision of reparations

were also identified in submissions. These included a clear and transparent policy on reparations, an approach to reparations centred on those directly affected and one that provided reparations in an equitable manner with the inclusion and active participation of those affected in the design of programmes.

7. Financial reparations were suggested for different types of losses and groups of victims and survivors as set out below:

a) Reparations for loss of a family member and/or a breadwinner,
b) Reparations for material/non-material costs incurred looking for those disappeared/missing,
c) Reparations for physical violence and injury, including sexual violence and disability,
d) Reparations for displacement, both internal and external, including restoration of voting rights,
e) Reparations for loss of property and assets,
f) Reparations for psychosocial impact and trauma,
g) Reparations for loss of traditional/indigenous ways of life.

There were also calls for interim reparations to meet immediate needs—employment for vulnerable members of families of the killed or disappeared and for one–off reparation in kind, in the form of educational scholarships for their children.

8. There were a significant number of submissions that raised the need for symbolic reparations in the form of events and spaces for memorialisation, official acknowledgment and apologies.

9. A number of submissions lay significant emphasis on the need for memorialisation to be a process including citizens at all stages. These submissions also noted that monuments—the most popular form of memorialisation—needed to be sensitively designed respecting the multiple narratives of grief, be non-partisan, not be considered the only symbols of memory or risk the re-victimisation of certain groups. Alternative spaces such as libraries and museums where people could actively engage in reflection and learning were also proposed. Submissions also noted that spaces to remember did not necessarily entail monuments. One submission for instance noted that women in Mullivaikkal wanted living memorial spaces filled with trees, birds and water ways as healing and calm spaces.

10. There was considerable divergence in views between the Sinhala and Tamil communities on existing monuments in the North. While Sinhala submissions spoke of these monuments as symbols of pride, of victory achieved by soldiers and also as spaces for remembrance, Tamils felt these monuments were intended to remind them that they as a people had been defeated. They noted the grief they felt when passing by, particularly as the victory that these monuments celebrated was won at the cost of a number of innocent lives.

11. In addition to the debate on existing monuments, there were a number of calls from across the country for new monuments, including for lives lost in particular through incidents such as massacres to those symbolising disappearances. One submission noted the need to reconstruct the monument for civilian lives lost during the Southern Insurrection that was destroyed in Diyawanna in the post-war period.

12. The right to grieve both publicly and privately was also raised. In the North and East in particular, the destruction of LTTE cemeteries, the grief it had caused and the need to preserve the sanctity of the dead was raised frequently. Many families, particularly of former LTTE cadres, felt they lacked the freedom to grieve even in private due to threats and intimidation. Observance of "Maaveerar Dinam" (Commemoration Day for fallen LTTE cadres), was raised in the North as a practice of grieving for family members that should be allowed to continue. Family members, particularly mothers of deceased LTTE cadre, also expressed the desire to be able to hang a photograph of their son in LTTE uniform, in the privacy of their homes. The CTF recommends the restoration of burial plots to family members and the removal of all buildings subsequently erected on them.

13. A number of days were suggested by different communities as days for commemorating lives lost or for wrongs committed against them.

14. In terms of linkages with other mechanisms, many did not see reparations as separate from the other processes. Many felt that reparations should be part of the other processes, particularly that of truth and justice. Specific linkages are apparent in the call for reparations in the form of documenting and archiving histories—both personal and collective.

15. The CTF received a significant number of submissions on the value of truth seeking/telling and on the objectives of the proposed Truth, Justice, Reconciliation and Non-recurrence Commission (TJRNRC). Whilst a number of objectives were identified, a majority of submissions state that the TJRNRC must:

a) establish the truth,
b) determine the root causes of conflict,
c) hold perpetrators of violations to account,
d) achieve equal rights,
e) build multiple narratives of history,
f) make recommendations for non-recurrence and enable victims to seek redress for violations and abuses.

Given the failure of previous commissions and a history of inaction, submissions insist that the approach to truth seeking must be fundamentally different to past efforts. They emphasised that

the TJRNRC, therefore, must build on existing work, implement the recommendations of previous commissions and follow through with concrete action.

16. Many submissions advocated an inclusive approach, recommending a broad time-frame allowing for greater inclusion of affected individuals, groups and communities. Submissions referred to the armed conflicts and periods of violence, namely that between the LTTE and the GOSL (1983-2009), the youth insurrection and political violence between the JVP and the GOSL (1971 and 1987-89), the anti-Tamil pogrom (1983), violence and discrimination against minority religions (primarily post-war), and other violence involving the State.

17. Many submissions wanted the mandate of the proposed Commission to be clearly defined and differentiated to that of previous Presidential Commissions of Inquiry. They saw the TJRNRC as having a comprehensive investigatory role in establishing the truth as well as one of referring cases of criminal acts to a prosecutorial body. At the same time there were submissions that saw amnesty as an incentive for coming forward with the truth and those, which favoured a compassionate approach to amnesty at lower levels of command responsibility in consultation with victims. Others were flatly opposed to amnesty under any circumstance. The CTF notes that there should not be amnesties for war crimes and crimes against humanity, as well as gross human rights abuses including torture, enforced disappearances and rape.

18. Submissions recommended that the Commission recognise and address past violations such as discriminatory State policies with the power to rectify them. The TJRNRC's link to other reconciliation mechanisms was also commonly recognised, particularly to the Judicial Mechanism and the Office on Reparations. One submission stated that the TJRNRC should not complement the Special Court, but should only focus on reconciliation and non-recurrence as opposed to truth and justice.

19. Particular emphasis was placed on the awareness raising, outreach and communications functions of the TJRNRC, pointing to the importance of involving media personnel and artists in the dissemination of information. Submissions called for the information received by the Commission and its final report to be made widely available to the public in all three languages. Submissions also recognised the importance of documenting and archiving the information, primarily for posterity as an inclusive historical narrative for non-recurrence, to promote reconciliation and for the practical purposes of assisting victims. The CTF endorses the above and also recommends that the findings of the TJRNRC are included in national educational curriculum reform and school text-books.

20. Submissions called for public hearings for select groups of the affected, with the option of giving testimonies in private being made available to others. Receiving complaints and imposing penalties was also seen as an important function, as was reporting. Those submissions that commented on the tenure of the Commission, stated that it must conclude its work within a short

period of time, with some recommending a period of two years. The CTF recommends that the tenure of the Commission be determined by the volume of cases before it.

21. Some submissions comment on the structure of the TJRNRC and make suggestions about ensuring access to the mechanism. These submissions prefer a decentralised structure and stress that affected communities should be able to access the TJRNRC. It is also suggested that the mechanism should actively seek information from affected communities by visiting villages around the country. The operational independence of the TJRNRC and the allocation of sufficient funds to enable it to fulfill its mandate without constraints, is also emphasised in submissions.

21. The CTF recommends that the TJRNRC should at the end of its term present a report to Parliament, which in turn should be made public in all three languages. The TJRNC should also release annual reports on its work according to the same procedure. It should conduct an effective awareness raising and communication campaign involving a dedicated website and Outreach Unit, thereby ensuring engagement with the public and media prior to, during and after the public sittings.

22. The importance of justice was reiterated in submissions from all parts of the country and expressed in various ways including as accountability for past crimes committed in the context of the war and its aftermath, violation of group rights and acts of violence against ethnic and/or religious groups, crimes committed during the southern insurrection, 'everyday violence' and as recognition of the need to end impunity. It was also presented in terms of addressing the failures of the existing judicial system, of providing political and economic solutions for collective rights denied and violated, ensuring non-recurrence and laying the foundation for reconciliation. There were others, mainly from the Sinhala community, who feared that justice might undermine reconciliation and further polarise ethnic/religious communities. The overwhelming call for justice from across the island, must be viewed in terms of the failure of the judicial system to deliver redress, recognise violations, establish accountability and ensure the security of victims and witnesses from reprisals. Accordingly, a Judicial Mechanism with a Special Court and Counsel, which has also been reflected in reports of previous commissions of the State, is seen as a measure that will restore confidence in the judicial process; in particular, independently and impartially address past lapses and shortcomings and ensure accountability. There were submissions as well, reiterating the importance of justice, which insisted that it could be achieved through a more effective and reformed judicial system, rather than a special mechanism.

23. The need for independence, capacity, competence and transparency underpins the call for international judges, prosecutors, investigators and other staff of the Judicial Mechanism. Whilst an overwhelming majority of Tamils in the North and East call for international involvement, most of them also reiterated the importance of having Tamil speakers on the mechanism. This implicit yet effective endorsement of the hybrid model, is further strengthened by the argument advanced that trust and confidence in the mechanism would be generated if it fully reflects the

multi-ethnic and religious character of Sri Lanka as well. The CTF also received submissions, largely from the Sinhala community, rejecting any international involvement in what they viewed as a purely domestic process. There were a few submissions that spoke to the more technical aspects, including the ratio of national to international judges, and the need for a gradual transition from a hybrid to a purely domestic mechanism.

24. The CTF recommends a hybrid Court with a majority of national judges as well as a sufficient number of international judges. This will ensure at least one international judge per bench and pre-empt delays due to the absence of one or more judges. It also recommends international participation in the Office of the Special Counsel of prosecutors and investigators, in addition to the provision of technical assistance. There should be clear guidelines and criteria spelt out and made public in respect of all aspects of international participation. International participation should be phased out once trust and confidence in domestic mechanisms are established and when the required expertise and capacity has been built up, nationally.

25. The material jurisdiction of the Judicial Mechanism is to prosecute war crimes, crimes against humanity and violation of customary international law. Particular crimes such a torture, sexual violence, massacres, deliberate targeting of civilians including bombing of hospitals, denial of medicine and food supplies, use of banned weapons, the disappearance of persons who surrendered to armed actors, forcible expulsion of civilians, the use of civilians as human shields and the forcible recruitment of children were specifically mentioned in submissions as crimes to be investigated. The submissions on temporal jurisdiction, though not couched in technical terms, broadly suggest that the Judicial Mechanism should not be limited to crimes committed during the war or to specific periods within the war. Taking into account the range of submissions, the CTF recommends that there should be no temporal limitation on the jurisdiction of the Special Court.

26. Whilst individual submissions made specific suggestions on the Office of the Special Counsel including on the need for foreign personnel, its swift establishment and public outreach, the issue of prosecutorial policy in terms of the scope of prosecutions by the Office of the Special Counsel, selection and treatment of emblematic cases and the fate of remaining cases, was not sufficiently addressed. The CTF recommends that the Office of the Special Counsel should be set up without delay; its powers and functions and its relationship to other mechanisms clearly established and made public. In the event that the Special Court is unable for reasons of practicality/time/resources, to prosecute all individual cases of violations, the prosecutorial policy must ensure that at a minimum, those bearing the greatest responsibility for international crimes are held accountable.

27. Submissions identify a wide range of perpetrators including State or State supported actors, irrespective of their rank and/or current position and the LTTE. The importance of command responsibility is reiterated to ensure that those who ordered crimes and/or the most senior leaders who may not themselves have directly perpetrated crimes, are covered by the mechanism. On the prosecution of LTTE members, some submissions from the Tamil community take the position

that surviving LTTE cadres have been through rehabilitation or have been prosecuted under the existing judicial system and should not be re-tried. According to these submissions, the focus instead could be directed towards leaders of the LTTE who were allied to the Government during or after the final phase of the war or LTTE leaders assumed to be living abroad. Similarly, there were submissions from the Sinhala community expressing concern over the targeting of war heroes. They maintained that some of the acts were committed in the exigencies of the war. There were also submissions from all communities calling for justice to be served and for those responsible to be held to account throughout the command structure, rank and file.

28. Submissions call for the incorporation of international humanitarian law and relevant rules of evidence and procedure into the domestic system. They point to the need to introduce modes of liability such as ordering, superior and command responsibility and joint criminal enterprise into Sri Lankan law. Some technical submissions also address the collection, handling and storing of evidence and the treatment of witness testimonies.

29. A few written submissions address the model and structure of the Court and propose a High Court, akin to the Commercial High Court established by an Act of Parliament. Submissions state that the Office of the Special Counsel should have a clear mandate, be independent and include units for investigation, victim and witness protection, counselling and victim support, public outreach and a special unit on disappearances. Submissions also recommend, a trial monitoring body and a defence and legal unit. Accessibility in terms of location and language were key issues raised by affected persons. There were recommendations that at a minimum, branches of the Court should be located in the provinces and that victims and witnesses be allowed to access the Court in the language of their choice.

30. Specific victim friendly rules of procedure and recommendations for the treatment of victims and witnesses are also highlighted in submissions dealing with special categories of victims and persons before Court, including victims of sexual violence, children and persons who are differently abled or disabled. Some of the more technical submissions received on the Judicial Mechanism, especially on the issue of sexual violence, highlight the failure of the judicial system and call for the exercise of suo-moto powers of Court to take up past complaints that have not been prosecuted to a conclusion. Submissions stress that procedures to address the specific needs of victims and witnesses, to avoid re-traumatisation and ensure access to justice, must be a priority for the judicial mechanism.

31. On the selection and appointment of judges, prosecutors and staff, submissions emphasise the importance of an independent and rigorous process whereby each candidate is vetted for their capacity, moral character and conflict of interest by an independent authority. There is no consensus on whether judges, particularly international judges, should be appointed through a purely domestic process or one with international participation. Several submissions from the North stressed the importance of appointing judges and staff who have the trust and confidence of

the public/affected communities. The CTF recommends the setting out of criteria for the selection of judges and the Special Counsel by the Constitutional Council in consultation with the Human Rights Commission, professional bodies and civil society and in the case of international judges, with the Office of the UN High Commissioner for Human Rights as well. The criteria should be made public and the Constitutional Council should submit a list of names to the President for appointment in respect of the Special Court and the Office of the Special Counsel.

32. While submissions made at public meetings reiterate the importance of the involvement of affected communities in the Judicial Mechanism, some singled out the need for public hearings and public broadcasting of hearings. In this respect, they saw the Judicial Mechanism as a public tribunal where victims would also be involved in the dispensation of justice. Other submissions discussed the role of affected communities in the Judicial Mechanism mainly in terms of standing—of the right to access the Court—representation on the Court and the need to pay attention to security, psychosocial and gender concerns.

33. Measures must be put in place within the ordinary judicial system to ensure prosecution of human rights violations and cases, which are not taken up by the Special Court. This entails systemic reform and structural change at every level including the judiciary, Attorney General's Department, Judicial Medical Officers, Police and a robust Victim and Witness Protection Unit. The call for reforms was made in some written submissions and at sectoral meetings. Whilst at public meetings, the number of challenges faced by those seeking redress and protection in a variety of contexts of armed conflict, religious violence and in 'every-day' law and order were highlighted. In this regard, a number of recommendations are highlighted in the CTF's Final Report.

34. The CTF was open to suggestions for mechanisms other than the four proposed by the Government. In calling for separate mechanisms to address issues such as displacement, land, women and justice, and religious tensions, organisations and individuals were further highlighting the shortcomings of existing systems and the need for urgent action in respect of these issues.

35. The CTF recommends the establishment of a Minority Rights Commission to address issues of concern to minority communities. This Commission should be appointed by the President from a list of nominees submitted by the Constitutional Council and drawn from civil society. It should present an annual report to Parliament on the situation of minorities in the country, which could include suggestions for legislative reform.

36. A number of submissions were received on religious violence, with some stressing the need for justice and others suggesting measures that would be both preventive and responsive, including a separate mechanism. The CTF recommends that the Inter-Religious Advisory Group reportedly established by the President in February 2016, should be tasked with providing early warnings and mediation of potential religious tension and violence and the monitoring of incidents of religious

violence, without prejudice to the rights of those affected in such incidents of seeking redress through the established procedures of law and order and justice.

37. Specific recommendations have been made with regard to demilitarisation and to the reintegration of ex-combatants into society. While current military personnel and disabled servicemen raised their concerns with the transitional justice process and made suggestions, including on the need for persons associated with the military to serve on these mechanisms, families of military personnel and of police officers killed or missing in action, pointed to disparities in pensions, compensation and the selection of beneficiaries. Ex-combatants associated with the LTTE made submissions on the four mechanisms and also raised concerns about their current situation, the failure of the rehabilitation programme and their reintegration into society. In addition to pointing to the impact of continuing surveillance by the military, intelligence and police in heightening insecurity and stigmatisation, they also pointed to limited economic opportunities. For some, their marginalisation within the community resulted not only because of their identification by the State as ex-combatants, but also on account of how they were perceived by the community. For all ex-combatants the issue of prestige and the lack of societal respect for what they had sacrificed, was a concern.

38. Not surprisingly, the vast majority of recommendations made in submissions focused on the State. A small number of submissions focused on societal changes required for transitional justice, with many of these being made in sectoral meetings with the media and artists. There were some submissions that called for introspection and self -criticism followed by corrective action, by specific sectors of society.

CTF OBSERVATIONS AND RECOMMENDATIONS

CTF OBSERVATIONS AND RECOMMENDATIONS

In addition to the submissions made by those who participated in the consultation process, the CTF has the following observations and recommendations to make of its own. These observations and recommendations are informed by the consultation process and relate to the context in which reconciliation is being pursued and the proposed mechanisms to achieve it. The following CTF observations and recommendations are grouped accordingly:

A. General

1.1 The vision of a plural, multi-religious and multi-ethnic Sri Lanka in which diversity is recognised as a strength and asset to be celebrated and in which citizenship is firmly grounded in mutual respect, needs to be propagated and celebrated throughout the country by Government - especially at its highest levels - and by civil society. Unity in diversity, respect for and protection of the multiple identities of all Sri Lankans, is fundamental to meaningful reconciliation, peace and prosperity in the country.

1.2 To bridge the considerable and persistent deficit in trust and confidence regarding the State's commitment to reconciliation, effective and unequivocal action must be taken by the Government to prevent the spread of ethnic division and religious intolerance and to hold to account under the due process of law those responsible, without fear or favour in respect of any community however defined.

1.3 The CTF strongly recommends that meaningful steps should be taken through consultation with all stakeholders, towards a secular State and with equal respect accorded to the multiple religions practiced in the country.

1.4 In recognition of the pivotal importance of transitional justice for meaningful peace and unity, the right of every citizen to the truth of past conflicts should be recognised in the constitution, as well as the violations of human rights that took place in them and what gave rise to them.

1.5 Everyone who has suffered harm or loss in such conflicts must have the right to an effective remedy, including

a. effective accountability, inclusive of criminal justice; and
b. adequate, effective and prompt reparation and rehabilitation.

1.6 The State must take all reasonable measures to ensure that such conflicts and human rights violations never occur again, and in particular steps must be taken to reform institutions that caused or failed to prevent human rights violations. The culture of impunity must be comprehensively reversed.

1.7 Agreement on a political and a constitutional settlement of the ethnic conflict based on effective and meaningful powers haring and its full implementation is critical in this regard. This was identified in many submissions as an essential prerequisite for reconciliation and

as one that would ensure the vital enabling environment for the establishment and functioning of mechanisms for reconciliation.

1.8 Shortcomings in bi-lingual language proficiency throughout the machinery of the State, was identified in most submissions across the country, as a major impediment to reconciliation. The CTF recommends that this be addressed as a priority.

1.9 A number of confidence–building measures ranging from the expedited return of land held by the military, to the release of a list of all detainees and detention centres, the repeal of the Prevention of Terrorism Act (PTA) and the immediate release of persons held under the PTA without charges, must be undertaken without delay to bridge the considerable deficit in trust and confidence.

1.10 The Government must ensure that the Police, security forces and intelligence agencies follow the Presidential Directives on Arrest and Detention reissued in June 2016.

1.11 The necessary legislative measures should be taken without delay to criminalise enforced disappearances in line with the definition of the crime under the International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance.

1.12 International crimes such as war crimes and crimes against humanity must be criminalised and incorporated into Sri Lankan law immediately through legislation, without temporal prescriptions and in a manner that allows for the prosecution of these crimes committed in the past, in line with Article 13(6) of the Constitution and Article 13(2) of the International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR).

1.13 The Government must draw up a roadmap laying out the establishment and functioning of the mechanisms for transitional justice and reconciliation. The roadmap should address the existence of a multiplicity of State bodies, including ministries, with overlapping mandates for reconciliation. It should streamline the number of Government entities involved as well as their mandates, clarify their powers and functions, relationships to each other as well as to the mechanisms to be established for transitional justice and reconciliation.

1.14 The President and Prime Minister, engaging all stakeholders in an island-wide outreach programme must champion the roadmap on transitional justice and take overall responsibility for it. Continuing dialogue and consultation between Government and all stakeholders beyond the CTF consultations, in the preparation of legislation on mechanisms and thereafter, also remains of fundamental and critical importance in bridging the prevailing deficit of trust and confidence with the general public and the armed forces. Public outreach with a clear media strategy is important for its success.

1.15 To ensure the overall coherence of the mechanisms and reconciliation process, especially the prevailing confusion over the relationships between the respective mechanisms, and in order to counter public cynicism as to whether all four mechanisms would be established, the policy and operational frameworks for all the mechanisms should be prioritised at the outset, swiftly made public and operational.

1.16 The State must take the responsibility to ensure adequate funding of the mechanisms in a timely manner and as such, appropriate budgetary allocations must be made.

1.17 In order to avoid distortion, inappropriate and harmful terminology such as the Tamil term currently in use for the Certificates of Absence (CoA), due attention must be paid to the use of appropriate language in the naming and operation of the mechanisms and other measures for reconciliation and transitional justice. Experts in the field, who are knowledgeable in local language usage, should be consulted.

1.18 The State must ensure a more transparent and inclusive law making process, particularly with regard to public security and counter-terrorism legislation. It is imperative that Sri Lanka's legal and policy framework conforms to the fundamental rights guaranteed in the Constitution and international human rights obligations.

i) Demilitarisation

1.19 Given the critical role of the military in the transition from war to peace, it is imperative that all ranks of the military be kept fully informed of the transitional justice process and the different mechanisms, with a specific focus on the accountability mechanism. There must be clear recognition and understanding of the role and responsibilities of the military in a post-conflict, functioning democracy by the State, the military and civilian authorities. The recognition of this role must be complemented by its operationalisation. Accordingly, the Government must take steps to ensure demilitarisation and security sector reform. In particular, the military should relinquish its roles in activities that should be undertaken by the civilian administration and Police, and from economic activities.

1.20 There needs to be a process of phased demobilisation of security forces accompanied by rehabilitation to reintegrate into society and civilian life. The overall rehabilitation should include psychosocial rehabilitation, re-education and necessary vocational training for personnel. Following which, those without any record of human rights violations or crimes can be employed with commensurate positions in civilian institutions or found employment overseas. There should be an attractive discharge/early retirement package offered to them which can include pensions, family packages, scholarships and admissions to schools for children, support and services, follow up medical and psychosocial support and treatment, accommodation, income generating loans and opportunities. Information regarding this process must be provided to the persons who will be affected by it.

1.21 With regards to private and public land currently held by the military that is claimed by civilians, there needs to be a comprehensive mapping process with public involvement and a detailed plan for release of land. An annual review should be conducted to re-evaluate the release process.

ii) Police and Judicial Reform

1.22 A considerable number of submissions highlighted the delays and blockages in seeking redress through the judicial and law and order systems. As such there is a clear need to review and reform the structures and processes of justice and law and order. Transitional justice principles framed in terms of the right to truth, justice and accountability, the right to reparations and to guarantees of non-recurrence should be integrated into them.

1.23 Effective remedy and accountability through ordinary courts must involve systemic reform and structural change to address broad issues which impede access to justice and accountability including systemic delays, lack of independence and politicisation, conflict of interest, lack of capacity and competence and an overall lack of victim centeredness, at every level including the judiciary, the Attorney General's Department, Judicial Medical Officers, investigators and victim and witness protection.

1.24 In the case of human rights violations that do not meet the threshold of the Special Court's jurisdiction and/or cases that for reasons of prosecutorial policy are not prosecuted by the Special Court, measures must be in place to ensure prosecution within the ordinary justice system.

Key specific recommendations include the following:

a. Increase cadre in the Attorney General's Department, the Police (including forensics) and Judicial Medical Officers (JMOs) to address existing gaps, delays and backlog of cases and complaints. Address the need for specific competencies including language and forensic skills and adequate representation of women and all ethnic groups. It may be necessary to look at temporary measures such as the hiring of lawyers as judicial officers to serve as unofficial magistrates, for a specified period of time.

b. Strengthen capacity and competence of the Judiciary and the above institutions. This entails allocating additional resources, including for dedicated forensic facilities, which are currently lacking in the State system, training, at a more general level, such as on transitional justice and at a more specific level, especially on the jurisprudence in respect of human rights, international crimes and sexual violence as well as providing local officers access and exposure to international technical expertise. Specifically designed courses for the personnel from the above institutions, including for judges and practising lawyers, on transitional justice - especially on human rights jurisprudence, international crimes and sexual violence - should be provided in all educational institutions of legal learning. Promotions should take into account the improved competence of personnel in the above institutions. This needs to be clearly set out and implemented.

c. Measures must also be taken to address current practice of Courts including the higher judiciary, which impede justice, including systemic delays in the hearing and management of cases.

d. The State must take measures to address the pressing issue of conflict of interest particularly in the Attorney General's Department and the Police. Bifurcation of the Attorney General's Department and reverting to a Director of Public Prosecutions as a separate and independent entity is recommended to avoid conflict of interest in prosecuting crimes alleged against State officers. In the case of the Police, the CTF recommends a separate unit to investigate allegations against the Police given the current conflict of interest with the special investigations units. The officers of this unit should be independent of and insulated from the regular police force.

e. To increase public confidence, transparency and accountability, key actors involved in the investigative, prosecutorial and judicial processes must formulate and make public their policies and procedures on the treatment of cases involving human rights violations, international crimes, and sexual violence.

f. Recognising that the current justice system fails to take into account in practice, the rights and particular needs of affected persons, the CTF recommends developing a national policy on victim centeredness which will cover procedural and structural aspects at every step of the justice system, while ensuring universally recognised rights of the accused. This policy needs to be enforced through specific departmental circulars to ensure effective implementation. Current procedural bars to access to justice such as the failure to provide adequate information to affected persons including the current practice of denying such persons a copy of their own judicial medical report and the restrictive nature of the statute of limitations, must be addressed as a matter of priority. There should be full recognition and implementation of bilingualism throughout the justice system. Accordingly, there should be sufficient numbers of competent interpreters in the courts.

g. The CTF recommends that an effective public complaints and monitoring system of all structures involved in justice delivery must be put in place in order that inaction, delay and other conduct by the State that impedes access to justice is identified and addressed as a matter of priority.

h. The CTF notes the lack of transparent and effective disciplinary proceedings against State officers who fail to act according to their mandate or overstep the bounds of their authority in the course of their official work. This includes complaints of bias not limited to ethnicity, religion, gender, caste or class. Accountability of errant State officers must be transparent and be proportionate to the alleged violation. The CTF notes that the practice of transferring officers found guilty of torture/custodial violence without further steps to ensure non-recurrence, erodes public confidence in the system and perpetuates a culture of impunity.

i. With regard to the Police, the CTF recommends reviewing current efforts at community policing with a view to expanding such services, while ensuring that this does not reinforce existing problems in the community such as the policing of women and religious minorities.

iii) Post-war Development, Displacement and Land

1.25 The destruction to both regional and local economies in the conflict affected areas of the North, East and bordering regions, must be factored into development programmes in order to ensure that regional disparities are not exacerbated. Emphasis should be placed on re-building and expanding community–level infrastructure and local economies. On-going problems, including debt, need to be examined to ensure regulation of the financial sector and relief for those affected.

1.26 The Government must commit to finding durable solutions for Internally Displaced Persons (IDPs) and refugees. Specific measures need to be taken to recognise populations still living in displacement or unable to secure durable solutions, and to overcome obstacles, including those relating to land, documentation, infrastructure and assistance.

1.27 A number of conflict related land problems were highlighted and require urgent action. This includes allegations of 'land grabs' by State agencies and by civilians from other ethnic communities.

1.28 While ensuring it does not settle persons from other parts of the country prior to settling land issues in the North and East, the Government must undertake measures to address conflict-related land issues in the North, East and border areas, including destruction/damage, lack of documentation, secondary occupation by State agencies or other civilians, and restrictions on common resources such as fishing waters and irrigation schemes.

1.29 In order to ensure timely and effective State response, specific measures should be undertaken, such as mobile units to provide missing documents, and the establishment of district level mechanisms bringing together community leaders, district level officials and politicians to address complex inter and intra-ethnic land disputes as well as those between civilians and state agencies.

1.30 As per the Constitution, the National Land Commission should be appointed.

iv) Women

1.31 The CTF received submissions that called urgent attention to the grave human rights violations against women during the conflict as well as to the long ranging, systematic and structural misogyny that manifested itself through the use of rape as a form of punishment, persistent harassment of women – especially women perceived to be single - by persons in authority and women's need to simultaneously bear the burdens of care provision and income generation in a threatening social context, not limited to the war affected and militarised areas of the North and East. Women are compelled to balance their care-giving role, together with the need to earn income in a context where many government personnel consider sexually predatory behaviour towards women who come to access

services, to be the norm. The State must take due cognizance of this burden placed on women throughout the country, and especially on those affected by conflict. The CTF recommends that:

a. Women's economic, social, political, legal and cultural rights irrespective of any constraints on the basis of custom, caste or any other consideration should be safeguarded and ensured in the Constitution, law, policy and practice.

b. Establishment of the National Commission on Women without delay.

c. Ensure women's representation in key decision-making positions in all mechanisms as well as in everyday operational positions.

d. Take into account all measures required for affected women to access and engage with the proposed four mechanisms. See recommendations 2.15 and 2.16

e. Gender sensitivity training at all levels of society including in educational institutions and in training for the public services.

f. Recognition of the harassment of women as a punishable crime within the establishment code of the public service, and the institution of a complaints mechanism for such harassment.

g. Ensure that the private sector also takes the above into account

v) Children and Youth

1.32 The children and youth of the country are its future and the success of the transitional justice and reconciliation process depends on the inclusion of their needs and concerns at all levels of the reconciliation process. Youth should be encouraged to participate in and opportunities provided for them to take leadership roles in public affairs. Opportunities and facilities should be created for them in the arts, media, modern technology, sports and other social endeavours to express themselves and find meaning, particularly in mixed ethnic and gender settings.

1.33 Educational curricula and spaces must be designed to promote a more inclusive and pluralist society. Reviewing and redrafting the curricula of history and other subjects in order to ensure a greater inclusiveness, points of commonality and a sense of shared history is fundamental to reconciliation. Sri Lankan universities should conduct research and foster an intellectual space where students are encouraged to question certain stereotypes such as nationalism, majoritarianism, patriarchy and heteronormativity. They should be further encouraged to work against all forms of injustice and inequality. Values of respect and dignity for women and gender minorities, minorities (both national and regional), depressed classes, marginalised people, differently abled and mentally ill should be

systematically introduced in the school curriculum and also through the media and social institutions.

1.34 Special attention and services should be provided for war- affected youth such as young refugees, internally displaced persons, former child soldiers and young single mothers. This includes a wide range of specific assistance- from catch-up education and vocational training to medical, psychosocial care, counselling on reproductive health, alcohol and drugs.

vi) Civil Society

1.35 Whilst the CTF recognises the primary duty of the State to address the challenges of transitional justice and reconciliation, the CTF emphasises the important and complementary role of society in general in this regard. In particular, the media, the business community, religious actors, professional organisations, and all civil society groups as well as political parties, should support such State initiatives as well as take initiatives of their own. CTF notes that a majority of submissions look to the State to take corrective action but only provide marginal reference to other actors. For an effective transitional justice process the involvement and participation of all these actors working at multiple levels, from the national to the local, is vital.

1.36 The indispensable role of civil society in a transitional justice process needs to be recognised. The legal framework enabling civil society organisations to fulfill this role needs to be strengthened, and the space for them to do so provided and protected. Their valuable contribution needs to be facilitated especially by district level State officials.

1.37 While the vast majority of suggestions focused on national level interventions requiring changes of law, policy or constitution, or the involvement of national level actors in local level problems, a number of submissions spoke to the need for local level participation and ownership in the design and implementation of mechanisms. It is imperative that civil society and policy makers invest energy at the district or community level to strengthen already existing forums or networks for this and in establishing new ones to address issues of coexistence and tensions, in parallel to national efforts at transitional justice.

1.38 Consultations should not be seen as a one-off activity, but should be continuous and integral to the transitional justice process. This will strengthen the design, functioning and effectiveness of the individual mechanisms.

vii) Archiving

1.39 Appropriate measures must be taken to ensure the archiving and protection of data produced by the consultation process and the operations of the reconciliation mechanisms. The data produced is invaluable and therefore should be archived and protected without prejudice to public access. The relevant provisions of the Right to Information Act should be considered in this regard.

1.40 The CTF recommends that the Government publish, widely disseminate and make easily accessible to the public, compilations of the submissions made to the CTF. This will further public understanding and awareness as a starting point for meaningful reconciliation.

B. Cross-cutting Recommendations on the Mechanisms

2.1 Legislation setting up the mechanisms should be introduced without delay.

2.2 Given the instances of surveillance reported to the CTF and witnessed by its members at consultations, the intimidating presence of security personnel at consultations, the questioning of participants and fears expressed by them in the consultations with regard to repercussions, the CTF recommends that from the very outset of the establishment of the reconciliation mechanisms, urgent steps must be taken to put in place a protection system to guarantee the security of those who participated in the consultation process, as well as of those who will access the mechanisms once established. As such, clear instructions must be issued by the Ministry of Defence and the Ministry of Law and Order to avoid incidents of harassment and intimidation.

2.3 Accordingly, it is necessary to establish a Special Victim and Witness Protection Unit that will include Police personnel and which will be overseen by a board that includes representation from the Human Rights Commission and the mechanisms once operational. The Unit must draw on local experiences, including those of civil society actors, and obtain international technical expertise in establishing the framework for the Unit, developing its operational systems and monitoring its functioning. The Unit should be independent from political and other interference, have the necessary powers for training, for enforcement, for rapid response and continuing protection of affected persons and witnesses throughout their engagement with the mechanisms and beyond. To facilitate this, the Unit should be represented in each of the mechanisms. It should report to the President.

2.4 The current Witness and Victim Protection Authority should be re-constituted as an independent body and its powers and functions revised in line with 2.3.

2.5 To reinforce 2.3 there should be a monitoring body comprised of representatives of affected families, human rights defenders, civil society activists and the international community. It should be officially mandated to report to the President on the effectiveness of the mechanisms and prevailing protection measures and its report should be made public. The monitoring body should also be tasked with advising on additional measures to strengthen the mechanisms and the protection of witnesses and victims. At the outset, the monitoring body must follow-up on the security and protection of those who were subjected to surveillance, questioning and intimidation, detention and torture during the consultation process. Representation of the international community in the monitoring body must be in accordance with strict guidelines such as those outlined below- recommendations 2.12 and 2.13 - in respect of international participation and membership of the mechanisms.

2.6 The monitoring body should be appointed by the President from a list of nominations submitted by the Constitutional Council and drawn from recommendations made to the Council by civil society. Members of the monitoring body should serve for a term of three years only to ensure the representativeness of the body.

2.7 The accessibility of the mechanisms in terms of the location of offices in the regions where practicable, must be ensured. District–level mobile teams of the mechanisms should be considered where appropriate.

2.8 The mechanisms must endeavour to ensure tri-lingual and sign language capacity at headquarters and regional sub-offices, as well as in outreach activities.

2.9 The representation of stakeholders on the mechanisms, including families of those affected must be ensured. The complex issue of representation on the mechanisms must take account of the existence of multiple perpetrator-groups that carried out violations and ensure against conflict of interest of both those affected as well as alleged perpetrators in representation on the mechanisms.

2.10 Consultations in the North and East in particular, as well as in some in the rest of the country, revealed the overwhelming lack of trust in the State, its institutions and mechanisms. The belief was strongly expressed that exclusively domestic mechanisms would not be credible. At the same time, consultations outside of the North and East and with the armed forces, revealed strong opposition to international participation on the mechanisms. Many however, did recognise that given the limitations of existing national capacity in specific areas, international expertise should be engaged. The CTF also notes the commitments made by the Government of Sri Lanka on international participation in the mechanisms, in the resolution that it co-sponsored at the UN Human Rights Council in October 2015. Therefore, the CTF recommends the participation of both international and national personnel on the four mechanisms ranging from the provision of advice and expertise to active membership of the mechanisms including as judges and prosecutors, as spelt out in the UN Human Rights Council Resolution of October 2015, co-sponsored by the Government of Sri Lanka.

2.11 National representation on the mechanisms should be by competent and experienced persons of integrity and independence, drawn from the main ethnic communities in Sri Lanka. There should be clear criteria for the positions nationals will occupy as well as for the choice of nationals so as to ensure that the representation on the mechanism will encompass a diversity of ethnicity, language, gender, experience and skills. In addition, the commitment of time required of them must be clearly specified. Further training should be provided for nationals, as required.

2.12 There must be clear criteria and justifications for the positions that internationals will occupy and for the choice of internationals – especially their independence, integrity, training and experience must be ensured. The commitment of time required should also be spelt out. Due recognition of the challenges of language competence and familiarity

with the local context should be taken into account and measures to deal with them put in place before internationals are nominated. Transparency of this process must be ensured.

2.13 As in other contexts of international participation on transitional justice mechanisms, internationals should be phased out once trust and confidence in exclusively national mechanisms, national capabilities and competence have been built up.

2.14 A careful vetting process of staff of the four mechanisms, including investigators of the Judicial Mechanism, the Office on Missing Persons (OMP) and the Truth, Justice, Reconciliation and Non- Recurrence Commission (TJRNRC) should be ensured. The process of lustration whereby officials associated with human rights violations are ineligible, must apply.

2.15 Measures need to be put in place at the outset to prevent sexual exploitation, bribery, breaches of confidence and intimidation of those accessing the mechanisms by staff of the mechanisms. These should include strict codes of conduct and processes for monitoring, complaints mechanisms and disciplinary action.

2.16 Mechanisms must have balanced gender representation at all levels of operation and be sensitive to the gendered needs of those who utilise them. They must provide childcare facilities (including space for breast-feeding and infant care) and safe sanitation.

2.17 Reimbursement of costs of travel and accommodation of those who access the mechanisms, according to need, must be considered.

2.18 The staff of mechanisms must

a) be sensitive to the needs of all communities and individuals that access the mechanisms, including the minorities, indigenous peoples, the marginalised, depressed castes, and LGBTQI community, ensuring in particular that stigma and discrimination do not deter or impede their engagement with them,

b) take into consideration the special needs of those who are differently abled and the mechanisms should be designed and located to ensure easy access to all.

2.19 Provision of justice and design of schemes for redress for sexual violence and other gendered crimes should be sensitive, offer confidentiality/privacy/safe environment such that survivors are encouraged to come forward and are not re-victimised/re-traumatised.

2.20 An independent body must be established to advise, design and coordinate the services within the mechanisms, to set up the proposed psychosocial units within each mechanism and to support the strengthening and extension of psychosocial services throughout the country as needed. In this regard it could work closely with the Psychosocial Task Force of the Office of National Unity and Reconciliation.

2.21 Psychosocial services must be made available to those affected at the community level before, during and after their engagement with the transitional justice mechanisms. This should be done by strengthening capacity, ensuring sustainability, and by expanding the scope of existing services provided by civil society organisations and state institutions.

2.22 The potential for conflicts of interest must be recognised in the direct provision of psychosocial and other services by the State, especially in cases where agents of the State

may be responsible for human rights violations. Therefore, whilst the State is responsible for ensuring the availability of psychosocial and other services, it may be necessary for civil society actors to be involved in the delivery of services (in coordination with State services as appropriate). This is to ensure the independence and neutrality of the psychosocial and other service providers.

2.23 A Victim Trust Fund must be established so as to ensure sufficient funds to address various needs of affected persons. The Government should also encourage private sector and diaspora contributions to the Fund, in addition to contributions from other international donors.

2.24 Trustees of the Fund should be appointed by the President, on the recommendations of the Constitutional Council. The recommendations should be drawn from nominations submitted by civil society.

2.25 Each mechanism should have an Outreach and Information Unit to liaise with the general public and those directly affected on the work of the mechanism. Each mechanism should have a clear public information and dissemination strategy and its own website. The Outreach and Information Units will be responsible for uploading material to their respective websites and for dealing with questions and queries posted regarding the work of their respective mechanisms.

2.26 Efforts must be made to ensure outreach to non-resident Sri Lankans abroad and their engagement with the mechanisms. Failure to do so would limit the scope of the reconciliation process and even provide the basis for questioning its legitimacy.

C. Specific Mechanisms

3. Office on Missing Persons (OMP) and the Certificate of Absence (CoA)

3.1 As emphasised in the consultation process, the name of the mechanism must clearly reflect the enforced and involuntary nature of disappearances.

3.2 From the outset, the OMP should establish regional offices in central locations and later in district offices to ensure accessibility for families in the districts.

3.3 Whilst ensuring no conflict of interest, especially in terms of its investigative function, appropriately skilled members of families of the disappeared should be employed as staff of the Office including in the monitoring mechanism of its operations, for specific activities such as exhumation of mass graves and for the vetting of forms to be used by the Office. Once the OMP is appointed it should review the recommendations made by families and organisations working on disappearances in the CTF's Interim Report and other such reports.

3.4 There should be international technical involvement in the OMP including foreign personnel, specifically with regard to forensics.

3.5 The OMP should make public its rules of procedure and the criteria it will adopt in the exercise of its discretion over the sharing of information with prosecutorial authorities.

This should include criteria for the confidentiality of information in its possession. In this regard the OMP should clearly spell out its obligations under the impending Right to Information regime.

3.6 Excavations and exhumations must take place bearing in mind not only the identification of skeletal remains, but also of the possibility of prosecutions. Therefore, they must be conducted with due care to ensure the integrity of skeletal remains and other evidence. The procedures for excavations and exhumations must pay heed to the sensitivities and psychological needs of families and communities.

3.7 The role of the Judicial Mechanism, the Office of a Special Counsel and the OMP in investigations, has to be clarified and made public. The public must be made aware of the scope of the Special Court and Counsel and their responsibilities in respect of cases of disappearances. Given the large volume of disappearances, current delays and other obstructions in progressing with cases, necessary judicial reforms must be undertaken to enable prosecution for disappearances, including the establishment of a special bench of the relevant court to hear cases of disappearances.

3.8 All available information on disappearances from national bodies and past commissions must be made available to the OMP.

3.9 The OMP must periodically update families concerned on progress in respect of the case/s of disappearance reported by them.

3.10 Families accessing the OMP must have access to Witness and Victim Protection. See 2.3-2.6 above.

3.11 Terminology for the Certificate of Absence, particularly the word for 'absence' must be sensitive and appropriate in the Sinhala and Tamil languages, reflecting the nature of disappearance and absence rather than death. An amendment to the Registration of Deaths (Temporary Provisions) Act will be required.

3.12 Given the time it will take the OMP and the State to verify if a disappeared person is alive or not, the current validity period of 2 years for a CoA is inadequate. The Registration of Deaths (Temporary Provisions) Act must be amended to extend the validity of the CoA to 10 years, in order to avoid burdening families with having to renew the certificate every two years.

4. Office of Reparations

4.1 Acceptance of reparations should not in any way preclude or lead to the forfeiting of the right to access truth and justice via the other transitional justice mechanisms and the regular judicial system.

4.2 A mapping of past and on-going efforts at compensation and reparations, including of existing institutions and programmes that have a bearing on reparations, and of existing criteria for beneficiary selection of social welfare and development projects must be undertaken. This needs to be factored into the design of the Office of Reparations and the policy on reparations.

4.3 A clear policy on reparations that recognises the right to reparations and a clear set of normative and operational guidelines to give effect to this, should be set out and made public. The right to reparations should be seen as distinct from and in addition to the right to development. The policy should be imaginative and responsive to the various forms of large- scale conflict related and systemic violations that individuals and communities have suffered. It should devise multiple forms of reparations including financial compensation to individuals, families and communities, other material forms of assistance, psychosocial rehabilitation, collective reparations, cultural reparations and symbolic measures.

4.4 It should ensure that conflicts between different sets of affected persons as well as within the general population are not exacerbated.

4.5 The clear and transparent guidelines for the provision of reparations, particularly the form and quantum of awards, must take into account the following:

- Eligibility for reparations must be based on a broad definition of 'victim' and 'victim family' so as to recognise the diversity of relationships.
- Prioritisation of reparations should be according to the level of vulnerability and need.
- Reparations should be proportional to the loss and trauma suffered.
- Primary consideration to be paid to the type of harm for which reparation is sought.
- Loss and trauma suffered as a result of structural violence and/or marginalisation in addition to conflict- related loss must be considered.
- Compensation, based not only on original loss but on the current situation of the claimant and any other specific vulnerabilities i.e. reparations are for all affected, but financial reparations are made on the basis of the current economic situation of those affected in order to enable their functioning.

4.6 Interim reparations, primarily material, should be considered so people can meet immediate needs. This is especially the case for those who have waited long periods for justice as well as for particularly vulnerable groups.

4.7 There should be a one-off payment to families for family members killed in conflicts. The payment for the loss of life of civilians should be made commensurate to that for armed forces and public officials.

4.8 There should be one-off reparation in kind, in the form of scholarships for the children and employment for the vulnerable family members of those who have been killed or disappeared.

4.9 Efforts should be made to ensure the recovery and return of items, specifically gold jewellery, monies and other movable properties taken from individuals during armed conflicts.

4.10 The State should recognise and respect the right of affected persons to mourn and commemorate the death or disappearance of loved ones.

4.11 While the State has a key role to play in memorialisation, this should not be considered as an exclusive one. Any State process to create a memorial should not override existing

memorials or rituals performed by the families and communities who are directly affected. The State should ensure that its own processes of memorialisation are participatory, involving affected persons and communities and that these processes strive for a sense of collective ownership of the memorials. This consultative process should be integral to the conception and construction of the memorials, including but not limited to identifying locations, selecting artists to design non-partisan, victim sensitive memorials, construction and maintenance of the memorials, and the planning of ceremonies to be performed in the space. A variety of ideas for state memorials, including memorial gardens should be considered through this consultative process.

4.12 The Task Force recommends that the sanctity of all sites, where those who perished or disappeared in armed conflicts are buried, interred or symbolically remembered is respected and families be granted the ownership of individual plots to mourn and practice whatever cultural and religious rites or ceremonies, they think appropriate. Any buildings or structures built subsequently on these sites should be removed.

4.13 A memorial day for victims of all armed conflicts in Sri Lanka should be declared and the sensitivities of all affected person respected in commemoration activities by the State on that day.

4.14 There should be official acknowledgement by the State and pledges by it to ensure non-recurrence of the losses and suffering endured by many communities, including but not limited to the persons affected in 1983 and of Aluthgama 2014, for instance. The suffering endured in the final stages of the war, the Southern insurrections, the eviction of Northern Muslims, recognition of the structural violence and/or marginalisation faced by certain groups such as the Malaiyaha community, must also be considered in this regard.

5. Truth, Justice, Reconciliation and Non-Recurrence Commission (TJRNRC)

5.1 Given the lack of clarity and contrary opinions expressed in the consultations as to the mandate of the truth seeking mechanism, it is imperative that the purpose and scope of this mechanism, types of violations it should address and the key tasks to be performed by it be carefully formulated. In addition, given that the TJRNRC is part of a larger reconciliation process promised by the Government its relationship to the other mechanisms should be spelt out.

5.2 In particular, there must be clarity on whether the TJRNRC will take up individual or emblematic cases that speak to collective experiences and suffering.

5.3 The CTF is of the opinion that at a minimum, the purpose of the TJRNRC must be to establish the truth of what happened in the conflicts in Sri Lanka including discriminatory practices, and official acknowledgement of the truth once established. Official acknowledgement must include legislative measures where appropriate.

5.4 Truth in this context entails responsibility, but establishing criminal responsibility, i.e. the determination of who is a perpetrator, is best suited to a judicial mechanism or the existing judicial system. The CTF is of the opinion that the TJRNRC is not an appropriate mechanism to ascertain and assign criminal responsibility and therefore should not be empowered to grant amnesties.

5.5 The CTF recommends that the TJRNRC conduct investigations in order to find the truth and share information relating to criminal conduct with a prosecutorial body.

5.6 The TJRNRC should have a fixed term at the end of which, it should present a report to Parliament, which will be simultaneously released to the public. The length of the term of the mechanism should be determined by the volume of cases before it. The TJRNRC should publish annual reports, with clear actionable recommendations. These too should be presented to Parliament and simultaneously released to the public.

5.7 The TJRNRC should consider particular themes, issues and/or subjects for investigation and report. Due consideration must be paid to their selection. A number of requests were made in consultations for a specific focus on the last stages of the war, the Expulsion of Muslims from the North and the Malaiyaha community.

5.8 Given the history of commissions and unimplemented recommendations of previous reports, it is important that a review of these recommendations be undertaken to highlight what actions can and should be undertaken in a timely manner.

5.9 In light of the demands by the public for the Commission to be an action-oriented body as opposed to a passive listener, the TJRNRC should devise proactive ways for truth seeking as well as make specific and actionable recommendations in respect of it.

5.10 TJRNRC's reports detailing historical incidents must inform contemporary history and school curricula. Historical confirmation, official acknowledgment and acceptance of responsibility for human rights violations, accountability as well as the individual and collective understanding of the consequences of these, are central to reconciliation. This must apply to gross violations against whole communities and in particular, their cultural identities. Examples of such violations are the burning of the Jaffna Public Library, the anti-Tamil pogrom of 1983, the expulsion of Muslims from the Northern Province, the killing of policemen in the East, massacres at the Jaffna Hospital, Aranthalawa, Anuradhapura, St. Peter's church, Sathurukondan, Kattankudy, Palliyagodalla, Bindunuwewa and the attack on the Sri Dalada Maligawa, which should be described in the school history books as examples of gross human rights atrocities.

5.11 Given the importance of ascertaining the truth it is imperative that the TJRNRC has a strong investigation unit made up of researchers with relevant skills including in the law, history, anthropology, forensics, criminology, psychology and sociology. Additionally, the TJRNRC should have regional investigative offices employing and involving local expertise, which will also conduct research.

5.12 Prior to the public sittings of the TJRNRC an island-wide awareness raising strategy and outreach programme must be devised. There must be full and substantive coverage of all

sittings and hearings of the Commission that are not in camera, including live streaming. Social media must be mobilised in all three languages. A media or communications unit for the TJRNRC must be established and adequately funded for the purpose of communicating with stakeholders and the wider public.

5.13 The findings of the Commission must be widely disseminated and an easily accessible, simple language version of these findings must be shared with the general public and affected communities that appear before the Commission. Media institutions, artists and academia must be encouraged to engage with the findings to create a constructive public discourse, both during the process and upon the submission of the interim and final reports of the TJRNRC.

5.14 Adequate attention should be taken to ensure the security of all participants and to create safe spaces for participation.

6. Judicial Mechanism (Special Court and Office of Special Counsel)

6.1 Bearing in mind the need for active international participation - from judges to the Office of the Special Counsel, investigators and staff - recommendations 2.12 and 2.13 shall apply.

6.2 The selection criteria for appointment of national and international judges to be set out by the Constitutional Council in consultation with professional and civil society organisations, and in the case of internationals, with the Office of the UN High Commissioner for Human Rights as well. In both instances appointments will be made by the President and the criteria should be made public.

6.3 Provision should be made to ensure an adequate number of judges, so that the absence of one or more judge does not result in delays.

6.4 The Court shall ensure that there will be a majority of national judges and at least one international judge on every bench.

6.5 Every effort should be made to ensure gender representation and that of all ethnic communities in respect of judges and prosecutors on both the Court and the Office of the Special Counsel, respectively.

6.6 The Special Court must be equipped in terms of procedure, staff and composition to address the specific needs of affected persons and witnesses, particularly women and children. See 2.19. It is imperative that affected person are not re-traumatised during the Court process and that the Court procedure is fair by both affected persons and the accused.

6.7 Key international standards pertaining to courts hearing war crimes cases should be included by explicit reference in the setting up the proposed hybrid Court, including the Bangalore Principles and ICJ's Practitioners Guide on Judicial Accountability. The treatment of evidence and the procedure of the Court should conform to international best practice and should be incorporated into domestic law.

6.8 The Special Court should be mandated to try international crimes, including war crimes

and crimes against humanity and pay particular attention to crimes of sexual violence and crimes against children. Bearing in mind the mandate of the court in terms of transitional justice and addressing impunity, the CTF recommends that there be no temporal limitations to the jurisdiction of the Special Court.

6.9 The Office of the Special Counsel should be established without delay. Its powers, functions and relationship to the other mechanisms clearly established and made public.

6.10 In devising prosecutorial policy, the choices of Special Counsel's office must be designed to reflect the broad range of international crimes alleged to have been committed in Sri Lanka, the diversity of persons affected by these crimes and the several categories of perpetrators. The alleged violations that may be considered, subject to the availability of evidence, should include, but not be limited to, the use of cluster weapons and other illegal weapons and armaments; firing on hospitals and safety zones; the use of human shields; child recruitment; mass surrender and subsequent disappearances; massacres; mass disappearances; rape and other forms of sexual violence; forcible mass expulsion of persons; indiscriminate killing of civilian populations including bombing, shelling and shooting; and deliberate denial of access to food and medicine to civilian populations trapped by fighting.

6.11 In the event that the Special Counsel is unable for reasons of practicality/time/resources, to prosecute all individual cases of violations, the prosecutorial policy must ensure that at a minimum, those bearing the greatest responsibility for international crimes are held accountable. This would require the introduction of modes of liability such as ordering, superior and command responsibility and joint criminal enterprise into Sri Lankan law.

6.12 The Special Counsel should have its own investigating unit. The staff should have international personnel. All personnel should be vetted to ensure independence, credibility, and no allegations of involvement in any of the crimes forming the material jurisdiction of the Court. Given the potential conflict of interest of specific units or offices like the TID, which had prior involvement in investigating such cases, members of such units should be barred from being members of this investigating unit.

6.13 Amnesties for international crimes such as war crimes and crimes against humanity, as well as gross human rights abuses including torture, enforced disappearances and rape are illegal and unacceptable. They should not be considered.

6.14 Affected persons should be capable of being represented in the Judicial Mechanism at every stage, with or without the services of a counsel. There must be sufficient information given at all stages to the affected persons and units of the mechanism to enable effective involvement and participation while simultaneously guarding against any conduct which may in any way prejudice or harm the work of the Special Court or Special Counsel.

6.15 The provision of legal advice and representation to the defence must be safeguarded.

7. Other Recommendations

7.1 A Inter-Religious Advisory Council was reportedly established by the President in February 2016 to advise on religious and cultural issues. As per the recommendations the CTF has received, it is important that this Council include representation from all religious groups, including the multiple sects in each of the major faiths, in order for this mechanism to be effective and inclusive. Furthermore, the terms of reference laying out the role of the Council should be made public. Tasks such as early warning, mediation and monitoring of incidents of religious violence, should be taken up by the Council without prejudice to the right of those affected in such incidents of seeking redress through the established procedures of law and order and justice.

7.2 In respect of military personnel, police and home guards, the variations in the quantum of compensation, pensions and other forms of assistance and the selection of and criteria used for selection of beneficiaries was raised as problems by former military personnel and the families of military personnel, killed or missing in action. These variations should be reviewed, the rationale for them explained to families and adjustments made accordingly.

7.3 The situation of ex-combatants associated with former Tamil militant groups, including but not limited to the LTTE, TMVP, EPDP and others needs to be examined, with the aim of drawing up a reintegration programme that will address the existing security, economic, physical, psychological and social challenges that act as obstacles to reintegration. The State's security concerns, current practices such as constant home visits by military personnel and intelligence and the requirement of having to report to army camps can result in apprehension, social ostracism and withdrawal, further marginalisation and radicalisation. Hence this approach needs to be re-examined. Reporting can be to the local Divisional Secretariat or designated civilian authority, which can be given the responsibility for monitoring ex-combatants and looking after their welfare. A programme for re-instilling notions of well-being through psychosocial rehabilitation, skills building and the promotion of self-sufficiency needs to be developed. After a process of vetting, eligible candidates could be considered for jobs in the public sector.

7.4 Vulnerable groups among this larger group identified as former combatants, need specific attention. These include former child, female and disabled ex-combatants. They need catch up education and/or vocational training, while ensuring that other youth in the same communities are also afforded such facilities. Devising assistance for female ex-combatants as part of assistance to other young women needs to be ensured. The situation of disabled former combatants needs to be addressed alongside that of other differently abled persons, so as to ensure medical care, re-assessment of disability status, physiotherapy, support for care givers, education and alternate livelihood skills for the disabled and monitoring of protection.

7.5 The State needs to provide redress for communities who have been systematically denied land rights. This includes Malaiyaha Tamils who have not been included in state land

distribution schemes, depressed castes and also Adivassis whose historical collective rights of access to their traditional forests and other protected areas has been denied without redress.

7.6 The CTF recommends the establishment of a Minority Rights Commission in consultation with all stakeholders, to look into these and other issues affecting minority communities. The CTF recommends that such a Commission be appointed by the President from a list of nominees submitted by the Constitutional Council and drawn from civil society. The Commission should present to Parliament an annual report on the situation of minorities in the country, including suggestions for legislative reform.

The final report of the Consultation Task Force on Reconciliation Mechanisms was completed on the 17th of November 2016.

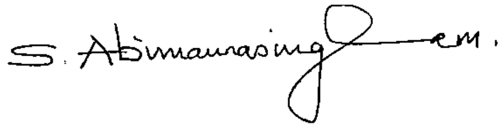

Shantha Abhimanasingham (PC)

Mirak Raheem

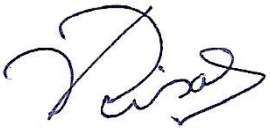

Visaka Dharmadasa

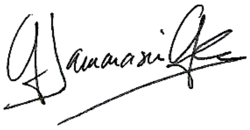

Prof. Gameela Samarasinghe

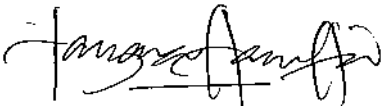

Dr. Farzana Haniffa

Dr. Paikiasothy Saravanamuttu – **Secretary**

K.W. Janaranjana

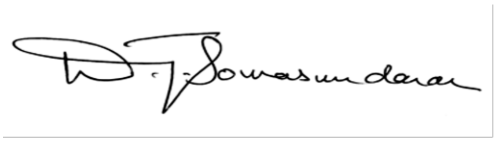

Prof. Daya Somasundaram

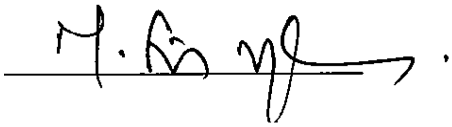

Prof. Sitralega Maunaguru

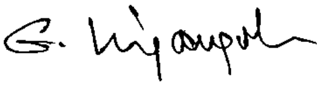

Gamini Viyangoda

Manouri Muttetuwegama – **Chairperson**

MEMBERS OF THE CONSULTATION TASK FORCE ON RECONCILIATION MECHANISMS

Manouri Muttetuwegama (CHAIRPERSON)

Manouri Muttetuwegama is an eminent *Attorney-at-Law and a Barrister*. She is a practitioner in Public Law and a well-known human rights activist. Manouri served as Chairperson Presidential Commission on Disappearances in the South, West & Sabaragamuwa Provinces (1994 – 97) & All-Island Commission on Disappearances (1998 – 2002). She also served as Commissioner Human Rights Commission Sri Lanka (2004 – 2007) and Commissioner Presidential Commission on incidents of serious Human Rights Violations (2005 -2007).

Dr. Paikiasothy Saravanamuttu (SECRETARY)

Paikiasothy Saravanamuttu is the founder Executive Director of the *Centre for Policy Alternatives, (CPA)*. A former Eisenhower Fellow (2004), he is a founder director of the Sri Lanka Chapter of Transparency International and a founding Co- Convener of the Centre for Monitoring Election Violence (CMEV), which has monitored all major elections in Sri Lanka since 1997.

Shantha Abhimanasingham

Shantha Abhimanasingham is a *President's Counsel (PC)*. She is the President of the Jaffna Bar Association and holds the distinction of being the sole President's Counsel residing in the North and East. She is also the Chairperson of the National Committee studying the problems faced by Women-Headed Households.

Visaka Dharmadasa

Visaka Dharmadasa is the founder and Chair of *The Association of War Affected Women and Parents of Servicemen Missing in Action*. Her second son, a Sri Lankan Military officer was reported missing in action in 1998. Visaka was nominated for a collective Nobel Peace Prize in 2005 for her work on bringing women together across conflict lines to work for peace. She holds degrees in Negotiations and Mediation skills (United States Institute for Peace, Washington), and in Women and Security (Harvard University).

Dr. Farzana Haniffa

Farzana Haniffa is a *Senior Lecturer* in the *Sociology Department of the University of Colombo*. She holds a PhD in Anthropology (Columbia University) and has published extensively on issues of women and conflict, transitional justice, militarization, and child rights in Sri Lanka. Chair of the Board of Directors of the Secretariat for Muslims, her research and activist interests for the past fifteen years have concentrated on minority politics and transitional justice in Sri Lanka with an emphasis on the country's Muslim communities.

K. W. Janaranjana
K. W. Janaranjana is an *Attorney-at-Law*, and works as Senior Lecturer at the *Centre for Professional Studies (CFPS)* Colombo. He is a senior journalist and the Editor of the newspaper "Ravaya" as well as the Director of the Ravaya Publications Guarantee Limited. Janaranjana has participated actively in the Free Media Movement and helped to found Rights Now Collective for Democracy between 2007- 2008.

Prof. Sitralega Maunaguru
Sitralega Maunaguru works with *Suriya Women's Development Centre Batticaloa*. A member of the National Committee on Women from 2007 – 2010, she also taught for over 30 years at both the University of Jaffna and at the Eastern University. Her research interests are gender, Tamil literature and folklore. She was honoured by UNHCR (2003) for her work with displaced women and gender equality in Sri Lanka.

Mirak Raheem
Mirak Raheem is a *Researcher* and *Activist* working on human rights, reconciliation, land, displacement and minority issues. A former senior researcher at the Centre for Policy Alternatives (CPA), he currently leads the consultation process of the Ministry of Resettlement and is on the Board of the Secretariat for Muslims. He holds degrees in International Relations & History (LSE) and Peace Studies (Notre Dame University)

Prof. Gameela Samarasinghe
Gameela Samarasinghe is a *Clinical Psychologist and an Associate Professor in the Department of Sociology, University of Colombo*. The recipient of multiple awards, she has introduced innovative psychosocial programmes at the Faculty of Graduate Studies, University of Colombo and developed strategies for addressing post-conflict trauma. She is on the research committee of the NCPA and is presently serving on the Psychosocial Task Force of the Office of National Unity and Reconciliation to develop a healing process for families affected by conflict.

Prof. Daya Somasundaram
Daya Somasundaram is a *Senior Professor of Psychiatry* at the *Faculty of Medicine, University of Jaffna*, and a consultant psychiatrist working in northern Sri Lanka for over two decades. His research and multiple publications focus on the psychological effects of disasters and the treatment of such effects. He functioned as co-chair of the subcommittee on Post Traumatic Stress Disorders (PTSD) formed under the WHO working group on stress-related disorders during the ICD – 11 revision process.

Gamini Viyangoda
Gamini Viyangoda is a founder and chief organizer of *The Purawesi Balaya (Citizens' Power)* and holds a graduate degree in Development Studies from the University of Colombo. He is a well-known writer in Sinhala, and has been a leading socio-political critic in the public discourse of democracy and good-governance for the past three decades. He has been instrumental in introducing post-modernist literary trends to the Sinhala readership through his translations of 27 great literary works.